

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

20'nci Toplantı

20 Kasım 2018 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, yargı kurumlarının ve İnsan Hakları Kurumunun kendi sunumlarını yapıp yapmayacaklarını ve Adalet Bakanının yanında oturmalarının kuvvetler ayrılığına ve yargı bağımsızlığına uygun olup olmadığını sorduğuna ilişkin açıklaması

2.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, Uyuşmazlık Mahkemesinin, YSK'nin ve Adli Tıp Kurumu Başkanlığının bütçelerinin yine Adalet Bakanlığı bütçesi içinde geldiğine ilişkin açıklaması

3.- Ağrı Milletvekili Ekrem Çelebi'nin, görüşmelerde milletvekillerinin eleştiri yapabileceğine, hakarete varan konuşmalarının olmaması gerektiğine ilişkin açıklaması

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç'in, Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu ve Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç'in, İYİ PARTİ Genel Başkanı Meral Akşener'in Emniyet mensuplarının ek göstergeleriyle ilgili verdikleri önerge hakkında attığı "tweet"e ilişkin açıklaması

IV.- SUNUMLAR

1.- Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri

- a) Adalet Bakanlığı*
- b) Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu*
- c) Türkiye Adalet Akademisi*
- ç) Anayasa Mahkemesi*
- d) Yargıtay*
- e) Danıştay*
- f) Hakimler ve Savcılar Kurulu*
- g) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu*
- ğ) Kişisel Verileri Koruma Kurumu*

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

20'nci Toplantı

20 Kasım 2018 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.04'te açılarak dört oturum yaptı.

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, yargı kurumlarının ve İnsan Hakları Kurumunun kendi sunumlarını yapıp yapmayacaklarını ve Adalet Bakanının yanında oturmalarının kuvvetler ayrılığına ve yargı bağımsızlığına uygun olup olmadığını sorduğuna;

Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu, Uyuşmazlık Mahkemesinin, YSK'nin ve Adli Tıp Kurumu Başkanlığının bütçelerinin yine Adalet Bakanlığı bütçesi içinde geldiğine;

Ağrı Milletvekili Ekrem Çelebi, görüşmelerde milletvekillerinin eleştiri yapabileceğine, hakarete varan konuşmalarının olmaması gerektiğine;

Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç,

Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu ve Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine;

İYİ PARTİ Genel Başkanı Meral Akşener'in Emniyet mensuplarının ek göstergeleriyle ilgili verdikleri önerge hakkında attığı "tweet"e;

İlişkin birer açıklama yaptılar.

Adalet Bakanı Abdulhamit Gül tarafından, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında bir sunum yapıldı.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Adalet Bakanlığının,

Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumunun,

Anayasa Mahkemesinin,

Yargıtayın,

Danıştayın,

Hâkimler ve Savcılar Kurulunun,

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun,

Kişisel Verileri Koruma Kurumunun,

2019 yılı bütçeleri ile 2017 yılı kesin hesapları;

Türkiye Adalet Akademisinin 2017 yılı kesin hesabı;

Kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüŖülecek baŖka konu bulunmadığından 20.28'de toplantıya son verildi.

20 Kasım 2018 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.04

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli milletvekillerimiz, Sayın Bakanım, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 20’nci Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde Adalet Bakanlığı, Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu, Hâkimler ve Savcılar Kurulu, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kişisel Verileri Koruma Kurumunun bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları ile Türkiye Adalet Akademisinin kesin hesap ve Sayıştay raporu bulunmaktadır.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Sayın Bakanımıza söz vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Neyle ilgili Sayın Paylan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Usul üzerine.

BAŞKAN – Nedir konu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yargıtay, Danıştay, Anayasa Mahkemesi, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun burada nasıl görüşebilir konusu hakkında.

BAŞKAN – Buyurun.

Her zaman nasıl görüşüyorsak öyle görüşeceğiz ama buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır “Yeni sistem, yeni düzen.” dediniz Sayın Başkan ama eski tas, eski hamam.

BAŞKAN – Yeni sistemde değişen bir şey yok.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben tasta, hamamda bir değişiklik görmedim de o yüzden diyorum yani.

BAŞKAN – Tas da yerinde, hamam da yerinde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hamam yerinde de “Değişecek.” demiştiniz, “Kuvvetler ayrılığı olacak.” demiştiniz.

BAŞKAN – Açtım, buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR

1.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan’ın, yargı kurumlarının ve İnsan Hakları Kurumunun kendi sunumlarını yapıp yapmayacaklarını ve Adalet Bakanının yanında oturmalarının kuvvetler ayrılığına ve yargı bağımsızlığına uygun olup olmadığını sorduğuna ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, Sayın Bakan; burada bulunan herkesi saygıyla selamlıyorum, “Günaydın.” diyorum.

Değerli arkadaşlar, güya yeni bir sisteme geçmiştik, güya kuvvetler ayrı olacaktı, kuvvetler bağımsız olacaktı, birbirini dengeleyecekti ve denetleyecekti. Bütçe maratonunun sonuna yaklaşıyoruz. Biz yasama olarak henüz yürütmenin getirdiği bütçede bir virgül değiştiremedik ama şimdi bugün de çok önemli kurumlarımızın bütçesini görüşeceğiz, yargı kurumlarının bütçesini görüşeceğiz. Gördüğüm kadarıyla, geçen yılki fotoğrafta Sayın Adalet Bakanı yine ortada oturuyordu, yine orada oturuyor; solunda, sağında Yargıtay, Danıştayın, Anayasa Mahkemesinin yetkilileri vardı, yine aynı şekilde bir fotoğrafla karşı karşıyayız.

Sayın Başkan, gördüğüm kadarıyla, bize ulaşan bir tane bütçe sunuş kitapçığı var, Sayın Adalet Bakanının gönderdiği bir bütçe sunuş kitapçığı var, onun dışında elimize ulaşan herhangi bir bütçe sunuş kitapçığı yok. Yani Anayasa Mahkemesinin, Danıştayın, Yargıtayın sunuş yapmayacağını mı anlıyoruz buradan. Yani bütçelerini sunup savunamayacaklarını mı anlıyoruz?

Diğer bir konu, İnsan Hakları Kurumunu da ikinci sırada görüyorum, idari ve mali olarak özerk, bağımsız bir kuruluş olarak yasasında belirlenen İnsan Hakları Kurumunu. Sayın Bakan, İnsan Hakları Kurumunu yine ikinci sıraya atmışsınız. Zaten insan hakları bence fiilî durumda son sırada maalesef, insan hakları kurumunu pek de duymuyoruz. Yasasını yaptık Avrupa Birliğinden vize serbestisi almak için ama maalesef, pratikte insan haklarının sesini duymuyoruz, insan haklarının ayaklar altında çiğnendiği günlerden geçiyoruz.

Sayın Başkan, bu anlamda, Yargıtay, Danıştay, Anayasa Mahkemesi sunuşlarını yapıp bütçelerini savunabilecekler mi, sorularımıza cevap verecekler mi? İnsan Hakları Kurumu bütçesini sunabilecek mi, sorularımıza cevap verecek mi? Adalet Bakanı neden ortada oturuyor bu bütçe sunumunda, yargı kurumları neden yanlarında oturuyor? Bu anlamda “Bu görüntü kuvvetler ayrılığına, yargı bağımsızlığına ve tarafsızlığına uygun mudur?” diye size soruyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kuşoğlu, buyurunuz.

2.- Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu'nun, Uyuşmazlık Mahkemesinin, YSK'nin ve Adli Tıp Kurumu Başkanlığının bütçelerinin yine Adalet Bakanlığı bütçesi içinde geldiğine ilişkin açıklaması

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, hoş geldiniz ekibinizle birlikte.

Sayın Başkanım, bu iki yıldır konuştuğumuz bir konu var: Uyuşmazlık Mahkemesi, Yüksek Seçim Kurulu ve Adli Tıp Kurumu Başkanlığının bütçelerinin de Danıştay gibi, Yargıtay gibi, bağımsız kurumlar gibi ayrı gelmesi. Bunu siz de kabul etmiştiniz. Bu neden ayrı gelmiyor da Adalet Bakanlığı bütçesi içerisinde yer alıyor? Siz mi etkili olamıyorsunuz, biz mi etkili olamıyoruz ya da bir ihmal mi söz konusu? Yine, bu sene de üçüncü olarak bu yanlışlık devam ediyor. Nedir sorun?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yargı tarafsız ve bağımsız olacaktı, ondan dolayı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Uyuşmazlık Mahkemesi, YSK ve Adli Tıp Kurumu Başkanlığının, bunların ayrı gelmesi gerekiyordu. Geçen yıl da, ondan önceki yıl da bunları konuşmuştuk.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çelebi, siz de mi söz istediniz?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Uygun görürseniz Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

3.- Ağrı Milletvekili Ekrem Çelebi'nin, görüşmelerde milletvekillerinin eleştiri yapabileceğine, hakarete varan konuşmalarının olmaması gerektiğine ilişkin açıklaması

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, yeni kadronuz da hayırlı uğurlu olsun. 2019 yılı bütçemizin de hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Sayın Başkanım ve değerli milletvekili arkadaşlar; tabii ki burası bir ihtisas komisyonu. Hani, benim hassaten sizlerden de ricam ve istirhamım şudur: İhtisas komisyonlarında, buralarda, genel itibarıyla, beyin fırtınası yapılır. Bir ülkenin gelecekteki, bir yıl sonraki bütçesinin nasıl şekillenebileceği veya önerilerinin ne olabileceğine ilişkin görüş ve teatiler burada sunulur. Tabii ki bir Hükûmeti eleştirebilirsiniz, bir milletvekilini, bir bakanı eleştirebilirsiniz ama hassaten istirhamım şudur: Bu devlet hepimizin ve hepimiz istesek de istemesek de bu devletin birliği ve dirliğini sağlamak zorundayız. Ama kişisel hakları veya kurumları bizim ypratmamamız lazım. Eleştirel bir noktamız olabilir ama hakarete varan bir noktamızın olmaması gerektiğini belirtiyor, hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç'in, Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu ve Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Öncelikle, Sayın Kuşoğlu, Uyuşmazlık Mahkemesi, Adli Tıp Kurumu; bunlara baktığımızda, bunların (1) sayılı cetvelde yer almadığını ve Adalet Bakanlığı bütçesi içerisinde teklif edildiğini görüyoruz. Daha önce de bu şekliyle teklif edilmişti, tasarı olarak gelmişti, şimdi de gelen Cumhurbaşkanlığı teklifinde de aynı şekilde düzenlenmiştir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, işte. (1) sayılı cetvele alınacaktı, alınmaması zaten yanlışlıktı.

BAŞKAN – Bize zaten bu şekilde gelmiştir -zaten bunlar tutanaklara giriyor- bu şekliyle de görüşmelerini yapacağız.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Maliye Bakanlığının bunları (1) sayılı cetvele alması gerekiyor.

BAŞKAN – Müsaade ederseniz...

Ayrıca, yine, yüksek yargının bütçelerinin görüşülmesine ilişkin de her sene bu tartışmaları yapıyoruz ama 1982 yılından bu tarafa baktığımızda da görüşmeler bugün uyguladığımız usul ve esaslar çerçevesi içerisinde gidiyor. Sizlerin de bildiği gibi, kuvvetler ayrılığı ilkesi, yasama, yürütme yargı erklerinin fonksiyonel anlamda birbirinden bağımsız organlar tarafından yerine getirilmesini ifade etmekte. Anayasa'mızın başlangıç bölümünde yer alan tanımda kuvvetler ayrımının devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmediği, belli devlet ve yetki görevlerinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı medeni bir iş bölümü ve iş birliği olduğu ve üstünün ancak Anayasa ve kanunlarda bulunduğu ifade edilmektedir.

Anayasa'nın "Bütçe ve Kesin Hesap" başlıklı 161'inci maddesinde Plan ve Bütçe Komisyonunda kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerinin görüşülmesinde yargı organları özelinde farklı bir temsil ve görüşme usulü yer almamaktadır. Bu kurumlar, görüşmeler esnasında görev alanı ve konu itibarıyla ve yargılamaya yetkisi bakımından ilgili oldukları Adalet Bakanlığının bütçesiyle birlikte görüşülmektedir. Bütçe ve benzer mali konular mahkemelerin görev alanının özünü oluşturmamaktadır. Mahkemeler, kâr zarar veya gelir gider esasına göre çalışan kurumlar değildir. Esas görevleri adaletin tesisidir.

Bu açıdan bakıldığında, yasama ve yürütmenin göreviyse toplumda adaletin tesisi için gerekli ortamı ve şartları sağlamaktır. Bu anlamda siyasi sorumlulukları ve görevleri vardır. Geçen seneki bütçe görüşmelerinde de belirtildiği üzere, 1982 yılından bu yana gerçekleşen bütçe görüşmelerine bakıldığında da yüksek yargı organlarının bütçelerinin Adalet Bakanlığıyla birlikte görüşüldüğü anlaşılmaktadır. Yargı bütçesinin yürütme organı olan Adalet Bakanlığıyla birlikte görüşülmesinde adalet hizmetinin nihayetinde bir kamu hizmeti olduğu düşüncesinden hareket edilmektedir. Genel olarak tüm kamu hizmetlerini planlamak ve yürütmekle görevli olan yürütmedir. Özel olarak ise Adalet Bakanlığının, yargının tarafsız ve bağımsız hareket etmesini sağlamak üzere tüm adalet hizmetlerinin yürütülmesinden siyaseten sorumlu olduğu da bir gerçek olarak önümüzde durmaktadır. Yargının bir anlamda lojistik hizmetlerinin yerine getirilmesi gerekmektedir. Bunun için de en uygun kurum Adalet Bakanlığıdır. Anayasa Mahkemesinin, Yargıtayın ve Danıştayın bütçeleri Adalet Bakanlığının bütçeleri içerisinde yer almamaktadır. Bu mahkemelerin ayrı bütçeleri vardır ve bu durum, kuvvetler ayrılığının ve yargı bağımsızlığının bir gereği olarak ortaya çıkmaktadır. Başka bir deyişle, Adalet Bakanlığından ayrı olarak bu mahkemelerin serbestçe kullanacakları ayrı bütçeleri bulunmaktadır. Yargı bağımsızlığından yola çıkarak bu kurumların bütçeleri için farklı bir usul belirlenmesini doğru bulmadığım gibi, kurum bütçelerinin Adalet Bakanlığıyla görüşülmesinin yargı bağımsızlığını zedelediğini de düşünmekteyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İnsan Hakları Kurumu?

BAŞKAN – İnsan Hakları Kurumu da aynı şekildedir, onun da bütçesi, dediğim gibi, Adalet Bakanlığının bütçesiyle birlikte görüşülmektedir ve İç Tüzük 29, 30 ve 31’de yapılan düzenlemeye paralel olmak üzere onun sunumu Sayın Bakan tarafından yapılacaktır. Soru-cevap bölümünde ilgili üst mahkemeler ve İnsan Hakları Kurumuna ilişkin gelen soruların, arzu edildiği takdirde, ilgili temsilciler tarafından cevaplanması noktasında herhangi bir sorun bulunmamaktadır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan “Sistem değişmedi.” diyorsunuz. Yargı bağımsızlığının yanına tarafsızlık koyunca yargı tarafsız da olmuyor. Şu fotoğrafta bir tarafsızlık var mı Sayın Başkan?

BAŞKAN – Şu ana kadar gördüğümüz gibi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin getirmiş olduğu düzenleme ile bizim Komisyon çalışmalarımızın düzenlenmesinde herhangi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şurada tarafsızlık var mı Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Tabii ki var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl var?

BAŞKAN – Ne bekliyordunuz yani?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – AK PARTİ Genel Başkanının atadığı Adalet Bakanının oturduğu yerin sağında solunda...

BAŞKAN – Kimin atadığı dediniz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – AK PARTİ Genel Başkanının.

BAŞKAN – AK PARTİ Genel Başkanı değil Cumhurbaşkanı, ikisini birbirine karıştırmayın. Cumhurbaşkanı kurmuş olduğu hükümetten ve kabineden bahsediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, bir partinin genel başkanı olan Cumhurbaşkanı atadığı Adalet Bakanının sağında solunda yargı kurumları oturuyor, tarafsızlık mıdır bu? 1982’ye referans veriyorsunuz, darbeye referans veriyorsunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, tartışmalar tamamlanmıştır, usul tartışması bitmiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Darbe devam ediyor demek ki.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, süreniz kırk beş dakikadır.

Buyurunuz.

IV.- SUNUMLAR

1.- Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'ün, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri hakkında sunumu

ADALET BAKANİ ABDULHAMİT GÜL – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bakanlığımızın 2019 yılı bütçesini takdim etmek üzere söz almış bulunmaktayım. Plan ve Bütçe Komisyonunun Değerli Başkanı ve üyelerini, görüşmelere iştirak eden milletvekillerimizi şahsım, Bakanlığım ve adalet teşkilatımızın çok değerli mensupları adına saygıyla selamlıyorum.

Bu takdimi, bugüne kadar ve son bir yıl içinde gerçekleştirdiğimiz çalışmalar ile bundan sonra gerçekleştirmeyi planladığımız faaliyetler hakkında değerli heyetinizi bilgilendirmek için çok önemli bir fırsat olarak görüyorum. Soruları, yapıcı eleştiri ve önerileriyle çalışmalarımıza yön veren, katkı sunan milletvekillerimize de bu vesileyle teşekkürlerimi sunuyorum.

Her bütçe dönemi yeni bir çalışma dönemidir. Bu yeni çalışma döneminin hepimizin ortak çalışması ve çabasıyla bizi hedeflerimize bir adım daha yaklaştıracığına gönülden inanıyorum. Bu hedefler içinde en önemlisi, zihnimizin ve gönülümüzün merkezinde yer tutan bir ideali, adalet idealini korumak ve yaşatmaktır. Hukukun esasen özü ve amacı da budur. Sonuçları öngörülebilir bir hukuk düzeni, sosyal barışın da toplumsal ilerlemenin de ekonomik büyümenin de temel şartıdır. Hukuku bir ülkede ölçülebilir bir değer hâline getiren şey ise adil ve etkin işleyişiyle bir yargı sistemidir. Hukukun, demokratik düzenin, güvenliğin, hak ve özgürlüklerin korunup yaşatılmasının güvencesi yargıdır. Elbette yargı yetkisi bağımsız ve tarafsız yargı mercileri tarafından kullanılmaktadır. Hiçbirimizin yargı adına vekâleten konuşma hak ve yetkisi bulunmamaktadır. Yeri geldiğinde kamusal eleştirinin pek tabii biçimde konusu olan yargı kararları hepimiz için, herkes için bağlayıcıdır. Somut uyumsuzlukları sonuca bağlama yani yargı yetkisini kullanma münhasıran yargı organlarına aittir. Bununla birlikte, yargısal adaleti sağlamanın yasal ve kurumsal imkânlarını oluşturmak da yasama ve yürütmenin görevidir. Nitekim, Anayasa'mız kuvvetler ayrımını, organlar arası bir hiyerarşi olarak değil, bir medeni iş bölümü olarak tarif etmiştir. Bu iş bölümü anlayışı içinde biz de vatandaşlarımızın adalet hizmetlerinden daha yüksek kalitede ve standartta yararlanması hedefi üzerinde ilerlemeye devam ediyoruz.

Yargı sistemini insanımıza hizmet eden bir araç olarak işlevsel kılmak hükümetlerimizin değişmeyen önceliğidir. Bu önceliğe uygun olarak da bugüne kadar birçok reform yapılmış, iyileştirici ve geliştirici pek çok adımlar atılmıştır. Ana hedefimiz, toplumun tüm kesimlerine, hangi etnik yapıya, hangi bölgeye, hangi sosyal statüye, hangi yaşam tarzına ait olursa olsun, insana insan olduğu için, vatandaş olduğu için değer veren ve herkese güven veren bir adaletin tesisidir. Güven veren adalet perspektifiyle en başta mahkemelerin soğuk duvarlarıyla tarif edilmeyen bir vatandaş dostu sistem olmasından bahsediyoruz. Hizmet gereklerine uygun fiziki imkânları kurarak, hizmeti kolaylaştıran teknoloji kullanımını yaygınlaştırarak iyi uygulama örnekleriyle adalete erişimi güçlendirerek vatandaş memnuniyetini artırmayı hedefliyoruz. Bu perspektifle, hukuk istikrarı ve hukuki güvenliğin altını çiziyoruz. Yüce Meclisin takdiri ve iradesiyle mevzuat altyapımızı güçlendirici adımları bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da atmayı umuyoruz.

Bu perspektifle yine adaletin gecikmeden, zamanında tecellisine vurgu yapıyoruz. Yargıda hedef süre gibi uygulamalarla yargının kendi iç denetimini sağlayarak, mahkemeler teşkilatı ve insan kaynaklarını güçlendirme yoluyla yargının kapasitesini artırarak, sadeleştirilen yargılama usulleriyle sürat kazandırarak ve alternatif çözüm yollarıyla toplumun sorunları çözmeye yeteneğini geliştirerek uyumsuzlukları süratle ve adil bir şekilde çözmesini amaçlıyoruz. Bu perspektifle kararları, toplum vicdanını teskin ve tatmin eden bir adalet anlayışını yüceltiyoruz.

Yargı mensuplarımızın son dönemdeki sayısal artışını sürekli eğitim anlayışı ve kalite arayışıyla destekliyoruz.

Ayrımsız, bütün vatandaşlarımızın, bütün toplumsal kesimlerin güven duygusunu kazanmayı esas alıyoruz.

Mevzuat çalışmalarıyla, altyapı yatırımlarıyla, kurumlarımızın yapısal ve teknolojik dönüşümüyle, artan yargı mensubu ve yardımcı personel sayısı, sürekli eğitim perspektifiyle, takipçisi olduğumuz bir kalite ısrarıyla güçlenen mahkemeler teşkilatıyla büyük bir dönüşümün hâlen içinden geçmekteyiz. Yeni bütçe döneminde de akılcı politikalar, iyi ve kararlı uygulamalarla bu dönüşümü hızlandırmayı amaçlıyoruz. Bu süreçte, yasama iktidarının sahibi olan yüce Meclisin desteğini de vazgeçilmez görüyoruz.

Değerli Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; elbette eksikler var ve eksikleri inkâr etmiyoruz. Geliştirme ve iyileştirme ihtiyacı gösteren alanları da göz ardı etmiyoruz. Bugüne kadar sağlanan ilerlemeler ve kaydedilen başarılar ne kadar büyük ve anlamlı olursa olsun yapılacak pek çok işin, gerçekleştirilecek pek çok hedefin bizi beklediğini elbette biliyoruz, zorlukların da farkındayız. Zorlukların en başta ele aldığımız konunun tabiatından kaynaklandığını hatırlamak zorundayız.

Yargıdan, yargı mercilerinden, mahkemelerden söz ederken bir idari teşkilattan, o teşkilatın hiyerarşik düzen içindeki bir taşra örgütlenmesinden bahsetmediğimizi hepimiz biliyoruz. Yani bir bakanlık ve o bakanlığın bir taşra yapılanması şeklinde bir yapılanma değil, bağımsız ve tarafsız yargı mercileri söz konusu. Yargı, görevini anayasal teminat altındaki bağımsızlık ve tarafsızlık ilkeleri doğrultusunda yürüttüğünden vatandaş memnuniyetini artırıcı adımlarla adalet hizmetlerinin toplumsal talep ve beklentiler doğrultusunda geliştirilmesinde bu fonksiyona, ayrıma da dikkat etmek, saygı göstermek zorundayız.

Yargı mercilerinin kendi tabii mecraları ve anayasal sınırları içindeki işleyişine karışmamak ama bu işleyişin tabii olduğu yasal kurumsal çerçeveyi geliştirmek hepimizin ortak nirengi noktasıdır. Bu politikaları belirleyecek adımları atacak da yasama ile yürütmenin yapacağı genel çalışmalardır. Bunun ötesinde, yargı mercileri kararlarının bağımsız tarafsız bir şekilde vermektedir ve diğer bakanlıkların bir bağlı hiyerarşik teşkilatı, taşra yapısı gibi bir şeyden bahsetmediğimizi de buradan ifade etmek, hatırlatmak isterim.

Türkiye’de yargının ve adalet hizmetlerinin aktüel performansını değerlendirirken gözden kaçırmamız gereken diğer nokta içinden geçtiğimiz çok özel bir tecrübedir. Bu tecrübe, Türk yargısına bağımsızlık ve tarafsızlığın değerini, hukuka ve vicdana bağlılığın önemini, akıl ve muhakemenin kıymetini çok büyük bir bedel karşılığında öğretmiştir. Akıl ve muhakemeyi değersizleştirip yerine ideolojik adanmışlığı ikame edenlerin ülkemizi nasıl bir felaketin eşiğine getirdiğini 15 Temmuzda çok canlı bir biçimde gördük. İstikameti hukuk ve vicdan değil, bağlı olduğu örgütten alan FETÖ mensupları sonuçta bu ihanetin hesabını hukuk önünde vermeye başlamışlardır. Adalet mekanizmasını araçsallaştıran FETÖ, yargı sistemine, milletimizin adalet beklentisine ve adalete duyulan güvene de en büyük kötülükü yapmıştır.

Türkiye, yargı sistemimiz başta olmak üzere, 15 Temmuzdan sonra devlet içindeki bu örgütlü yapıdan kurtulmak için kararlı bir mücadele ve arınma sürecini başlatmıştır ve bu süreç devam etmektedir. Sonuna kadar, bu arınma süreci tamamlanıncaya kadar bir zafiyete uğramadan başarıyla tamamlanacaktır. Bu arınma sürecine yeniden bir inşa sürecinin de eşlik etmesi bir zarurettir. FETÖ'yle mücadele, aynı zamanda, Türk yargısının bir bağımsızlık ve saygınlık mücadelesidir. Bu mücadeleyi, yargının saygınlığını yücelterek, toplumun adalet inancını yine yücelterek sürdüreceğiz.

2019 yılını bu anlamda yeni bir başlangıç, önemli bir dönüm noktası olarak görüyoruz. Yargının kendi yaşattığı travmayı da atlatarak daha adil, daha hızlı, daha etkin ve toplumun tüm fertlerine güven vererek yol alacağına inanıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yargı organlarının bağımsızlık ve tarafsızlık esasıyla yürüttüğü faaliyetlerin etkinliğinin sağlanması ancak yasa ve yürütme organlarının gerekli bütün tedbirleri alması ve imkânları sağlamasıyla mümkündür.

Malumlarınız olduğu üzere, ülkemizde yargı reformu çalışmalarının sistematik ve bütüncül bir bakış açısıyla yürütülmesinin iki temel enstrümanı bulunmaktadır.

Bunlardan biri, kamu paydaşlarının görev ve sorumluluklarını belirleyen bir üst politika belgesi olan Yargı Reformu Stratejisi'dir. Diğer politika belgesi de Bakanlığımızın stratejik planıdır. Hâlihazırda bu iki politika belgesinin yenilenmesi üzerine çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. Bu ay sonunda Bakanlığımızın stratejik planını, takip eden kısa bir süre sonra da Yargı Reformu Strateji Belgemizi kamuoyuna açıklayacağız. Her iki politika belgesinin hazırlanma sürecinde de katılımcı bir yaklaşımı önem vererek sürdürdük. Çok sayıda kurumla irtibat kuruldu ve görüşleri alındı. Ayrıca, hâkimler, savcılar, avukatlar ve akademisyenlerin katıldığı toplantılar düzenlendi ve yine anket çalışmaları yapıldı. Bu çerçevede, 2.378 hâkim ve cumhuriyet savcısı, 941 avukat, 7.957 yargı personeli bu reforma ilişkin ve stratejik plana ilişkin görüşlerini Bakanlığımıza bildirmiştir. İnşallah bu çalışmalar tamamlandığında da ortaya koyacağımız politikalar, kamuoyuyla paylaşacağımız politikalar bu ortak aklın bir tezahürü olacaktır.

Bu vesileyle, akademik dünyamızın ortaya koyduğu çalışmalarıyla, hâkim, cumhuriyet savcısı ve avukatlarımızın uygulamadaki tecrübeleriyle, ekonomik hayatın aktörleriyle, çalışma hayatının aktörleri, meslek kuruluşları ve sivil toplumun tüm kesimlerinin katkılarının da bizlere büyük fırsatlar sunduğunu ifade etmek isterim.

Yeni dönemin vizyonu, güven veren ve erişebilir bir adalet sistemi olarak belirlenmiştir. Önümüzdeki dönemin stratejik kavramlarıysa hak ve özgürlüklerin korunup geliştirilmesi, adalet erişim imkânlarının güçlendirilmesi, etkinliğin ve verimliliğin sağlanması, makul sürede yargılanma hakkının korunması, basitleştirilmiş ve sadeleştirilmiş yargılama süreçlerinin oluşturulması şeklinde belirlenmiştir.

Hâlihazırda yargı hizmetlerine ilişkin ortaya konan çözümlerin birçoğunun tam anlamıyla hayata geçirilmesinin önünde engel olarak yargıdaki iş yükünün olduğunu söyleyebiliriz. Bundan hareketle bir yandan insan kaynaklarını güçlendirirken diğer yandan da yargı sisteminin her basamağında iş yükü açısından temel usuli güvencelere aykırı olmayan araçların uygulamacıların hizmetine sunulması ve etkin biçimde uygulanmasının sağlanması gerektiği görülmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugüne kadar sürdürdüğümüz reform çalışmalarının önemli bir boyutu da ceza adaleti sisteminin adil ve etkin işleyişi için atılan adımlar olmuştur. Bu alana ilişkin temel kanunlar geçtiğimiz süreçte çağdaş uygulamaları da kapsayacak şekilde yenilenmiştir. Bu alanda geçtiğimiz süreçte gerçekleştirdiğimiz önemli değişikliklerden biri de lekelenmeme hakkının

daha etkin korunması yönünde attığımız adım olmuştur. 694 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 158'inci maddesinde değişikliğe gidilerek lekelenmeme hakkı ile hak arama hürriyeti arasında bir denge sağlanmıştır. Yapılan bu değişiklikle kişilere yersiz biçimde şüpheli sıfatı verilmesinin ve soruşturma işlemlerine muhatap edilmesinin önüne geçilerek adil yargılanma hakkı kapsamında yer alan masumiyet karinesi ve onun doğal neticesi olan lekelenmeme hakkı daha güvenceli bir korumaya alınmıştır. Bu düzenlemeyle artık cumhuriyet savcılarımız, şikâyetin soyut ve genel nitelikte olması veya konusunun suç oluşturmadığının açıkça anlaşılması durumunda soruşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar verebilmektedirler.

Bu düzenlemenin yürürlüğe girdiği 25 Ağustos 2017 ile 31 Ekim 2018 tarihleri arasında bu düzenleme uyarınca toplam 74.194 ihbar dosyası açılmış ve bu dosyalardan 31.192'sinde soruşturma yapılmasına yer olmadığı kararı verilmiştir. Yani 31.192 kişi şüpheli sıfatı almamış, kapısına, iş yerine, evine bir kolluk savcılık tarafından gönderilmemiştir ve soruşturma dahi açılmaya gerek görülmemiştir bu düzenlemeyle.

İnsan haklarının korunmasına hizmet veren bir yıllık uygulamada olan bu müessesenin daha etkin kullanılması eğitim ve farkındalık çalışmalarını yürütüyoruz.

Yeni ceza adaleti sistemi içerisinde mağdura özgü uygulamaların geliştirilmesi de hâlen üzerinde çalışılan konularımız arasındadır. Bu amaçla Bakanlığımız bünyesinde Mağdur Hakları Daire Başkanlığı kurduk. Mağdur hakları konusunda mevzuat çerçevesinin geliştirilmesi için çalışmalarımız da hâlen devam etmektedir.

Geçtiğimiz dönemde kadın ve çocukların adli süreçlerde daha fazla örselenmemesi için bazı adliyelerde adli görüşme odaları oluşturulmuştur. Hizmete giren bu odalarla birlikte mağdurların ifade ve beyanlarının rahat bir şekilde alınması, adli süreçte korunmaları, tekrar mağduriyet yaşamalarının önlenmesi ve adalete erişimin güçlendirilmesini amaçladık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyada alternatif uyumsuzluk çözüm yöntemleri giderek artan biçimde uygulanmaktadır. Alternatif uyumsuzluk çözüm yöntemlerinin ceza muhakemesindeki başlıca uygulaması olan uzlaştırma kurumunun sistemdeki yerini, kapsam ve usule ilişkin düzenlemeleri geçtiğimiz dönemlerde genişletmiştik. Yine bu süreçte Bakanlık merkezinde de bu çalışmalara özgü faaliyetleri artırmak amacıyla Alternatif Çözümler Daire Başkanlığı kuruldu.

Uzlaşma kurumunun yaygın biçimde uygulanması önceliklerimiz arasındadır. Bu doğrultuda alınan önlemlerle uzlaşmanın giderek artan bir ivmeyle uygulandığı görülmektedir. 2018 yılı Kasım ayı itibarıyla uzlaşma görüşmelerine geçilen 181.538 dosyadan 147.348'i uzlaşmayla sonuçlanmıştır.

Ceza hukukundaki alternatif çözüm yöntemleri olan uzlaştırma, ön ödeme ve kamu davasının açılmasının ertelenmesiyle 2017 yılında asliye ceza ve çocuk mahkemelerinin görev alanına giren suçlara ilişkin soruşturmaların yüzde 28'i bu yöntemler kullanılarak sonuçlandırılmıştır.

Planlama çalışmalarımızda uzlaşma, ön ödeme ve kamu davasının açılmasının ertelenmesi gibi müesseselerin kapsamının genişletilmesi üzerinde çalışmaktayız. Bu sayede asliye ceza ve çocuk mahkemelerinin görev alanına giren suçlara ilişkin soruşturmaların yüzde 60'ının soruşturma aşamasında sonuçlandırılmasını hedeflemekteyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir diğer konuya hükmün açıklanmasının geri bırakılması müessesesidir. Bu müesseseye bu doğrultudaki kararlara karşı kanun yolunu da yine adil yargılanma hakkı çerçevesinde gözden geçirmekteyiz.

Ağır ceza mahkemeleri ile asliye ceza mahkemeleri arasındaki iş yükü dağılımı bazı suçların temel usuli güvencelerin korunması amacıyla basitleştirilmiş ve hızlı yargılama usulüyle görülmesinin sağlanması da yine üzerinde çalıştığımız konulardandır.

Suçta sürüklenen çocuklara özgü politikaların daha da geliştirilmesi çok büyük önem taşımaktadır. 15 yaşından küçük çocukların ilk defa işledikleri bazı fiiller için sosyal önlemler alınması, çocuklara özgü uzlaştırma ve kamu davasının açılmasının ertelenmesi gibi modellerin geliştirilmesi, suçta sürüklenen çocukların davalarının öncelikli görülmesinin sağlanması bu konuda gündemimizde olan başlıklardan bazılarıdır.

Ceza adaleti sisteminin bir parçasını da adli sicil sistemi oluşturmaktadır. Arşiv kayıtlarının silinmesine ilişkin şartların yeniden düzenlenmesi suretiyle hâlihazırdaki iki farklı süre uygulamasından vazgeçilerek tek bir süre belirlenmesinde fayda bulunduğunu mülahaza etmekteyiz. Bu yönde bir düzenleme vatandaşlarımızın mağduriyetlerinin önlenmesine ve işlerinin kolaylaştırılmasına da yine hizmet edecektir.

Vatandaşlarımızın e-devlet üzerinden adli sicil bilişim sistemine erişimleri sağlanmış ve adli sicil kaydı bulunmayan vatandaşların bu yıldan itibaren e-devlet üzerinden 8 yabancı dilde adli sicil sorgulama sonucu almaları mümkün hâle getirilmiştir. İngilizce, Almanca, Fransızca, İtalyanca, İspanyolca, Felemenkçe, Danca ve Portekizce adli sicil sorgulama imkânı bulunmaktadır. Önümüzdeki süreçte başka dillerde de adli sicil sorgulaması uygulaması daha da genişletilecektir. Böylece özellikle yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza da büyük bir kolaylık gösterilmekte ya da yurt dışında çalışacak işçilerimiz, yatırımlarımız için önemli bir kolaylık sağlanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğiniz gibi ceza adaletinin önemli bir parçasını da infaz sistemi oluşturmaktadır. Ceza infaz sistemiyle ulaşılmak istenilen temel amaç hükümlünün yeniden suç işlemesini engelleyici etkenleri güçlendirmek, toplumu suça karşı korumak, hükümlünün yeniden sosyalleşmesini teşvik etmek, yasalara ve toplumsal kurallara saygılı, sorumluluk taşıyan bir yaşam biçimine uyumunu kolaylaştırmaktır.

Son yıllarda gerçekleştirilen reformlarla uluslararası standartlara ve insan hakları alanındaki gelişmelere uygun, toplumsal ihtiyaçlara cevap verebilen bireyselleştirilmiş bir ceza infaz sistemi oluşturulmuştur. 16 Kasım 2018 tarihi itibarıyla 385 ceza infaz kurumumuzda toplam 260.144 kişi bulunmaktadır. Bunların 202.434'ü hükümlü, 57.710'u ise tutukludur.

Ceza infaz sistemimizin personel yapısı da büyük önem taşımaktadır. 2002 yılında 25.407 olan personel sayımız 2018 yılı itibarıyla 60.046'ya ulaşmıştır. Görüldüğü üzere personel sayısında yüzde 130'un üzerinde artış olmuştur. Yine değişik unvanlarda 7.467 personel istihdamı için çalışmalar da devam etmektedir.

Personelin eğitimine ilişkin çalışmalar da yine sürekli yeni alanları da kapsayacak şekilde genişlemektedir. Bu kapsamda faaliyet gösteren personel eğitim merkezlerimizin yanında adalet meslek yüksek okullarının bünyesinde de İnfaz ve Güvenlik Hizmetleri Programı açılması sağlanmıştır.

Ceza infaz alanında uluslararası gelişmeleri yakından takip etmekteyiz. Ceza infaz sistemimizin yurt dışında tanıtılması ve yurt dışındaki iyi örneklerin, uygulamaların ülkemize kazandırılması amacıyla Avrupa Denetimli Serbestlik Birliği, Avrupa Cezaevleri ve İslah Hizmetleri Kuruluşu ve Uluslararası İslah ve Ceza İnfaz Kurumları Derneğine üye olunmuş ve aktif katılım sağlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gelişmiş ülkelerde hapis cezası ya da ekonomik nitelikli cezalar dışında alternatif ceza infaz yöntemleri de uzun yıllardır uygulanmaktadır. İnfaz sistemini çok boyutlu hâle getirme çalışmaları kapsamında, geçtiğimiz süreçte denetimli serbestlik uygulaması

sistemimize dâhil olmuştur. 2018 yılı Kasım ayı itibarıyla adli yargı mercilerince 3 milyon 710 bin 31 denetimli serbestlik kararı verilmiştir. Türkiye genelindeki 140 denetimli serbestlik müdürlüğünde 614.901 denetimli serbestlik kararının infazına devam edilmektedir. Bu kararların 406.451'ini adli kontrol, 97.345'ini denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı, 63.063' ünü de tedavi ve denetimli serbestlik oluşturmaktadır.

2013 yılından itibaren şüpheli, sanık veya hükümlülerin elektronik yöntem ve araçlar ile toplum içinde izlenmesini, gözetim ve denetim altında tutulmasını sağlayan, mağdurun ve toplumun korunmasını destekleyen kararların infaz edilmesinde kullanılan elektronik izlemeyle 2018 yılı Kasım ayı itibarıyla 36.980 şüpheli, sanık ve hükümlünün takibi gerçekleştirilmiştir. Hâlen 2.476 kişinin denetim ve takibine de devam edilmektedir. Özellikle ağaç dikme ve kamu kurumlarında, okullarda çevrenin daha temizlenmesi gibi, denetimli serbestlik uygulamalarında çok güzel uygulamalar gerçekleşmektedir. Bunların uygulanan örneklerinin artırılması yine amaçlarımız arasındadır.

Ceza infaz kurumlarımızın şeffaflığı, üzerinde hassasiyet gösterdiğimiz bir konudur. Bu kapsamda kurumlarımız; Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu, Kamu Denetçiliği Kurumu, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, izleme kurulları, cezaevi savcıları, infaz hâkimlikleri ve Adalet Bakanlığı müfettişleri tarafından her zaman habersiz olarak denetlenmektedirler. Ayrıca kurumlarımız uluslararası düzeyde, Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi ve Birleşmiş Milletler İşkenceyle Mücadele Komisyonu tarafından da yine denetlenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2012 yılında kabul edilen Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu hukuk uyuşmazlıklarının alternatif çözümleri alanında sistemimizde gerçekleştirilen en önemli değişiklik olmuştur. Tüm dünyada yaygınlaşan bu yöntemler bir yandan uyuşmazlıkların kısa sürede dostane çözümüne hizmet ederken diğer yandan yargı organlarının iş yükünü azaltmaktadır. İş yükü azalan yargı organlarının önündeki davaları daha kısa sürede çözebilmeleri ve her bir uyuşmazlığın çözümüne daha fazla vakit ayırabilmeleri mümkün olmaktadır. Ayrıca uyuşmazlıkların sulh ve müzakere temelinde çözüme kavuşturulması toplumsal barışa da katkı sağlamakta ve adalete olan güveni artırmaktadır.

Bakanlığımız bünyesinde kurulan Arabuluculuk Daire Başkanlığı ve adliyelerde oluşturulan ara buluculuk büroları bu alana ilişkin çok önemli çalışmalar yapmaktadır. Hâlen ara buluculuk büro sayısı 108'dir. 2017 yılında ara bulucu siciline kayıtlı ara bulucu sayısı 7.818 iken 2018 yılı Kasım ayı itibarıyla bu sayı 9.360 olmuştur. Özellikle ara buluculuk sınavının açılıp açılmayacağı yönünde çok sorular yönetilmektedir. Bu konuda Bakanlığımızın yaptığı çalışmalar son aşamaya gelmiştir ve şubat ayı itibarıyla ara buluculuk sınavının açmayı planlıyoruz. Bu konuyla ilgili, hukukçu meslektaşlarımızın da bu ara buluculuk sınavıyla ilgili beklemediği tarihi bu vesileyle paylaşmak istedim.

Ara buluculuk konusunda yapılan en önemli değişikliklerden biri iş uyuşmazlıklarına yönelik değişikliklerdir. Malumunuz olduğu üzere, iş uyuşmazlıklarının hızlı, basit ve adil şekilde çözümlenmesine yönelik olarak 12 Ekim 2017 tarihinde kabul edilen kanunla işçi alacak ve tazminatları, işe iade talebiyle açılacak davalar bakımından ara buluculuğa başvurulması dava şartı hâline getirilmiştir. 2018 yılı Kasım ayı itibarıyla, uygulamanın başladığı 2018 yılının Ocak ayından itibaren iş uyuşmazlıklarında ara buluculara tevdi edilen toplam dosya sayısı 297.147 olmuştur. Bu dosyaların yüzde 67'si ara buluculuk görüşmelerinde anlaşmayla sonuçlanmıştır. 2017 yılının aynı döneminde iş mahkemelerine 190 bin dava açılmıştır. Çok değerli milletvekilleri, 2017 yılında 190 bin dava açılmışken aynı dönem için bakıldığında, bu yıl açılan dosya sayısı 68.280 olmuştur. İş mahkemelerinde davaların ortalama görülme süresi 530 gün iken arabuluculukta uyuşmazlıkların ortalamasına bakıldığında, bu süre bir haftadır. Yani 530 günde işçi işveren uyuşmazlığına ortalama çözüm bulunurken bu uygulamayla, sonuçlanmayı

arzu ettikleri takdirde uzlaşma ortalama bir haftada sonuçlanabilmektedir. Aynı tarih itibarıyla, yine bir diğer müessese olan ihtiyari ara buluculukta da başvuru sayısı 67.476'dır. Buradaki başarı oranı da yüzde 91'dir. Uyuşmazlıkların dostane yöntemlerle çözülmesi için alternatif çözüm yöntemlerini önümüzdeki dönemde de yine sürdüreceğiz ve genişleteceğiz. Ticari uyuşmazlıklarda ara buluculuğa başvurunun dava şartı hâline getirilmesi de yine önceliklerimiz arasındadır. Amacımız uyuşmazlıkların kısa sürede sonuçlanmasını sağlayarak toplumun rahatlaması ve iş dünyasının faaliyetlerinin güven içerisinde yürütülmesine imkân sağlamaktır.

2017 yılında asliye ticaret mahkemelerine 231.80 dava açılmıştır. Dava şartı olarak düzenlenecek ara buluculuk uygulamasının ticari davalara da yönlendirilmesiyle önemli bir kısmının kısa sürede sonuçlanacağını öngörüyoruz. Ticari davaların ortalama görülme süresi yaklaşık 541 gündür. İş uyuşmazlıklarıyla ilgili mukayese edildiğinde, bir haftada görülen bu uyuşmazlıkların çözümünün, yine ticari davalarda da sürekli ve zamanla yarışan ticari uyuşmazlıkların da bir an önce sonuçlanması bakımından ticari hayatımız için, ekonomi ve iş dünyamız için ve ülke ekonomimiz için çok önemli bir gelişme olacağına inanıyoruz. Bu konuda da yüce Meclisin takdiriyle bu değişikliğin yapılması yine yargıya yönelik çok önemli bir düzenleme olacak ve böylece dostane yöntem ve hızlı şekilde borcun edası da sağlanmış olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; politika belgelerimiz kapsamında, hukuk yargılamalarının makul sürede tamamlanmasına yönelik farklı sahalardan akademisyenler ve uygulamacılarla müzakerelerimizi sürdürmekteyiz. Hukuk yargılamalarının sadeleştirilmesi, basitleştirilmesi ve yargılamaların uzamasına sebebiyet veren usul hükümlerinin değiştirilmesi doğrultusundaki bu değişiklik önerilerimizi süreç içerisinde yine tamamlamayı hedefliyoruz.

Asliye hukuk ve sulh hukuk mahkemeleri arasındaki görev ayrımının yeniden belirlenmesi, küçük miktarda alacak ve taleplerin basitleştirilmiş ve hızlı bir yargılama usulünde çözülmesi, göreve ilişkin kararlardan dolayı yargılamaların uzamasının ve tarafların mağduriyetinin engellenmesi yine gündemimizde olan konulardan bazılarıdır.

Yine malumunuz olduğu üzere, tüketici mahkemelerinin görev alanı hâlihazırda oldukça geniştir. Bu durum da yargılamaları yine uzatmaktadır. Bu nedenle tüketici mahkemelerinin görev alanını yeniden belirleyerek tüketicilerin de bu konuda âdeta, deyim yerindeyse tükenmelerinin önüne geçecek, yargılamaların uzamasının önüne geçecek bir hedefi de yine bir çalışma olarak belirlemiş durumdayız.

Hukuk usulümüzde yer alan sulh müessesesinin daha etkin uygulanması da büyük önem taşımaktadır. Bu itibarla, tarafları sulhe teşvik eden düzenlemeleri bir an önce sistemimize kazandırmamız gerekmektedir.

Yine, kamuoyumuzun gündemine gelen çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması uygulamasına ilişkin çalışmalarımızı da Bakanlık olarak yine uygulayıcılarla, akademisyenlerle, sivil toplumla da değerlendirmiş bulunmaktayız. Bu düzenlemeyle yine çocuğun icra müdürlüklerinin görevinden çıkartılması ve vatandaşlarımızın bu işlemden dolayı bir harç ve teslim gideri ödemek zorunda kalmaması Bakanlığımızın bu anlamda bir çalışmasının neticesi olarak ortaya çıkmıştır.

Günümüz ihtiyaçlarına cevap veren, borçlu ve alacaklı arasındaki hassas dengeyi sağlayan, hızlı ve adil işleyen bir sistem üzerinde de çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hukuk devletinin önemli unsurlarından biri de bildiğiniz gibi idarenin eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluğunun denetlenmesidir. Malumunuz olduğu üzere bu fonksiyon idari yargı tarafından yerine getirilmektedir. İdare ve vergi mahkemelerinin faaliyetlerini hızlı ve adil biçimde yerine getirmesi gerek idari eylem ve işlemlere muhatap vatandaşlarımız gerekse kamu

kurumlarımız açısından büyük önem taşımaktadır. Hâlihazırda İdari Yargılama Usulü Kanunu üzerinde çalışmalarımız da yine devam etmektedir. Bu kapsamda idari yargılama usulünün sadeleştirilmesi ve etkinliğinin artırılması yine hedeflenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Komisyonumuza arz ettiğim hususların birçoğunun doğrudan ya da dolaylı olarak makul sürede yargılanma hakkıyla ilgisi bulunmaktadır. Zira, makul sürede yargılanma, güçlü bir insan kaynağı ve teşkilat yapısını, yine buna uygun oluşturulmuş mevzuat altyapısını da gerektirmektedir. Makul sürede yargılanma hakkı kapsamında gerçekleştirdiğimiz önemli bir çalışma, yargıda hedef süre uygulamasıdır. Hedef süre uygulamasıyla aynı zamanda vatandaşlarımız için öngörülebilir süreçler oluşturulmuştur. Bu kapsamda akademisyenler, hâkimler, cumhuriyet savcılar ve avukatlardan oluşan çalışma grupları dava çeşitlerine göre süreleri belirlemiştir.

Yargıda hedef süre uygulamasına adli yargı ilk derece hukuk mahkemeleri, ceza mahkemeleri, idari yargı ilk derece idare ve vergi mahkemelerinde adli yılın başladığı eylül ayıyla birlikte bu süre uygulaması başlamıştır. Cumhuriyet başsavcılıklarında ise ekim ayı itibarıyla bu uygulama başlamıştır. Hedef sürelerin davanın taraflarına bildirilmesi de 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla başlayacaktır. Böylece öngörülebilir bir yargı, hukuk süreci, makul sürede yargılanma hakkı vatandaşların denetimine açılacaktır. 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla vatandaşımız, bir soruşturma ya da davada, davanın konusuna, soruşturmanın konusuna göre, hangi azami sürede bu yargılamanın sona ereceğini, bir yargı makamının taahhüdü anlamında bir belgeyle karşılaşacak ve süreç de vatandaşın da denetimine açılacaktır. Eğer bir adliyede ya da total olarak, kolektif bir bütün olarak bu süreleri aşan bir uygulama varsa mevzuattan mı, oradaki yargı aktörlerinden mi ya da personelden mi, sistemin kendisinden mi olduğunu “check balance” sistemiyle de kontrol etme imkânına kavuşmuş olacağız. Bu sistemi, uygulamalarını hep beraber, yüce Meclisimizin de önerileri ve denetimiyle, vatandaşlarımızın denetimiyle... 2019 bir milat olarak vatandaşımızın ve tüm kamuoyunun, tüm Türkiye'nin bir anlamda şeffaf, öngörülebilir yargı sürecine katılımını sağlamak bizim için çok önem verdiğimiz çalışmalardan biridir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz süreçte gerçekleştirilen önemli yeniliklerden biri de bilirkişilik müessesesi alanında olmuştur. Bu kurum da yeniden yapılandırılmış ve bilirkişilere sertifika verilmesi, akreditasyon sağlanması, uzmanlık dallarının oluşturulması ve etik kurallarının belirlenmesinin önü açılmış. Bilirkişilik Daire Başkanlığı kurulmuş, yine, bölge adliye mahkemelerinde bilirkişilik kurulları oluşturulmuştur. Önümüzdeki ocak ayı itibarıyla bir yılını bu uygulama doldurduğunda yine tüm taraflarla bilirkişilik kurumu da masaya yatırılacak. Bu konudaki hem mevzuat hem uygulama eksiklerini de masaya yatacağız. Bu konuda birtakım gelişmeler olmakla birlikte tam anlamıyla reformun gerçekleşmesine yönelik çalışmalar da, bir yıl uygulaması da masaya yatırılarak gözden geçirilecektir. Bu konu da yargılamanın en önemli unsurlarında birisidir ve bu süreci de hep beraber daha olgunlaştıracak, daha da olumlu sonuçlandıracak bir süreci hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; mahkeme ve cumhuriyet savcılıklarının kalem hizmetlerini, işlerin hızlandırılmasını, hâkim ve savcıların soruşturma ve davaların esasına yoğunlaşmalarını sağlayacak bir hüviyet kazanmaları gerektiğini düşünmekteyiz. Bu kapsamda yazı işleri müdürlüğünün kariyer meslek olarak yeniden yapılandırılması, ağır ceza merkezlerinin tümünde ön bürolar oluşturulması gibi konular üzerinde çalışmaları sürdürmekteyiz.

Değerli arkadaşlar, çok değerli milletvekilleri; yargısal süreç için önem taşıyan bir diğer husus da tebligatlarla ilgili yaşanan sıkıntılardır. Tebligatlardaki gecikmeler, tebligatların bila dönmesi, eksiklikler, süreçlerin uzaması yargılamayı da uzatmaktadır, hak arama ilkesini de zedelemektedir. Bu süreçte de 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren uygulanacak zorunlu elektronik tebligat sisteminin hukuki ve teknik altyapısı tamamlanmıştır. 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren artık zorunlu elektronik tebligat

sistemi uygulamaya geçecektir. Bu doğrultuda kamu kurum ve kuruluşları, dernekler, vakıflar, şirketler, avukatlar, noterler, bilirkişiler ve ara bulucular, yine, talep eden gerçek kişiler zorunlu elektronik tebligat adresi alması gereken ve muhatap kapsamında sayılan kurumlar olmuştur. Bu çalışmalar sonucunda 40 milyon adli tebligatın 28 milyonunun elektronik ortamda yapılması hedeflenmektedir. Böylece mali tasarruftan öte yargılamaların hızlanması ve adaletin geç değil, tez verilmesi inancının sağlanması anlamında önemli bir adımın da Ocak 2019 itibarıyla başlamasını hedefliyoruz. İnşallah bu uygulamanın da başarılı bir şekilde sonuçlanmasının hep beraber takipçisi olacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önümüzdeki süreçte halkla ilişkilerin güçlendirilmesi ve adliyelerde vatandaşların işlerini kolaylaştıracak uygulamaların geliştirilmesi için çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Yine, yargılamalarda maddi gerçeğe ulaşmada çok önemli bir yeri bulunan tanıklığı zorlaştıran uygulama ve yaklaşımların ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalarımızı da sürdürmekteyiz. Çünkü tanıklık yargılamada önemli bir müessese ama âdeta tanıklık müessesini zorlaştıran, âdeta ortadan kaldıran uygulamadaki aksaklık ve kötü uygulama örneklerine de son verilmeyi hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yargı hizmetlerinin nitelikli biçimde sunulması, güçlü mahkeme teşkilatını, hâkim, cumhuriyet savcısı ve personel sayısının iş yüküyle orantılı olmasını gerektirmektedir. Bu süreçte hâkim, cumhuriyet savcısı 19.442 kişidir; bunların 13.368'i hâkim, 6.074'ü cumhuriyet savcısıdır. 12.596 erkek, 6.846 kadın yargı mensubu bulunmaktadır. Yine, personel sayısı da artarak devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine, yargılamaların makul sürede bitirilmesi ve adil yargılama sürecinin temini için mahkemeler teşkilatının güçlendirilmesi de elzemdir. Bu süreçte önemli bir yenilik olan bölge adliye mahkemeleri malumunuz olduğu üzere 20 Temmuz 2016 tarihinde faaliyete geçmiştir. Önce 7 yerde, sonra 9 yerde faaliyete girdikten sonra bu adli yılla birlikte Sakarya ve Konya'da da bölge adliyeler faaliyete başlamıştır. Önümüzdeki süreçte 4 yerde daha bölge adliye mahkemesinin kurulması, faaliyete geçirilmesi hedeflenmektedir. Bunlar; Kayseri, Diyarbakır, Van ve Trabzon Bölge Adliye Mahkemeleridir. Bölge adliye mahkemeleri hukuk ve ceza dairelerine 2016 tarihinden itibaren toplam 1 milyon 364 bin dosya gelmiştir, bunların yaklaşık 925 bini karara bağlanmıştır. Dosyaların karara bağlanma oranı yüzde 67'dir. Yargıtayda görülecek bir ceza dosyası beş yılda onanacak, eğer istinaf kapsamında kesinleşiyorsa yaklaşık bir yıl; beşte 1 oranında daha erken kesinleşme imkânı görülmekte. Hem yargının hem Yargıtayın, yüksek mahkemenin de iş yükünü azaltarak daha adil, daha içtihadı yönelik emsallerin oluşması sağlanmaktadır. Buna göre, bakıldığında, dosyaların ortalama görülme süresi 2018 yılı itibarıyla ceza dairelerinde yüz on üç gün, hukuk dairelerinde yüz altmış bir gündür.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm bu gelişmelerin yanında, yargı mensuplarımızın ve personelimizin meslek öncesi ve meslek içi eğitimine de çok büyük önem verdiğimizizi belirtmek isterim. Yine, hukuk eğitimi ve hukuk alanındaki mesleklere giriş de üzerinde çalıştığımız çok önemli alanlardır.

Hukuk alanında mesleklere giriş konusunda uluslararası uygulama örneklerini inceleyerek ve yargı kamuoyunun görüşlerinin de alınması suretiyle yeni politikalar geliştirmek için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu konuda üzerinde çalıştığımız konulardan birisi, hâkim ve cumhuriyet savcılığı kadrolarının ihdas edilmesidir. Bu kadronun ihdas edilmesi hâlinde hâkimlik ve cumhuriyet savcılığı mesleğine ancak bu kadrodan geçiş mümkün olacaktır. Hâkim ve savcı yardımcılığında mesleğe daha iyi bir hazırlık süreci öngörülmektedir. Yardımcılık döneminde, uygulamada yetişerek göreve başlayan hâkim ve cumhuriyet savcılarının mesleğe intibak süreçlerini çok daha rahat geçireceğini düşünüyoruz.

Hâkimlik ve cumhuriyet savcılığı yanında bir diğer öngördüğümüz husus da sınavla girilmesini öngördüğümüz mesleklerdir. Bunlar avukatlık ve noterliktir. Avukatlık ve noterlik mesleklerinin de yine bir sınavla bu sisteme ve mesleğe girilmesini bir hedef olarak planlamaktayız. Uluslararası uygulamada, birçok ülkede hukuk fakültesi öğrencileri mezun olduktan sonra bir merkezî sınava girmekteler. Bu sınavla mesleğe başlamakta ve o mesleğe girmek için bu sınavı kazanma şartı vardır. Bu çerçevede niteliğin artması için bu konudaki hususu da, yine planlamayı da tüm uygulayıcılarla beraber değerlendiriyoruz.

Türkiye’de hukuk eğitimi politikasının geliştirilmesi, eğitimin kalitesinin artırılması hususunda da özellikle YÖK’le iş birliği yaparak bu konuda hukuk eğitiminin kalitesinin artırılması ortak sorumluluğumuzdur. Bu konu da çok önemli çalışma başlıklarımızdan biridir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yargı hizmetlerinin nitelikli sunulabilmesinde avukatların rolü ve katkısı asla inkâr edilemez. Yargının kurucu unsurlarından olan avukatların mesleklerini daha rahat ifa edebilmelerinin sağlanması, kamu avukatları da dâhil olmak üzere mesleki koşullarının daha da iyileştirilmesi yine çalıştığımız konular arasındadır. Mesleğe giriş usulü ve etkin bir staj döneminin oluşturulması da yine önem taşımaktadır. Yine, avukatların mesleklerini icra ederken adliyelerdeki çalışma ortamlarının da iyileştirilmesi ve kolaylıkların sağlanması bakanlığımız tarafından hassaten takip edilen konular arasındadır. Yine, avukatlara sunulan hizmet çeşitliliğini artırmak, yargılama işlemlerini daha rahat takip edebilmelerini sağlamak amacıyla 5 Nisan Avukatlar Günü’nde başlattığımız CELSE programıyla, avukatlarımız bu uygulamayla da duruşmaları anlık takip edebilmekte. Şu an itibarıyla 35 bin avukatımız bu uygulamadan yararlanmaktadır. Bu çalışmalarını da arttıracığımızı ifade etmek isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdindeki süreçler üzerinde de titizlikle durulmaktadır. Bu konuda İnsan Hakları Daire Başkanlığımız oluşturulmuş, İnsan Hakları Tazminat Komisyonu da yine kurulmuştur. Yine, bildiğiniz gibi, 25 Temmuz 2018 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından mahkemenin yargı yetkisini kabul eden üye ülkelere iyi uygulama örneği olarak gösterilen Tazminat Komisyonumuza yeni görevler verilmiştir. Bu görevler; Anayasa Mahkemesine yargılamaların makul sürede bitirilmemesi durumunda mahkeme kararlarının icrasına yönelik başvuruların da bu komisyona tevdisine ilişkin bir düzenleme yapılmıştır. Burada da eğer makul sürede dosya tamamlanmamışsa bu konuda tazminata ilişkin yine bir denetim imkânı getirilmiştir.

Yine, insan haklarına ve bunun parçası olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi süreçlerine verdiğimiz önemin gereği olarak, ülkemizde insan hakları standartlarının daha da yükseltilmesine ilişkin çalışmalarımızı 2014 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe giren eylem planı çerçevesinde sürdürmekteyiz. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı’nın yenilenme süreçlerini başlatmış bulunmaktayız. Bu konuda da bakanlık olarak bu eylem planını güncelleme, revize etme ve yeniden hayata geçirme anlamında çalışmalarımızı başlattığımızı buradan çok değerli Komisyonumuza ifade etmek isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; malumunuz olduğu üzere, 15 Temmuz tarihinde FETÖ silahlı terör örgütünün kalkıştığı hain darbe teşebbüsü aziz milletimizin kahramanca direnişi sonucunda akamete uğratılmış, milletimizin bu direnişi sırasında 251 vatan evladı şehit edilmiş, 2.193 vatandaşımız gazi olmuştur. Şehitlerimize Allah’tan rahmet, gazilerimize Rabb’imden acil şifalar, hayırlı, sağlıklı ömürler niyaz ediyorum.

15 Temmuz gecesi darbeci hainler ülkemizin pek çok yerinde olduğu gibi milletimizin temsil edildiği Gazi Meclisimize de saldırmış, milletimizin göğsünü siper edercesine kahramanca savunması neticesinde bu saldırı da püskürtülmüştür. 15 Temmuz hain darbe girişimiyle ilgili soruşturma ve davalar yargı tarafından bağımsızlık ve tarafsızlık ilkesine uygun olarak büyük bir titizlikle sürdürülmüştür ve yine sürdürülmeye devam etmektedir. Bu kapsamda, ülke genelinde fiilî darbe suçundan yürütülen soruşturmalar neticesinde toplam 289 dava açılmıştır. Açılan bu davalardan 220'si karara çıkmış, 69 davada yargılamalar devam etmektedir. Bu yargılamalar, hukuk ve hakkaniyet çerçevesinde, uluslararası hukukun temel ilkelerine uygun şekilde, büyük bir gayret ve fedakârlıkla sürdürülmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimi toparlarken, malumunuz olduğu üzere, son yıllarda adalet hizmet binalarının yenilenmesi anlamında çok büyük mesafeler katedilmiştir. Çok sayıda yeni adliye binası yapılmış, bir kısmının yapımına da hâlen devam edilmektedir. Hâlihazırda adli ve idari yargı hizmetleri toplam 765 hizmet binasında ifa edilmektedir. Son on altı yılda 246 adalet sarayı inşa edilmiştir. Adalet hizmeti veren kapalı alan miktarı 2002 itibarıyla 569 bin metrekareyken bugün itibarıyla 3 milyon 900 bin metrekare olmuştur. Elbette önümüzdeki dönemde de bütçe imkânı çerçevesinde ihtiyaç duyulan yerlerde yeni adliye binası yapımına başlanılacaktır. Bu kapsamda cumhuriyetimizin başkenti Ankara'mıza da yakıncak ve hâlen 5 farklı binada verilen hizmeti birleştirecek bir adliye yapılması da yine bakanlığımızın öncelikleri arasındadır. Elbette fiziki ve teknik altyapıdan ziyade, vatandaşlara güven veren bir adalet ile adil karar veren bir yargı teşkilatı, bir imkân, bir mekân daha önemlidir. Bunları da paylaştığımız yargı reformlarıyla birlikte hep beraber tamamlamayı hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Adli Tıp Kurumunun yürüttüğü hizmetler de adaletin gerçekleştirilmesinde çok önemli rol oynamaktadır. Bundan hareketle, Adli Tıp Kurumunun kurumsal altyapısı ve insan gücü her geçen gün güçlendirilmiş ve hizmetin ülke geneline yaygınlaşması da sağlanmıştır. 2002 yılında 6 grup başkanlığı, 18 şube müdürlüğüyle sadece 25 ilimizde adli tıp hizmeti verilirken, bugün İstanbul'da bulunan merkez teşkilatı, 9 grup başkanlığı ve 71 şube müdürlüğüyle 81 ilimizin tamamında hizmet vermektedir. Yine, İstanbul, Ankara, İzmir dışında Trabzon'da Biyoloji İhtisas Dairesi ve Bursa, Malatya, Diyarbakır illerinde de acil DNA laboratuvarları kurularak hizmete sunulmuştur. Bu kapasitelerin artırılmasına yönelik önümüzdeki dönemde de çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; erişilebilir ve etkin bir adalet sisteminin tesisi mali kaynakların yeterliliğiyle doğru orantılıdır. 2002 yılında bakanlığımıza tahsis edilen toplam ödemek miktarı 808 milyon 141 bin olup bu miktarın merkezî yönetim bütçesi içindeki payı yüzde 0,83'tür. 2019 yılı teklifinde Bakanlığımıza tahsisi öngörülen toplam bütçe 18 milyar 35 milyon 989 bindir. Bu bütçe rakamının merkezî yönetim bütçe kanunu teklifi içindeki payı yüzde 1,75'e karşılık gelmektedir.

Bu zamana kadar her alanda olduğu gibi adalet alanındaki reform ve değişim iradesini desteleyen, önümüzü açan, hukukun üstünlüğünü sürekli gündemde tutan Sayın Cumhurbaşkanımıza destekleri için müteşekkir olduğumuzu özellikle belirtmek isterim.

Sözlerime son verirken adalet hizmetlerini en üst seviyeye yükseltme gayesi doğrultusunda hazırladığımız Bakanlığımızın 2019 yılı bütçesinin yüksek Komisyonunuzun takdirlerine sunuyorum.

2019 yılı bütçemizin devletimize, milletimize ve tüm yargı teşkilatımıza hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Bakanlığımız ve tüm yargı teşkilatı adına değerli katkılarınız için şimdiden Komisyonumuzun çok Değerli Başkan ve üyelerine, sizlere teşekkürlerimi sunuyorum, saygılarımı sunuyorum.

Sağ olun.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza sunumları için teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bütçeyi söylemedi Sayın Bakan.

BAŞKAN – Bütçe üzerindeki sunum tamamlanmıştır.

Değerli basın mensuplarına teşekkür ediyoruz.

Şimdi müzakerelere başlayacağız.

Müzakereler başlamadan önce Komisyonunda bulunan bürokratların kendilerini tanıtmalarını rica ediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kurumlar yok burada. Hepsini bir torbaya koymuşlar...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hangisini istiyorsunuz?

BAŞKAN – Arkadaşlar, görüşmelere başlayacağız... Kameraman arkadaşlara teşekkür ediyorum. Tripotları ortaya alalım, kenardan görüntü alabilirsiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, total bir rakam var, başka bir rakam duymadık. Yani kurumlara kaçır lira olduğunu, İnsan Hakları, Danıştay, Anayasa... Duymak istiyoruz bütçelerini.

BAŞKAN – Arkadaşlar, görüşmeler yeni başladı. Birazdan arada veya sonuçta bunlar müzakere edilecektir tabii ki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arada olur mu? Görüşlerimizi söyleyeceğiz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Niye arada dinleyelim? Resmî bir görüşme yapıyoruz, niye arada olsun?

BAŞKAN – Müsaade edin... Müsaade edin...

Kameraman arkadaşlara teşekkür ediyoruz. Müzakerelere başlayacağız...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Neyin müzakeresini yapacağımızı bilmiyoruz. Müzakere yapılacak bir şey yok ortada.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kameraman arkadaşlar, sizi bekliyoruz ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, Bakanlığımıza ve bağlı kuruluşlara ait bütçe cetvelleri tarafınıza dağıtılmıştır. Almayan arkadaşlarımız...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, yapmayın ya! Burada dışarıdan gelen...

BAŞKAN – Almayan arkadaşlarımıza tekrar...

Bakın, bu şekilde bütün şeyler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Duymak istiyoruz bütçeleri.

BAŞKAN – Efendim, bu, Bütçemiz tarafından bir gün önce bütün üyelere dağıtılmış.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yok bizde... Yok bizde... Dağıtmadınız daha...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütçe üyesi olmayanlar da var burada.

BAŞKAN – Tamam, onu söyleyin.

Sayın Paylan, onu söyleyin. Bakın, başta yanlış bir şey ifade ediyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben de bilmiyorum. Dün akşam dağıtıldı. Dün gece bitti, burada yorgun argın. Ne zaman bakacağız?

BAŞKAN – Lütfen bir dinler misiniz Sayın Paylan?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kameraman arkadaşlar...

CAVİT ARI (Antalya) – Sen kameramanlara niye karışyorsun ya!

BAŞKAN – Kameraman arkadaşlar, teşekkür ediyoruz. Kenarlardan görüntü alabilirsiniz isterseniz. Lütfen... Müzakereye başlayacağız.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Nasılsa göstermeyecekler çekse ne olur. Göstermeyecekler zaten.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, yargı kurulları bağımsız, özerk kuruluşlar, bağımsız kuruluşlar, bütçelerini ayrı ayrı duymadık.

BAŞKAN – Sayın Paylan, birazdan müzakere edelim bunları. Bir saniye...

Kameraman arkadaşlara teşekkür ediyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Akşama kadar vaktimiz var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama üzerine konuşacağız arkadaşım. Hadi konuşturmadınız bari bütçelerini duyalım ya! Bütçesi geçen yıl 4 liraydı bu yıl 5 lira oldu...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Paylan, lütfen “konuşturmadınız” kelimesi uygun bir cümle değil yani. Böyle bir cümle olmaz. Nasıl “konuşturmadınız” ya!

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, müzakerelere başlayacağız ancak daha önce Sayın Bakanım, buyurun.

Bütçeyle ilgili bir şey mi ilave edeceksiniz?

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Yani ben, geçen yıl ne kadar olduğunu söyledim. Yazılı olarak da verdim. Ama şifahen de izin verirsiniz okuyabilirim.

BAŞKAN – Buyurun.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – 2019 yılı bütçe teklifimiz personel giderleri 11 milyar 170 milyon 870 bin, sosyal güvenlik giderleri 1 milyar 743 milyon 291 bin, mal ve hizmet alım giderleri 1 milyar 632 milyon 855 bin, cari transferler 873 milyon 335 bin, sermaye giderleri 2 milyar 12 milyon 298 bin, sermaye transferleri 603 milyon 340 bin, toplam 18 milyar 35 milyon 989 bin, merkezî yönetim bütçesi içindeki payımız yüzde 1,75; Bakanlığımız bütçesinin bir önceki yıla göre artışı 31,51;

İşyurtları kurum bütçesi cari gider ödenekleri 395 milyon 334 bin, yatırım ödenekleri 591 milyon 490 bin, toplam 986 milyon 824 bin;

Bakanlığımızın yatırım miktarı genel bütçe yatırımı 2 milyar 12 milyon 298 bin, İşyurtları Kurumu yatırımı 591 milyon 490 bin, toplam 2 milyar 603 milyon 788 bin şeklindedir.

Ceza İnfaz Kurumlarımızın 986 milyon 824 bin, İnsan Hakları Kurumu 12 milyon 972 bin, Kişisel Verileri Koruma Kurulu 33 milyon 770 bin, HSK 76 milyon 849 bin şeklinde diğer kurumlar. Bağımsız olduğu için bilgimiz yok yüksek mahkemelerin.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

Görüşmelere başlamadan önce Komisyonunda bulunan bürokratların kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bürokratlarımız önden başlayarak kendilerini tanıtırlarsa memnun oluruz.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Yargıtayın, Danıştayın, Anayasa Mahkemesinin bütçelerini duymadık. Kaç para bütçeleri önerildi biz duymadık. Duymak istiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Paylan, görüşmelere başlayalım onların hepsini duyacağız şimdi. Müsaade edin bir görüşmelere başlayayım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, görüşmelere niye başlıyorsunuz? “Sunumlar bitti” diyeceksiniz birazdan.

BAŞKAN – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama duymak istiyoruz.

BAŞKAN – Tamam, sunumlar bitmiş olsa bile o eksik bilgiyi yine alırız. Hiç önemli değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl alacağız?

BAŞKAN – Alırız şimdi efendim.

Hangisini söylemediyse Sayın Bakan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anayasa Mahkemesi, Danıştay, Yargıtayın bütçelerini duymadık.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bağlı kuruluşların bütçelerini söylediniz mi?

ADALET BAKANİ ABDULHAMİT GÜL – Ben söyledim ama Yargıtay bize bağlı değil, Danıştay bize bağlı değil. Yüksek mahkemeler ama burada dağıtıldığı metin var, söyleyebilirim ama...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Değerli Bakanım, zaten burada var.

BAŞKAN - Bürokratlar önden başlayarak kendilerini tanıtırlarsa memnun oluruz.

Buyurun.

(Bürokratlar kendilerini tanıtmaya başladı)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bu kadar çok erkeğin olduğu yerde adaletsizlik olur Sayın Başkan, cinsiyet eşitliği bakımından son derece zayıf.

(Bürokratlar kendilerini tanıtmaya devam etti)

BAŞKAN – Evet.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) –Ne demek yani? Biz kendimize güveniyoruz, adaletimize de güveniyoruz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bu sizin savunmanız aslında.

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, şimdi müzakerelere başlıyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz kendinizden şüphe duyuyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, lütfen...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bu tablonun Türkiye’nin tablosu olmaması lazım, cinsiyet eşitliği bakımından... (Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli hazırım... Sayın üyeler... Sayın milletvekillerim, lütfen.

Müzakerelere başlıyoruz.

Önce her gruptan birer Komisyon üyesine, ondan sonra da sırasıyla istem sırasına göre söz vermeye devam edeceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bütçelerini duymadık, bakın, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay bütçelerini duymadık, bunları duymak istiyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlar, bütün kurumların bütçeleri...

TUMA ÇELİK (Mardin) – Sen niye cevap veriyorsun? Bırak konuşsun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır ama vakit geçiyor, vakit geçiyor.

BAŞKAN – Sayın Paylan, Komisyon üyelerimize bunlarla ilgili kitapçıklar ve cetveller daha önce dağıtılmıştır.

Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimiz...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Baksaydınız, zahmet edip baksaydınız görecektiniz hepsini.

TUMA ÇELİK (Mardin) – İlla gereceksin.

CAVİT ARI (Antalya) – Çok konuşuyorsun ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen ya rica ediyorum; müsaade edin efendim, müzakere yapıyoruz burada.

Komisyon üyesi olmayan arkadaşlar arzu ederlerse...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arzu ediyorlar.

BAŞKAN – ...Bütçe Müdürlüğümüze, burada bulunan arkadaşlara bilgi verirler, onlar da bu kitapçıklardan ellerinde bulunanları gönderirler, verirler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama müzakereye başlıyoruz. Duymadan nasıl...

BAŞKAN – Tamam, varsa öyle Komisyon üyemiz dışında arzu eden arkadaşımız...

RİDVAN TURAN (Mersin) – Var efendim.

BAŞKAN – Tamam, beyan etsin; arkadaşlar temin etsin, versinler size.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Duymak istiyorum ben.

BAŞKAN – Arkadaşlar temin etsin versin hemen, duyarsınız da okursunuz da.

Şimdi biz müzakerelere başlıyoruz, hemen temin etsinler.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri

a) Adalet Bakanlığı

b) Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu

c) Türkiye Adalet Akademisi

ç) Anayasa Mahkemesi

d) Yargıtay

e) Danıştay

f) Hakimler ve Savcılar Kurulu

g) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu

ğ) Kişisel Verileri Koruma Kurumu

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, gruplar adına ilk söz sizin, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, bakan yardımcılar, bağımsız kurul ve yüksek yargı organlarının değerli temsilcileri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, bu yeni dönemde bütçeniz hayırlı olsun.

Sayın Bakanım, konuşmama nasıl başlayacağımı doğrusu tam bilemiyordum, sizin konuşmanız bana ilham verdi. Adalet idealinden bahsettiniz “Hukukun esas itibarıyla özü de budur.” dediniz ve ondan sonra da benim alanımla ilgili... Burada çok değerli konuşmacılar olacak, milletvekillerimiz, adaletle ilgili değerli hocalarımız ve yargıdan gelen çok değerli milletvekillerimiz var, onlar muhakkak ki adaletle ilgili, yargıyla ilgili, hukukla ilgili güzel görüşler dercedeceklerdir, açıklayacaklardır ama ben işin bir de ağırlıklı olarak mali boyutunun üzerinde durmak istiyorum. Şöyle bir şey diyorsunuz: “Adalet sisteminin tesisi, demokrasi standartlarının daha ileri seviyelere taşınmasının gerekli olduğu kadar, ekonomik kalkınmanın da öncelikli şartlarındandır.” Bu çok önemli, benim için de önemli, ekonomik kalkınmanın şartlarındandır.

Biliyorsunuz, bu dönemde bir ekonomik krizimiz var, bir krize girmiş vaziyetteyiz, sıkıntılarımız çok. Yapısal reformlardan bahsediyoruz. Bu dönem belki de cumhuriyet tarihinin en derin ekonomik kriziyle karşı karşıyayız, çıkış için yapılması gerekenler aşağı yukarı belli ama yapısal reformlar şart. Yapısal reformlar nedir? Bir dizi vergiden, sosyal güvenlik, kayıt dışılıktan tutun da bir yığın kurumla ilgili düzenleme yapılması gerekiyor ama en başta yapılması gereken alanındaki, adalet alanındaki düzenlemeler. Yapısal reformların esasını demokrasi ve adalet alanındaki yapısal reformlar oluşturuyor, en önemlisi bu. Güven vermek şart Sayın Bakanım. Onun için sizin alanınız aynı zamanda hani hukuk, adalet, bu kavramlar açısından, adalet idealinin gerçekleşmesi açısından “Hukukun esas itibarıyla özü budur.” dediğiniz alanın dışında, ekonomi için de çok gerekli.

2015, 2016 ve 2017’de 13.500 dolar milyoneri 1 milyon dolar ve üzerindeki parasını yurt dışına götürmüş, 1 milyon dolar ve üzerindeki. Yani, 1 milyon doların üzerinde demek belki 10 milyon, 100 milyon, 1 milyar dolar da götürülmüş demektir, çok büyük bir paradan bahsediyoruz. Sebep, güven duyulmaması; sebep, adalet ve demokrasi ilkelerimize güven duyulmaması. Bunun 2018’de ne kadar olduğunu bilmiyoruz ama büyük rakamlardan bahsediyoruz, ülke için, Türkiye için büyük bir sıkıntıdan bahsediyoruz. Güven duyulmaması, insanların bu ülkede yatırım yapmaması, yurt dışına yatırım yapması, çalışmak için gençlerin -ki 300 bine yakın olduğu tahmin ediliyor- yurt dışına gitmesi, bütün bunlar bizdeki bu sistemin, güven duyulmamasının maalesef kötü örnekleri. Bu alanda onun için sizin üzerinize çok önemli bir görev düşüyor.

Bu tabii sadece sizinle ilgili değil, bizim adalet sistemimiz mevzuatla ilgili çok önemli sorunlar barındırmıyor, asıl sorun uygulamayla ilgili. Bu da sadece sizin Bakanlığınız alanına girmiyor, bu herkesin görevi, herkesin bu alanda daha duyarlı olması lazım. Hükûmet diyeceğim ama Kabineden başlayarak bu alanda uygulamaların çok daha hassasiyetle yürütülmesi gerekiyor. Mesela Ankara Anlaşması kapsamında -ben biliyorum- yatırım yapmak üzere İngiltere’ye gidebiliyorsunuz, yurt dışına gidebiliyorsunuz, yatırım sözü veriyorsunuz, dolayısıyla, orada yaşayabiliyorsunuz. Bu tür konuları da istismar ederek yurt dışına giden biraz önce söylediğim o dolar milyonerleri dışında o kadar çok insan var ki, artık Türkiye’ye maalesef genciyle yatırımcısıyla çok fazla eğilinmiyor, parayı da beyin göçünü de maalesef yurt dışına doğru yönlendirmiş durumdayız. Onun için üzerinize çok büyük bir görev düşüyor.

Ben -dediğim gibi- bu konunun inceliklerini meslektaşlarınıza bırakarak birkaç mali konuyla ilgili, Sayıştay raporlarıyla ilgili hususlara değinmek istiyorum. Bir de ondan önce şunu belirtiyim, geçen yıl da değinmiştim: Bizim kişi başına adli yardım miktarı geçen yıl 1,3'tü, 1,28'e düşmüş 2016 için, şu anda 1'in altına düştüğünü zannediyorum, 1 euronun altına düşmüş vaziyette. Bu, Almanya gibi nüfus olarak bize benzeyen bir ülkede 8,23 avro, bizde 2016 için 1,28 -ki bu sene bu, 1 avronun altına düşmüş durumdadır- mesela Hollanda'da 27 avronun üzerinde bir rakam, İspanya'da 5,64 yani Avrupa ülkelerinin bu konuda çok gerisindeyiz.

Sayın Bakanım, Adalet Bakanlığı bütçe teklifi içerisinde şöyle bir ibare var: "Seçim İşleri Genel Müdürlüğü" var mı sizde?

ADALET BAKANİ ABDULHAMİT GÜL – YSK'nin şeyi olabilir, bünyesinde...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, şimdi, YSK ayrı, biraz önce söyledim. Şimdi, bu belki sizinle ilgili değil ama YSK da Danıştay gibi, Yargıtay gibi, Anayasa Mahkemesi gibi bağımsız bir yüksek mahkeme, Uyuşmazlık Mahkemesi aynı şekilde. Yani, bunların bütçelerinin sizin bütçe içerisinde yer almaması lazım. (1) sayılı cetvele alınması lazım, ayrıca bütçelendirilmesi lazım. Yani, hep söylüyoruz, üç seneden beri bunu söylüyoruz, hukuk usuldür, esastır yani bunu Maliye Bakanlığının yapması gerekir ama -perşembe günü Maliye bütçesinde tekrar bunu konuşacağız ama- hiçbir şekilde mevzuata, hukuka dikkat edilmiyor yani devletin artık kendi mevzuatına bile dikkat etmediği, hiçe saydığı anormal bir dönem yaşıyoruz. Devlet hukuka dikkat etmezse, kendi koyduğu mevzuatına dikkat etmezse vatandaşın ne bekleyebilir? Maalesef devlet mekanizması bu anlamda sınıfta kalmış vaziyette. Şimdi, burada da siz yazmışsınız "Seçim Hizmetleri Genel Müdürlüğü" diye, YSK bu tabii ki ama bunun tabii ki Seçim Hizmetleri Genel Müdürlüğü olmaması lazım, aslında bu skandal bir taraftan da .

2017 kesin hesabıyla ilgili olarak da bir iki konu var, arkadaşlarımız not alırlarsa, siz son bölümde cevap verebilirseniz memnun olurum.

Mesela, YSK için 2017'de 92 milyon 224 bin liralık bir bütçe tahsis edilmiş baştan; daha sonra bu, ilavelerle 93 milyon 249 bin liraya çıkarılmış. Bu tahsisler nasıl yapılıyor? Maliye Bakanlığından yedek ödenek alınıyor. Seçim giderleri için kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler babından 30 milyon 102 bin liralık bir ödenek tahsis edilmiş. Bunlarda sorun olması lazım yani bunları Adalet Bakanlığının değil de Maliye Bakanlığının yapması lazım. Siz Bakanlık olarak o tarafa yazıyorsunuz. Yani kendi hukukumuzu, mevzuatımızı, maalesef, istismar etmiş oluyoruz bu şekilde.

Bakanlığımızın Sayıştay raporu şartlı. 4 bulgu var, 1 tanesi denetim görüşünü etkileyen. Performans raporunuzda da 3 bulgu var. Ama Adli Tıp Kurumunun -yine biraz önce söylediğim gibi- ayrı bir bağımsız bütçesi olması lazım. Şimdi, Adli Tıp Kurumunun ayrı bir bütçesi yok kurum olarak burada. Ama Adli Tıp Kurumunun döner sermaye işletmesi olarak Sayıştay raporu düzenlenmiş döner sermaye işletmesine, kendisine bir rapor düzenlenememiş. Yani böyle çarpıklıklar ortaya çıkıyor. Girmiyorum döner sermaye işletmesinin raporuna ama bir garabet var.

Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun -yine şartlı görüş verilmiş- 6 bulgusu var. 2 tanesi önemli, dikkatinize onları sunayım, kayıtlara da geçsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İç kontrol sisteminin kurulmamış olması, iç denetim biriminin oluşturulmamış olması, bu ceza ve infaz kurumları için önemli hakikaten, bunun tamamlanması lazım. Yani bu birimin özellikle oluşturulması lazım.

Adalet Akademisinde de 1 bulgu var. Şartlı görüş verilmiş ama geçen yıllara göre daha iyi vaziyette.

Anayasa Mahkemesinde de şartlı görüş var. 2 bulgu var. Yargı organları içerisinde bu sene şartlı görüş alan tek kurum 2017 için. Daha dikkatli olunması lazım.

Danıştay raporunda şartlı görüş yok ama performans raporunda çok ilginç tespitler var Sayın Bakanım, sizinle paylaşmak istiyorum. Performans raporunda şöyle bir şey düzenlemiş Sayıştay: “Performans hedefleri ve göstergeler.” Hedeflenen sayılar var, gerçekleştirmeler var. Bunu dikkatinize sunuyorum, sonradan bakarsanız çok ilginç veriler var. Mesela, yargılama sürecini hızlandırmak amacıyla verilen eğitim sayısı, hedeflenen 6’yımsı, gerçekleşen 3 olmuş. Eğitim alan personel oranı 36 hedeflenmiş, 16 olmuş. Yargı mensuplarının mesleki yetkinliklerini artırmaya yönelik olarak oluşturulan bazı hedefler söz konusu. Uluslararası sözleşmelere yapılan atıf sayısı 1.320 hedeflenmiş, 695 gerçekleşmiş. Oluşturulan bölümde yer alan Türkçeye çevrilmiş uluslararası sözleşme sayısı 4 hedeflenmiş, sıfır gerçekleşmiş. Danıştayın internet ve internet sayfasında oluşturulacak bölümde yer alan Türkçeye çevrilmiş uluslararası mahkemeler ve diğer ülke idari yargı mercilerince verilen karar sayısı 20 hedeflenmiş, 5 olmuş. AİHM kararlarına atıf yapılan karar sayısı 1.320 hedeflenmiş, 646 olmuş. Mesela, medya ve halkla ilişkileri etkin ve verimli bir şekilde yürütmek için Danıştay internet sayfasında kamuoyuna duyurulan güncel karar sayısı 4 bin hedeflenmiş, 2.384 olmuş. Hemen hemen hiçbir hedef tutturulamamış mesela Danıştay için. Diğer kurumların da performans raporlarında benzeri tespitler söz konusu. Genellikle bu performans raporları dikkate alınmıyor ama aslında önemli. Bunların da dikkate alınması lazım. Sizin dikkatinize sunmak istedim, kayıtlarda, zabıtlarda olsun istedim.

Sayın Bakanım, ekibinizle birlikte başarılar diliyorum. Bütçelerinizin hayırlı olmasını diliyorum.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kuşoğlu.

Sayın Başaran, buyurun lütfen.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Teşekkür ederim.

Ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ya, açıkçası, Bakanlık tarafından yapılan sunumu dinleyince “Acaba aynı ülkede mi yaşıyoruz?” hissini yaşadım. Ya, bu çokça oluyor ama bugün daha fazla oldu. Yani, galiba, kendi durdukları, herkesin kendi durduğu noktadan mı bakılıyor ya da adaleti mi farklı yorumluyoruz, bilemiyorum ama yani Bakanlığın yaptığı sunuma göre şu anda Türkiye dünya standartlarının çok üzerinde bir adalet sistemi olan, hiçbir sorunu olmayan, cezaevlerinin çok mükemmel olduğu, hatta beş yıldızlı otel mahiyetinde olduğu, yargılamanın çok tarafsız ve bağımsız olduğu... Öyle bir tablo çiziyor ki, dediğim gibi, kendimi bambaşka bir ülkede hissettim. Keşke böyle olsaydı, keşke biz de burada bu Adalet Bakanlığının bütçesi görüşülürken eleştirecek hiçbir şey bulamayıp tebrik etseydik. Ama böyle değil.

Bir defa, başında da söylediğimiz gibi, yani şu anda oturuş biçimi bile yasama, yargı ve yürütmenin aslında nasıl bir keşmekeş hâline geldiğini gösteriyor. Yani kuvvetler ayrılığının nasıl olmadığını göstergesini bugün burada yaşıyoruz. Bir defa, ne Yargıtay ne Danıştay ne de Anayasa Mahkemesi kendi bütçeleriyle ilgili bile görüş belirlemediler. Yani, bence, daha kendi bütçesiyle ilgili görüş belirtemeyen, “Bu kadar, şu kadar bütçe talebimiz var.” ya da “Şu bütçenin olması uygundur.” gibi bir söylemde bile bulunamayan bir yargıdan, bağımsız ve tarafsız bir duruşu beklemediğimizi ifade etmemiz gerekiyor. Çünkü -arkadaşımızın da dediği gibi- ben Bütçe Komisyonunda olmayan biriyim

ama duymak isterdim, kendi ağızlarından duymak isterdim, kitapçıktan değil. Biz buradayız yani bütçe görüşmelerinin meselesi budur yani gelip burada bunun üzerine tartışma. Ama hayır, yürütme, hatta aslında yeni adıyla -her ne kadar adında bile ortaklaşmasak da- cumhurbaşkanlığı, başkanlık, her neyse, bu sistemde şu anda saraydan bir bütçe getirildi buraya ve bunun aslında bir tartışma zemini bile yok. Yani kurumların kendileri bu bütçeler üzerinden düşünce bile ifade edemiyorlar. Bu, gerçekten, içerisine girdiğimiz durumun en açık özetidir. Çünkü bu kuvvetler ayrılığı meselesinden en çok etkilenen mekanizmanın kendisi yargıdır ve şu anda, maalesef -dediğimiz gibi- Türkiye yargı sistemi tarafsız ve bağımsız olmaktan çok uzaktır. Oraya “bağımsız” kelimesini eklediğimiz zaman, “tarafsız” kelimesini eklediğimiz zaman, isterseniz çok daha fazla kelime ekleyelim, bütün kanunlarda farklı farklı düzenlemeler yapalım ama eğer anlayışta bir problem varsa, adaletle bakış açımızda bir problem varsa eğer bugün adalet mekanizmasının kendisi toplumu siyasal olarak şekillendirmenin bir aracı olarak kullanılıyor ve bu, her gün istisnasız deklare ediliyorsa bence, biz asıl büyük problemi burada yaşıyoruz.

Bu, siyaseti şekillendirme aracından söz ederken neyi ifade ediyorum, onları biraz açıklayalım isterseniz. Bakan, dediğim gibi, çok tarafsız ve bağımsız bir yargıdan söz etti. Biz birkaç örnek verelim: Şu anda HDP'nin 9 milletvekili cezaevinde ve bu milletvekilleri, 4 Kasım'da dokunulmazlıklar kaldırıldıktan sonra 4 farklı ilde aynı saatlerde -herhâlde savcılara vahiy gelmişti ya da bir telepati yoluyla bir şekilde bu kararı alacaklarını düşündüler ve ortak karar aldılar- 4 farklı savcı aynı anda gözaltı kararı verdi ve 15 milletvekilimiz gözaltına alındı. Yani, şimdi, böyle bir durum ortadayken lütfen birbirimizi kandırmayalım ve tarafsız, bağımsız yargıdan söz etmeyelim. Dokunulmazlıklar kalktıktan sonra aslında bir karar verilmişti, milletvekilleri tutuklanacaktı; yeri, tarihi, saati belliydi; kimlerin alınacağı belliydi ve bu dokunulmazlıkların kaldırılma müessesesi ya da meselesinin HDP'liler için getirildiği ve kısmen de CHP'lilerin de etkilendiği çok açık. Dokunulmazlıklar kaldırıldıktan sonra böyle alelacele arkadaşlarımız gözaltına alındı ve bu gözaltı muamelesinden sonra yaklaşık bir yıl hiçbir hâkim karşısına çıkmadı. Sayın Selahattin Demirtaş, alelacele bir gece operasyonu ile gözaltına alınmasına rağmen, bir yıldan fazla bir süre hâkim karşısına çıkarılmadı, çıkmadı.

Yani, Türkiye böyle vakaları yaşarken lütfen “tarafsız ve bağımsız yargı” demeyelim, Yok böyle bir şey. Maalesef ki talimatla çalışan bir yargı mekanizması var ve biz bunu her ifade ettiğimizde farklı cevaplar alsak da emin olan daha size sayabileceğim onlarca, yüzlerce örnek var. Bir örneğini daha sayayım -gerçekten çok absürt ama- Siirt'te bir vatandaş, dolarla ilgili “tweet” attığı için tutuklandı. Böyle bir suç tanımı var mıdır? Bu, hangi suç tanımına giriyor ki? İşte “ekonomik manipülasyon.” Böyle bir suç tanımı yok, hukuk sistemimizde yok, ceza kanunumuzda yok. Ben bir hukukçuyum. Ama bir talimat vardı, iktidar, ekonominin iyi gittiğini ifade ediyordu, kendine göre böyle bir propaganda yapıyordu, bunun karşısında görüş bildirenlerin tümü cezaevinde olacak diye karar aldılar ve dolarla ilgili “tweet” atan, cezaevine girdi.

Yine, Afrin işgali döneminde iktidar bir karar almıştı ve bu karar çerçevesinde de bunun karşısında duran ya da buna muhalefet eden herkesin cezaevine konulması yönünde karar almışlardı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan, hatip Afrin'e “işgal” diyor, düzeltsin ifadesini.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Sosyal medyadan barış “tweet”i atanlar, barış propagandası yapanlar tutuklandı, böyle bir şey var mı?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Afrin'e “işgal” diyenler teröristlerdir.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Uluslararası kanunlarda ve Türk kanununda savaş propagandası yapmak suçtur. Şu anda burada bütçe görüşmelerinde savaş propagandası yapılıyor ve savaş propagandası yapmak uluslararası kanunlara göre de suçtur.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teröristler Afrin’e “işgal” diyorlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, müdahale eder misin?

TUMA ÇELİK (Mardin) – Ne diyeceğimizi sizden mi öğreneceğiz?

BAŞKAN – Sayın Başaran...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Müdahale edin.

BAŞKAN – Müdahale etmek zorundayım, lütfen.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Kime müdahale, nasıl müdahale ediyorsunuz?

BAŞKAN – Sözüñüze müdahale edemem ama Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir operasyonunu “işgal” olarak belirtme sözüñüzü geri almanızı istiyorum.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Tanımlamama müdahale edemezsiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hayır, buna müdahale ederim. İçeriğe müdahale edemem ama buna müdahale ederim.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Şimdi bakın, problem bu, Başkan, problem bu.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Problem değil, problem sizsiniz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Şuradan çıkıyor problem, bir susarsanız cevaplayacağım. Bakın, şöyle bir sorunumuz var...

BAŞKAN – Türkiye Cumhuriyeti’nin Meclisinde Silahlı Kuvvetlerimizin harekâtına “işgal” diyemezsiniz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Hayır Başkan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, oradan müdahale edemezsiniz.

BAŞKAN – Ben ederim efendim ona.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Şöyle bir sorunumuz var...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Edemezsiniz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Garo, bir dakika.

BAŞKAN – Ona ederim, diğer kısma karışmam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Edemezsiniz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bakın, bir dinlerseniz, şöyle bir sorunumuz var. Bu ülkede...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Temiz dil kullanın siz de.

BAŞKAN – Evet, bu konuyu...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bakın, dinlerseniz ifade edeceğim Başkan, sürekli müdahale etmeyin ve sözüñü bitirmeme müsaade edin, sabredin.

Şimdi şöyle bir sorunumuz var...

BAŞKAN – O şekilde ifade etmenizi reddediyorum ben.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Neyi reddediyorsunuz? Ben kendimi ifade ediyorum, sizin gibi düşünmek zorunda değilim.

BAŞKAN – O şekildeki ifadenizi, “işgal” ifadenizi reddediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Türkiye, işgalcileri Afrin’den çıkarmıştır.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Şimdi, Türkiye’de işte nasıl ki burada, bu bütçe görüşmelerinde ben düşüncemi söylediğim için lince maruz kalıyorsam insanlar düşüncelerini söyledikleri için...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nerede söylediğin önemli.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Tutanaklara oynuyorsunuz, şu an tutanaklara oynuyorsunuz!

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Susarsan...

Düşüncelerimi söylediğim için, tıpkı insanlar lince uğradığı gibi lince uğruyorum.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Yaptığımız, tutanaklara oynamak!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir uyarır mısınız. Bakın, avaz avaz bağıryor!

BAŞKAN – Siz de bağıryorsunuz Sayın Paylan, siz de bağıryorsunuz.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Burada istediğimizi konuşamayacak mıyız?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ben buna uğruyorsam, işte yargı eliyle... Ben burada vekiller eliyle lince uğruyorum, toplumun yüzde 50’si yargı eliyle linçe uğruyor. Daha fazla örneğini de verebilirim. Çıkıp biri bir mitingde...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Türkiye Büyük Millet Meclisi kararına “işgal” diyemezsiniz!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, duyuyor musunuz?

BAŞKAN – Ben Sayın Başaran’a gerekli uyarıyı yaptım.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Başkasına niye yapmıyorsunuz? Konuşma hakkı var mı?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bir bırakırsanız...

Ama müdahale edin, böyle bir görüşme olamaz, ben bunu reddediyorum. Ben bir milletvekiliyim, istediğim şekilde konuşabilirim, müdahale edemezler.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Temiz dil kullanmak zorundasınız, temiz bir dile davet ediyorum sizi, sizi temiz bir dile davet ediyorum.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bunu sana sormak zorunda değilim.

BAŞKAN – Sayın Başaran, tabii ki istediğiniz şekilde konuşabilirsiniz ama Türkiye Cumhuriyeti Meclisinde “işgalci” diyemezsiniz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Sen bir milletvekiliysen ben de milletvekiliyim, binlerce insanın oyunu alıp buraya geldim. Bana, düşüncelerime saygılı olmak zorundasınız.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünde “işgal” diyemezsiniz! Bu çatının altında Meclis kararına “işgal” diyemezsiniz!

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Nasıl tanımlayacağımı sana sormayacağım.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sizi temiz bir dile davet ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan...

BAŞKAN – Sayın Keşir...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Temiz dile sen beni davet edemezsin. Kimsin ya! Sen de bir üyesin...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Ben milletvekiliyim.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Biz neyiz ya!

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ben de milletvekiliyim, binlerce insanın oyunu aldım.

Başkan, bu şekildeki tavrı reddediyorum.

BAŞKAN – Sayın Keşir...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Biz geçen hafta da... İçişleri Bakanı, arkadaşımızı burada linç etti, biz bunları biliyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çok güzel oldu, evet.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Susun ya! Susun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O zaman temiz bir dil kullansın arkadaşınız.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Ne konuştuğunu bir dinleyin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Temiz dil kullansın o zaman.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Bir dinleyin önce ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Neyi dinleyeceğiz, işgalci...

TUMA ÇELİK (Mardin) – Öyle görüyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nasıl öyle görüyor?

TUMA ÇELİK (Mardin) – Öyle görüyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Milletvekili ya o.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Öyle görüyor, senin gibi görmek zorunda değil.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bakın, biz Adalet Bakanlığının bütçesinde konuşuyoruz, Tahir Elçi, televizyonda düşüncesini ifade ettiği için lince uğradı, üç yıldır hâlâ, onu katledenler bulunamadı. Bizi de mi katledeceksiniz?

Bakın, benim babam, faili meçhul cinayetlerde hayatını kaybetmiş biridir. Biz sizin ağababalarınıza diz çökmedik ya! Bugün mü diz çökeceğiz?

BAŞKAN – Sayın Başaran, böyle bir üslup yok.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bu, nasıl bir saldırı biçimidir. Bunu kabul etmiyoruz!

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bu çatının altında kabul etmiyoruz...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Susup dinleyeceksiniz.

BAŞKAN – Hayır, Komisyonumuzda böyle bir üslup yok.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Susturun, müdahale etmesinler.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Böyle bir görüşme olamaz.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Gerçekten, susturun ya, müdahale etmesinler. Bırak konuşsun, suç işliyorsa yargılırsınız ya.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bakın, biz eşitlikten, adaletten söz ediyorsak böyle bir görüşme olamaz. Ben her yerde... Bakın, sadece Mecliste değil ki biz Mecliste bunu yaşıyoruz, avukatlar da mahkeme salonlarında bunu yaşıyor.

Avukat Ömer Kavilli mahkemede yaptığı savunma nedeniyle tutuklandı. Böyle bir düşünce, böyle bir durum olabilir mi? Milletvekili, sözlerinden dolayı tutuklanıyor. Şu anda 10 milletvekili arkadaşımız tutuklu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Avukat savunmasından dolayı tutuklanıyor, barış akademisyeni, akademisyen düşüncesinden dolayı tutuklanıyor. Böyle bir yargı mekanizması olabilir mi?

Açacak mısınız?

BAŞKAN – Süreniz bitti Sayın Başaran.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Nereye bitti. Hayır, böyle bir şeyi kabul etmiyorum.

BAŞKAN – Niye kabul etmiyorsunuz?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Müdahale ettiniz, böyle bir şey olamaz.

BAŞKAN – Tamam, mikrofonunuzu açacağım. Lütfen sözlerinizi tamamlayın.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Böyle bir durumdan söz ediyoruz. İşte bunda adaleti konuşalım, konuşalım Adalet Bakanlığının ne olduğunu.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bizim milletvekili arkadaşlarımızla ilgili durumu söyledik. Dokunulmazlıkları kalktı ve dokunulmazlıklarının kaldırıldığı toplantıda şöyle bir şey ifade edildi: “Bu, bu döneme hastr.” Ama bakın, o dönemin milletvekillerinden biri olarak söylüyorum, dokunulmazlık müessesesinin ruhuna aykırı bir biçimde, tamamen aykırı bir biçimde, şu anda dokunulmazlık müessesesinden yararlanamayan bir grubumuz var ve bu, aslında sürekli bir saldırının gelişmesine neden oluyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Niye yararlanamıyorlar?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ben size cevap vermek zorunda değilim. Ha, sohbet istiyorsanız arada görüşelim ama böyle bir şey yok.

BAŞKAN – Sayın Başaran süreniz doldu.

Lütfen tamamlar mısınız.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Tamamlayacağım.

BAŞKAN – Lütfen...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Şimdi, birkaç hususa değinip bitireceğim zaten.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bugün de Çocuk Hakları Günü, onlardan da söz etmeden geçmeyeceğim. Şimdi, cezaevlerinde annesiyle beraber kalan toplamda 743 çocuk varmış ve toplamda 3 bin çocuk var. Bu çocuklardan geçen hafta da basına yansıyan bir iki örnek vereceğim: Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevindeki 3 yaşındaki bir çocuğun bez bebeği elinden alınmış. Şimdi, cezaevleri zaten çocuklara uygun değil. Bir örnek daha vereyim: Arin bebek, Urfa’da cezaevinde annesiyle beraber kalıyor. Arin bebek, astım hastası ve bu çocuğun cezaevinde kalması aslında kendisi için büyük bir sorun ama annesinin bakımına muhtaç. Şimdi, bunlarla ilgili başka tedbirler uygulanamaz mı? Uygulanabilir. İnfaz ertelenemez mi eğer hükümlüye? Ertelenebilir. Ama bunlar uygulanmıyor.

Ve siz Sayın Bakan, bu denetimli serbestlik meselesinden söz etmişsiniz ama çok büyük bir problem var, insanlar denetimli serbestlik müessesesinden yararlanamıyor. Ceza alana kadar “Sen örgüt üyesisin, örgüt üyesisin.” dayatması yapılıyor, zorla insanlar örgüt üyesi yapılıyor. Binlerce insan var şu anda örgüt üyeliğinden ceza alan ya da örgüt üyesi değil, aslında attığı bir sosyal medya paylaşımından, 2911’den ya da propagandanın ceza alan. Ama bu insanlar denetimli serbestlikten yararlanmak istedikleri zaman “Örgütle bir bağım yoktur.” dilekçesi imzalatılmaya çalışılıyor. Önce zorla örgüt üyesi yapıyorsunuz, sonra zorla “Örgüt üyeliğinden vazgeçin.” diyorsunuz. Bakın, bu, çok

garip bir paradoks hâli ve bir propagandadan yargılanan, hüküm giymiş birine siz “Örgütle bağını kopar.” diyemezsiniz, böyle bir usul de yok. Aslında, hiç böyle bir usul olmamasına rağmen birçok insana bu imzalatılmaya çalışılarak denetimli serbestlikten yararlanmaları engelleniyor.

Bir durum daha var, özellikle cezaevindeki hasta tutsaklarla ilgili: Bakın, biz çokça dile getirdik, daha önce ben İnsan Hakları Komisyonundaydım, sizinle de çok görüşme yaptık ve bir türlü çözemediğimiz bir mesele. Şimdi, cemaat her yere sızmış vaziyette, doğru. Hiç Adli Tıp sızmadı mı? Bu insanların çoğuna, Adli Tıp Kurumunun verdiği raporlara göre “Cezaevinde kalabilir.” raporu verilmiş. Ama şunu söyleyelim ki Sise Ana, Tarsus’ta, yakında tahliye olacak, artık ihtiyacı da kalmadı ya ama yine de biz ısrarcıyız.

BAŞKAN – Sayın Başaran, tamamlar mısınız lütfen.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Kendi hayatını idame ettiremeyecek bir durumda, ancak cezaevinde tutuluyor. Adli Tıp Kurumu kesinlikle politik bir tavırla karar alıyor ve insanlar hastaneye gittiklerinde de yine nefret söylemlerine maruz kalıyorlar çünkü cezaevleri, hastaneye sevk ederken özellikle hastaneleri ve doktorları bir şekilde manipüle ediyorlar çünkü tehlikeli bir grup gibi dosyalarının üzerine “Tehlikelidir.” yazıyorlar, insanlar da kelepçeli muayene ya da işte nefret söylemlerine maruz kalıyorlar.

Son bir mevzuyu daha söyleyeceğim: Hakkâri Milletvekilimiz Sayın Leyla Güven, bugün on üçüncü gündür açlık grevinde ve açlık grevinin bir nedeni var. Aslında, Leyla Güven, 27’nci Dönemde Hakkâri’de milletvekili seçilmiş, tıpkı buradaki arkadaşlar gibi binlerce oy alıp milletvekili seçilmiş bir arkadaşımız. Burada, bu sıralarda Türkiye’nin demokratikleştirilmesi, Türkiye’de insan hakları ve eşit yurttaşlık taleplerini dillendirmek için burada olması gerekirken aynı taleplerle bugün cezaevinde açlık grevi yapıyor. Leyla Güven, Sayın Abdullah Öcalan üzerinde son dönemde özellikle yoğunlaştırılmış ve derinleştirilmiş tecritle ilgili olarak açlık grevinde.

Değerli arkadaşlar, tecrit, bir insanlık suçudur. Kimsenin, siz ailesiyle, avukatlarıyla ya da herhangi dışarıyla iletişimini koparamazsınız. Sayın Öcalan 27 Temmuz 2011 tarihinden beri avukatlarla, 11 Eylül 2016 tarihinde aileyle...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – “Sayın Öcalan” diyemezsiniz Türkiye Büyük Millet Meclisinde. Katile “sayın” diyemezsiniz.

BAŞKAN – Sayın Başaran...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) - ...5 Haziran 2015 tarihinde heyetle görüşme...

BAŞKAN – Sayın Başaran, teşekkür ediyorum.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bitireceğim ama bitireceğim Başkan.

Ama bakın, Başkan, böyle bir durum yok yani.

BAŞKAN – Nasıl bir durum?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Böyle bir şey olabilir mi? Her ağzımı açtığımda müdahale etmek zorunda değilsiniz.

BAŞKAN – Ama ben size yüz kere süre uzatımı verdim. Bakın, süreniz belli.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ben bitiriyorum.

BAŞKAN – Tamamlayın diyorum, tamamlamıyorsunuz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ama müdahale ediyorlar.

BAŞKAN – Hayır, siz müdahale edilmesini bekliyorsunuz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Tamam, bitiriyorum.

BAŞKAN – Siz bitirmiyorsunuz ve müdahale edilmesini bekliyorsunuz. Siz bunu planlıyorsunuz efendim.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bakın, o dönemden bugüne Sayın Öcalan üzerinde tecrit devam etmekte...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, mikrofonu kapatın.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Devlet iki buçuk yıl Sayın Öcalan’la görüşme yaptı, bir çözüm süreci yürütüldü.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Pişman olursunuz dediklerinizle üç gün sonra yine görüşür, ne diyeceğinizi bilemezsiniz. Haddinizi bilin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sen kimseye had bildiremezsin. Böyle bir usul yok.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Arkadaşlar, lütfen...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Böyle bir dil yok.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Var, var.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Milletvekiline had bildirme dili yok.

BAŞKAN – Sayın Keşir...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ya öyle mi? Geçen hafta sizin Bakanınız ne yapıyordu burada? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne yaptı? Ne oldu?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Parmak sallama milletvekiline!

BAŞKAN – Ne oldu? Sayın Keşir... Arkadaşlar, müsaade edin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakan bey, gereğini yaptı.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Biz de görevimizi yapıyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz de gereğini yaptık.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Siz de haddinizi bileceksiniz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Parmak sallama!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz haddinizi bileceksiniz, siz. Biz haddimizi biliyoruz. Siz rahat olun.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bileceksiniz... Bileceksiniz...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bu, tehdit dili.

BAŞKAN – Sayın Başaran... Sayın Paylan...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz gereğini yapıyoruz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Bu, tehdit dili. “Had bildiremezsin.” demek, tehdit dili.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Hiç de tehdit etmiyorum.

SALİH CORA (Trabzon) – Provokatörlük yapıyorsun, provokatörlük.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade eder misiniz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Hiç de tehdit etmiyorum. Tehdit eden siz, Bakanınız, Genel Başkanınız. Her dönem tehdit... Biz neyiz ya? Biz de sizin gibi milletvekiliyiz.

BAŞKAN – Arkadaşlar... Sayın Paylan...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz teröristleri tehdit ediyoruz. Teröristleri destekleyenleri tehdit ediyoruz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Sizinle nasıl konuşacağımızı kendimiz biliriz.

BAŞKAN – Sayın Başaran... Sayın Başaran...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – O tarafı susturun.

BAŞKAN – Sayın Başaran, ne yapmaya çalışıyorsunuz!

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Siz ne yapmaya çalışıyorsunuz!

BAŞKAN – Müsaade edin... Başkanlık Divanını dinleyin. Dinleyin... Dinleyin burayı.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Başkanlık mı var?

BAŞKAN – Evet.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bu ülkede teröristlere yaşama hakkı tanınmayacak.

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

TUMA ÇELİK (Mardin) – Ama onlar konuşuyor. Küfür edecekler, susmamızı bekleyeceksiniz. Ayıp ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin... Beni bir dinler misiniz...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Başkan, onlara dinletin kendinizi. Cemaati, İŞİD'i...

BAŞKAN – Sayın Aydemir, müsaade eder misiniz.

Komisyon olarak hiçbir arkadaşımızın fikirlerine, fikir özgürlüğü bağlamında biz hiçbir zaman müdahale etmeyiz. Ancak...

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ettiniz az önce.

BAŞKAN – Müsaade edin... Müsaade edin...

Ancak, Türkiye Cumhuriyeti'nin Meclisinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin milletvekili olduğunu iddia eden kişinin...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Milletvekiliyim. "İddia" ne demek ya? Bunu da siz belirleyeceksiniz? Halk belirliyor. Beni siz seçmediniz.

BAŞKAN – İddia eden kişinin... (HPD sıralarından gürültüler) Müsaade edin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – "İddia etmek" ne demek?

BAŞKAN – Yine Türkiye Cumhuriyeti'nin yapmış olduğu bir harekâtı "işgalci" olarak nitelendirmeyi ben fikir özgürlüğü bağlamında bakmıyorum. Kusura bakmayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – "İddia etmek" ne demek. Reddediyorum. Bize iddia ederek gelmedik buraya. "İddia etmek" ne demek?

TUMA ÇELİK (Mardin) – Başkan "iddia" ne demek ya? Biz burada milletvekili miyiz, değil miyiz?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Kürt halkı seçti diye mi sözde olduk?

BAŞKAN – Elbette milletvekilisiniz.

TUMA ÇELİK (Mardin) – O zaman niye böyle diyorsunuz?

BAŞKAN – O zaman Türkiye Cumhuriyeti milletvekiliyseniz Türkiye Cumhuriyeti’nin harekâtını “işgal” olarak nitelendiremezsiniz.

TUMA ÇELİK (Mardin) – O, düşüncesine bağlı, kişinin düşüncesidir o. Nasıl konuşacağımıza başkasının karar verme hakkı yok ki.

BAŞKAN – Evet.

Görüşmelere on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 11.54

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.11

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 20’nci Birleşim İkinci Oturumu açıyorum.

Müzakerelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Söz sırası Sayın Feti Yıldız’da.

Buyurun Sayın Yıldız.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Adalet Bakanlığının değerli bürokratları; sözlerime başlamadan önce hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, demokratik sivil toplumun en önemli avantajı, yerleşmiş, herkesin bildiği ve eşit olarak uygulanan hukuku garanti etmesidir. Bu hukuk, hiç kimseye ayrıcalık tanımayan hâkimler tarafından uygulanan hukuktur.

Cumhuriyetin temel nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her eylem ve işlemi hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa’ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yargı denetimine açık devlettir.

Hukuk devleti olmak, Anayasa’ya hüküm koymakla yahut kanuni düzenlemelerle değil, her bir ferdinin adalet bilinciyle yaşamasıyla mümkündür.

Hukuk devletinde insanlar, devlete güvenerek Anayasa ve yasalarla güvence altına alınan haklarını hiçbir çekince ve endişe olmadan kullanabilme ve kişiliklerini korkusuzca geliştirme imkânlarına sahiptirler.

Hukukun varlık nedeni, hakların korunması, hayata geçirilmesi, işlevsel hâle getirilmesi, geliştirilip tüm bunlardan vatandaşların eşit olarak yararlanmasıdır.

Anayasa’da hukuk devleti ilkesine yer verilmesine ve birçok kanunda bu hususta vurgu yapılmış olmasına rağmen fiilen hukuk devletinin tam ve eksiksiz uygulandığını söylemek olanaklı değildir.

Herkesin malumu olduğu üzere, son yıllarda devletin tüm organları ve özellikle yargı erki içinde yapılanan FETÖ paralel devlet yapılanması silahlı terör örgütünün elde ettiği güç ve bu gücün silah olarak kullanılması sonucu yargımızda onarılması güç yaralar meydana gelmiştir. Buna bağlı olarak yargıya olan güvende ciddi düşüşler olmuştur. Bu husus göz önüne alınarak yargı içinde benzeri örgütlenmelerin önüne geçilmesi için ciddi, etkin ve uygulanabilir tedbirlerin alınması zorunludur.

Hak, hukuk, adalet ve benzeri kavramlarla ilgili çok şey söylemek mümkündür ancak zamanın kısıtlı olması da göz önüne alınarak, yargının sorunlarına özet olarak belirtmek istiyorum.

Adliye hizmet binaları ile adalet saraylarının yenilenmesinde son yıllarda gözle görülür iyileşme sağlanmıştır. Öncelikle bu hakkı teslim etmek gerekir ancak bazı yerlerde, yörelerde az da olsa eksiklikler bulunmaktadır.

Sayın Bakanım, söylediğiniz gibi, bunun en bariz örneği de başkent Ankara'da yaşanmaktadır. İnşallah, önümüzdeki günlerde bu parçalı adliye binalarımız bir bütün hâlinde olur ve meslektaşlarımız, vatandaşlarımız adliyeye gidip gelmekte bu kadar zorlukla karşılaşmaz.

Hukuk devletinin gerçekleşmesinde ve yerleşmesinde nitelikli hukukçuların da büyük önemi vardır. Kötü kanunlar bile iyi ve nitelikli uygulayıcılar elinde haklı ve adil çözümler getirebilir.

Hukuk fakültesi sayısındaki artışın, hukuk eğitiminin kalitesini düşürdüğü bir gerçektir. Hukuk eğitimi, en az tıp eğitimi kadar önemlidir çünkü insan yaşamını doğrudan ilgilendirmektedir. Bu itibarla hâkim ve savcıların sınav, mülakat, mesleğe kabul ve sonrasındaki staj döneminde eğitimine özen gösterilmeli ve liyakate önem verilmelidir.

Bunun yanı sıra, hızlı, adil bir yargılama için hâkim ve savcılara sorumluluk getirilmesi ve keyfi uygulamaları önleyici uygun bir denetime tabi tutulacak gerekli düzenlemelerin yapılması gerekir.

Kanun hükmünde kararnameyle kapatılan Adalet Akademisi, bize göre, tekrar kurulmalıdır ancak akademinin başkan ve yönetim kadrosu siyasi tercih ve baskıdan uzak yöntemlerle seçilmelidir; öğretim kadrosu ise hukukta kendini kanıtlamış, bilgi ve birikimi olan hukukçulardan oluşmalıdır.

Bir kısım hâkim, savcılarını tenzih ederek ifade etmek gerekirse, yeni hâkim ve savcılarının uygulama ve kararları göz önüne alındığında şimdiye kadar Adalet Akademisinde ciddi bir eğitim verilmediği görülmektedir.

Diğer bir husus, belli bir kıdem, tecrübe ve birikimi olmayan hâkim ve savcılar iş yükü çok yoğun olan Ankara, İstanbul, İzmir gibi illerde görevlendirilmemeleri gerekir. Zira yanlış ve hatalı bir karardan tüm yargı sorumlu tutulmakta, yargıya olan güven azalmaktadır. Bu nedenle, sınav, mesleğe kabul, atama ve tayinlerde liyakate önem verilmeli ve objektif kriterler uygulanmalıdır. Geçmişe ve tarihe bakıldığında liyakatin esas alındığı dönemlerde Türk devleti güçlü olmuş, liyakat bırakılıp eş, dost, siyasi görüş vesairenin öne çıkarıldığı dönemlerde devlet ve toplum maalesef çöküntü içine girmiştir.

Elbette hâkimler görevinde bağımsızdırlar, Anayasa'ya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre karar verirler.

Kamu hizmetlerini yürütmekle görevli bulunan idarenin görevini yerine getirebilmesi için elbette bir hareket serbestisi olmalıdır. Diğer bir ifadeyle takdir yetkisi tanınması kaçınılmaz bir zorunluluktur idareye ancak idarenin bu yetkiyi kullanırken her zaman en iyi çözüm yolunu bulacağı söylenemez. Takdir yetkisinin kötüye kullanılması önlemek, bireylerin hak ve özgürlüklerini korumak için bu yetkinin yargısal denetime tabi tutulması, hukuk devleti ilkesinin elbette bir gereğidir.

Yargıya güven duygusunun aşınması, devlete güven duygusunun azalması sonucunu doğurmaktadır. Bilinmelidir ki millet ve devlet olarak bu coğrafyadaki dokuz yüz kırk yedi yıldır egemenliğimizin asıl kaynağı milletin devlete sadakat bağı içinde bulunmasıdır. Bu sebeple, devlete güven duygusunu aşındıracak tutum ve davranışlardan özellikle devlet yöneticilerimizin kaçınması bize göre büyük önem taşımaktadır.

2002 yılıyla 2016 yılı arasında FETÖ mensubu hâkim ve savcılar, demin de belirttiğim gibi, adalet sistemimizde derin yaralar açmışlardır. Bu tahribatı bir nebze olsun giderebilmek için Milliyetçi Hareket Partisi olarak 24 Eylül 2018 tarihinde Meclis Başkanlığımıza sunduğumuz bazı cezalarda şartlı indirim öngören kanun teklifimiz, Adalet Komisyonunda bekletilmektedir. Aylardır af, ceza indirimi, cezaevlerinin durumuyla ilgili olarak toplumun her kesiminde büyük tartışmalar yapılmaktadır.

Cezaevlerinin kapasitesini, cezaevlerinde bulunan tutukluların sayısını ve bunların suç tasnifini Sayın Bakanımız da diğer yetkililer de birçok defa dile getirdi, bunları tekrarlamak istemiyorum. Ancak burada şunu belirtmek gerekir: Adalet sistemimiz içerisine çöreklenmiş, 3908 diye biliyordum Sayın Bakanımız “3910” dedi, hâkim ve savcı meslekten çıkarılmış bunların büyük bir kısmı da tutuklanmıştır, 3910 düzeltiyorum.

FETÖ mensubu hâkim ve savcıların örgütün talimatı doğrultusunda kararlar verdiği, kumpaslar kurduğu, tüm toplum tarafından bilinen bir gerçektir ancak adalet sistemimiz içinden söküp atılan terör örgütü üyesi hâkim ve savcıların on dört yıl içerisinde vermiş oldukları kararlar maalesef yerli yerinde durmaktadır.

Bir şeye kesin olarak karar vermek zorundayız. FETÖ mensubu bu hâkim ve savcıların hukuka aykırı kararları verdiklerine gerçekten inaniyorsak bu kararları ortadan kaldırmak için tedbirler almalıyız. Bunun için Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizim teklifimiz şudur: Altında FETÖ’cü hâkimlerin imzası bulunan kararların tamamında yeniden yargılanma yolu açılmalıdır. CMK 311’de düzenlenen yargılanmanın yenilenmesi müessesesi, mevcut hâliyle bu işin içinden çıkmamızı mümkün kılmamaktadır Sayın Bakanım. Uygulamada yargılanmanın yenilenmesi taleplerini... Ben kırk yıl avukatlık yaptım İstanbul’da, tüm taleplerimizin hemen hemen -birkaç tanesi istisna- hepsi geri çevrilmektedir, reddedilmektedir. Bunun için yapılması gereken şeyi bir kere daha tekrar etmek istiyorum. Meslekten atılmış FETÖ’cü hâkimlerin imzası bulunan kararlar, başka hiçbir şeye gerek görülmeden yargılamanın yenilenmesi sebebi olarak sayılmalıdır. Direkt kanunla 311’e ekleyeceğimiz geçici maddeyle bu sağlanabilir.

Sayın milletvekilleri, burada bu on dört yıl içerisinde verilmiş kararların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yıldız, toparlayın lütfen.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, yargının kararlarıyla ilgili konuşacağım için burada hiç kimseye kavga etme, bağırıp çağırma niyetim yok. Müsaade ederseniz tamamlayayım ben.

Şimdi, bunu yaparken hâkimlik, savcılık vasfını kaybetmişlerin kararlarını kabul etme gibi bir çelişkiye düşmeyelim. Ayrıca, kalıcı bir ceza ve infaz sistemine de ihtiyacımız vardır Sayın Bakanım. Şartlı salıverilme ve denetimli serbestliğe hak kazanma şartlarını iyileştirilerek çözüm arandığını biliyoruz. Ancak şartlı ceza indirimi kanun teklifinden bağımsız olarak cezaevlerine ilişkin fiziksel yetersizlik sorunlarının çözülmesi için denetimli serbestlikle ilgili 1 Temmuz 2016 öncesinde işlenen suçlar bakımından geçerli olan iki yıllık denetimli serbestlik süresi ve açık cezaevine geçme koşullarının askıya alınması uygulaması, 29 Ekim 2018 tarihine kadar işlenen suçlara teşmil edilebilir; bu, belki pratik bir çözümdür. Yine şartlı salıverilme için toplam ceza süresinin üçte 2’sini cezaevinde geçirme koşulu, 1/2’ye düşürülebilir. Elbette, bunları söylerken terör suçları, cinsel suçlar, devletin güvenliğine karşı işlenen suçlar bu düzenlemenin istisnası olmalıdır. Bu düzenlemeyle cezaevlerinde oluşan belki erken salıverilme beklentisi de karşılanmış olabilir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; elbette, 2000 yılından günümüze kadar Türk Ticaret Kanunu’nda, Medeni Kanun’da, Ceza Kanunu’muzda, Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu’muzda birçok değişiklikler yapılmış, yeni kanunlarımız yürürlüğe girmiş, istinaf mahkemeleri de faaliyete geçmiştir. Ancak kanunların birçoğunda, özellikle Türk Ceza Kanunu’nun hazırlanmasında bize göre biraz aceleci davranılmış, on dört yıl içerisinde birçok maddesinde değişiklik yapılması yoluna gidilmiştir. Bu süre içerisinde elbette uzlaşma, ön ödeme, hükümün açıklanmasının geri bırakılması hükümlerinde de değişiklik yapılmıştır. Uzlaşma kapsamına alınan suçların sayısı 6763 sayılı Yasa’yla

geniştirilmişse de bu kapsamdaki suçların büyük bölümünün aynı zamanda şikâyete bağlı suçlar olması gözetildiğinde müesseseden bugüne kadar yeterli verim alınmamıştır. Bu sebeple ön ödeme, uzlaşma gibi müesseselerin daha kapsamlı ele alınması, şikâyete bağlı suç sayısının artırılması gerektiğini düşünmekteyiz.

Arabuluculuk müessesesi de elbette iş hukuku mevzuatında çağdaş ve modern bir uygulamadır ancak uygulanırken işçi ve işveren anlaşmazlıklarında sık karşılaştığımız bir şey var, davalarda iş yerinde bulunan kayıt ve belgelere fazla itibar edilmeden dava açan kişilerin birbirlerine tanıklık yapması sayesinde çözüm bulunmaktadır, oysa somut belgeye dikkat edilmeli, elbette tanık da dinlenmelidir. Bu konuda yeni bir düzenlemeye de ihtiyaç vardır.

Yargılamanın uzamasına neden olan konulardan biri de bilirkişilik müessesesidir. Maalesef 1 Ocak 2018'de Bilirkişi Kanunu yürürlüğe girmiş ancak bekleneni bize göre karşılamamıştır. Niteliksiz ve sorumsuz bilirkişilerin varlığı, vatandaşın mağduriyetini ve adalet ihtiyacıyla oluşan çöküntüyü büyötmektedir. Burada hâkimlere büyük bir görev düşmektedir. Bilirkişi raporunun sonuç kısmına değil, raporun tümünün taraflarca ibraz edilen belge, bilgiler ve dosya kapsamıyla uyuşup uyuşmadığının denetlenmesi gerekir. Keza, Adli Tıp Kurumunun bilirkişi sistemine entegresinin katkı sağlayacağı ifade edilmiş olsa da somut bir örnek vermek gerekirse 2017 yılında açılan davada Adli Tıp Kurumu maalesef 2020 yılına randevu vermektedir. Bu durumun izahı biraz zordur. Adli Tıp Kurumuyla ilgili olarak fiziki altyapı ve insan kaynaklarının güçlendirilmesi hedeflerden uzak kaldığını göstermektedir.

Sonuç olarak yasal düzenlemelerin günlük ihtiyaçlar için değil ülke ve toplum gerçekleri göz önüne alınarak ilgili kişi ve kuruluşlardan görüş alınması ve bu görüşler nazara alınarak ciddi bir hazırlıktan sonra yapılması gerekmektedir.

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alalım.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın milletvekilleri, CMK 100 ve devamı maddelerindeki tutuklama ve 109 ve devamı maddelerindeki adli kontrol kararlarının çok rahat ve keyfi kullanılması hususu da rahat rastlanılan bir durumdur. Tutuklama ve adli kontrol, yakalama gibi koruma tedbirlerinin uygulanmasında gerekli hassasiyetin gösterilmesi gerekir.

Sayın Başkanım, biliyorum, vaktim de bitti, birkaç şey söylemek istiyorum.

Yüksek mahkemeler birbirleriyle aynı seviyede olup yargı üyeleri ve mahkeme personeli hakkında özlük hakları bakımından ayırım vardır, adalet ve hakkaniyete uygun bir düzenleme yapılmalıdır. Anayasa Mahkemesi üyelerine tanınan özlük haklarının diğer yüksek mahkeme üyelerine de tanınması eşitlik ve hakkaniyet ilkesinin bir gereğidir. Bu hususta da yasal düzenleme yapılmalıdır.

Sayın Başkanım, bitireceğim.

Tetkik hâkimlerinin alınmasında adliye çalışanlarının maaş ve fazla mesai ücreti hakkında sorunlar var, bunlar düzenlenmelidir.

Zabıt kâtibî ile diğer müesseselerde çalışan aynı kademedeki insanlar arasında maaş, ücret farkları vardır.

Lojman hakkı, elbette, hâkim ve savcılara verilmektedir ama diğer çalışanlarımızda bir sıraya girilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN – Sayın Yıldız, son cümlelerinizi alayım.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Bitiriyorum efendim.

Yıpranma payı vardır, çoktur, tabii, bu zaman içerisinde bunların hepsini izah etmemiz mümkün değildir.

Sayın Bakanım, önemli hususlardan biri de Türk coğrafyasında adalet müşavirliğinin kurulmasıdır; bu, çok yerinde olmuştur. Brüksel, Lahey, Viyana ve Washington’da adalet müşavirlikleri vardır. Bunu diğer Türk cumhuriyetlerine de teşmil edersek, yayarsak faydalı bir hizmet yapmış oluruz.

Son olarak şunu söylüyorum: Adalet Komisyonunda bekleyen şartlı ceza indirimi kanun teklifimiz ile FETÖ’cü hâkimlerin imzası bulunan tüm dosyaların CMK 311 maddesi kapsamında yeniden yargılamaya müessesine geçici madde eklemek suretiyle yapacağımız kanun teklifini desteklemenizi bekliyorum, hepinize saygılar sunuyorum, bütçemizin de hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yıldız.

Sayın Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan ve Adalet Bakanlığımızın değerli temsilcileri; 2019 yılı bütçemizin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakanım, gelecek yıl veya ondan sonraki yıllar buraya bütçenizi tanıtmaya geldiğinizde şöyle demenizi arzu ediyorum: “Bize tahsis ettiğiniz parayı öyle kullandık ki, toplumdaki güveni öyle artırdık ki artık mahkemelerin yükü azaldı, hapishanelerden 10 tanesini kapattık, hapishanedeki insan sayısı şu kadar azaldı, artık toplumda huzur ve refah arttı, insanlar kucaklaşıyor.” Dolayısıyla yapacağınız hapishaneler sizin başarınızın değil, başarısızlığınızın ölçüdür bence.

Edebiyatçı Hakan Günday “Zargana” isimli eserinde, karakterine “Matematiği kuvvetli değildi fakat çıkarlarını hesaplamasını iyi bilirdi.” cümlesini kurarken belki de Türkiye’yi yıllardır yiyip bitiren ancak adı konulamayan bir durumu ve kavramı tasvir ediyordu. Neydi bu? Şuydu: Ülkede hukukun çoğu kez bağlayıcı olmadığı ve bunun sonucunda ortaya çıkan ekonomik çıkar ağının ülkedeki ekonomik büyümeyi yavaşlattığıydı. Buna Orta Doğu Teknik Üniversitesinden bir akademisyen “ahlaksız büyüme” diyor.

Hepimizi bir kara delik gibi içine çeken bu ahlaksız büyüme, kimimize erzak torbası, kimimize iş, kimimize maaş, kimimize arsa rantı, kimimize de sattığımız oylarımızın karşılığı aldığımız para olarak döndü; bunu yaparken de kısa dönem getirilerini uzun dönem getirilerinin üzerinde tuttu.

Ahlaksız büyüme süreçlerinin evrilerek yerleşmesindeki en büyük nedenlerden birisi, Türkiye’de demokratik kurumların hiçbir zaman tam anlamıyla bağlayıcı olmamasıdır. Türkiye’de, demokratik kurumların özü olan hukukun üstünlüğü ilkesi hiçbir zaman tam anlamıyla uygulanamamıştır. Hukuk, defalarca egemen üstünlerin çıkarları doğrultusunda esnetilmiş, bireylerin hukuk önünde eşit olmadığı bir toplumsal ve ekonomik yapıya zemin hazırlamıştır. Hukuk kurumunun bağlayıcı olmadığı ve cezalandırma kurumunun ağır aksak çalıştığı bir coğrafyada yapanın yanına kâr kalması duygusu... Uzun dönemde bu anlayış bireylerin, firmaların ve kurumların beklentilerini değiştirecek ve iktisadi oyuncular kısa dönemli çıkarlar için hukuk dışı kaçamaklar yapacaklardır.

Hukukun bağlayıcı olmadığı bir toplumda küçük kaçamaklar zamanla büyük hukuksuzluklara dönüşür. Esnetilen hukuk çerçevesinde başlatılan küçük yolsuzluklar zaman içinde sistemi çökertecek boyutta sistemik bir hâl alır çünkü ahlaksız büyümenin iki dinamiği vardır: Birincisi, içselleştirme; ikincisi, meşrulaştırma. Örneğin, kopya çekmek, vergi kaçırmak, yalan söyleyerek çıkar sağlamak gibi ahlaksızlıkların örnekleri sürekli affedildiği için içselleştirilmiştir. Diğer bir ifadeyle, bu tür davranışlarda bulunulduğunda ne resmî olarak cezalandırılıyor ne de gayiresmî olarak ayıplanıyoruz. Ahlaksız davranışlar cezalandırılmadığı gibi, bu davranışlarda bulunanlar ve kurumlar elde ettikleri kısa

dönem getiriler ölçüsünde ödüllendirildiğinde ahlaksızlık meşrulaşmakta ve ahlaksızlığın meşrulaştığı çıkar ağı büyümektedir. Bu çerçevede, içselleşen ve meşrulaşan ahlaksızlık, ekonomik ve toplumsal hayatın sıradan bir parçası hâline gelmektedir.

Peki, bu ortam nasıl oluşuyor? Güven duygusunun derinden sarsılmasıyla tabii, yani ekonomik yapının ve kişilerin güvenilir olduğu varsayımı üzerine oturan sistemi sağlayan hukuk kurumlarıdır, kişiler, işletmeler ve devlet birbirine güvenmediğinde çöker; aksi durumda, hukuksal yapı kurallarını çiğneyen kişi ya da kurumlar cezalandırılır yani hukuk bağlayıcıdır; oysa, Türkiye’deki algı tam bunun tersidir. Hukuk düzeni, büyük sineklerin yırtıp geçtiği, küçük sineklerin takılıp kaldığı bir ağ olarak algılanmaktadır.

Uzun lafın kisası, ekonomik sistemin etkin çalışmasının en önemli bileşeni olan güvenin de temel belirleyicisi, bağlayıcısı olan, hukuk sistemidir. Ahlaksızlığın meşrulaşmasının en büyük göstergesi, ahlaksız davranışlar sonucunda ortaya çıkan kısa dönemli kişisel çıkarların hemen her durumda uzun dönemde ortaya çıkabilecek kişisel ve toplumsal faydadan fazla olmasıdır. Hukukun bağlayıcılığının olmadığı, muktedir kişilerin yasaları çıkarlarına uygun düşecek şekilde esnetebildiği ve yasaların farklı kişilere farklı şekilde uygulandığı bir yapıda ahlaklılar sisteme uymakta önce direneceklerdir ancak zaman içinde yapanın yanına kâr kaldığını gördüklerinde yavaş yavaş onlar da ahlaksız çıkar ilişkisi ağına katılmaya başlayacaklardır çünkü artık dışarıda kalmak, iş yapmalarını zorlaştırmaktadır.

Türkiye’de ekonomik sistemde “güven” kavramı vardır ancak bunun kaynağı hukuk ve demokratik kurumlar değil, karşılıklı çıkarlardır. Nasıl ki uyuşturucu bağımlısı satıcısını, satıcısı da müşterisini hiçbir zaman ele vermezse ahlaksız büyüme sürecinden yararlanan kişiler ve kurumlar da karşılıklı çıkar ilişkisiyle güven oluştururlar. Örneğin, kentsel dönüşümün sermaye-iktidar ilişkileri görselleştirildiğinde, ilişkilerin bağı, karşılıklı çıkar olan yüzlerce kişi ve kurumdan oluşan ağ ortaya çıkar. Basında görüp takip ettiğimiz pek çok kişiyi barındıran bu ağ, Türkiye’de karşılıklı çıkarlarla oluşturulan güvenin nasıl ekonomik faydaya dönüştürüldüğünün güzel bir örneğidir. Ahlaksızlıklardan ahlaksız iş yapış tarzlarının öğrenildiği, ahlaksızlığın getirisinin arttığı ve devlet politikasının ahlaksızlığı desteklediği bir ortamda bu süreç tersine döndürülemez, toplum ahlaksızlığa kilitlenir.

Hukuk kurumunun bağlayıcı olduğu toplumlarda tanımadığımız insanlarla bile belki bir arada bulunabilir, bir derecede güvenebiliriz. Bunun nedeni, insanların yasalara aykırı davrandığında cezalandırılacağı bilgisidir ve kabulüdür ama toplumun yasalarla cezalandırılmayacağı algısının olduğu bir yerde güven ortadan kalkar. Eğer toplumda cezaların uygulanabileceği ve yanlış yapanların bir şekilde cezalandırılacağı algısı var ise ben tanımadığıma güvenirim, tanıdığıma daha fazla güvenirim ama maalesef hukukun olmadığı yerde bu olmuyor ve gerçekleşmiyor.

Peki, bu ahlaksız büyüme ortamından nasıl çıkılır, nasıl kurtuluruz? Bunun bence iki yönü var. Bunlardan bir tanesi, hukukun üstünlüğü ilkesini tekrar tesis etmek; diğeri, eğitim yani hukukun üstünlüğüne inanan, kurallara ve yasalara saygılı, ahlaklı bireyler yetiştirmek. Kalkınmış ülkelerde hukuk ve eğitim sistemi büyük ölçüde siyasal görüşlerden bağımsızdır. Siyasal görüşü ne olursa olsun politikacılar, iyi tasarlanmış bir hukuk ve eğitim sisteminin uzun dönemde yaratacağı değer farkındadırlar ve buna göre davranırlar ancak Türkiye’de reformdan anlaşılan, hukuku ve eğitimi ele geçirmek için kullanılan bir araçtır. Benim gözlemlediğim, Türkiye’de bir yerde “Reform yapalım.” deniliyorsa -özellikle hukukta, eğitimde- şu kanaate vardım ki artık reform yapılmıyor, sistem ele geçiriliyor ve ele geçirilen sistem o istek doğrultusunda yeniden dizayn ediliyor.

Ben, 28 Şubat'ta "El ele" eylemine katılmış ve YÖK'ü protesto etmiş bir insanım ve bütün süreç boyunca da YÖK Yasası'nı protesto ettik ama gelinen noktada gördük ki YÖK Yasası'nın hiçbir problemi yokmuş, sonradan gelen iktidarlar bunun noktasına, virgülüne dokunmadan bu YÖK Yasası'nı uyguladılar, hatta bugün geldiğimiz nokta itibarıyla da bunun gerisine düşmüş durumdayız.

Sayın Bakanım, son on beş yılda gerek hukuk sistemimizde gerekse eğitim sistemimizde çok büyük değişiklikler yapıldı ve çok hızlı değişimler yapıldı. 2004 yılında, Avrupa Birliği süreci içerisinde DGM ve özel yetkili mahkemelerle ilgili düzenleme yapıldı. Her sene üç aşağı beş yukarı bir hukuk reformu getirildi. 2010, yılında HSYK ve Anayasa Mahkemesiyle ilgili, 2011 yılında birinci ve ikinci reform paketleri, 2013 ve 2014'te ...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, toparlayın lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla, geldiğimiz nokta itibarıyla, henüz bizim bütün bu reform gayretlerimize rağmen, istenilen noktaya gelmedik çünkü amacımızın reform yapmak olmadığı ortaya çıktı, sistemi ele geçirmek olduğu ortaya çıktı. Dolayısıyla, bu çerçevede, şu anda hukuk sistemimizin hâkim ve savcılarının bağımsızlığı, tarafsızlığıyla ilgili sorunumuz var, savunma hakkıyla ilgili sorunumuz var, uzun sürelerle ilgili sorunlar var, soruşturma esnasında yargıya müdahalenin suç kapsamından çıkarılması var, gizli tanık var, vesairesi var. Bütün bunların ortadan kalması ve bir hukuk düzeninin olabilmesi için son sözüm şu ki: Düğmesi olmayan cübbesinde düğme aramayan yargıçlar istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, Değerli Bakan Yardımcımız, bürokratlarımız, değerli milletvekilleri, çok Kıymetli Komisyon üyelerimiz; ben de Adalet Bakanlığı bütçesinin öncelikle hayırlı olmasını diliyorum.

Bütçe görüşmeleri esnasında bir usul tartışması yaşandı. Bir hukukçu olarak ben de bununla ilgili olarak görüşümü ifade etmek istiyorum. Yüksek yargı organlarının bütçe görüşmelerinin usul ve esaslarıyla ilgili olarak Anayasa'mızda, İç Tüzük'te ve mevzuatımızda herhangi bir açık hüküm bulunmamaktadır. Tabii, biz, bütçe görüşmelerinin esas olarak yargı organlarının bütçelerini görüşürken bunları bir hesap vermek veya işte bununla alakalı olarak bir performans değerlendirmesinden ziyade bir ödenek tahsisini ön plana alan bir yaklaşım içerisinde hareket ediyoruz. Dolayısıyla kuvvetler ayrılığının en önemli nişanelerinden birisi olan yargının, yürütmenin ve yasamanın bağımsız olması noktasından hareketle zaten bütçe görüşmelerinde de yargının, Yargıtay Kanunu'nun 54'üncü maddesinde, Anayasa Mahkemesi Teşkilat Kanunu'nun 4'üncü maddesinde bütçe görüşmelerine kimlerin katılacağı çok açık bir şekilde ifade edilmiş ve genelde kendilerini genel sekreter düzeyinde temsil ettirmektedirler. Bu da yargı başkanlarının tarafsızlığına gölge düşürmeyecek bir uygulama olarak, teamül olarak bugüne kadar gelmektedir. Dolayısıyla şunu ifade etmek istiyorum ki burada kuvvetler ayrılığının temel göstergesi yasama, yürütme, yargı bağımsızlığında bir üstünlük yarışı söz konusu değildir. Kanun yoluyla milletin kendilerine verdiği yetkiyi ve görevi kullanmasına ilişkindir. Bütçe görüşmelerinin bu şekilde yapılması da yasa ve mevzuata uygundur.

Değerli arkadaşlar, tabii, milletvekili arkadaşlar konuşma yaparken gerçekten o bakanlığın bütçesinin görüşülmesinden ziyade tamamen çok farklı, münferit bir konudan yola çıkarak suçlayıcı, tehdit dili kullanılarak Bütçe Komisyonunun özüne, ruhuna aykırı konuşmalar ortaya çıkmaktadır. Bugün de bir milletvekili, Komisyonumuza gelerek konuşmasını yapıp zaten hemen Komisyon salonundan ayrıldı ancak bıraktığı sözlerle, kullandığı ifadelerle Komisyonun da insicamını bozmuştur.

Bir defa şunu altını çizerek etmeliyim ki: Afrin Operasyonu'nun, daha doğrusu Zeytin Dalı Harekâtı'nın ve Fırat Kalkanı Operasyonu'nun bir "işgal" olarak değerlendirilmesi, bu ülkeyi seven, bu milleti kendinin bir parçası olarak gören hiç kimsenin kullanabileceği bir cümle değildir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk Silahlı Kuvvetlerine yetki vererek ülkemizdeki sınır güvenliğini korumak ve sınırimızı tehdit edenlere, ülkemizin çevresinde terör koridoru oluşturmaya çalışanlara karşı milletten aldığı yetkiyle uluslararası hukuk kurallarına uygun bir şekilde ve âdeta dünyaya bir ders verir nitelikte başarılı bir operasyon gerçekleştirmiştir. Mehmetçüğümüz yeri geldiğinde kendisini feda etmek pahasına sivillere zarar vermeden ölçülü bir operasyon gerçekleştirmiş ve oradaki hem sınır güvenliğimizi ve orada tehdit altındaki vatandaşların huzurunu, can ve mal güvenliğini sağlama noktasında önemli bir adım atmış. Bundan kim rahatsız olmuştur? YPG rahatsız olmuştur, PKK rahatsız olmuştur, PYD rahatsız olmuştur. Bundan kim rahatsız olmuştur? Onlarla ortak hareket edenler rahatsız olmuştur.

Bütçe Komisyonundaki toplantılarda Adalet Bakanımıza ve İçişleri Bakanımıza karşı had bildirme, tehdit dili kullanılma ısrarla devam ettirilmeye çalışılmaktadır, tahkir ve tezyif edici bir dil kullanılmaktadır. Bunun sebebi şudur: Yani biz bunları aslında çok yadırgamıyoruz. Amerika Birleşik Devletleri'nin kendileri hakkında ambargo kararı aldığı 2 Bakanın Türkiye'de de belirli kişiler tarafından saldırıya maruz kalmasını biz çok manidar buluyoruz. Bu manada, aynı zamanda, her 2 Bakanımızın da terörle mücadele noktasında ne kadar hassas, ne kadar doğru bir istikamette olduklarının açık bir göstergesidir.

Bizim temel bir hedefimiz vardı: Türkiye elbette demokratik bir hukuk devletidir, hukukun üstünlüğünü her zaman öncelemiştir, insan haklarına saygılı olmaktan ziyade dayalı olmayı esas alan, temel hak ve hürriyetlerin korunmasını önceleyen bir devlettir ama bizim temel hak ve hürriyetlerimizi sürekli tehdit altına alan ve Türkiye'yi, ne zaman önemli bir gelişme, ne zaman önemli adımlar atma arifesinde olduğu bir dönemde aşağı indirmeye, meşgul etmeye çalışan unsurlara karşı da amansız mücadelemizi ortaya koymak zorundayız. Türkiye'nin gelişmesinin, kalkınmasının, büyümesinin önündeki en önemli sorunlardan biri, temel hak ve hürriyetlerimizin önündeki en önemli tehditlerden biri PKK terör örgütü, DAESH, DHKP-C, FETÖ terör örgütleridir ve bunun uzantıları marjinal örgütlerdir. Dolayısıyla bizim bunlara karşı mücadeleyi ortaya koyarken buna herkesin destek olması gerekmektedir. Hem bir taraftan terör örgütlerinin alan kazanacağı adımlar atılmasına imkân sağlanacak hem bir taraftan terör örgütünün dili kullanılacak hem bir taraftan da temel hak ve hürriyetlerden bahsedilecek. İşte güvenlik-özgürlük dengesi orada bozulmaktadır. Güvenlik sağlanmadığı müddetçe bir devlette ne özgürlük olur ne toplumsal huzur ve refah olur ne de devletin kendisi olur ne de adalet olur.

Dolayısıyla her bütçe tartışmasında zaten Adalet Bakanlığının bütçe görüşmelerinde hukuk devleti ilkesinden, adalete güven duygusundan, insan hakları ihlalleri vurgusundan, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığından, yargıda iş yüküne ilişkin şikâyetlerden olabildiğince bahsedilmektedir. Bu olabilir, sürekli olarak bunu tartışarak, güncelleyerek, revize ederek hukuk devleti duruşumuzu, konumumuzu daha da güçlendirebilecek adımlar atmamız gerekiyor. Bunların tartışılması her geçen gün yargıda reformların önünün açılmasına da imkân sağlamaktadır.

Değerli milletvekilleri, devlete güven duygusunun hâkim kılınması, toplumun refahı ve huzuru için yargı sisteminin varlığı ve iyi bir şekilde işlemesi, hukuk devletinin olmazsa olmazıdır. Vatandaşımızın devlete ve adalete güvenini kalıcı hâle getirmek için güçlü, etkin, hızlı ve adil karar alabilme mekanizmasının işletilmesi, bir yargı sisteminin olmazsa olmazlarından ve aynı zamanda da hepimizin sorumluluğu içerisinde. Yargı bağımsızlığı, demokratik hukuk devletinin olmazsa olmazıdır ancak yargı bağımsızlığı kavramını da güncel konulara göre, münferit davalara göre değerlendirmemek gerekiyor. Yargı bağımsızlığı, hâkimlere tanınan ayrıcalık veya keyfi bir şekilde karar vermeyi de gerektirmez. Kanuna, hukuka ve vicdana uygun karar verip bunun dışında hiçbir gücü tanımamaktır. Türkiye’de bu manada, hukuk nezdinde gerçekten önemli kararlar alınmıştır. Özellikle, bizim iktidarımız döneminde askerî mahkemelerin kaldırılması, yargıda ikili bir yapının ortadan kaldırılması anlamında önemli bir gelişmedir. Hâkimler ve Savcılar Kurulunun oluşan yeni yapısıyla millî irade, millet adına karar veren yargının üst yönetimine yansımıştır. Türk yargısı, 15 Temmuzda milletinin ve demokrasisinin yanında saf tutmuş, FETÖ terör örgütüne karşı hukuk yoluyla etkin bir mücadele ortaya koymuştur.

Değerli Arkadaşlar, tabii, bununla beraber, yargı alanında AK PARTİ döneminde de az önce bir milletvekilimiz adli binaların merdiven altı yargı modelinden daha modern binalara, daha çağdaş usul ve esaslara gelişmesinden dolayı memnuniyetini ifade etti. Biz birçok kanun çıkardık, Ceza Kanunu, Ceza İnfaz Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Türk Borçlar Kanunu, Hukuk Muhakemeleri Kanunu, hemen biz iktidara gelmeden önce Türk Medeni Kanunu çıkarılmıştı, önemli değişiklikler içermiştir. İcra ve İflas Kanunu’nda birçok değişiklikler yapılarak günümüzün ekonomik, sosyal şartlarına göre önemli değişiklikleri gerçekleştirdik. Her geçen gün bir eksikimizi, aksağımızı gördükçe...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Cora, toparlayın lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) – ...sürekli bir gayret ortaya koyuyoruz.

Bunun dışında, birçok kurum da ihdas ettik. Uzlaşma müessesesinin, ara buluculuk kurumunun, Kişisel Verileri Koruma Kurumunun ihdası, Türkiye’de hukukun üstünlüğünü önceleyen ve milletimize hukuki güvence getiren önemli uygulamalardır. Aynı şekilde, Ulusal Yargı Ağı Projesi, Sesli ve Görüntülü Bilişim Sistemiyle (SEGBİS) beraber yargının iş yükünü hafifleten birçok uygulama getirdik. Hukukun dinamik yapısı gereği, çağın şartlarına göre ekonomik, sosyal, kültürel ihtiyaçlara göre bu tür değişiklikler yapılmaya devam edecektir.

Benim sürem sınırlı olduğu için, esasında Kişisel Verileri Koruma Kurumu ve ara buluculuk müessesesi hakkında daha ayrıntılı sunumlar yapmak istiyordum ama her 2 müessesenin de kurulmasında karşı çıkanlar olmuşsa da şimdi hem ara buluculuk hem uzlaşma müessesesi noktasında çok önemli adımlar atıldı, dava oranları, yargıdaki iş yükü ciddi manada azalmış durumdadır. Kişisel Verileri Koruma Kurumu da yeni bir kurum, kuruluştur, yenilikçi uygulamaların yeni, bir başka perspektifidir. Bu manada inşallah bu kurum da son zamanlarda yaptığı tanıtım faaliyetleriyle, farkındalık faaliyetleriyle, her bir vatandaşımızın kişisel verisine karşı oluşan riskleri zapturapt altına alacak, şeffaf ve hesap verilebilir bir yöntem içerisinde denetleyen, düzenleyen bir kuruluş olma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir.

Ben bu duygu ve düşüncelerle -sözlerimi çok fazla uzatmak istemiyorum- bütçenin hayırlı olmasını diliyorum. Bakan Bey’in sunumundan, özellikle Trabzon’da 2019 yılında bölge adliye mahkemesinin, istinaf mahkemesinin açılacak olmasını büyük bir memnuniyetle öğrenmiş bulunmaktayız. Kendisine teşekkür ediyoruz.

Bütçenin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Cora.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepiniz hoş geldiniz.

Sayın Bakan, çok teşekkür ederiz sunum için.

Ben önce teknik bir hususa vurgu yapmak istiyorum. Bu organizasyon şemasında bakan yardımcılarımızın sorumluluk alanları yer almıyor, bunlarla ilgili bir yetki-sorumluluk dengesi var mıdır?

Bunun dışında, bütçenizle ilgili de yüzde 31’lik gerçekten normalin üzerinde bir artış öngörüyorsunuz ama 2020 yılında da yüzde 7’lik bir artış öngörüyorsunuz. Mutlaka bunun kendi içerisinde bir nedeni vardır, bu nedeni bize aktarırsanız sevinirim.

Diğer yönden, öncelikle şunu belirtmek istiyorum arkadaşlar: Türkiye’de ortak acılarımız olmuştur, ortak sıkıntılarımız olmuştur ama Türk devleti hiçbir zaman işgalci olmamıştır; bunu belirtmek ve vurgulamak gerekir, tarih buna şahitlik etmemiştir.

Sayın Bakan, bir hususu dikkatinize sunmak istiyorum, bu hususu Atatürk’le ilgili tartışmalara boğdurmadan, ben, gündeminize aktarmak istiyorum çünkü bunu biraz rahatsız edici buluyorum. “İstiklal Harbi’ni keşke Yunan kazansaydı.” Söylemi, bu topraklarda işitilen en yüksek düşmanca söylemdir. İfade, yalın hâliyle terör örgütlerinin söylemlerine denk değil, onları aşan ve de onlara hizmet eden bir ifadedir. Devlete düşen, bu ifadelerin hükümsüz kılınması yönünde inisiyatif almasıdır çünkü milletin bu konuda beklentisi budur. Her hâlde bunun birinci ve en güçlü ayağı da hukuktur, yargıdır. Aksine, devlet yetkililerinin, söylem sahibini bizzat ziyaretleri, bu şahsı onurlandırmadır ve milletimizin içini acıtmıştır. Şüphesiz, bu söylem ve tavırlar sahiplerinin peşini bırakmayacaktır. Şahsen, Türk yargısının sessizliğinin bir onaylama olmadığını düşünüyoruz ve bu söylemi hükümsüz kılmak için ve olduğu yerden alıp, asıldığı yerden çöpe atmak için yargı sürecini sembolik de olsa işletmenizi makamınızdan talep ediyoruz. Bir fiil ve söylemin suç unsuru taşıyıp taşımadığı kanaati şüphesiz, sahibinin iktidara yakınlığıyla ilgili olamaz. Sabahki tartışmaların iz düşümüne benzer bir husus da budur ve bu konu askıda kalmamalıdır. Bu bir vicdan yaralamıştır, bunun devletimiz tarafından ve yargımız tarafından telafi edilesini arzu ediyoruz.

İkinci bir husus: Teknik olarak... Sayın Bakan sizin de 6 Kasım 2014’te Bursa’da yaptığımız bir konuşma var –biz o konuşmaya katılıyoruz- orada da diyorsunuz ki: “Türkiye’de yargıya güven önceleri yüzde 60-70 iken şimdilerde yüzde 20’nin altına düşmüştür.” Gerçekten yargıya güven düşmüştür. “Bunu siz düşürmüşsünüzdür.” demiyorum ama durum budur. Elbette adaleti olmayan bakanlığın bütçesi nasıl olacak, bu da ayrı bir tartışmadır. Adalet mülkün temelidir. Buradaki “mülk”ten kasıt tabii ki, siz de biliyorsunuz, devlettir. Bunu kaldırırsak geriye bir yığından başka hiçbir şey kalmıyor. Bu konuda bizim bir yol haritamız eksik. Sizler tarafından öngörülen, bir yol haritası öngören bir yargı reformu eksik. Esasında ekonomik olarak da sosyal olarak da güçlü bir ülkenin yolu, güçlü bir yargıdan ve adaletli bir atmosferden geçmektedir. Bu atmosferi yenilemeden Türkiye’nin iyi bir hikâye yazması mümkün değildir ve bugün Türkiye’nin iyi bir hikâyesi yoktur. Bunu hepimiz ifade edelim etmeyelim, bunun bilincindeyiz.

Şunu net ifade etmek istiyorum: Lütfen önümüze sınırları, takvimi belli bir yargı reformu koyun, biz bunu destekleyelim çünkü bu, güçlü bir ülkenin ilk basamağıdır diye düşünüyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tatlıoğlu.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben daha sonra söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Komisyon üyelerimizden konuşmak isteyen var mı?

Teşekkür ediyorum.

Komisyon üyelerimizin söz taleplerinin hepsi karşılanmıştır.

Şimdi misafir üyelerimize geçiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, olur mu öyle şey?

CAVİT ARI (Antalya) – Hayır Başkanım, biz konuşacağız.

BAŞKAN – Basın o zaman arkadaşlar yani, hayret bir şey ya.

CAVİT ARI (Antalya) – Öğleden sonra sıra geliyor diye nasıl olsa bekliyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yangından mal mı kaçıırıyorsunuz? Sayın Başkan, grup toplantıları var biliyorsunuz, bu zamanı biraz rahat geçirmek lazım.

BAŞKAN – İyi de arkadaşlar yani zamanı da efektif zamanı da verimli kullanmak lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Burada olmayan üyelerimiz var. Komisyon üyesi olmayanlar da var, onlara verin.

BAŞKAN – Zamanı verimli kullanmak için de bunun yapılması lazım.

Sayın Ari, istiyor musunuz şimdi, sonra mı?

CAVİT ARI (Antalya) – Ben de öğleden sonra...

BAŞKAN – Siz de sonra istiyorsunuz.

Sayın Tanrikulu, buyurunuz.

Süreler beşer dakikadır arkadaşlar.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Bakan, değerli yargı mensupları ve bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum ve şimdiden de bütçenin adalet hizmetleri bakımından hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakan, biraz önce de ifade edildi, ben de bir yargı mensubuyum yani yıllarca avukatlık yaptım, avukatlık örgütlerinde çalıştım yani yargı hizmetlerinin daha iyi oluşması için de birçok katkı verdim, şimdi de buradayım. Ama sizin Bakanlığınız dönemi -ben bunu sık sık da yazıyorum- yakın tarihimizin adaletsizlik bakımından en ağır dönemi oldu maalesef. Tabii, bunda darbe girişiminin etkileri var, yargıda büyük bir erozyonun etkileri var ama sonuç itibarıyla kalan kadrolar yani FETÖ'den kalan kadrolar, sonra da kalan kadrolar, o tahribatı gidereceğine, o tahribatın üzerine daha ağır bir tahribat koydu. Yani dolayısıyla, hani, biz 15 Temmuzdan önce yargıdaki FETÖ kadrolarının bu tahribatı yaptığını düşünüyorduk. Tamam, onlar temizlendi, işte 3.900'e yakın hâkim ve savcının atıldığını, ihraç edildiğini biliyoruz ama onun yerine gelen kadrolar veya kalan kadrolar o tahribatı daha da büyüttüler. Şimdi, dünyanın hangi demokratik ülkesinde yargıya olan güven, güvenlik hizmetlerine yani polise, askere olan güvenden daha az? Sonuçta yargı oradan gelecek hak ihlallerine karşı koruyan mekanizmadır ama sonuçta bizim yurttaşlarımız, ihlal kaynağı olan güvenlik güçlerine

yargı mensuplarından daha fazla güveniyor. Bu, sizin döneminizde var ve bu konuşmanızda da bunu giderecek olan hiçbir işaret yok, kusura bakmayın, hiçbir işaret yok ve Türkiye’de yargıç ve savcı kültürü de buna izin vermiyor maalesef.

Bunun daha ileri taşınması açısından yani daha doğru bir noktaya taşınması bakımından da bir ilerleme yok. Yani bugün açısından söylüyorum, bakın, 12 Eylül 2010 tarihinden önce Türkiye’de yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı sorunu vardı çünkü bir yargı vardı, bağımsızlık ve tarafsızlık sorununu tartışıyorduk ama şu anda kurum olarak yürütmeden bağımsız bir yargı kurumu yok. Ha Karayolları Genel Müdürlüğü ha HSYK, hiçbir farkı yok, tamamen yürütmeye iç içe geçmiş bir yargı kurumu var. Dışarıdan algıladığımız bu, içeriden de böyledir aldığımız bilgilere göre. Dolayısıyla, bağımsız olmayan, tarafsız olmayan yargı ortamı var.

Size bir şey söyleyeceğim -çok zamanım yok ama bunları sık sık yazıyorum- şunu söyleyeceğim: Şimdi, mahkemelerin heyeti ne zaman değişir ya da görevlendirme ne zaman yapılır? Yıllarca avukatlık yaptınız, ben de yaptım; yargı yılının başında olur veya çok ihtiyaç olursa yargı yılının ortasında da olur. Ama Çağlayan Adliyesi içerisinde 26. Ağır Ceza Mahkemesinin heyeti olduğu gibi 37. Ağır Ceza Mahkemesi heyeti olabilir mi? Ne düşünürüm ben? 26. Ağır Ceza Mahkemesindeki verilmesi gereken ceza dosyalarında kararını vermiştir -en son Selahattin Demirtaş’ta hiçbir savunmayı almamıştır, hiçbir savunmayı dikkate almamıştır, bilirkişi incelemesini yapmamıştır, hiçbir şey yapmamıştır- oralardaki davalarda rüştünü ispat etmiştir, sonra Çağdaş Avukatlar Derneğinin yöneticilerini tahliye eden ve hava boşluğu yaratan 37. Ağır Ceza Mahkemesi dağıtmıştır, onun yerine olduğu gibi başka bir heyet atanmıştır. Şimdi, aynı adliye içerisinde bir koridordan başka bir koridora mahkeme heyeti değişir mi? Sizin vicdanınıza söylüyorum: Var mı bunun örneği daha önceden? Aynı, bakın, yargı yılının ortasında. O zaman, niçin bunu oraya gönderiyorsunuz? Demek ki orada bir hava boşluğu var yani sizin kontrolünüzde olmayan bir heyet var, zaman zaman tahliye kararları veriyor, orada bekleyen dava dosyaları var, dolayısıyla bu heyeti oraya göndermeliyim.

Geçen gün başka bir dava nedeniyle Çağlayan Adliyesindeydim, 14. Ağır Ceza Mahkemesi heyeti 1. Ağır Ceza Mahkemesi heyeti olmuş. Yargı yılı başı değil. Yani Çağlayan’dan Kartal’a gönderseniz anlarım, Çağlayan’dan istinafa gönderseniz anlarım, Çağlayan’dan Yargıtaya gönderseniz anlarım ama aynı adliye içerisinde bir kattan bir kata nasıl gidecek bir heyet? Duruşmaya gidiyorsunuz Çağlayan Adliyesinde, 24. Ağır Ceza Mahkemesi, atıyorum, mahkemenin önüne gidiyorsunuz, mahkeme burada değil, kaçınıcı katta? 6’ncı katta. Neden? Başka heyet bakacak. Bu ne zaman vardı? Hani bunun tabii hâkim ilkesi? O zaman, yargılamalara göre heyet atıyorsunuz; yargılanan şahsa göre, davaya göre heyet ataması yapıyorsunuz. Bunun tabii hâkimle, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığıyla ilgisi yok. Bu algı, bakın, bütün ama bütün yargı ortamlarında var; yargılanan davaya göre heyet.

Geçen gün duruşmadaydım, bakın. Böyle bir yargıç kültürü olabilir mi ya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir saniyenizi rica edeceğim Sayın Başkan.

Yargılanan bir akademisyen, ayakta, avukat savunma yapacak, “Müvekkilim oturabilir mi?” dedi. 50 yaşında, Türkiye’nin en önemli akademisyenlerinden bir tanesi. “Hayır, oturamaz.” dedi, sordu: “Niye?” “Ben böyle takdir ettim.”

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Böyle bir yargıç kültürü olabilir mi?

Şunu söyleyeceğim: Yine, devlet duyarlılığı nedir? Devlet duyarlılığı, onunla ilgili bir açıklama yapmadınız. Uyuşturucu baronu Çağlayan Adliyesinde tahliye edildi ve açıklamasında şu var: “Devlet duyarlılığı.” Bu devlet duyarlılığıyla tutuklu olan kaç kişi var Osman Kavala gibi? Bunları lütfen, bakın, burada... Yani sonuç itibarıyla hepimiz yargı mensubuyuz...

BAŞKAN – Sayın Turan, konuşacak mısınız?

RIDVAN TURAN (Mersin) – Daha sonra konuşayım.

BAŞKAN – Sayın Mızraklı...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ama bu uygulamalarınız, bu uygulamalar yargıyı en dibe düşürmüştür.

BAŞKAN – Evet, Sayın Mızraklı, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Çok konuşacak şeyler var da ama maalesef fırsat yok. Ama size yazmaya devam edeceğim, lütfen kırılmayın. Çünkü ben de sizin haksızlığınızın mağduruyum, mağdurunuzum.

BAŞKAN – Sayın Mızraklı, buyurun lütfen.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hâlen de bana izin vermiyorsunuz, bugün de izin istedim, yine vermediniz.

Sayın Tanrikulu, Sayın Mızraklı'nın süresi gidiyor.

Buyurun.

ADNAN SELÇUK MIZRAKLI (Diyarbakır) – Sonradan eklersiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yok, ekleyemem, zamanında başladınız.

ADNAN SELÇUK MIZRAKLI (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli vekiller, Sayın Bakan ve değerli bürokratlar; evet, kritik zamanlardan geçiyoruz. Türkiye’de yargı bağımsızlığına olan güvene ilişkin arkadaşlarımız daha önce değerlendirmeler yaptılar ama özellikle Türkiye’nin de uluslararası sözleşmeler çerçevesinde tanımış olduğu mahkemelerden de bir bir çıkan kararlar Türkiye’deki yargının bu konuda bağımsız ve tarafsızlığını sorgulatacak nitelikte. Basına düştü, sizler de takip ediyorsunuz, Sayın Demirtaş ve tutuklu milletvekilleri hakkındaki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı bu açıdan oldukça ders verici nitelikte.

Yine, gözlediğimiz zaman, özellikle hukukun, hukuk kavramı olarak tarif edilen adaletin... Adalet tabii ki hem bir hukuk kavramı hem bir sosyolojik kavram ama aynı zamanda da ahlaki bir kavram. Eğer bir ülkede adalet kavramı yara almaya başlarsa o ülkede, diğer bir tarifıyla, ahlaksızlaşma başlamıştır ve sosyolojik olarak erozyon vardır ve aynı zamanda, hukuk rejimi yara alıyor demektir. Şimdi, ülke öyle bir hâle geldi ki bir yanda mafya rejimini görebiliyorsunuz, bir yanda ülkede özellikle mahkemelere başvurup mahkemelerden hakkaniyetle bir sonuç alınabileceğine ilişkin kuşkuların, kaygıların kamuoyunda giderek derinleştiğini görüyoruz.

Demin, biraz önce raporları incelerken orada çok sayıda rakam vardı. O rakamların içinde, sizin vermiş olduğunuz raporda özellikle uzlaşma yoluna gidenlerin üçte 2 gibi bir orana vardığı söyleniyordu ve bunların çok kısa sürede, bir hafta içinde sonuçlandırıldığı ama öbür türlü ortalama yargılama süresinin beş yüz otuz günü bulduğunu söyleniyordu. Şimdi, eğer ortalama yargılama süresi beş yüz otuz günü buluyorsa, siz kaçınılmaz olarak uzlaşma yoluna gitmez misiniz? Burada da tabii, böyle bir durum olduğu zaman yine adalet duygusunun yara aldığını görürüz.

Dün Diyarbakır Barosu Cezaevlerini İzleme Komisyonu yine bir rapor yayınladı. Bu raporda birçok cezaevinde -içinde Diyarbakır Cezaevinden Patnos Cezaevine kadar- insan hakları ihlallerine ilişkin oldukça geniş ölçekli bir değerlendirme vardı. Bilmiyorum, hani, bu çerçevede Bakanlığınız ve ilgilileri nasıl bir çalışma yürütüyorlar ama sulara lağım sularının karışmasından tutun da görüşlere ilişkin getirilen yasaklamalar ve gardiyanların âdeta oralarda -tırnak içinde ifadeyle- oldukça ağır, insan haklarını ihlal eden birtakım uygulamalara karıştıkları söyleniyordu.

Yine, dün, bu, Halifax'ta yapılan NATO toplantısında Türkiye'nin Savunma Bakanı Sayın Akar şöyle diyor: "Yani suçsuzluklarını mahkemelerde kanıtlayıncaya kadar suçludurlar." Bu, masumiyet karinesine ilişkin belki bugüne kadar... Hani bilerek mi etti deseniz, Türkiye Cumhuriyeti'ne zarar veren, hukuk rejimine zarar veren bir kavram. E, bilmeden söyledi diyorsanız, o mevkideki birinin bilmemesinin yaratacağı ağır tahribatları düşünmek gerekiyor.

Yine, biraz önce Afrin üzerinden bazı şeyler söylendi. Ben şunu sormak istiyorum: Sayın Bakan, siz çok iyi biliyorsunuzdur, rakamlarıyla biliyorsunuzdur. Afrin'den yakalanıp getirilen, YPG mensubu olan Suriye yurttaşları var ve Türkiye Cumhuriyeti'nin mahkemelerinde yargılanıyorlar. Afrin'den talan, tecavüz, yağma veya katillik gibi nedenlerle -ki çünkü bunlar uluslararası basına da yansıyor- oralardan getirilen ve Türkiye'nin mahkemelerinde yargılanan kaç tane ÖSO mensubu vardır? Bunu sormak istiyorum.

Veya ticaret hukuku açısından sorayım. Ticaret Bakanı dedi ki: "Biz şimdiye kadar oradan 600 ton zeytinyağı getirdik, 5 bin ton için de izin verdik." Hangi hukukla? Yani onlara ilişkin gümrük irsaliye belgeleri falan tanzim edildi de gümrük hukuku üzerinden mi yapıldı?

Yine, İçişleri Bakanı söyledi: Afrin'de olmak üzere, başka yerlerde olmak üzere, oralara kaymakamlar atandığını söyledi. Şimdi "Kaymakamların atandığı yerdeki durumu, özellikle uluslararası hukuk açısından bakıldığı zaman, nedir?" gibi soruların cevaplarını vermek gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarımız, değerli bürokratlar ve basın kuruluşlarımızın temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 2017 kesin hesabınızın ve 2019 bütçenizin Bakanlık adına hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakan, ben, Plan ve Bütçe Komisyonu üyesiyim; bir hukukçu değilim, bir mühendisim. Bir milletvekili olarak, bir vatandaş olarak çok hassas bir konu olan adalet ve hukuk sistemimiz üzerine bazı yorumlarda bulunacağım. Tabii, bu yorumlara geçmeden önce, bütçeyle ilgili de bir iki kelime etmek istiyorum.

2017 yılında yüzde 1,7 artışa karşın, 2019 yılında yüzde 1,9'a çıkmış bütçenizin genel bütçe içerisindeki payı. Umarım, yapacağınız çalışmalar için bu bütçe yeterli olur.

Sayıştay raporlarıyla ilgili de bir şey söylemek istiyorum. Yaklaşık 4'üncü haftadayız, bakanlık bütçelerini değerlendiriyoruz ve Sayıştay raporlarını da inceliyoruz. Bulgunun belki de Sayıştay tarafından böyle az olduğu bakanlıklardan birisiniz. Özellikle çok fazla muhasebesel hesap hataları ve gelir kaçaklarıyla karşılaştık bugüne kadar. Bu anlamda, hani, kutluyorum çok fazla bir şey olmadığı için.

Şimdi konumuza tekrar dönecek olursak tabii ki bir ülkede hukuk sistemi, ceza ve hukuk adaletini etkin ve verimli uygulamakla, adaleti sağlamakla, vatandaşlarının hukukunu, haklarını korumakla yükümlüdür. Türkiye Büyük Millet Meclisinin kurulmasıyla birlikte Adalet Bakanlığı da tabii ki temellerini atmış ve Türkiye Cumhuriyeti çağdaş, demokratik bir hukuk devleti olarak kurulmuştur. Ancak bugüne geldiğimizde ve şöyle geriye doğru sürece bir baktığımızda, ülke olarak özellikle adaletin uygulanması noktasında geçtiğimiz on altı yıl boyunca kuruluş amaçlarından uzaklaşan bir ülke hâline döndüğümüzü de ifade etmek zorundayım.

Sayın Bakan, iyi, doğru ve adaletli yönetilen ülkelerde suç artmaz, azalır. Bunu demokrasisi gelişmiş, hukuku üstün ve yargısı bağımsız ülkeler üzerinde görmek mümkündür. Sizin 2015-2019 Yılı Stratejik Planı'nızda yer alan performans kriterlerinizden yola çıkacak olursak, nedir bu performans kriterleri? Yargıya güven ve memnuniyet oranındaki artış, soruşturma ve davalar ile diğer adli iş ve işlemlerin ortalama görülme sürelerindeki düşüş, iş artış oranlarındaki düşüş, 100 bin kişi başına düşen hâkim ve cumhuriyet savcısı sayısındaki artış, yargı çalışanı sayısındaki artış, mükerrer suçluluk sayısında azalma. Ben iki madde üzerinde yoğunlaşacağım, bu da yargıya güven ve memnuniyet oranındaki artış, acaba artmış mı; mükerrer suçluluk sayısında azalma, acaba azalmış mı? Yani şöyle bir on altı yıldaki suç oranlarına bir baktığımız zaman -düşüncesinden dolayı haksız yere yatanları da suçlu saymadığım için onları dışında bırakarak söylemek istiyorum- maalesef, tam 4 kat artmış. Nüfus artış oranıyla kıyasladığımızda, nüfusumuz 2002'de 65 milyon, 2017'de 80 milyon ancak 2002 yılında 60 bin civarında olan tutuklu, hükümlü ve hükmen tutuklu sayısı bu yıl 250 bine ulaşmış.

Şimdi size 2017 yılı Adalet Bakanlığı Faaliyet Raporu'ndan çarpıcı birkaç rakam hatırlatmak istiyorum. 2017 yılında yapılan cezaevi yapımı işi ihalesi 43, projesi tamamlanan 18, inşaatı tamamlanan 10 olmak üzere toplam 71 cezaevinin yapımı, planlaması ve ihalesi gerçekleştirilmiştir. Evet, bu gerçekten bir başarı cezaevi yapımı noktasında. Biz ülkenin her tarafını kaliteli okullarla donatalım diye düşünürken suçun daha da artacağını ve cezaevlerinin yetersiz kalacağını düşünerek cezaevi sayısını her geçen yıl artırıyoruz. Hâlbuki amacımız, suçun azaltılması, suçluyu ıslah etme olmalı, suç eğilimini azaltmak olmalı. Adalet mekanizmasını daha doğru işletmek yerine, cezaevi sayısını artırmışız.

Bu on altı yıllık sürede çocuk tutuklu sayısında da yüzde 51 artış var. Çocuk tutuklu ve hükümlü sayısı 2.045 iken on altı yılın sonunda yine yüzde 51 artışla 3.085'e; 2002 yılı sonunda 2.108 olan kadın tutuklu, hükümlü sayısı 15 Mayıs 2018 tarihi itibarıyla 10.019'a yükselmiş. Yani Bakanlığınız verilerine göre, aradan geçen on altı yılda kadın mahpus sayısı yüzde 375 oranında artmış. Yine nüfus artışıyla oranlayalım.

Bir parantez açmak istiyorum. Cezaevlerindeki tecrit koşullarının da çok kötü olduğu, hak ihlallerinin arttığı, Adalet Bakanlığı tarafından cezaevleri yönetmeliği dışında bazı kişilerin tecrit edildiği duyumları da bizlere gelmektedir.

Çok önemsedğim bir konu, ceza infaz kurumlarında anneleriyle birlikte tutuklu bulunan çocuklara yapılan mahkûm muamelesi maalesef. Neden bir türlü bir düzelme yaşanmıyor? Bu çocuklarımız neden hapishanelerde ziyan ediliyor? Bu konuda da bir açıklama yaparsanız sevinirim.

Maalesef, Türkiye'de yargının siyasallaştığını söyleyebiliriz. HSYK oldu HSK, birden "yüksek" ismi kaldırıldı; OHAL, yasayla kalıcı hâle getirildi; göz altı süreleri uzatıldı; basın ve ifade özgürlüğü ortadan kalktı; yürütmenin yasama ve yargı üzerindeki kontrolüyle birlikte ülkemizde yaşanan insan hakları ihlalleri de arttı.

İnsanlar adalete güvenmiyorlar. Maalesef, maaşı ödenmeyen, iş cinayetlerine uğrayan işçiler sesini çıkardığında yerlerde sürüklenip göz altına alınırken -en son, İstanbul Havaalanı'nda yaşananları hatırlatmak istiyorum- emeği sömüren ve hakkını gasbeden patronlara bir şey olmuyor.

Cumhurbaşkanına hakaret bile sayılmayacak sözlere, eylemlere, paylaşımlara çok hızlı işleyen yargı, bu ülkenin kurucusu Atatürk'e hakaret eden meczuplara, kendini bilmezlere işlemiyor maalesef. Kadir Mısıroğlu'yla ilgili sizden bir hareket bekliyoruz Sayın Bakan.

Biraz önce toplantınızdan biraz ayrıldım, bir toplantıya katıldım. Türkiye genelinde yaklaşık on binlerce mağduru olan proje mağdurlarıyla bir toplantı yaptık Sayın Bakan. İşte, aslında adalete olan güvensizliğin sade, normal vatandaş tarafında bile ne hâle geldiğini ben o toplantıda daha fazla gördüm. Şimdi, bazı notlar aldık toplantıda, bu mağdurlarla, proje mağdurlarıyla ilgili. Orada konuşmacıların -bugün burada sizinle görüşeceğimizi bilmiyorlar ama- adalette ilgili söyledikleri birkaç şeyi sizinle paylaşmak istiyorum.

“Siyasiler tarafından müdahale ediliyor. Konuyu takip ettiğim için savcıya suç duyurusunda bulunuyorlar.” Büyükçekmece Savcılığıyla ilgili -işlemlerin hiçbir şekilde yapılmadığıyla ilgili- ciddi problemleri var, buradan sizinle bunu paylaşayım. Yani -bu proje mağdurları- Fİ Yapı, Dumankaya, Caprice Gold, Bulut İnşaat yani sayılmayacak kadar çok fazla proje.

Yine bir yorum, gelenlerin yorumu: “Mahkemelerimiz maalesef bir tiyatro.” “Suç duyurusunda bulduk, dosyalarımız açılmıyor.” “Yargıda bir çare bulamadık, size geldik, siz vekillerden çözüm bekliyoruz.” “Bir adalet yoksa biz hakkımızı nerede arayacağız? Sokağa mı çıkalım?” Bunlar vatandaşın sesleri. Aşağı yukarı yarım saat önce bize bu şekilde seslendiler. Ben sizin takdirinize bırakıyorum bunu.

Bir de BM İnsan Hakları Ofisi tarafından Mart 2018'de bir rapor yayınlandı. Raporla deniliyor ki: Türkiye'nin 15 Temmuz 2016'da yapılan darbe girişimini ve bir dizi terör saldırısını ele alırken karşı karşıya kaldığı kompleks zorlukları kabul etmekle birlikte, rapor olağanüstü hâl kararlarının sayısının çokluğu, sıklığı ve bazılarının ulusal güvenliğe yönelik tehditlerle alakasının olmaması; olağanüstü hâl yetkilerinin Hükümeti eleştiren veya ona muhalefet edenleri bastırmak için kullanıldığına işaret ettiğinin görüldüğünü belirtiyor. Mart 2018'de yayımlanan zehir zemberek bir rapor, detayına girmeyeceğim. Yani 2010 yılı itibarıyla yargı reformu stratejisi uygulamaya başladınız Avrupa Birliğine katılım sürecinde. Bu strateji ne oldu? Bu raporla ilgili ne düşünüyorsunuz? Sunumunuzda da devam edeceğinizi açıklayacağımızı söylediniz, bu konuda, evet, sizden bir açıklama bekliyoruz.

Sayın Bakan, sözlerime son vermeden önce, biraz da adalet dağıtıcılar ve uygulayıcıları hakkında naçizane birkaç yorumum olacak açıkçası çünkü bu konu çok önemli. Öncelikle, Türkiye'de çok fazla hukuk fakültesinin açıldığını hepimiz kabul ediyoruz; 35'i devlet, 39'u özel, 5'i Kıbrıs'ta, toplam 84, açılacaklarla birlikte 89. Sürekli ve yeterli altyapı olmadan açılan hukuk fakülteleri mezunlarının sayısı artarken hukuk eğitiminin kalitesi ve niteliği maalesef düşüyor. Her Hükümet döneminde konuşulan ama bir türlü hayata geçirilemeyen avukatlık sınavının ivedi olarak getirilmesi gerekli mi? Sizin fikrinizi de bir öğrenmek istiyorum bu konuda. Yani hukuk mesleğine başlayacak kişilerin belli aşamalardan geçmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, son cümlelerinizi alayım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Toparlıyorum Başkanım.

Yargı bağımsızlığının sağlanabilmesi ve hukuk fakültesi mezunlarının hukuk nosyonu kazanabilmesi için çok iyi eğitimden geçmesi gerekiyor ve bu önemli. Hukuk sisteminde yine, niteliğin artması için Türkiye'nin asıl ihtiyacı ara eleman yetiştirilmesi çok daha fazla önemli. Çok fazla iş yükünden bahsediyorsunuz. Acaba bu iş yükünü hafifletecek kadar ara eleman yetiştirebiliyor muyuz Sayın Bakanım?

Yargıçlık mesleği, yargıçların eğitimi ve yetiştirme koşulları da maalesef, dünya geneline baktığımızda çağın gerisinde görünüyor. Yargıçlık bir memuriyet değil, istisnai bir meslek olarak algılanmalı. Diğer yandan, hukuk fakültesini bitirip staj yaptıktan sonra sınavlara girip kazanan ve 25 yaşında hâkim olarak atanan hukuk fakültesi mezunlarının insanların özgürlükleriyle ilgili kararlar almasını sağlaması doğru değildir. Savcılık mesleğini icra edecek olan hukukçuların uzun bir staj ve eğitim döneminden geçmeleri gerekmektedir. Gelişmiş ülkelerde yargıçlık mesleği lisansüstü bir eğitim olarak görülür, üniversite eğitiminden sonra hâkim adayı olabilmek için üç yıl gibi bir eğitime tabi tutulma zorunluluğu vardır. Bu bizde öyle olmadığı için hukukumuz da dünyada alt sıralarda yer almaktadır. Bu konuda da yeni düzenlemelere gitmeyi düşünüyor musunuz Sayın Bakan?

Son olarak, Ceza Muhakemeleri Kanunu'nda dikkatimi çeken bir konu oldu. Sanık tutuklanıyor hakkındaki kuvvetli şüphe, kaçma ve delilleri karartma şüphesi nedeniyle ancak savunma itiraz ediyor ve sanık bırakılıyor. Sonra, savcı itiraz ediyor ve tutukluluğun devamını istiyor. Fakat bu süre içerisinde sanık cezaevinden çıkmış oluyor. Tabii, bunun iki sonucu: Ya kaçıyor sanık ya da salınan sanık itirazları nedeniyle tekrar tutuklanma endişesiyle hayatına devam ediyor. Yani, ceza yargılaması cefaya dönüşüyor gördüğümüz kadarıyla. Bunu özellikle Zekeriya Öz'ün gizli tanığı uyuşturucu kaçakçısı Zindaştı örneğinde de yaşadık. Bu kişi İstanbul Sulh Ceza Hâkimliğince tahliye edildi, sanık ve arkadaşları cezaevinden çıktılar. Sonra İstanbul Cumhuriyet Savcılığı tahliye kararına itiraz etti devamında.

BAŞKAN – Emine Hanım, toparlamanızı rica edeceğim, son cümlelerinizi alayım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yani, son olarak, kritik davalarda sanıkların kaçmasına göz yumulduğu gibi bir algı da toplumda oluşuyor. Belki bu konuda yeniden bir düzenleme yapılması gerekiyor olabilir Ceza Muhakemeleri Kanunu'nda.

Ben tüm bu olumsuzlukların gölgesinde Bakanlığımızın bütçesinin daha adil bir sistem için kullanılması dileğiyle sözlerime son veriyorum.

Teşekkür ediyor ve saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Son konuşmacı, sonra ara vereceğim.

Sayın Öztürk...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, saygıdeğer bürokratlar ve basın mensupları; sizleri Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ayrıntılı sunumunuza grup toplantımız nedeniyle katılamadık ama bir gözden geçirme fırsatımız oldu.

Ben bu vesileyle Adalet Bakanlığının 2019 yılı bütçesinin ülkemize hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Türkiye hâlâ kaotik gelişmelerin, ekonomik ve sosyal sıkıntıların yaşanmakta olduğu bir dönemdedir. Bölgesel gelişmelerin ülke güvenliğini tehdit ettiği bir süreçten geçmektedir. Bu bakımdan ülkemizde hukukun sağlıklı işlemesi, adaletin doğru tecelli etmesi şüphesiz ki hepimiz için hayati derecede önemlidir. Ancak bugün bir devasa yapıya sahip, oldukça kapsamlı bir bakanlığın bütçesini görüşüyoruz. Sosyal yaşamda en küçük bir olayda adalet hemen tecelli etsin diyenler bu devasa büyüklüğü akıllardan çıkarmaktadır. Evet, adalet hepimize en adil ve süratli bir şekilde lazımdır. Bakanlık da bu yapıyı çağdaş normlara göre kurmak adına gayret gösteriyor, biz de bunlara

şahit oluyoruz. Adalet Bakanlığı 2018 yılı bütçesinin 13,7 milyar TL'den yüzde 24 artışla 2019 yılında yaklaşık 17,7 milyar TL'ye çıkması öngörülmektedir. Artış yeterli midir? Sayın Bakanın ve kıymetli bürokratların planlarına ve bizlere göre elbette yeterli değildir. Hiç kuşkusuz onlar da bir an önce milletimizin beklediği çağdaş adalet uygulamalarını hayata geçirmenin çabası içerisindeyler.

Değerli üyeler, Adalet Bakanlığına ayrılan ödenekler ve bu ödeneklerin genel bütçe içindeki payları her geçen yıl artmasına rağmen hâlâ düşüktür. Ekonomik sınıflandırmaya göre en büyük pay personel giderlerine ayrılmış ve en kapsamlı harcama personel giderlerine yapılmıştır. Elimdeki Mart 2018 rakamlarına göre 17 binin üzerinde hâkim ve savcı, 93 bin civarında memur, 17 bin civarında sözleşmeli personelle toplamda 130 bini aşan devasa bir yapının işleyişinde elbette ki zaman zaman sorunlar çıkabilecektir. Adalet hizmetlerinin yerine getirilmesinde hâkim ve cumhuriyet savcılarının yanı sıra diğer yargı çalışanları da önemlidir.

Sayın Bakanım, diğer yargı çalışanları denince hepimizin aklına ilk olarak mübaşirler geliyor. Yargı hizmetlerinin etkili ve verimli bir şekilde yerine getirilmesi noktasında mübaşirlerimiz önemli bir iş yükü altındadırlar. Yıllara sâri olarak mübaşirlerimiz yardımcı hizmetler sınıfından genel idare hizmetleri sınıfına geçmek istemektedirler. Ancak bu talepleri hâlâ karşılanabilmiş değildir. Bu konuda Bakanlığımızı daha duyarlı olmaya ve onları motive edecek haklı isteklerini yerine getirmeye çağırıyorum. Hâlen görev yapmakta olan sanırım 5 bin civarında mübaşir vardır. Bunların genel idare hizmetleri sınıfına geçmeleri hâlinde maaşlarında ortalama 300 TL'lik bir iyileşme olacak olup bu da toplam 5 bin kişide 18 milyon TL gibi bir rakama tekabül etmektedir. Bu da Adalet Bakanlığı bütçesinin yaklaşık binde 1'i civarındadır.

Yine, infaz koruma memurlarının sorunları da hâlâ devam etmektedir. İnfaz koruma memurlarının özlük hakları ve çalışma şartları bir an evvel iyileştirilmeli ve asli işlerinin dışında da başka iş verilmemeli, kendilerinin haklı talepleri yerine getirilmelidir.

Kıymetli üyeler, Bakanlığın yıllara sâri bütçelerinde yatırımlar için hâlen istenen seviyeler yakalanamamıştır, bunu daha evvel söylemiştik. Adalet harcamalarının bütçedeki nispi payının artırılmasına yönelik yapılan iyileştirmeler adalet hizmetlerinin kalitesini ve adalet hizmetlerinin sosyoekonomik ve mali yönden ortaya çıkabilecek olumlu etkileri de beraberinde getirecektir.

Değerli milletvekilleri, Adalet Akademisi yargı mensuplarının eğitimi açısından hayati derecede öneme sahip bir kurumdu. 2 Temmuz 2018 tarihindeki 703 sayılı KHK'yle Adalet Akademisi kapatılmıştır. Oysa adalet hizmetlerinin nitelik ve kalitesinin yükseltilmesi için Türkiye Adalet Akademisinin kapasitesinin artırılmasının uygun olacağı, Bakanlığınızın strateji belgelerinde, Yargı Reformu Strateji Belgesi, 2015 ile 2018 yılını kapsayan bir strateji belgesinde yer almaktaydı. Kapatılan akademinin yerine daha üst noktada yer alacak yeni bir eğitim kurumu kurulması da hukuk sistemimizin acil ihtiyaçları açısından önemli diye düşünüyorum.

Adalet Bakanlığı bütçesi görüşülürken bir avukat olarak avukatlık mesleğinin devam eden sorunlarına da çözüm noktasında kısaca değinmek istiyorum. Hâlen Başkent Ankara ve bazı illerimiz tüm mahkemelerin yer aldığı çağdaş bir bina kazandırılmamıştır. Sanırım bu konuda bir çalışmanız var Sayın Bakanım, onu biliyoruz, yakında inşallah gerçekleşecektir.

Yine, UYAP sisteminde avukatların acil ihtiyacı olan geniş yetkiler bir an önce tanımlanabilmelidir. Yine, kamu avukatlarının ek gösterge sorunu devam ederken mali yönden beklentileri karşılanabilmelidir. Şehit aileleri ve gazilerimize ücretsiz avukatlık hizmeti sağlanabilmelidir. Tüm avukatlarımıza yeşil pasaport –bu çok önemli- alabilme imkânı tanıyan düzenleme bir an evvel hayata geçirilmelidir. Yine, avukatlık hizmetindeki yüzde 18'lik KDV oranı aşağıya çekilmelidir. CMUK ve adli yardım sisteminin iyileştirilmesi ve ücretlerin avukatlık ücret tarifesine göre ödenmesi hususunda adım atılmalıdır.

Sayın Bakanım, Milliyetçi Hareket Partisi olarak son şunu söylemek istiyorum: Yargıya vatandaşlarımızın tereddütsüz güvenebileceği, adalet duygusunun zihinlerde ve kalplerde yer edeceği bir yapıda olması gerektiğine inanıyoruz. Çünkü adalet olmasa devletten bahsedilemeyecek, milletin istiklali ve istikbali de tehlikeye düşecektir. Bunun yanı sıra yargının, siyasi iktidarların veya belirli kişi ya da grupların güdümünde hareket etmeyen, bir kısım aidiyetlerin veya siyasi tercihlerin adalet duygusunun önüne geçmediği, daima ve her şartta hakkı savunan bir yapıda olması gerektiğine inanıyoruz.

2019 yılı Adalet Bakanlığı bütçesinin tüm Adalet Bakanlığı camiasına ve ülkemize hayırlar getirmesini temenni ediyor, Komisyon çalışmalarında kolaylıklar diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, birleşime 14.15'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.30

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 14.37

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 20'nci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon üyelerimizden söz talebi olan var mı? Yok.

Sayın Şık, konuşur musunuz?

AHMET ŞİK (İstanbul) – Bir sonrakinde söz alacağım.

BAŞKAN – Sayın Koç, konuşur musunuz?

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Ben de bir sonra söz alacağım.

BAŞKAN – Siz de bir sonra...

Sayın Turan...

RİDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; şimdi, Sayın Bakanın yaptığı sunumda pek çok şey dinledik ama bunların büyük bir kısmı esasen yapısal olan şeyler, binalara ilişkin, çalışan insan sayısına ilişkin şeylerdi fakat bu adalet mekanizması içerisinde insan faktörünün deyim yerindeyse biraz devre dışında olduğunu izledik. Yani mekanik bir düzenlemeyle adalet üzerine konuşurken mağdur edilen insanlar, adalet mekanizmasının verili durumu sebebiyle problem yaşayan insanlar ne yazık ki pek görünür olamıyor.

Değerli arkadaşlar, üzülererek ifade etmek gerekir ki ülkemizde hukuk, özellikle AKP iktidarı boyunca ve özellikle de darbe girişiminden bu yana, OHAL'le birlikte siyasetin mücavir alanına dönüşmüş durumda. Özellikle, adalet mekanizmasının diğer bütün icracı organlar gibi saraya bağlanması bu vahim tabloyu daha da artırıyor.

Bence adalet konuşacaksak gizli tanıkları, gizli bilirkişileri, savunma hakkının suç sayılmasını, suça göre delil yaratmayı, delile göre suç uydurmayı, tahliye kararı yerine getirilmeden yeni tutuklama kararlarının verilmesini, süper savcılar, liyakatsiz atamaları, pazarlıklara konu olan tahliyeleri, yargılamadan çok infazlara sahne olan durumları, siyaset ve bürokrasinin güdümünde olan mahkemeleri, geçen yıllar süresince iddianame olmaksızın tutuklulukları, siyasi beyanatlardan talimat çıkaran yargıçları, avukatlardan kaçırılan duruşmaları ve örneğin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararına rağmen Cumhurbaşkanının “Bu karar bizi bağlamaz.” diyebilmesini konuşabilmek lazım.

FETÖ'yle mücadelede yargının araçsallaştırıldığından bahsedildi. Vallahi, FETÖ, yargıyı araçsallaştırdı, siz de suç ortağıydınız o dönemde. Bunu dışarıdan, hariçten gazel okuyan biri olarak bunları söylemiyorum; FETÖ ve AKP kumpasıyla cezaevine girmiş ve cezaevinde kalmış biri olarak bunları ifade ediyorum. Polis şefi “Fetullah Hoca Efendi hakkında ne düşünüyorsunuz?” diye bana sorarken dönemin Başbakanı Erdoğan da bu Meclisin çatısı altında “Sokaktan geçen hiç kimseyi gözaltına almıyorlar, tutuklamıyorlar.” demişti bizim tutuklanmamıza ilişkin olarak. Dolayısıyla ortada adaletin iğdiş edilmesi meselesi varsa bunun her şeyden çok müsebbibi bu ikili.

Şimdi, döndüler dolaştılar -geçenlerde bir belge geldi bize- dediler ki: “Ya, bu FETÖ çok alçakmış, o zaman da siz ‘Burada bir örgüt var.’ demiştiniz –evet cezaevinden böyle bir başvuruda bulunmuştuksiz gelin, bunlar hakkında ifade verin, biz bunların cezasını keselim.” FETÖ alçak anladık da mesela sizin durumunuz bütün bu ihlaller içerisinde nerede? Dolayısıyla FETÖ örgütüne bu kadar şey atfederken bunun içerisinde kendi sorumluluğunu görmeyen, elin gözündeki mertle uğraşırken kendi gözündeki kıymığı görmeyen iktidarın adalet mekanizmasını ne hâle getireceğini merak ediyoruz.

Arkadaşlar, elimde bazı şeyler var. Bakın, özellikle vekil olduğum bölgenin cezaevlerinde onur kırıcı çıplak arama dayatılıyor, devam ediyor, tecrit uygulamasına insanlar maruz bırakılıyor, infaz koruma memurlarının baskıcı tutumları devam ediyor. 80 yaşındaki Sise Bingöl’ün cezaevinde yatamaz olduğu tıbbi kayıtlarla belgelenmiş olduğu hâlde cezaevinde. Kitap sınırlaması getiriliyor, cezaevleri ağzına kadar dolmuş durumda.

Demim ya, ben cezaevlerini gördüm, hariçten gazel okumuyorum yani bugün cezaevlerinden yükselen feryadın önemini herkes görmeli. Ben bizzat cezaevinde çıplak aramanın ne demek olduğunu, süngerli odada gardiyan işkencesinin ne demek olduğunu, yediğiniz yemekten çıkan fare kuyruğunun ne demek olduğunu biliyorum Sayın Bakan. Adalet konusunda konuşurken lütfen, binalardan, ek yapılardan, şundan bundan, personelden bahsederken bu insan hakları ihlallerinden de bahsedin, bahsedin ki biz sizin bu konuda adil bir bakanlık yerine getireceğinizi düşünelim ve bu konuda bir güven tesis edelim karşılıklı olarak.

Durum, belki şu söylediklerim buz dağının görünen kısmı ama çok daha külliyatlı bir meseleyle karşı karşıya olduğumuzu hepimiz biliyoruz. Her şeyden çok, adaleti sarayın mücavir alanı olmaktan çıkartacak, hukuku yeniden tesis edecek yeni bir perspektife ihtiyaç var. Umarım sonuç alıcı olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kaboğlu...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın temsilciler, vekiller; ben “hukuk umudu” sözcüğüyle başlamak istiyorum.

Sayın Bakan, bir soru yöneltiyorum size: Hukuk Politikaları Kurulu Başkan Vekili acaba neden yok burada? Çünkü onun görevleri ile Adalet Bakanlığının görevleri arasında, yetkileri arasında çok yakın bir ilişki var. Gerçi, bana göre “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” adını verdiğiniz bu düzenlemenin garabetini de ortaya koyuyor bu durum ama yine de bu soru meşru bir soru.

Sizler adil yargılanma hakkından, adalet hakkından söz ederken özellikle niceliğe vurgu yaptınız, ben de onun tersine biraz niteliğe vurgu yapmak istiyorum. Siz azami ölçütlere vurgu yaptınız, ben asgari kurallara vurgu yaparak sorular yönelteceğim. Bilindiği gibi, adil yargılanma hakkının 7 altın kuralı var asgari olarak: Mahkeme hakkı, silahların eşitliği ilkesi, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme hakkı, açık usul ve çabukluk ilkesi, yargı kararlarını uygulama yükümlülüğü, suçsuzluk karesi ve savunma hakları. 7 kural. “Hangileri ihlal ediliyor?” sorusu yerine, ben “Acaba bu 7 ilkenin hangisine saygı duyuluyor?” sorusuyla yetineceğim.

Sayın Bakan, Tazminat Komisyonundan söz ettiniz ama esasen söz edilmesi gereken komisyondan söz etmediniz, OHALİİK yani Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu. Olağanüstü Hâl İşlemleri İnceleme Komisyonu, OHALİİK, aslında sadece Türkiye’nin hukuk tarihinin değil, genel olarak dünya hukuk tarihinin en karanlık sayfasını oluşturmaktadır. Bunun varlığını, bunun sonuçlarını dile getirmez isek o zaman Türkiye’nin yakın tarihini anlayamayacağımız gibi geleceğe yönelik olarak

da umut hakkına sahip olamayız, tarihi hakkında öngörülerde bulunamayız. Çünkü bu komisyonun OHAL kararlamaları çerçevesinde kurulduğunu ve yaklaşık 150 bin mağdurun buna başvurduğunu ve biraz önce saydığım adil yargılanma hakkını, başta mahkemeye ulaşma hakkı üzere bütün haklarını tamamen sıfırladığını biliyoruz ve bu listelerin kanun hükmünde kararlamelerin sahipleri ile ek listelerin sahiplerinin farklı olduğunu ve tamamen Anayasa'ya aykırı yöntemle bu kararların alındığını Millî Güvenlik Kurulu kararı örneğinde olduğu gibi... Millî Güvenlik Kurulu, Anayasa hukukumuzda hiçbir zaman icrai karar alan organ konumunda olmamıştır ama bakanların beyanına göre "MİT hazırlıyor bu listeleri." deniliyor ama hiç değilse buna böyle koymayalım.

Ben "Kanun hükmünde kararname ek listesinde adı yer alan kişiler." diyorum çünkü o listede adı yer alan kişiler haklar bakımından çok kapsamlı bir yaptırıma, mekân bakımından dünya ölçeğinde yaptırıma tabi tutuluyorlar ve zaman bakımından da kuşaklar boyu yaptırıma tabi tutuluyorlar. Bunun geçiciliği bir yana, yasaya kondu yüz binlerce kişinin adı. Gerçekten bu şekilde bir hukuk politikası sürdürüldüğü sürece olağanlaşmak zordur, hukuk umuduna sahip olmak zordur.

Adil yargılanma hakkının asgari gereklerinin olmadığı bir yerde, Sayın Bakan, demokrasi ile yargı arasındaki diyalektiği de ortaya çıkarmak zor çünkü yargı, demokratik bir ülkede demokrasinin aktörüdür. Hukuk eğitiminden söz ettiniz. Nitelikli bir hukuk eğitimini kastediyorum. İki: Yargı, demokrasinin faktörüdür, insan hakları güvencesi ve yargı demokrasinin antrenörüdür. Temiz siyaset açısından acaba Türkiye'de yargı ne kadar bunları ifa edebiliyor? Bu soruyu zannediyorum hepimizin sorması gerekiyor ülkemizin geleceği için.

Şimdi, bu yargı-demokrasi ilişkisine değindikten sonra çok kısa olarak hukuka dönüş için ne yapmalı, hukuk umuduna sahip olabilir miyiz?

Sayın Bakan, şu anda Türkiye mahkemeleri, bildiğiniz gibi, siyasallaştırılmış, siyasetin bir aracı hâline getirilmiş bulunuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hukuk umudu için, en azından umut hakkımız için hukuka dönüş yapmamız gerekiyor ve Adalet Bakanlığını, yargıyı siyasetin üstünde bir kurum olarak kabul etmemiz gerekiyor yani yargıyı siyasete değil, siyaseti yargıya ve hukuka bağlamamız gerekiyor. Ancak o ölçüde hukuk umudu doğabilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaboğlu.

Sayın Antmen...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bu kadar katı bir şekilde, bir tüzük dayanağı olmadığı hâlde yani bir dakika artı konuşmuşum, onu kesin bir yasakla kapatmanın bir dayanağı var mı? Burada hukuku konuşuyoruz, herhangi bir şekilde siyaset yapmıyoruz, teknik bir konuyu teknik anlamda konuşuyoruz. Neden bu kadar katıdır?

BAŞKAN – Sayın Kaboğlu, şöyle söyleyeyim: Biliyorsunuz bu bütçe süreci Komisyonumuz açısından bir maraton, çok uzun saatler sürüyor ve on iki yıldır bu Komisyonun üyesiyim ve geçmişten bugüne kadar gelen bütün süreçlere baktığımızda Komisyonumuzun bütçe süreçlerinin sürebilmesi için başlangıçta, ilk gün böyle bir Komisyon kararı aldığını ve konuşmalara belli bir sınır getirildiğini görüyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu kadar katı uygulamayabilirdiniz, cümleler bitirilebilirdi.

BAŞKAN - Müsaade edin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Cümleleri bitirebilirdik.

BAŞKAN – Efendim, bakın, cümleler tabii ki... Şöyle: Her zaman böyle yapıyorduk ama tabii zaman zaman unutulabilir. Yoksa bu, ne sizin şahsınızla ilgili ne bir başkasıyla ilgili ya da ne de sizin cümlelerinizle ama süre beş dakikadır ve bizim bütün milletvekillerimizin de bu süre içerisinde kendilerini ifade etme konusunda bir sıkıntılar olduğunu da düşünmüyorum ben.

Çok teşekkür ederim.

Sayın Antmen, buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; bugün 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü. 2002’den bu yana 18 yaşın altında 460 bin çocuk doğum yaparken 15 yaşın altında cinsel istismara uğrayan ve bu nedenle doğum yapan çocuk sayısı ise maalesef 15.937. 3.017 çocuk cezaevinde ve çalışan çocuk sayısı 1 milyonu geçti. Adalet Bakanlığının bütçesini görüştüğümüz bugün bu çocuklarımızın adil bir ülkede yaşama fırsatının verilmediğini, adaletsizliğin en çok da çocukları etkilediğini söylemek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, maalesef, Türkiye, Hukukun Üstünlüğü Endeksinde 113 ülke içinde 101’inci durumda. Adli yıl açılışlarının yürütmenin başı olan Cumhurbaşkanlığı sarayında yapılması hukukun üstünlüğüne gölge düşürmektedir kanısındayım. Yargı mensupları kimsenin önünde eğilmesin ve önlerini iliklemesin diye cüppelerinde düğme olmaz, kimsenin etkisinde ve güdümünde kalmasın, bağımsız ve tarafsız olsun diye cüppelerinde cep de bulunmaz. Maalesef hukukun üstünlüğü ayağa kalkacağına yargı mensupları ayağa kaldırıldı ve önleri iliklendi. Bu şekilde devam ederse herhâlde endekste en son sırayı kazanacağız.

Rakamlara göre, elli yedi yılda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 7.286 ihlal kararı verdi, bunların 1.497’si Türkiye aleyhine. AİHM bugüne kadar ifade özgürlüğüne 650 ihlal kararı aldı ve bu 650 kararın 265’i Türkiye aleyhine ve maalesef 258 milyon lira bu siyasi iktidar döneminde tazminat olarak ödenme rekoru kırıldı.

Bugün için güzel ülkemizde yargının bağımsız olduğundan ve hukukun üstünlüğü ilkesinin hakim olduğundan söz edemeyiz. Bir süre önce “Yargının itibarı yerlerde sürünüyor.” diye zaten yargının üst düzey temsilcileri de artık çılgık çılgına bağırıyorlar.

Çok önemli bir hususa daha işaret etmek istiyorum; o da yargıda liyakat ve başarıya göre tayin ve terfiler yerine siyasal mülahazaların esas alınması yargıdaki işleyişi de kilitlemeye başlamıştır. Bakın, bunun yarattığı sorunları biz ağır bedeller ödeyerek 15 Temmuz hain ve alçak darbe girişiminde gördük. Geçtiğimiz günlerde Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay 4 bin hâkim ve savcının işine son verildiğini açıkladı. Yine aynı hatayı yapmamak için çok daha dikkatli olmalı ve hak eden, yeterlilik sahibi ve konusunda objektif çalışabilecek hâkim ve savcılar yargı sistemine dâhil edilmelidir.

Önemli bir konu, teknik bir konu: Yargıda adli tatil uygulamasının en önemli nedenlerinden biri de adli ara verme dışında mahkemelerdeki işlerin aksamaması, hâkim ve savcıların yıl içinde yıllık izin alarak işlerin sürüncemede bırakılmaması düşüncesi. Ancak son yıllarda özellikle kürsü hâkimlerinin adli tatil dışında sık sık izin ya da rapor kullanması, izinlerini bölerek kullanmaya çalışmaları nedeniyle duruşmalar ertelenmekte ve adalet gecikmektedir. Buna bir çözüm bulunması gerekiyor Sayın Bakanım.

Ve çok önemli: Mübaşir arkadaşlarımızın -avukat olanlarımız bilir- adliyenin en önemli yükünü çekiyorlar, idari sınıfa geçmelerini talep ediyorum. Genel idari hizmetler kadrosuna alınırlarsa aradaki eşitsizlik giderilebilir düşüncesindeyim.

Bunun yanında, avukat meslektaşlarımızın görevi de her geçen gün güçleşiyor. Bunun için avukatların yargı mekanizması içinde yeri ikinci bir konum yerine anayasal güvenceye kavuşturulması gerektiğine işaret etmek istiyorum.

Bu arada, Sayın Bakanım, CMK zorunlu müdafilik ücretlerinin avukatlık asgari ücret tarifesi düzeyine çıkarılması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasını sizden talep ediyorum. Kamu avukatları en az hâkim ve savcılar kadar bu devleti koruyorlar, çabalıyorlar ve hakları olan 3600 ek göstergenin onlara verilmesi ve görevdeyken de en az hâkim ve savcılarla aynı özlük haklarına kavuşturulması gereğine işaret etmek istiyorum.

Bunun yanında, adliyelerde pek çok sorun var. Adliyelerdeki bu sorunların çözülmesi için adli yargı komisyonlarına baro başkanlarının da girmesini düşünmenizi arz etmek istiyorum.

Son olarak Sayın Bakanım, Mersin için özel bir şey, Mersin’de çok güzel bir adliye kazandırıldı ama yanında boş bir arsa var. Mersin adalet teşkilatı da, Başsavcılık da buranın kamulaştırılmasını istiyor. Bu konuda da yazı yazmışlar. Eğer bu konuda da yardımcı olursanız Mersin’in belki yirmi-yirmi beş yıllık adalet sorununa da bir çözüm bulmuş olacaksınız yer açısından.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Antmen.

Sayın Şık, hazır mısınız, yoksa sonra mı?

AHMET ŞIK (İstanbul) – Biraz daha vakit istiyorum.

BAŞKAN – Peki, memnuniyetle.

Sayın Günay, hazır mısınız?

Buyurun.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ben de önce herkesi selamlıyorum.

Sabah yapılan konuşmada sanki başka bir ülkeden, başka bir yerden bahsediyor, biz de başka bir yerde yaşıyoruz gibi bir algıyla anlatıldı cezaevleri ve Türkiye’deki adaletin durumu.

Adalet gerçekten herkes için lazım olan ve yeri ve zamanı geldiğinde herkesin gerçekten ihtiyaç duyacağı bir mekanizma. Nitekim dünya örneklerinde çok açık bir yaşanmış, tecrübe edilmiş durum var. Her iktidar yaptığı yanlış işlerden sonra kendi çıkarttığı hukuk dışı yargılamalarla yargılanmış ve adil yargılanmadan söz etmiştir. Dolayısıyla, bir yasa koyarken, yasal düzenlemeler yaparken bu işin dönüp dolaşip bize de bir gün degebileceğini hesaplayarak bir yargı süreci başlatmak gerektiğini, bir kanun koyma mekanizmasının geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, bir kadın olarak şu tabloya bakıyorum: Ben milletvekili olmadan önce avukattım ve en çok şundan şikâyet ederdik: Erkek adalet değil, gerçek adalet için mücadele etmeliyiz. Şu an bu tabloya baktığımda, ben yanılmıyorsam, sadece bir kadın arkadaş vardı, bir kadın diplomat vardı, herkes erkek. Dolayısıyla, erkek aklının bakıp kadınlara gerçek bir adalet tesis etmeyeceğini biliyoruz ki nitekim kadın cinayetlerindeki erkeklerin yargılanmaması, ceza almaması ya da yargılamaların sürüncemede bırakılmasının aslında çok somut tablosu biraz burada. Umarım ve diliyorum, bundan sonraki süreçte değişir. Unutmayın ki HDP bir kadın partisi ve şu an arkadaşlarımızın büyük bir çoğunluğu bugün 25 Kasım dolayısıyla yaptığımız kadın grup toplantımızdalar. Dolayısıyla şu an ben burada tek değilim.

Şimdi, şunu ifade etmek istiyorum: Avukatlar bu mekanizmanın en temel aktörlerinden biri ama maalesef biz bu ülkede avukat tutuklamalarının yanı sıra ve daha önemlisi, yakın zamanda meslektaşımız Sayın Tahir Elçi'yi kaybettik, Diyarbakır Barosunun Başkanı ama maalesef dosyasında henüz faileri henüz yargılanmadı, bir faili meçhul cinayet olarak hâlâ devam ediyor. Bu konuda aslında Adalet Bakanlığından daha özel bir hassasiyet bekliyorduk çünkü katledilen bir avukattı.

Şimdi, bu adalet mekanizmasına devam ederken aslında Türkiye'deki önemli mekanizmalardan biri Adalet Akademisiydi. Özellikle Avrupa Birliğine katılım sürecinde Türkiye'deki uyumu yasaları sürecini takip etmek, yine adalet alanında eğitimler vermek üzerinden kurulmuş bir mekanizmaydı ama nedense kapatıldı. Yani biz Avrupa Birliği standartlarına henüz ulaşmadık. Neden kapatıldı? Yani bu konuda en azından bir açıklama, daha sonraki aşamalarda bir açıklama getirilirse seviniriz.

Şimdi, biz Türkiye'de bağımsız, tarafsız, adil bir yargılamadan bahsediyoruz ama maalesef bağımsız, tarafsız, adil bir yargılama mümkün değil. Ben kendim beş yıl cezaevinde yattım, beni yargılayan hâkim şu an FETÖ dosyasından üç tane ağırlaştırılmış müebbetle yargılanıyor ve maalesef aynı dosyada benimle beraber yargılanan birçok arkadaşım ceza aldı ve bu konuda hiçbir şey yapılmadı. Yani o karar ve tutuklama sürecinde, oradaki o hukuka aykırı elde edilen gizli tanıklarla, o hukuka aykırı elde edilen delillerle onlarca yıl cezaya çarptırıldılar ve aslında o kararı veren hâkim şu an üç ağırlaştırılmış müebbetle yargılanıyor olmasına rağmen istinaf mahkemesi kararı onayladı. Bu, Türkiye tarihine bir kara leke olarak yazıldı.

Şimdi ben, diğer bir konuda, cezaevleri konusunda özellikle şunu ifade etmek istiyorum: Her gün onlarca cezaevinden işkence, kötü muamele, onur kırıcı davranış şikâyetleri geliyor. Ama maalesef buradaki temel sıkıntı şu: Bu sürecin çok aktif bir şekilde yargı sürecinde takip edilememesi, yani mesela görevlilerin cezai bir süreçle karşılaşmaması. Yani demin Rıdvan arkadaşımız söyledi, cezaevine girerken bir çıplak aramayı dayatmak kadar onur kırıcı bir şey yok; bu, insanlık onuruna aykırı bir tutum. Ama maalesef özellikle son bir yılda bu yönlü şikâyetler çok ciddi artmaya başladı ve maalesef Adalet Bakanlığımızca henüz, hani, bu konuda gerekli girişimler yapılmıyor, öyle söyleyeyim, cezasız kalan bir süreç var.

Şimdi ben şunu ifade etmek istiyorum: Türkiye'de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ben son cümlemi tamamlayıp bitireceğim müsaade ederseniz eğer.

BAŞKAN – Buyurunuz.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Türkiye'de...

Sayın Başkan, mikrofon açılmadı.

BAŞKAN – Açmıyorum ki sonra İbrahim Bey “Niye açtın?” der bana.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sanırım İbrahim Bey müsaade ederler.

BAŞKAN – İbrahim Hocam sizinle ilgili söylemez de genel olarak yani...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, üç yüz saniyelik bir konuşmada otuz saniye bir tolerans Başkanın hoşgörüsü sınırları içerisinde olabilir, üç yüz saniye için otuz saniye sadece...

BAŞKAN – Efendim, aslında biz bu toleransı Sayın Kaboğlu çok gösteriyorduk ama ilk defa, bu komisyon görüşmelerinde ilk kez, yani ilk kez karşılaştığımız bir şey, doğru, ilk kez, değil mi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Evet, ilk kez bu kadar katınsınız.

BAŞKAN – Vereceğim. Bakın, ilk kez ne olduğunu söyleyeyim: İlk kez Cumhuriyet Halk Partisi Grubu bu Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmelerinde nöbet yazar oldu. Normalde konuyla ilgili olan, gerçekten görüşülen konuyla ilgili olan 5-6 arkadaşımız buraya gelirken, şimdi 25, 30, 35, 40, bazen 50 milletvekilimiz geliyor ve bunların hepsine söz veriyoruz. Takdir edersiniz ki 1 çarpı dediğimiz 50 çarpı 1, 50 dakika yapıyor. Yani takdir sizin.

Buyurun.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Birkaç cümleyle tamamlayayım.

Şunu söyleyeceğim: Şu an bizim tespit ettiğimiz 27 hasta mahpus Adli Tıp Kurumunun “Cezaevinde kalmaz.” raporuna rağmen cezaevinde hâlâ kalmaya devam ediyor. Bu konuda Bakanlığın bir çalışması var mı? 27 hasta mahpusun ismi bizde var, ATK raporuna rağmen.

Bir diğer konu ise Türkiye’de, aslında bence dünyada da önemli cezaevlerinden biri İmralı Cezaevindeki -verelim listeyi- tecrit politikanıza dair Bakanlığınızın yaklaşımı nedir? Aile ve avukat görüşü uzun bir süreden beridir engelleniyor. Bu konuda Bakanlığınızın, Sayın Öcalan’la aile ve avukat görüşünün yaptırılmamasına dair somut bir kararı var mı? Bakanlığınızın ama. Bakanlığın resmî bir kararı var mı bu konuda, onu sormak istiyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

Evet arkadaşlar, Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen var mı?

Mesela bu da yeni çıktı biliyor musunuz Sayın Kaboğlu, eskiden bütün herkes basardı, biz Komisyon üyelerimize söz vermek için böyle çırpınırdık, şimdi hiçbir Komisyon üyemiz... Herkes birbirini kolluyor, enteresan bir süreç yaşıyoruz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) - Ben beş dakika daha konuşabilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Çakır, buyurunuz.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın değerli çalışanları ve kıymetli basın; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bugün Plan ve Bütçe Komisyonumuzda 2017 yılı kesin hesap ve Sayıştay raporları ile 2019 yılı bütçesiyle ilgili görüşmeleri gerçekleştiriyoruz. Öncelikle bütçemizin hayırlı ve adalet üzere bir işleyiş vesile olmasını temenni ediyorum.

Sözlerimin hemen başında bir bakanlık bütçesi görüşülürken verilen bütçenin yeterliliğinin, kullanılacağı alanlardaki eksiklikleri giderip gidermeyeceğinin değerlendirilmesi yanında, kesin hesabın görüşüldüğü yıla ait harcamaların, bütçe yapma hakkı verilmiş, denetleme yapması istenilmiş olan Meclis adına Komisyonumuz tarafından bu harcamaların usulüne uygun yapılıp yapılmadığı da incelenmektedir. Bu denetlemelerde rakamsal uygunlukların yanında aynı zamanda Bakanlık politikalarının, faaliyetlerinin adalet hizmetlerinin hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı ile insan haklarını esas alarak adil, hızlı ve etkili bir şekilde sunulmasını sağlayacak bir çalışma yapılıp yapılmadığı ve bu politikaların uygulamadaki başarısı da değerlendirilecektir, bu normaldir.

Ülkemizin ve dünyanın içinden geçmekte olduğu günümüz şartlarının karmaşık, girift ve bazen hemen hemen herkesin, her kesimin dillendirdiği şekilde “Zor zamanlardan geçiyoruz.” kavramı hiç bu kadar yerli yerine oturmamıştı. Aslolan, hayatın her safhasında, her anında bir adalet duygusu taşımanın önemini vurgulayıp duruyoruz. İşte bugün burada biz bu adalet duygusunun ihyası, pekiştirilmesi için bu duyguyu adaletin mülkün, hukukun temeline oturtabilirsek, yerleştirebilirsek amacımıza uygun bir söz söylemiş, bir değerlendirme yapmışız demektir.

Dünyanın hiçbir ülkesi bugün bizim karşı karşıya olduğumuz çok sayıda ve ipleri yine dünyanın en güçlü ellerinde tutulan terör örgütleriyle mücadele ediyor değildir. Sınırlarımızda yaşanan hareketlilik anlaşılabilir değildir diyoruz ama 21'inci yüzyılda insanlıktan beklenenin bu olmadığını da biliyoruz. Sağa sola çekmeden ülkemiz hukuk yapısının dünden bugüne inişli çıkışlı bir seyrüsefer hâlinde olduğunu biliyoruz. 15 Temmuz darbe girişimi bütün bu Anayasa ve yasalara rağmen diğer darbe girişimlerinin farklı bir yanı olmasıyla beraber temelinde ve tercihinde insanımızın hür iradesine ipotek koyma, rehin alma girişiminin ta kendisiydi. Karşılıklı olarak çok şey söylenebilir. İktidarın tedbir almadığını ve darbenin buradan beslendiğini söylemenin yanında “Darbe öncesi alınan tedbirlerin darbenin bastırılmasına ciddi bir yardımı dokunmuştur.” ifadesi hep gündem olmaya devam edecektir ama tarih bunun açık şahidi olarak önümüze çıkacaktır.

Geleneksel bir darbe klasiği silsilesiyle bir arada yaşayan bir ülkenin fertleriyiz. İster klasik ister modern, postmodern isterse sanal ortamda neşet eden bir darbe dinamiği olsun veya bunlarda başarılı olunamayacaksa “Başka yollar da mubahtır.” tarzında ortaya çıkan 15 Temmuz kanlı darbe girişimi olsun, insanın, yaşamın, anlayışların ve kavramların ve hatta hiç etkilenmemesi gereken hukukun da bunlara bağlı olarak etkilendiği gerçeğini göz ardı etmemeliyiz. İşte biz bugün burada bu etkilenmelerin getirisini, götürüsünü tartışacağız, daha iyiyi, doğruyu nasıl yakalayabileceğimizi de anlayabilirsek, anlatabilirsek başarılı olmuş olacağımıza inanıyorum.

Sayın Bakanın sunumu buna bir yol açma çalışması olarak değerlendirilebilir. Rakamlar, ihtiyaçlar, yatırımlar, kaliteli insan gücü, mekânsal büyüklük, mekanizmanın işleyişindeki temel sorunlar, altyapı, hayata atıldığımız gün varlığı iyilik ve kötülük, suç ve ceza eylemlerinde aranan bir temel ölçü olarak adalet aslında bu işleyiş adına toplu bir yardımlaşmadır. Ama tersinden alıp adaleti tesis edememişsek, adalet duygusunu kaybetmişsek cümlelerin içindeki bu bahsedilen vagonların hiçbir anlam ifade etmediğini anlamak için çok uzaklara gitmeye gerek kalmaz. Tarih bunun da örnekleriyle önümüzdedir.

Hukuk “hak” kelimesinden türer; birey, toplum ve devlet üçgeninde bu kavramların birbiriyle olan ilişkilerini düzenlediği gibi aynı zamanda kendisinin bağımsızlık alanını da çizmiş olur. Burada esas olan insan unsurudur. Çizginin bu perspektifte değer taşımasını temin, buna uygun yasalar yoluyla icra ederek gerçekleştirmek veya gerçekleştirmek zorunda olduğu bilincini hedef olarak görmesine bağlıdır. Bugünden yarına tevarüs ettireceğimiz hak, hukuk, adalet, duygu, düşünce ve pratiğimizi ne kadim medeniyetin bize bıraktığı mirastan ne de bugün evrensel insan hakları çerçevesinden kopartarak yapabiliriz. Burada çok sayıda, birçok konuda istatistik gündeme gelebilir, bu istatistiklerin olumsuz değerlendirmesini yaparak yanlış işleyen bir adalet mekanizmasından da bahsedebiliriz ama benim aradığım, benim söylemek istediğim, neyi iyi yapma başarısını göstereceğimize odaklanmamız gerektiğidir.

Konuşulardan yola çıkarak söyleyebiliriz ki dün var olan bazı sıkıntı, problem ve şikâyetlerin tüm gayretlere rağmen bugün de devam ediyor olduğudur. Buradan yola çıkarak, özellikle uygulamada köklü bir hukuk değişikliğinin önemini, reforma ihtiyacımız olduğunu ifade etmemiz gerektiğini de hatırlatmak zorunluluğudur.

“Kenar-ı Dicle’de bir kurt aşırsa koyunu/ Gelir de adli ilahi sorar Ömer’den onu.” Hz. Ömer’in bu veciz ifadesi çağları aşarak bugünümüze ışık tutan bir anlayışı, bir felsefenin uygulamasını hedef olarak önümüze koyar.

Değerli Bakanım, kimliğiniz, kişiliğiniz ve bugün üstlendiğiniz makam, çok net ifadeyle, işte bu ifadenin hayata geçirilmesini teminle sorumlu icranın başı olmanız dolayısıyla gelip sizin omzunuza oturuyor. Farklı düşünmediğinize inancım tamdır. Esas olan, hepimizin taşıması gereken bu felsefenin sizin kadrolarınızda aynıyla karşılık bulmasıdır. Hangi zaman diliminde olursa olsun aynen geçerli

olmakla beraber bugünün kaotik, girift bir örgütün yapılanmasını çökertme, kökü belli kollarının sarmaşık gibi nereleri sardığı tam çözülmemiş bukalemun takiye kafa yapısına karşı verilen mücadeleyi hukuk sınırları içinde kalmak kaydıyla sonuna kadar desteklemek mecburiyetinde olduğumuzu bilmek durumundayız. Her ne olursa olsun filozofun dediği gibi “Bırakın adalet yerini bulsun, isterse kıyamet kopsun.” Dünya elbette cennet değil. Tek bir suçlunun dışarıda olmasına, tek bir suçsuzun içeride olmasına ne siz ne biz ne de kainat vicdanı razı olamaz, olmaz, olmamalıdır. İşte makamınız icranın başı olması dolayısıyla bu hassasiyeti, bu teraziyi ve dengeyi korumak, kollamak ve temin etmekle mükellef olduğunuzu size hatırlatıp duracak bir makamdır. Ve varsa yapılan, yapılabilecek yanlışların önüne geçmek sizin yol haritanızın başlangıç adımı olacaktır diye inanıyorum.

Herkesin bildiği, söylediği ve inandığı özlü kavramlar vardır, bazen bir cümle bir kitabın özü gibidir. Hukukun temellendirilebileceği “Beratizimmet esastır.” düsturu ve kuralı, “Geciken adalet, adalet değildir.” karinesi gibi alanların üzerine oturtulmuş, buna herkesin inandığı, aksinin olmadığına dair genel bir kabulün olduğu bir normlar dünyası inşa etmek için tüm çalışmalarınızı önemsiyor, meccanen yapılması gereken her ne varsa yapacağımıza da ayrıca inanıyorum ve bu anlamda bir vatandaş olarak, bir insan olarak, bir mecburiyeti dile getirmiş olmayı önemsiyorum.

Ben bir hâkim, savcı, avukat değilim, bir hukuki sapmada bu üçlüye ve onların eline verdiğiniz, vereceğiniz hukuk kitabına ve vicdanlarına havale edileceğimizi biliyor ve kabul ediyoruz. O zaman, işte o zaman kitap, vicdan ve logodaki terazi belirleyici olarak diye ümit ederiz. İşte beklenti, kitaptaki metinler, karar vericiler insan desin, diyebilin. Kuvvetler ayrılığının sonuna kadar işlediği -Bernard Shaw’ın deyimiyle- en yüksek mahkeme en yoksul kişinin girişiyle harekete geçemiyorsa adalet bir komediye dönüşür ancak en fazla da bu ayrılığı kullanacak, kullanması gereken alanın hukuk olduğunu bilmek durumundayız. Cezaların caydırıcılığının önemi yanında, toplumun, eğitim sürecinin suçlar üzerindeki azaltıcı baskısı inkâr edilemez. Hapishanelerin çokluğu bir çözüm değildir mutlaka, bunu hepimiz biliyoruz ve hapishanelerin bir sonuç olmadığını bilmek durumundayız. İşte Bakanlığın faaliyetleri arasında belki de önemsenecek faaliyet konularından biri de budur ve bu husustaki açıklamalarımızı son derece önemli buluyoruz.

Hak ve özgürlükleri koruyan, adil, güven veren, erişilebilir ve etkin bir adalet sistemi, vizyonu, bu bakış açısını, bu bakış açımızı ifade ediyor kanaatindeyim. Konfüçyüs “Bir ülkede adaletin varlığı kişinin kendini özgürce ifade etmesinden anlaşılır, bir ülkede adaletsizliğin varlığı ise kişilerin başına buyruk davranışından anlaşılır.” derken aslında özgürlüğün sınırlarının ne kadar önemli olduğunu da vurgulamış olmaktadır. Onun için Mevlâna’nın tanımıyla “Adalet ağaçları sulamak, zulüm ise dikenleri sulamaktır.” denilmiş olması nereye, nasıl, niçin yatırım yapmamız gerektiğini de anlatmış olur. İnsanın, insanlığın neşvünema bulması için adalet. “Kanunlar örümcek ağları gibidir, zayıflar ağa yakalanır, güçlüler ise ağı delip geçer.” Balzac bunu derken bir dünya hakikatini de dile getirmiş oluyordu. Baştan beri ifade ettiğimiz gibi, herkes için, herkes adına bir kanun anlayışı ve ruhuna her geçen gün daha çok ihtiyaç duyduğumuz -ihtiyacımız var- bu alanda zalimin, katilin, hainin, adı bir suçlunun kendisi mikyas olmayıp suçu yargılamayı pratiğimize yerleştirebilirsek, hiçbir kimsenin kimseden üstün olmadığı ısrarla vurgulanan bir inanç dünyası gönüllüleriyiz. Üstünlüğün sadece Allah katında bir makam olduğunu ve bunun da belirleyiciliğinin sadece onun katında olduğuna inanmışız; öyleyse makam, mansıp, dil, renk ne ola ki?

İşte, buradan yola çıkarak diyeceğimiz şu: Kardeşliğimizi, kardeşlik hukukumuzu sağlayacak bir hukuk düzenini tesis etmek için gösterdiğiniz, göstereceğiniz gayrete teşekkür ediyorum. “Baki kalan bu kubbede bir hoş sada imiş.” sözünün sizi kuşatacağına inanıyorum. Yukarıda bahsedilen anlayış, düşünce ve ruh dünyasına yapacağınız katkılar dolayısıyla bir hoş sada bırakacağınıza inanıyorum.

Bugün burada adalet adına, hukuk adına her ne söylenmiş ve söylenecekse gönülden inanıyorum ki yarına ümitle bakmayı arzulayan değerlendirmelerin bir yansıması, tezahürüdür. Eleştirilerin, tebriklerin ve takdirlerin kendi içinde bir kıymeti ve onlardan alınacak ders ve ibretler vardır; insan bu ibret ve ders alma niyet ve kabiliyeti kadar önceki yaşamında yaşadığı sıkıntıları ve badireleri yaşamamayı başarır veya riski azaltır, minimize etmeyi başarır. Geniş düşünebilen, dinleyen, dinleyebilen bir çağa ihtiyacımız var. Karşımızdakini dinlemeden konuşmaya başlayan bir toplum fertlerinin hukuk ortak paydasını yaşamakta bile sıkıntıları olmaya devam edecektir; “herkes için ama her zaman hukuk ve adalet kavramı” derken bunu kastediyoruz. Dünü unutmadan, bugün hata etmeden, yarını umutla ve utanmadan yaşayacağımız günleri hazırlayabilmeliyiz. Allah adaleti, adaletli olmayı emrederken bir kâinat dengesini yerli yerinde görmeyi istediğini de belirtmiş oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım lütfen.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Peygamberimizin şu tatlı uyarısı bize değil midir? “Adalet güzeldir fakat emretme yetkisi (devlet büyüklerinde) olanlarda daha güzeldir.” Gandhi’nin deyimiyse eğer adaletsizliği adaletle yıkmayı başarabilirsek kendimizi yol almış sayabiliriz. Hazreti Ali’nin “Adalet halkın dirliği ve düzeni, idarecilerin ise süsü ve güzelliğidir.” ifadesi toplumsal kuşatıcılığın ve birlikteliğin tam adıdır. Modernitenin bizi kuşattığı, teknolojinin her anımıza müdahil olduğu bu zaman diliminde şeffaf süreçlerin insanların çok önemseydiği ve eğer hukukun üstünlüğünden bahsedecek ise tarafların bu süreçlerde hem katılımı hem de meşru zeminde bilgilendirildikleri ve doğru kaynaklardan doğru haberlere ulaşabildikleri kadarıyla bunu başarmış olacağız. Bu yolda yapacağımız çalışmalarını şimdiden tebrik ediyorum.

2019 yılı bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, 258 bin tutuklu ve hükümlü var ve sayı da giderek artıyor. Cezaevinde kapasite fazlası var; işte, şikâyetler geliyor bir yatağa 2 kişi filan gibi, belki de abartılı şeyler bunlar ama harıl harıl cezaevi yaptığımızı biliyorum. Bir milletvekilinin “Oh, cezaevi yapılıyor, burada işler açılacak.” filan diye sevindiğini de biliyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya, bana takılmadan edemiyorsun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Sayın Bakanım, bu tutuklu ve hükümlülere baktım, nitelikleri ne diye baktım; ya, gerçekten, milletvekillerimiz illerine cezaevi istiyorlar Sayın Gül; askerî birlik istediler Savunma Bakanından. Fabrika isterdi eskiden milletvekilleri filan, askerî birlik istediler yani. Türkiye’nin nereye gittiğini göstermesi açısından ilginç arkadaşlar bu.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Peygamber ocağı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; bu tutuklu ve hükümlülerin niteliklerine baktım, çok enteresan bir şey var: Bu, terör nitelikli tutuklu ve hükümlü sayısı toplamı -FETÖ’yü ayrı şey yapmış- 113 bin. Yani, belki de yanlış...

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Terörden mi tutuklu, hükümlü?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Terör niteliği, FETÖ dâhil.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) - 50 bin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – FETÖ dâhil 50 bin mi?

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Ben öyle biliyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hepsi? O da çok yüksek, o da çok yüksek yani 80 milyon nüfuslu bir ülkede 50 bin terörist tutuklu ve hükümlü ise, yani bir 3 misli, 5 misli de dışarıda... Yani, düşünebiliyor musunuz, bu sürdürülebilir bir şey değil. Yani, bu “terör” ve “terörist” nitelemesi üzerinde gerçekten düşünülmesi gerekiyor arkadaşlar; çok kolay, çok rahat kullanıyoruz. Hemen, bizim gibi düşünmeyen, yani ilk cümlede olmasa bile ikinci cümlede bizi zora düşürecek bir şey gördüysek, cevap veremiyorsak hemen “terörist” damgasını yapıyoruz, rahatlıyoruz. Güzel de, arkadaşlar, ne yapacağız yani? Ülkenin yarısı terör, terörist... Sayın Bakanım, o kadar geniş bir şekilde kullanılıyor ki devleti yönetenler tarafından, bizzat Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından. Ana Muhalefet Partisinin Genel Başkanını bile, ana muhalefet partisini bile kurumsal olarak “terör” ve “terörist” yaftasıyla niteleyebiliyor. Bunlar çok yanlış şeyler, bunlar sürdürülebilir şeyler değil değerli arkadaşlar, bu ülke bizim ülkemiz.

Bakın, Silivri sakinlerinin durumu o kadar çabuk değişiyor ki, düşünün yani çok kısa zaman içinde kimler orada “terör” ve “terörist” olarak yatıyordu, şimdi onlar çıktılar, öbürleri “terör” ve “terörist” olarak yatıyor. Hatta çok ilginçtir, geçtiğimiz günlerde Yargıtayda bir dava görüldü; Ergenekon davasında diğer insanları “terörist” suçlamasıyla yargılayan yargıçlar ve savcılar şimdi Yargıtayda “terörist” damgasıyla damgalanarak yargılanıyorlar değerli arkadaşlarım. Bunu gözden geçirmemiz gerekiyor Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; bu olmaz, bu sürdürülebilir bir şey değil. Eğer böyle bir şey varsa bunun sorumlusu kim? Biz yönetmiyoruz bu ülkeyi, siz yönetiyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Onu buluyorlar zaten, sorumlularını buluyorlar zaten.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Toplayın o zaman, toplayın o zaman. Çevirin arkadaşlar, bölgeleri çevirin, şehirleri çevirin, mahalleleri çevirin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, çok abartıyorsunuz ama.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Abartmıyorum, nereye kadar gidecek?

TUMA ÇELİK (Mardin) - İşinize gelmeyince “Abartıyorsunuz...”

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, biz söyleyip geçiyoruz kardeşim, not alın, yapın yapmayın.

Sayın Bakanım, başka bir konuya geçiyorum. Ya, bu sulh ceza hâkimlikleri... Özel mahkemeleri yıllardan beri DGM’lerden başlayarak eleştirdik Avrupa sürecinde filan; istiklal mahkemelerinden bu yana özel mahkemeleri eleştiriyoruz. Sulh ceza hâkimlikleri, özel mahkemeler... “Hayır, öyle değil, ismi de öyle değil...” Ya, kimseyi şey yapamazsınız yani özel mahkemeler ve bunlar nasıl insan alıyorlar, nasıl insan bırakıyorlar biliyoruz; bu çok rahatsızlık veriyor, vicdanları kanatıyor. Bu konuyu mutlaka gündemimize almamız lazım, ülke olarak bu konuyu gözden geçirmemiz gerekiyor.

Bakın değerli arkadaşlarım, başka bir şey daha var: İnsanlar çok kolay bir şekilde “terör”, “terörist” damgasıyla damgalanıyor, suçlanıyor; adresi bilinen, kendileri bilinen, mevkileri, meslekleri olan üniversite öğretim üyeleri, saygın insanlar sabaha karşı tak küt polis, köpekler filan sarılıyor, helikopter melikopter, alıp götürülüyor -geçmişte de böyle oldu bu arkadaşlar- ondan sonra, kameralar peşine takılıyor, medya peşlerine gidiyor, ertesi gün manşetlere “terörist” olarak, “hainler” olarak çıkarılıyor; öğleden sonra, ikinci gün bu insanlar serbest bırakılıyor. Sayın Bakanım, bunlar olmaz. Yani, bunlar bu bağımsız yargının işi filan olamaz yani böyle bir bağımsız yargı varsa oturalım, düşünelim, bu bağımsız yargıyı bir defa bir değiştirelim yani, böyle bağımsız yargı olur mu? Ne yapıyor bu bağımsız yargı ya? Bu hâkimler, savcılar, bu polisler ne yapıyor, kime çalışıyorlar değerli arkadaşlarım?

Şimdi size soruyorum: Geçtiğimiz gün bu Kavala davası, Gezi filan diye tutuklanan öğretim üyeleri, insanlar, o dava, o gürlütü kime zarar verdi? Kimin lehine oldu, kimin aleyhine oldu? Bunu soruyorum arkadaşlar, bunları gözden geçirmemiz gerekiyor.

Sayın Bakanım, biz bilinen, işte, önde olan siyasetçileriz ve sürekli şekilde eleştiri, eleştirinin de ötesinde hareketle karşı karşıyayız. Bakın, ben bir milletvekilini “Sahterkârlık yapıyor.” diye itham ettim, anında ilk celsede mahkeme beni buldu, ceza verdi; hemen on gün içinde -Rize’de açıldı dava- Samsun İstinaf Mahkemesi uyguladı, ertesi gün evime -evime arkadaşlar, bakın- icra getirdiler, evi satacaklar... Ödedim parayı filan. Ya, yıllardan beri hakaretle karşı karşıya kalıyorum; ya, yok, hiçbirinde adresi tespit edilemiyor. Bak, elimde: Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Basın Bürosu. Elimde. Şimdi savcının adını da okuyacağım, olmayacak. Ya ne oluyor, bu kime çalışıyor ya? Ben Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı değil miyim, benim gibi insanlar Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı değil mi? Netice itibarıyla suç duyurusunda bulunuyoruz, niye bu insanların hiçbirini bulamıyor? Hadi bir kısmını bulamıyor; hiçbirini bulamıyor. Arkadaşlar, onlarca, 100-150 tane dava açtım bu yakın zamanlarda -yani “dava” derken suç duyurusu- bir tanesinin adresini bulamadı. Ben buluyorum adresini, o bulamıyor; ben biliyorum adamın kim olduğunu, o, adresini bulamıyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Biz de ödedik Sayın Bekaroğlu, biz de ödedik.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bu yargı tarafsız ve bağımsız yargı filan değil. Bu savcılıklar, bunlar var ya, bunlar trol trol, bunlar militan, bunlarla tarafsız falan olmaz Sayın Gül yani olmaz. Tamam, aman, taraf olun, bir şey olun ama bu kadar olmaz yani, bunu arz edeyim.

Değerli arkadaşlar, bir başka konuya geçiyorum.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Bu hakaretler Twitter’dan mı, sosyal medyadan mı, yoksa...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Sosyal medyadan, sosyal...

Başka bir konuya geçiyorum. Bu Anayasa, gerçekten önemli metindir. Yani seçilen herkes seçiliyor, geliyor, Anayasa’ya ve hukuka bağlı bir şekilde ülkeyi yönetecek. Yani 16 Nisanda Anayasa’yı kendiniz yaptınız, o Anayasa’da yazılan şeyleri –Cumhurbaşkanı, sizler, neyse- hiç böyle gözünüzü kırpmadan çiğniyorsunuz. Bakın, şimdi burada söyleyeyim: Şu anda Adalet Bakanlığı Adalet Bakan Yardımcı sayın arkadaşımız Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyesi ama Anayasa’nın 159’uncu maddesi diyor ki: “Adalet Bakanlığı Müsteşarı.” Anayasa’nın değişmesi gerekiyor. Sayın Cumhurbaşkanı Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle ya da kanun hükmünde kararnameyle bunu değiştiriyor, diyor ki: “Adalet Bakanlığıyla ilgili Bakan Yardımcısı.” Allah, Allah! Ya, Anayasa böyle diyor arkadaşlar. Yani bunu örnek olarak verdim, size gol atmak için söylemedim. Sayın Cumhurbaşkanlığı açıkça -kanunda yazılan bir sürü konu var- çeşitli konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarıyor ve düzenleme yapıyor arkadaşlar. Yani ben şimdi girmeyeyim, vaktimiz yok. Hangi konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılmayacağı çok açık, net ama bu konularda çıkıyor, değerli arkadaşlarım düzenleme yapıyor. Münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konular, kanunda açıkça düzenlenen konular, kararname ile kanunlar arasında farklı hükümlerin bulunması... Ya, bu nasıl bir şey ya, ya nasıl bir şey ya? Bu Cumhurbaşkanı filan anladık ama yani gerçekten, gerçekten kaldırdınız yani şeyi. Hakikaten askıya mı aldınız yani? Anayasa filan yok mu, soruyorum size değerli arkadaşlarım. Bu, nasıl bir şey bilemiyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Yeni sistem, yeni sistem...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Başka bir şey söyledi Cumhurbaşkanı. Geçen gün Danıştaya kızdı Sayın Cumhurbaşkanı, Danıştaya kızdı, kızabilir tabii; Danıştayı herkes eleştiriyor, o da eleştirebilir ama enteresan bir şey söyledi yani gerçekten ibretlik bir şey söyledi, Andımız hikâyesine kızdı. “Biz burada ne için oturuyoruz?” filan dedi. “Siz böyle şeylerde karar verecekseniz, biz burada niçin oturuyoruz?” dedi. Ya, Başkanım bu çok vahim değil.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Cumhurbaşkanı konuşmasın mı, yorum yapmasın mı, devletine sahip çıkmasın mı ya?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bu şu anlama gelebilir: Bu konu siyasetin karar vereceği bir konudur anlamına gelebilir. Daha başka bir şey söyledi. Dedi ki: “Sarayda benim savcı ve hâkimlerim yok mu?” Sonra bir baktık, gerçekten var mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, toparlayın lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Adalet Bakanlığı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Danıştay sarayda savcılar ve hâkimleri görevlendiriyor. Var mı?

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Yok mu?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Senin Cumhurbaşkanıyla ne alıp veremediğin var? Cumhurbaşkanı laf söyleyen çarpılır ha!

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Demedi Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Demedi mi yani? “Benim hukukçularım yok mu?”

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – 28 Şubatta askerinin önünde cüppeyle ayağa kalkıyor, seçilmiş Cumhurbaşkanı'nın yanında külliyesinde şura töreninde geçilmiş, oturabiliyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Yok onu söylemiyorum, başka bir şey söylüyorum; yok, görevli, görevli.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – O, Danıştayla ilgili konu da öyle değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Sayın Bakanım, bir dakika, sonra şey yapın.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Orada... Cevabınızı vereyim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Sayın Bakanım, görevli...

BAŞKAN – Arada verebilirsiniz cevap Sayın Bakanım, bunda sorun yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Hemen sizin mikrofonunuzu açıyor, torpil yapıyor.

Sarayda yani Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde -tırnak içinde- görevli Cumhurbaşkanı danışmanlık yapsın diye gerçekten savcı ve hâkim var mı yok mu? Hukukçu vardır ama.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ama Sayın Bekaroğlu bugün yorulmuş, çünkü şeyi yok.

BAŞKAN – Kim?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Bekaroğlu...

BAŞKAN – “Dünkü şey” derken dünkü şeyinden dolayı hepinizin Bekaroğlu'na yüklenmeniz lazımdı. O kadar ağır şeyler söyledi ki dün sessiz kaldınız.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Biz sessiz kalamayız, öyle bir şey yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Değerli arkadaşlar, biraz daha devam edeyim, izninizle... Zamanım bitti.

BAŞKAN – Çok ağır şeyler söyledi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Birkaç cümle... Birkaç cümlede...

BAŞKAN - “İade ediyoruz.” diyemediniz hiç biriniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Ne söyleyecekler ağabey? Söyleyecek bir şeyleri yok ki, mümkün değil.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Değerli arkadaşlarım, Anayasa Mahkemesini yıllarca eleştirdik.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Bekaroğlu, gardın düşmüş, gardın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, lütfen...

Anayasa Mahkemesi, Anayasa mahkemesi gibi çalışmıyor dedik.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – İade ediyoruz söylediklerini.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Baba, dün söylediğim cümleyi bana tekrar ettirme ya.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Et, et.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Aynen iade ediyoruz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Anayasa Mahkemesini yıllarca eleştirdik. Niye eleştirdik? Anayasa Mahkemesi Anayasa Mahkemesi gibi davranmıyor. Yani yasaların Anayasa’ya uygunluğunu kontrol eden bir mahkeme olması ötesine geçmiş, bir vesayet kurumu olarak kurgulanmış. Evet, ben de böyle düşünüyorum. Ben de böyle düşünüyorum. Bir vesayet kurumu olarak...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Siyasi partilerin kapatılması mı? Onlardan dolayı mı?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - 367’deki gibi mi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bu arkadaşlara söz vermeyecek misin?

BAŞKAN – “367’de mi?” diye sordular. Siz soru işlemine başladınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 367 gibi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu, böyle daha güzel oldu.

BAŞKAN – 367 gibiymiş.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Evet, Anayasa Mahkemesi yıllarca...

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Yani iki yanlış bir doğru yapar mı?

MURAT EMİR (Ankara) – Suimisal emsal olmaz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hiç doğrunuz yok ki. İki doğrunuz olsa böyle olmazdınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 367’ye mi doğru diyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, sizin niye kendinize güveniniz yok arkadaşlar ya? Niye kendinize güveniniz yok ya?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Eski sistem bitti. Yargı tarafsız ve bağımsız artık Sayın Bekaroğlu. Böyle 367 falan yok.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Geçti artık onlar.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – İnanıyor musunuz şimdi buna?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İnanıyorum tabii. İnanmadığım şeyi söylemiyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Tamam, devam edebilir miyim? Anayasa Mahkemesine yıllarca... Bakın, dün ne dedim Sayın Bakanım, dün dediğimi siz de duyun. Dün dedim ki: Peygamber Efendimiz Mekke’de tebliğ ederdi, anlatırdı; Ebu Cehil de meczupları tutar, yanında gürültü yaptırırdı. Aha bunların durumu ya, böyle bir şey olur mu ya? Böyle bir şey olur mu ya?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ebu Cehil sensin!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bakın, Anayasa Mahkemesini yıllarca vesayet kurumu olarak...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, cümlemi söyleyemiyorum ya.

BAŞKAN – “Ebu Cehil sensin.” dediler sana bak, Sayın Çelebi söylüyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Kimdir?

BAŞKAN – Sayın Çelebi, söylesin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, onların özgün bir cümle kurmaları zaten düşünülemez, iade ederler ancak.

BAŞKAN – Özgün olarak da başka, İbrahim Aydemir söyledi.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Sizin göreviniz Plan ve Bütçe Komisyonunu yönetmek midir Sayın Başkanım, yoksa siz de mi o gruba katılmaya çalışıyorsunuz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu, eski Türkiye yok artık, rahat olun.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Bak biz burada oturuyoruz, müdahale etmiyoruz ama.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Ayıp oluyor, Sayın Başkanım yakışmıyor.

BAŞKAN – Efendim, arkadaşlar, çok gürültü olduğu için yardımcı oluyorum sizin anlamınıza.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Türkiye Büyük Millet Meclisinin Plan ve Bütçe Komisyonuna bu tavır yakışmıyor Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Efendim, ben stenograf arkadaşlara yardımcı olamıyorum, söylenen sözleri takip edemiyorlar, edebilmeleri için ben kimin ne söylediğini yazdırıyorum oraya, kayıtlara geçsin diye.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bir şey anladınız mı arkadaşlar? Gürültü yapıyorlar, gürültü, sadece gürültü; anlamlı bir tek cümle kurmuyorlar, tek işleri gürültü yapmak.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bak işte gördünüz mü bak, nasıl hakaret ediyor. Gördünüz mü?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Hakaret ediyor...

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Ama bir kişi konuşuyor, birden fazla kişi cevap veriyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Gürültücüler... Anlamlı bir cümle kuramıyorlar, gürültü yapıyorlar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bekaroğlu, eski Türkiye’deydi söylediklerin, eski Türkiye’de. AK PARTİ burası, tamam mı?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, bir durun da yeni Türkiye’yi takdir edelim ya.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, bir genelleme var.

BAŞKAN – Bağırarak kardeş, bağırmadan duyulmuyor ses.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Bekaroğlu bir genelleme yapıyor, bizi ayna olarak görüyor.

BAŞKAN – Sayın Çakır, duyamıyorum, biraz bağırın.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Daha ne kadar bağıracağız? Bir genelleme yapıyor Sayın Bekaroğlu. Biz ayna vazifesi mi görüyoruz, anlamadım yani

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yok, Sami Bey hariç.

Sayın Bakanım bitireceğim, bir kısa...

BAŞKAN – Allah söylüyor Sami Bey.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Arkadaşlar, Anayasa Mahkemesi vesayet kurumu olarak kurgulanmıştı, çok da eleştirildi, buna onlarca örnek var. Anayasa Mahkemesi seçilmişlerin bir yanlış yapabileceğini sürekli şekilde kabul eden o elit seçkinler tarafından vesayet kurumu olarak kurgulanmıştı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Size bize göre elit olmaz, birdir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Böyle de işler yapıyordu. Size de dava açtılar, bilmem ne yaptılar filan. Peki, siz ne hâle getirdiniz? Siz -sadece Anayasa Mahkemesi değil, YÖK dâhil- birçok benzer kurumu sizin kullanabileceğiniz araçlar hâline getirdiniz. Siz de vesayet kurumu aracı olarak kullanmayı düşünüyorsunuz. Yoksa gerçekten Anayasa Mahkemesi olsun, bağımsız ve tarafsız mahkeme olsun şey yapma...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Aynısını biz de istiyoruz.

BAŞKAN – Konuşturmadınız kardeşim, Allah Allah!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama iyi oluyor böyle.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Eğer böyle olsaydı siz Anayasa Mahkemesi üyelerini Cumhurbaşkanına seçtirmediniz.

Birkaç cümle daha, bitireyim. Ya, Sayın Bakanım, bu Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu gerçekten ne işe yapıyor? İbrahim Hoca gitti mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Burada, burada.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Onların zamanında buna benzer bir kurum vardı, bir işe yapıyordu, işe yarayacaktı, başkanlarını filan attınız. Ne işe yapıyor, ne iş yaptı, bu kurum ne iş yaptı? Bana bir tane cümle söyleyin ki “Şu işi yaptı.” deyin.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ettim Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitmedi, ben konuşamadım ki, bitmedi.

BAŞKAN – Bitti, bitti.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Son konu var, bir son konu var.

BAŞKAN – Çok veciz var, teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Vicdanları kanatan bir konu var değerli arkadaşlarım. FETÖ’yle mücadele ediliyor. Bu devam ediyor, kriptolar var filan, çok kötü yapılıyor. Yani ben askerlere filan bakıyorum, herkes birbirine bakıyor, “Yarın sabah hangimiz FETÖ’cü ilan edileceğiz?” Bitmiyor, bu yılan hikâyesine döndü, çok kötü. Ama Sayın Bakanım, değerli arkadaşlarım; şöyle bir kanaat var: İşi olan, adamı olan, parası olan çıkıyor. Bu iş adamı -adımı vermeyeyim- tak çıktı, takipsizlik kararı verildi.

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Para veren, yardım eden, gerçekten örgütün üyesi olan çıkıyor ama gariban, “Çocuğu şuradan geçti, buradan geçti.” dediğimiz insanlar yıllarca çürüyor.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, çok teşekkür ettim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, beraat ettiler Sayın Bakanım. Bitireyim...

BAŞKAN – Bitirdiniz Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - İşlerine iade etmiyorsunuz. Vicdanınıza Sayın Bakanım...

MURAT EMİR (Ankara) – “FETÖ borsası” dediler, “FETÖ borsası.” Sizin milletvekiliniz dedi.

BAŞKAN – Teşekkür ettim. Sayın Emir, insicamını bozmayın Sayın Bekaroğlu’nun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Bu insanlar ne yesinler, ne içsinler, nasıl nefes alsınlar, nasıl yaşasınlar? Zor bir şey mi yani bunları işlerine iade etmek?

BAŞKAN – Teşekkür ettim, sağ olun Sayın Bekaroğlu.

Arkadaşlar, Sayın Emir, müdahale edip insicamını bozmayın Sayın Bekaroğlu’nun yani bu sonra karıştırıyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Sayın Başkanım, gerçekten çok kötü yönetiyorsunuz. Sizin adınıza çok üzülüyorum, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına çok üzülüyorum.

BAŞKAN – Ben nasıl istiyorsanız öyle yönetiyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Yeni Meclis” “Meclis daha güçlü olacak” “Osus, şusu, busu olacak.” Hepsini ayaklar altına alıyorsunuz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Teessüf ediyorum; Meclis adına, demokrasi adına, özgürlükler adına, kuvvetler ayrılığı adına size teessüf ediyorum.

BAŞKAN - Dünkü konuşma metninizin tutanaklarını size göndereceğim. Söylediklerinize bir bakın, söylediklerinizi bir değerlendirin, ağzınızdan çıkanları kulağınız duysun, ondan sonra da nasıl isterseniz öyle yönetiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Çok kötü yönetiyorsunuz. Bu Komisyona sizden kötü yöneten Başka bir başkan gelmemiştir.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Başkan, aynen muhalefetin trolleri gibi hareket ediyorsunuz. Üzgünüm.

BAŞKAN – Muhalefetin mi? (Gülüşmeler)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – AK PARTİ’nin trolleri. Düzelttiğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN – İşin kötüsü iktidar tarafı da, pardon yani 1’inci parti tarafı da öyle söylüyor da.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 1’inci parti tarafı da mı söylüyor?

BAŞKAN – O da öyle söylüyor. Güzel, bir konuda birleştiniz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya senin AK PARTİ’yi görünce kimyan bozuluyor Sayın Bekaroğlu, niye böyle oldu anlamadım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Şık...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir cümle söyleyin de bir şey öğreneyim sizden ya.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bir de sen söyle.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir cümle öğreneyim sizden ya, ne olur.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama hiç niyetin yok ki öğrenmeye. Kapalısın, kapalısın.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – On altı senedir bir cümle öğrenmedim.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, müsaade edin, geçmişte öğrendiklerinize sayın.

Sayın Şık, buyurun.

AHMET ŞIK (İstanbul) – Herkese merhaba.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – İşine geldi ya...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Çelebi, söz başladı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Gürültücü, Mekke'nin gürültücüsü.

AHMET ŞIK (İstanbul) – Bir sessizlik rica edebilir miyim.

BAŞKAN – Arkanızda Sayın Şık var Sayın Bekaroğlu, konuşmak istiyor müsaade ederseniz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ebu Cehil kendisi zaten.

AHMET ŞIK (İstanbul) – Bakan Bey yargının durumuna dair öyle bir tablo sundu ki insanda sanık olma arzusu yaratıyordu. Ancak kişisel tecrübelerimiz ve tanık olduklarımız bize tam aksini söylüyor, Bakan Bey ya bizimle aynı ülkede yaşamıyor ya da kendileri başka bir ülkenin inşasında epey yol aldılar fakat biz bunun gerisinde kaldık. Örneğin, Bakan Bey sunuşunda şu ifadeyi kullandı: “Yargıyı araçsallaştıran FETÖ” ve bu bağlamda sistemde yapılan iyileştirmelerden bahsetti. Gelin görün ki FETÖ tahribatı nedeniyle iyileştirilmesi gerektiği ifade edilen yargı sisteminden bu durumda cemaat tek başına sorumlu tutulamaz. Demek oluyor ki Bakan Bey'in kendisi de buradaki adaleti bir önceki müttefikini tek suçlu olarak göstermek üzere kendi zaviyesinden araçsallaştırıyor. Bu tutumun altını bilhassa çizmek gerekli çünkü bu tutum bugün yönetim kademelerinin tamamında bir karaktere dönüşmüş durumda. Daha çok yakın bir zamanda Mehmet Altan'la ilgili olarak ilk derece mahkemelerinin yetki ve haddini de aşarak Anayasa Mahkemesi kararlarını çiğnediğine hepimiz tanık olduk. Milletvekilimiz Leyla Güven'in hâlâ hapiste tutulmaya devam etmesi ise asli görevi hukuku hâkim kılmak olan yargı mensuplarının anayasal suç işlemeye devam ettiğinin bir başka örneği olarak karşımızda duruyor. Bu söylediklerimize elbette katılmayacaksınız ama buna sadece biz söylemiyoruz.

Yapılan araştırmalar yargıya güven duyanların oranının tarihin en düşük seviyelerine gerilediğini ortaya koyuyor. Yüksek yargı mensuplarına çay toplatan, cübbelerinin önünü ilikleten, mahkeme kararlarıyla ilgili “Tanımıyorum, saygı duymuyorum.” Diyen, “Yargı harekete geçmelidir.” talimatıyla Halkların Demokratik Partisi vekilleri hakkında yüzlerce fezleke hazırlatan bir Cumhurbaşkanı olan ülkede hukukun üstünlüğünden, evrensel hukuk normlarının geçerli olduğundan bahsetmek mümkün olmaz. Ki bağımsız bir araştırma platformu olan Dünya Adalet Projesi'nin verileri de aynı şeyi söylüyor. 2017-2018 dönemi raporunda hukukun üstünlüğü alanında değerlendirmeye alınan 113 ülke arasında Türkiye'yi 101'inci sırada gösteriyorlar, 2016-2017 döneminde ise Türkiye 99'uncu sıradaydı. Bunun yanı sıra, 2017 yılı itibarıyla Türkiye Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde en kötü sicile sahip ülke. 1959'da başlayan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi sisteminde 1987'de girmesine rağmen sözleşmenin birden çok maddesini ihlal ederek hakkında verilen 4.514 mahkûmiyetle 47 ülke arasında en çok hak ihlal eden ülke Türkiye oldu. Bu hak ihlallerinin ilk 3 sırasındaysa adil yargılanma, özgürlük

ve güvenlik hakkıyla düşünce ve ifade özgürlüğünün kullanım hakkı ve mülkiyetin korunması hakkı ilk sırayı aldı. Yargının durumunu saptayan bu veriler ortadayken, her gün bir başka yargısal usulsüzlükle karşı karşıyayken çizmeye çalıştığınız tablonun gerçekte bağının olmadığını söylemek elzem.

Bu yüzden FETÖ denilen cemaatin yargı sistemini araçsallaştırdığından bahsederken bu dönemin yargısının aynı mantıkla ve daha pespaye bir biçimde davranmadığını iddia edemezsiniz. Yargıyı bir kez daha hukuk normlarıyla değil, talimatla karar veren bir araç hâline getirmeye çalışıyorsunuz. 15 Temmuz kalkışmasına kadar olan on dört yıllık sürede AKP iktidarı tarafından ataması yapılan 8.794 hâkim savcıdan yaklaşık 4 bini FETÖ mensubu oldukları iddiasıyla meslekten çıkarıldı. Başka bir deyişle iktidarınız tarafından ataması yapılan her 2 hâkim, savcıdan 1'isi hakkında FETÖ'yle iltisak suçu yöneltilmiş. Peki, bunun sorumlusu kim? "Cemaat devlet içinde örgütleniyor iddialarına kargalar bile güler." diyen eski Bakanımız Hüseyin Çelik mi ya da toplamda dört yıl süren Adalet Bakanlığı döneminde atamasını yaptığı 3.614 hâkim ve savcıdan 1.228'i FETÖ'yle iltisaklı oldukları gerekçesiyle meslekten atılan ancak "Cemaatin yargıda örgütlenmesi mümkün değil." diyen Bekir Bozdağ mı? Kuvvetle muhtemel "Ne istedilerse verdik." diyen de dâhil olmak üzere hepiniz sorumlusunuz.

Yargıyı bir kez daha hukuk normlarıyla değil, talimatla karar veren bir araç hâline getirmeye çalışıyorsunuz. Aksi görüştayseniz hapis hâlinde tutulan partimiz eski Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'la ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bugün vermiş olduğu karara uyabilirsiniz. Çünkü eğer yargıyı konuşacaksak yapacağımız tespit şu olur: Hukuktan hak, adalet, vicdan ve liyakati çıkardığımızda geriye kalan neyse Türkiye yargısı şu an odur. Bırakın hukuk devleti olmayı, Türkiye artık kanun bir devleti bile değil ve devletten hukukunu çıkardığımız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Adalet Bakanlığı bütçesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Öncelikle şunu belirtmek istiyorum ki: Sayın Bakanın bugünkü sunumunu dinleyince gerçekten yirmi yıla yakın avukatlık yapan bir meslektaş olarak kendimi başka bir ülkede hissettim.

BAŞKAN – Hepiniz öyle zannetmişsiniz.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Hepimiz öyle hissediyoruz maalesef.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Aynen öyle ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynen öyle.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Ama şunu belirtmek istiyorum ki: Türkiye'de maalesef adalet yerle bir durumda. Ne şekilde yerle bir durumda bunu örneklerle açıklamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün Çocuk Hakları Günü. Dünyada çocuklarla ilgili bayramı hediye eden tek ülke olarak zaman zaman gurur duyulduğu bir ülkede, 743 çocuk annesiyle birlikte, toplamda 3 bin çocuk şu anda cezaevinde. Cezaevlerinin koşullarını gördüğümüz zaman bu çocuklara ilişkin olan durumu da dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Bir diğer husus, arkadaşlar: Ağrı Doğubeyazıtlı 67 yaşındaki Burhan Karatay Giresun Cezaevinde siyasi bir tutsaktı, 4 defa anjiyo geçirmişti, cezaevine ve yargı kurumlarına müracaat etmiş olmasına rağmen kendisini izin verilmedi ve maalesef iki hafta önce yaşamını kaybetti; yaşamını kaybetmekle de kalmadı, öyle bir nefret tohumları Türkiye'ye serpilmiş ki Giresun'dan Doğubeyazıt'a kadar kendisine

bir tabut bile verilmedi, tabutsuz bir şekilde cansız bedeni Doğubeyazıt'a kadar getirildi ve kobraların eşliğinde sanki büyük operasyon varmış gibi, güvenlik güçlerinin eşliğinde cenazesini toprağa vermek zorunda kaldık.

Diğer taraftan değerli arkadaşlar, hani bazı milletvekilli arkadaşların “bacasız fabrika” diye nitelendirdikleri cezaevlerine ilişkin... Patnos L Tipi Cezaevinde çok ciddi hak ihlalleri bulunmaktadır; tutsaklara sıcak su verilmiyor, revire çıkarılırken yolda kendilerine kötü muamele ediliyor, revire çıkmaları gerekirken kendilerine izin verilmiyor ve çok ciddi şekilde hasta olanların da tedavi hakları ellerinden alınıyor.

Şimdi, izin verirsiniz bu durumla karşı karşıya kalan birkaç tutsağın da ismini vermek istiyorum: Hüseyin Eşnak adlı hasta tutsağın 2 böbreği yok, aynı zamanda kanser hastası; görme yetisini kaybeden Mehmet Burhanlı 67 yaşında; Serkan Şancı adlı tutsağın sol tarafı tamamen felç; Zeki Gür, Uğur Menteş, Adem Yılmaz bu tutsakların acilen tedavi edilmesi gerekiyor, tutsak olsalar bile sağlık sorunlarının karşılanmasına ihtiyaç vardır; bu şekilde ölüme terk edilmiş bulunmaktadırlar.

Diğer taraftan değerli arkadaşlar, ülke tarihinin en utanılması ve bir türlü açığa kavuşturulamayan faili meçhul dosyalarından olan, JİTEM dosyalarından olan Musa Anter davasında duruşmada dinlenen dönemin 8'inci Kolordu Komutanı beyanında “Yeşil” kod adlı Mahmut Yıldırım'ın yaşadığını ve çok ciddi bir hastalıkla mücadele ettiğini ve tedavi gördüğünü belirtiyor, bununla ilgili yargı kurumlarının hiçbir şekilde harekete geçmediğini ifade ediyor. Hukuk devletlerinde bu beyanlar dikkate alınır ve devlet gerekli adımı atarsa böylelikle halkın hukuka olan güveni de tesis edilmiş olacaktır. Kırk yılı aşkın bir süredir Kürt sorununun çözümsüzlüğünün sonuçları yargısız infazlar, faili meçhuller, köy boşaltmalar ve akla hayale gelmeyen türlü işkenceler uygulanmaktadır.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne zaman uygulandı bunlar?

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Bunlar her zaman uygulanıyor.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bizden önce, bizden önce. Biz geldikten sonra Türkiye'nin her tarafını pürüpak bir hâle getirdik.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) –Bu hak ihlallerinden biri de şüphelisi olarak yargılanırken hakkında beraat kararı verilen dönemin komutanı Yavuz Ertürk'tür ve dosya da zaman aşımına uğramıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Bizim Bakanlığınızdan isteğimiz bu tür dosyaların zaman aşımına uğratılmamasıdır.

BAŞKAN – Sayın Çelik, buyurun.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Merhaba arkadaşlar.

Şimdi, bütün arkadaşlar dile getirdi, ben de dile getireyim. Sayın Bakanın anlattığı ülke, gerçekten Türkiye değil. Ben İsviçre'yle de karşılaştırmaya çalıştım -ben yirmi beş sene İsviçre'de kaldım- İsviçre'de de böyle adil hukuk devleti o kadar yok yani yok öyle bir cennet gerçekten. Mesela ben merak ediyorum gerçekten bu bahsettiğimiz ülkede milletvekillerine nasıl bir yaklaşım gösteriliyor? Türkiye Cumhuriyeti'nin şu anda yürürlükte olan yasalarına göre seçilmiş, buraya gelmiş milletvekillerine devletin memurları, İçişleri Bakanlığının memurları nasıl bir yaklaşım gösteriyor? Acaba haberiniz var mı? Çünkü dünyanın hiçbir ülkesinde ne muz cumhuriyetlerinde ne de en gelişmiş ülkelerde bir

milletvekiline böyle bir yaklaşım gösteriliyor ve bu, adil olduğunu; adaletin, hukukun egemen olduğunu iddia ettiğimiz bir ülkede, Türkiye’de yaşanıyor bütün bunlar. Demek ki sizin bu konulardan haberiniz yok, biz bahsettiğiniz ülkede yaşamıyoruz ya da siz gerçekten farklı bir ülkeyi tasvir ediyorsunuz bize.

Şimdi, bu söyledikleriniz aslında açık bir şekilde böyle olmadığını ortaya koyan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Türkiye konusunda verdiği kararlar net olarak ortaya çıkarıyor. 2017 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde en çok yargılanan ve en çok karar verilen ülke Türkiye ve bugün alınan karar da bunu açık bir şekilde ortaya koyuyor. Aslında daha da beteri alınan karar konusunda Cumhurbaşkanının yaptığı açıklama: “Biz bu kararı tanımıyoruz, bizi bağlamaz.” Kimi bağlıyor? Ya da Cumhurbaşkanı hangi hukuksal süreci göze alarak, dikkate alarak böyle bir belirlemede bulunuyor ve eğer Cumhurbaşkanı, ülkenin diğer kurumlarını bağlamıyorsa böyle bir ülkenin adil ve hukuka dayalı olduğunu söyleyebilecek miyiz?

Somut olarak ben iki tane soru sormak istiyorum. Geçtiğimiz dönemde Türkiye’de yakalanan bir Irak Şam İslam devletinin militanı var “Ebu Banat” kod adlı. Bu adam yargılama sürecinde bazı ifadelerde bulundu, savcılığa verdiği ifadesinde söylediği bazı şeyler var, verdiği ifadesinde insanlığa karşı suç işlemiş bir insan. Bunu ben niye söylüyorum? 2013 yılında Halep yakınlarından kaçırılan 2 Süryani din adamının kendisi tarafından, örgütü tarafından kaçırıldığını iddia ediyor ve onları patlattığını, imha ettiğini anlatıyor. Bunun yanında da birçok insanın da başını kestiğini kendi ifadesinde dile getiriyor ve Adalet Bakanlığının açması gereken bir dava var bu konuda çünkü insanlığa karşı suç var, her zaman yapılması gereken bir şeydir; bu yapılmadı. Bunu biz soru önergesi olarak da dile getirdik, bu konunun dikkate alınmasını istiyorum tekrar.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Hukukçu musunuz? Adalet Bakanlığı dava açabilecek mi Türkiye’de?

TUMA ÇELİK (Mardin) – Bu özel bir durum, insanlığa karşı suç işlenmiş bir durum.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Suç duyurusunda buldunuz mu siz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Suç duyurusunda bulunsun.” diyor.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Ben de onu diyorum, bulunun diyorum. Ama savcılığa Adalet Bakanlığına değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Bakan bulunursa daha etkili olur.” diyor.

TUMA ÇELİK (Mardin) – Biraz önce diyorsunuz ya, ben onu şuraya bağlayacağım: Şimdi, buradaki bir çok insanın mahkemelere aslında gitmesinin sebebi, Türkiye’deki adaletten bir şey beklentisine sahip olmasından ziyade iç hukuku bitirip Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gitmek için mahkemelere başvuruyor. Biz, böyle bir ülkede yaşamak istemiyoruz; biz, Türkiye’de mahkemelerin adalet dağıttığı bir ortamda yaşamak istiyoruz. Bu konuda önümüzdeki süreçte bu çerçevede adım atmanızı bekliyoruz çünkü Türkiye’nin bu durumu bize gerçekten acı veriyor. Adaletin olmadığı, hukukun geçerli olmadığı bir ülkede biz yaşamak istemiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli bürokratlar; sizleri de öncelikle sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Evet, partimiz iktidara geldiğinden bugüne Türkiye'yi eğitim, sağlık, adalet, emniyet ilkeleri üzerinde yükseltme hedefiyle yola çıkmıştı. Bu anlayışla cumhuriyet tarihinin kuruluş dönemi sonrasında açıkçası en önemli hukuk reformlarını hayata geçirdiğimizi düşünüyorum. Milletimize verdiğimiz sözü tutarak hem temel kanunları yenilemek hem de adalet teşkilatımızın fiziki imkânlarını düzeltmek suretiyle, her alanda olduğu gibi, yargıda da yepyeni bir dönemi başlattık. Anayasa'dan Türk Ceza Kanunu'na, Borçlar Kanunu'ndan Ticaret Kanunu'na, Hukuk Usulü Kanunu'ndan askerî yargının kaldırılmasına kadar pek çok reformu hayata geçirdik. Herkesi kucaklayan, herkesin güven duyduğu bir adalet sistemi için çalıştık ve çalışmaktayız.

Tabii, adalet basit bir matematik hesabı değil, verilen her bir kararın insanın hayatından önemli etkiler bırakıyor. Kararların vatandaşın vicdanında yer bulması çok önemli. Bu yüzden de hak arama yollarının mümkün mertebeye artırılması gerektiği. Bu anlamda da çok önemli adımlar atıldı. Hatırlatmak istiyorum, ilk defa Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolunu yine bizim Hükümetimiz zamanında getirdik. Bu anlamda da 2017 verilerine baktığımızda 40.147 başvurunun gerçekleştiğini görüyoruz, bunu da önemli buluyorum. Vatandaşlarımızın devletimizle olan sorunların çözümü anlamında vatandaşın hak arama yollarının önemli ölçüde arttırdığımızın göstergesidir.

Tabii gelişmiş ülkelerdeki kanunların ötesinde koruma sağlayan kişisel verilerin korunmasını anayasal ve yasal bir hak olarak ilk defa düzenledik. Çocuk haklarının ilk defa anayasal koruma altına alınması, sendika özgürlüğünün geliştirilmesi ve kamu görevlilerine toplu sözleşme yapma hakkı getirilmesi gibi birçok kanuni düzenleme bizim iktidarımız döneminde gerçekleştirildi.

Tüm bunların yanında Anayasa ve yasalarımızda yer alan insan hak ve hürriyetleri ve demokratik hukuk devleti anlayışıyla uyumlu olmayan pek çok hükümleri kaldırarak ya da değiştirerek demokratik hukuk devletiyle uyumlu hâle getirmek üzere önemli bir irade ortaya koyduğumuzu düşünüyorum.

Ben aslında birazda, çocuklarla ilgili Sayın Bakanımızın bir genelgesi var, onunla ilgili memnuniyetimi ifade etmek istiyorum. Bilindiği üzere cinsel suçlar mahiyeti itibarıyla mağdurlar üzerinde fiziksel ve duygusal olarak kısa ve uzun dönemde yıkıcı etkilere sahip olup mağdurların yakınları üzerinde de benzer sonuçlara yol açmaktadır. Çocuklara ve kadınlara yönelik cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlarla ilgili soruşturmaların derhâl başlatılması, hassasiyet ve titizlikle yürütülmesi için Sayın Bakanımızın dün itibarıyla yayınlamış olduğu bir genelge var. Ben çok teşekkür ediyorum Sayın Bakanım. Bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum. Sizin de zaten bu konuda ne kadar hassas olduğunuzu biliyoruz. Mağdur çocuğun, kolluk görevlileri sağlık çalışanları ve adli merciler tarafından da ayrı ayrı dinlenmesi, tekrarlanan usul işlemleri sebebiyle mağdurların faille tekrar karşılaşmak durumunda kalması, üçüncü kişiler huzurunda olayı en ince ayrıntısına kadar defalarca anlatması yaşanan travmayı derinleştirebilmektedir. Bu doğrultuda, yine aynı genelgedeki; mağdur çocukların ikincil örselenmesini asgariye indirmek, adli ve tıbbi işlemlerin bu alanda eğitilmiş personelin görev yaptığı bir merkezde ve tek seferde gerçekleştirilmesini temin etmek üzere çocuk izlem merkezinde gerçekleştirilmesi konusunda da hassasiyetiniz için ben kendi adıma tekrar tekrar çok teşekkür ediyorum.

Bir önemli konuya da değinmek istiyorum. Aslında hukuk ve adalet dersinin –biliyorsunuz- çocuklarımızın hukuk bilincine sahip olmasında önemli bir adım olduğunu düşünüyorum ve yine bununla ilgili önemli adım attığımızı düşünüyorum. İlköğretimde, 6'ncı ve 7'nci sınıflarda hukuk ve adalet dersi müfredata eklenmiş bulunmaktadır. 2017-2018 eğitim öğretim yılında 92 bin öğrenci bu dersi seçmiştir. Böylelikle hukuk bilincinin erken yaşlarda yerleşmesinin yolunun da açılmış olduğunu düşünüyorum. Böylelikle -biliyorsunuz, çocuklarımız bizim geleceğimiz- ileriki dönemler için önemli bir adım olduğunu düşünmekteyim.

Biliyorsunuz, bugün Dünya Çocuk Günü. Tabii, Dünya Çocuk Günü'nde çocuklarımızın şiddet görmesini asla ve asla tasvip etmiyoruz. Ben bu önemli günde çocuklarımızla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Biz bu Dünya Çocuk Günü'nde, 31 Temmuz 2018 Hakkâri Yüksekova'da yola tuzaklanan patlayıcının infilak etmesi sonucu on bir aylık Bedirhan Karakaya'nın yaşamını yitirmesini unutmuyoruz. Yine, 11 Ağustos 2017 tarihinde, Trabzon'un Maçka ilçesi kırsalında evden erzak çalan teröristlerin yerini güvenlik güçlerine gösterirken 16 yaşındaki Eren Bülbül'ün hainler tarafından...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Buyurun, lütfen tamamlayın.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – ...şehit edilmesini bugün de unutmuyoruz. Yine, 6-7 Ekim olaylarında 16 yaşındaki Yasin Börü ve iki arkadaşının kurban edilmesini unutmuyoruz. Yine, 9 Mayıs 1988'de, Nusaybin ilçesi Taş köyü Behmenin mezarında aynı aileden 8 çocuğun öldürülmesini unutmuyoruz. Yine, 7 Mart 1987'de, Mardin'in Nusaybin ilçesi Açıkyol köyünde 6 çocuğun kurşuna dizilmesini unutmuyoruz. Tabii ki 15 Temmuzdaki şehitlerimizi unutmuyoruz. Mutlucan Kılıç'ı, Rüstem...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Buzdolabında kalan çocuğu da unutmayalım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Unutmuyoruz. Ben bu anlamda...

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

AHMET ŞİK (İstanbul) – Ensar Vakfında tecavüz edilen çocukları da unutma.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, ben sizi dinliyorum. Bunları unutmuyoruz, bunların önemli olduğunu düşünüyorum. İşte bunları unutmadığımız için, o bölgede barışı sağlamak adına, artık sınırlarımızı tehdit eden güçler karşısında Türkiye olarak sınırlarımızı aşmışızdır, Afrin'de operasyona gitmişizdir. Bu anlamda da ben Türk Silahlı Kuvvetlerimizi kutluyorum.

Sayın Bakan, bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ök.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, saygıdeğer Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, Bakan Yardımcıları ve ekibinizle birlikte sizlere yeni dönemde başarılar diliyorum.

Hukukun sağlıklı işlemesi, adaletin doğru tecelli etmesi şüphesiz ki hepimiz için hayati önemdedir. Bilge Kağan devletin adalet üzere var olacağına işaret etmiştir. Düşmanlarının bile adaletine güvendiği Hazreti Ömer'in "Adalet mülkün temelidir." sözü ilahi emrin âdeta adaletle yüklediği manayı da içinde barındırmaktadır. Türk milletinin ve Türk devletinin tarih boyunca birçok farklılığı birlik içerisinde yaşatabilmesinin sırrını adaletle kuşatılmış kamu düzeninde görmek gerekir. İslam'ın doğuşundan kısa süre sonra hızla tüm dünyaya yayılmasındaki en büyük sır da Allah'ın adalet konusundaki hükümleri ve Peygamberimiz'in adalet timsali söz ve davranışlarıdır. Türk hâkimiyet anlayışında adalet önemli bir yere sahiptir. Kutadgu Bilig'e göre Türk hükümdarına yüklenen görevlerin başında iyi kanunlar koymak ve kanunları adaletle uygulamak vardır.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; Türkiye'de hukuk ve yargı sistemiyle ilgili anayasal ve yasal bazı düzenlemeler ve iyileştirmeler yapılmıştır. 16 Nisan 2017 halk oylamasında aziz milletimizin onayıyla kabul edilen Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle yargının bağımsızlığı yanında tarafsızlığı

da anayasal hükme bağlanmış, Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyelerinin çoğunluğunun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilmesi ilk kez mümkün hâle gelmiş, yargı birliği sağlanmış, askeri mahkemeler kaldırılmıştır. Yargıya ilişkin bu hükümler daha demokratik ve adil, tarafsız ve bağımsız bir yargı düzeninin ortaya çıkmasını sağlayarak yargı erkinin daha şeffaf ve hesap verebilir bir zemin üzerinde inşa edilmesine fırsat ve imkân vermiştir.

Bununla birlikte, hukukun birçok bölümünde kendisini gösteren sorunlar da bulunmaktadır. Ancak en büyük sorun var olan hukuk kurallarının uygulanmaması ya da kişiye veya kuruma göre farklı uygulanıyor algısıdır. Yargıya olan güvenin azalması, buna bağlı olarak yargıya olan saygınlığın da azalmasına yol açmaktadır. Bunun toplumsal yaşamda yol açtığı en büyük tehditlerden biri kişilerin uyuşmazlıklarını yargıda görmekten çok, başka yol ve yöntemlere yönelmesidir. 15 Temmuz hain kalkışması yargıyı da olumsuz etkilemiş, aklını ve vicdanını teröristlere kiralayanlar birçok insanın yargı eliyle mağdur edilmesine sebep olmuştur. Toplumda oluşan bu güven tahribatının onarılması adına önemli mesafe alınmış olmakla birlikte tam olarak onarım kuşkusuz zaman alacaktır. Bu noktada Bakanlığınıza ve yargı kurumlarına önemli görevler düşmekte olduğu açıktır. Demokratik hukuk devletinin en önemli unsuru olan eşitlik ilkesine aykırılık ve hukuk güvenliği hakkıyla ilgili olarak ortaya çıkan sorunlar vatandaşın da adalete olan güvenini sarsmaktadır. Halkın adalete olan güveninin kaybolması ise milletimizin ve devletimizin bekası için önemli bir sorun, ciddi bir tehdittir. Özellikle hızlı ve adil yargılamanın gerçekleşmemesi durumunda yasa dışı gruplar, yol ve yöntemler ortaya çıkmakta, devreye girmektedir. Adil yargılanma hakkının en önemli unsuru makul süre içerisinde yargılanma hakkıdır. Toplumun yargı organlarına olan güveninin korunabilmesi ve hakkın gerçek sahibine bir an önce teslimi açısından yargılamanın makul süre içerisinde bitirilmesi ilkesi son derece önemlidir.

Konuşmanızda ifade ettiğiniz gibi, herkesin davasıyla ilgili süreci aşağı yukarı bilmesine ilişkin uygulamayı önemli buluyoruz. Yargı sisteminin ayrılmaz bir parçası olan savunma hakkını sınırlandıran ya da ortadan kaldıran uygulamalara tevessül edilmemelidir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak adaleti temel hak ve özgürlüklerin güvencesi ve devletin temeli olarak görüyoruz. Bu nedenle yargının insanların tereddütsüz güvenebileceği bir yapıda olmasını arzu ediyoruz. Yargı, siyasi iktidarların veya belirli kişi ya da grupların güdümünde hareket etmeyen, bir kısım aidiyetlerin adalet duygusunun önüne geçmesine imkân vermeyen, daima ve her şartta hakkı savunan bir yapıda olmalıdır. Bize göre hâkim ve savcıların liyakat ve vicdan sahibi olması her şartta “önce Türkiye, önce Türk milleti ve Türk devleti” diyebilecek vasıflarda bulunması yargıya olan güvenin de teminatı olacaktır. İnsanlarımızın adaletli ve hakkaniyetli bir sosyal düzen içerisinde yaşaması hukukun üstünlüğü prensibinin hâkim kılınmasına, hak ve özgürlüklerin uygulamada da güvence altına alınmasına bağlıdır. Çeşitli güç unsurlarının hukuk devleti kullarına göre sınırlandırılması suretiyle güçlünün değil, haklının korunması toplumsal ahengin ve huzurun tesis edilmesi bakımından devletin kuşkusuz en temel görevlerindedir.

Suçun oluşmadan önlenmesine ilişkin tedbirlerin alınması, suçun işlenmesinden sonra olaya ait delil ve bilgilerin sağlıklı bir şekilde mahkemelere intikali, mahkemelerin bağımsız, hızlı ve doğru karar vermesi için bu süreci etkin kılabilecek bilgi teknolojilerinin kullanılması son derece önemlidir.

Toplumsal huzurun, ekonomik kalkınmanın ve refahın hatta sosyal ve kültürel gelişmenin sağlanması kuşkusuz adaletin ve etkin bir yargı erkinin tesis edilmesiyle doğru orantılıdır. Çağdaş normlara uygun bir hukuk ve adalet sistemi olmayan ülkeler ekonomik ve sosyal krizlere de mahkûm bulunmaktadır. Unutulmamalı ki Türkiye'nin ekonomik olarak büyümesi ve kalkınması için yatırıma ve üretime ihtiyacı vardır. Üreten bir ekonomiye sahip olmak için doğru yatırımların ve yeni teknolojilerin ülkemize gelmesi gereklidir. Hangi düzenlemeyi yaparsanız yapın hukuk güvenliği

bulunmayan, öngörülebilir yargı düzeni olmayan ülkelere yatırımcının gelmesi, gelse de kalıcı olması mümkün olamamaktadır. Bağımsız yargı kuşkusuz ki vatandaşların yasama ve yürütme organları karşısında en önemli teminatıdır. Bu teminat sayesinde hukuk devleti varlık bulur ve hukuk kurallarıyla yönetilen bir ülkede toplum genel hukuk ilkelerinin, adil yargılanma hakkının ve diğer temel hakların uygulanabilirliğinin garanti edilmesini ister.

Bu noktada bazı istatistiki verilere de değinmek istiyorum. Türkiye’de 19 Ekim 2017 itibarıyla hâkim ve cumhuriyet savcısı sayısı 16.991, adli hizmetlerde çalışan adalet personeli sayısı ise ceza infaz kurumları hariç 60.726’dır. Cumhurbaşkanlığı 2019 yılı programında her 100 bin kişiye 11 hâkim düşüğü ifade edilmiştir. Hâkim sayısı ile mahkemelere bağlı olarak çalışan adalet personeli sayısı genel olarak Avrupa Birliği üyesi ülkelerdeki ortalamanın altında kalmaktadır. Kamu bütçesinden kişi başına ayrılan adli yardım miktarı 2014 yılı verilerine göre Türkiye’de 1,3 avro olup bu miktar 2016 yılında da değişmemiş ve Avrupa ülkelerine kıyasla düşük kalmıştır. 2017 yılı Adalet Bakanlığı adli sicil istatistiklerine göre bir hâkime düşen yıllık dava sayısı 2012 yılında 1.088 iken 2017’de 929’a gerilemiştir. 2010-2017 yılları arası ceza mahkemelerine gelen dava sayısı yüzde 20,5 azalırken hukuk mahkemelerinde yüzde 23,7; idari yargıda yüzde 66 oranında artmıştır. Adalet Bakanlığı Adli Sicil İstatistik Genel Müdürlüğü’nün 2010-2017 yıllarını kapsayan verilerine göre, bu dönem içerisinde davaların ortalama görülme süresi iki yüz seksen üç gün olarak hesaplanmıştır. Yaklaşık dokuz buçuk aya karşılık gelen bu süre, doğası gereği kısa süreli çekişmesiz yargı işleri ayrı tutulduğunda çok daha uzun olacaktır.

Bu verilere göre, belli iyileşmeler görülse de Türkiye’de hâkim ve savcı sayılarında ve adalet işlerine ayrılan pay da fiziki, teknolojik ve beşerî kapasitede hâlâ Avrupa standartlarından uzak durumdayız. Bu ve benzeri problemleri çözmeden adaletin hızlı, doğru ve adil karar vermesi yolundaki engeller şüphesiz ki devam edecektir. Bakanlığımızın Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderdiği bazı verilere göre, Haziran 2018’de 211.274 kapasiteli 449 cezaevinde 246.426 hükümlü ve tutuklu bulunuyor; doluluk oranı yüzde 117. Hükümlü ve tutukluların 194.113’ü adli, 48.924’ü terör suçlusudur. Cezaevlerinde FETÖ, PKK, DEAŞ ve benzeri terör örgütü mensupları bulunuyor.

Bakanlık verilerine göre, mahkûmların suç gruplarına göre dağılımında adli suçlular ilk sırada bulunuyor. Örgütlere dağılımına bakıldığında ise 34.241 tutuklu ve hükümlüyle FETÖ ilk sırada, PKK’lı tutuklu ve hükümlüler ise 10.286 kişiyle 2’nci sırada bulunmaktadır. Yine, DEAŞ ve diğer terör örgütlerine mensup teröristler de bulunmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Aksu.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Bu şartlar, cezaevlerinin geçmiş yıllarda karşılaştığı kumanda merkezi, terör örgütlerinin yönetim merkezi olma niteliğine bürünmemesi için çok dikkat edilmesi ve gerekli tedbirlerin alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Kısaca, seçim beyannamemizdeki bazı önerilerimizden de bahsetmek istiyorum. Adalet hizmetlerinin etkili ve verimli olarak sunulabilmesi için modern adliye binalarının yapılması ve yenilenmesi önemlidir. Bunlarda önemli mesafeler katedildiğini görüyoruz. Evrensel hukuk normları, kişisel verilerin mahremiyetinin korunması, hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü’nün gerekleri çerçevesinde yargılamaya sürecinin hızlı, adil, etkin, güvenli ve isabetli şekilde işlemesi adalet sisteminin temel amacı olmalıdır. Yargıya ulaşılabilirliği kolaylaştırmak amacıyla savunma hakkı ve adil yargı güçlendirilmelidir. Yargıda hedef süre uygulaması tüm adliyelerde uygulanmalıdır, ki başlayacağımı ifade ettiniz. Farklı dava türleriyle ceza soruşturmasının ideal yargılama ve soruşturma sürelerini belirleyerek bu sürelerle yargılama ve soruşturma süreçlerinde uyulması sağlanmalıdır.

Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak adalet hizmetlerinin iyileştirilmesi için yaptığımız katkı, gösterdiğiniz gayret için teşekkür ediyoruz. Her gelişmeyi hak, hukuk ve adalet adına, Türk milletinin ve devletin bekası çerçevesinde titizlikle izleyip doğru gördüklerimizi desteklerken yanlış bulduklarımızı eleştirmeyi sürdürdüğümüzün de bilinmesini istiyoruz.

Son olarak bir de bir konuya değinmek istiyorum; Sayın Bakanım, hatırlarsanız, geçen sene de bunu konuşmuştuk: Türk Silahlı Kuvvetlerinden 12 Eylül, 28 Şubat ve muhtelif dönemlerde resen ilişiği kesilen subay ve askerî personel var. Bunların bir kısmı yargıya gitmiş, bir kısmı gidememiş. 926 sayılı Kanun'un geçici 32'nci maddesindeki düzenlemeden de bunlar yararlanamamış, kimisi dava açma süresini geçirmiş. Bunların durumlarının yeniden değerlendirilmesine ilişkin bir çalışma vardı. Geçen yıl konuştuğumuzda bunu Millî Savunma Bakanlığıyla görüşerek bir çözüm aranılacağı belirtilmişti ama bugüne kadar bir gelişme olmadı. Bu konuyla ilgilenirse bürokrat arkadaşlarımız da memnun oluruz.

Ben bu düşüncelerle tekrar bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum ve sizlere başarılar diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aksu.

Sayın Güneş, buyurun lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, çok değerli Komisyon üyelerimiz, değerli bürokratlarımız ve çok değerli basın mensuplarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, 2019 yılı Adalet Bakanlığımızın bütçesinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Anayasa'mızın 10'uncu maddesinde "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir." demektedir. Diğer taraftan da yine 9'uncu maddesinde de "Yargı yetkisi, Türk milletinin adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır." demektedir. Sayın Bakanım, siz de bu yargının bağımsız ve tarafsız mahkemeler tarafından yerine getirilmesinde onlara gerekli hizmeti sunuyorsunuz. Daha önceki konuşmalarda da Komisyon üyelerimizden bazı arkadaşlarımız yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda bazı iddialar ortaya attı. Ama şimdi -şöyle bir şey- bu iddiaları ortaya atanlara biz şunu sormak istiyoruz: Yargı her zaman için bağımsız ve tarafsız olmalıdır. 2007 yılında AK PARTİ'ye kapatma davası açıldığı sırada orada 367 garabeti gibi bir durum yaşandı. Nedir Meclisin toplanma sayısı? Üçte 1'dir, 184'tür. Bunu herkes bildiği hâlde, orada Anayasa Mahkemesi 367'de diretti ve hiçbir muhalefet partisi de o günkü CHP de veya diğer partiler de buna itiraz etmediler. Eğer siz, o günlerde buna itiraz etmiş olsaydınız biz derdik ki: Siz gerçekten de bağımsız ve tarafsız mahkemelerden yanasınız. Ama biz şunu görüyoruz burada: "Siz, sade sizin tarafınızda olabilecek mahkemeleri istiyorsunuz." gibi bir durumla karşı karşıyayız.

Tabii, adalet çok önemli, adalet mülkün temeli ve hepimize bir gün lazım olabilecek bir şey ve adil ve hızlı yargılama da çok önemli. Sayın Bakanım, bu yargılama sisteminde bir yargılama işleminin yapılması için bir altyapı lazım yani fiziki altyapı. Siz bunlarda çok önemli mesafeler katettiniz. Türkiye'de 765 hizmet binası varmış, bunun 246'sını yenilemişsiniz; kapalı alanı yaklaşık 570 binden bugün 3 milyon 900 bine çıkarmışsınız. Çok önemli bir şey bu. Ama bunlardan daha önemlisi de bu hizmeti veren hâkimlerimizin, savcılarımızın gerçekten de bu hizmeti nasıl verdikleri. Yani vatandaşımız ne istiyor? Vatandaşımız hem adil yargılama istiyor hem de kısa sürede yargılama istiyor. Bununla ilgili, tabii, ülkemizin başından çok önemli bir olay geçti, FETÖ darbe girişimi gibi. Gerçekten de kurumunuzda önemli ölçüde personel sayısı azaldığı hâlde bu süreci çok önemli bir şekilde atlattınız. Yani bugün, bu kadar, bir anda, diyelim ki suç şüphesiyle karşılaşmak, onlara karar vermek çok kolay değil.

Diğer taraftan, iktidarlarımız döneminde birtakım hukuki arama yöntemleri yönünden de işte Anayasa'ya başvuru yöntemi olsun, ombudsmanlık olsun ve diğer taraftan da yargıya düşen vazifenin azaltımı konusunda ara buluculuk gibi sistemleri devreye sokarak bu hizmetin hızlandırılmasına vesile oldunuz. Ama bu yeterli mi Sayın Bakanım? Bu yeterli değil. Bugün, tabii ki mahkemelerin -sizin de ifade ettiğiniz gibi- ortalama bitme süresinin 540 gün civarında olduğunu söylediniz. Bu gerçekten de uzun bir süre ve basit bir davada bile bu süre çok uzadığı zaman insanların tabii adalete olan güveni azalıyor. Buradaki temel etmen şu: Yani hâkimlerimizin başına düşen dava sayısı fazla olduğu için hâkimlerimiz tabii ki davalara yeterince hazırlanamıyor. Benim âcizane önerim, sizin de bir planınızda olduğu gibi; bu hâkimlerimize dava dosyalarını önceden hazırlayacak -tetkik hakimi gibi- yardımcı hâkimlik gibi bir statünün getirilerek hazırlanmış dosyaların onlara sunulmasıyla, belki çok fazla celsede bitecek duruşmanın iki üç celsede bitmesinin halkımıza çok büyük bir memnuniyet vereceğini ben düşünüyorum.

Diğer taraftan, tabii ki ülkemizdeki hükümlü ve tutuklu sayısının 260 bin civarında olduğunu ifade ettiniz. Tabii, bu rakam yüksek ama Türkiye önemli bir süreçten geçmekte ve çok önemli badireler atlattı. Bir taraftan terör örgütleri; işte PKK terör örgütü, diğer taraftan işte DAİŞ terör örgütü, diğer taraftan FETÖ terör örgütü gibi pek çok olayı yaşayan bir ülke; normal diğer Avrupa ülkeleri gibi bir ülke değil. Burada, tabii ki bu sayının düşürülmesini hepimiz istiyoruz. Burada önemli olan şu: Eskiden tutuklu ve hükümlü sayısı hemen hemen yüzde 50, yüzde 50'ydi, o civarlardaydı. Şimdi sizin oranlarınıza baktığımız zaman, aşağı yukarı hükümlü sayısı beşte 4'se, tutuklu sayısının da beşte 1 civarında olması gerçekten de sevindirici.

Diğer taraftan da yine bu denetimli serbestliğin hayata geçmiş olması, yine o açıdan da önemli.

Tabii, adalet kolay bir şey değil, zor bir süreç ama bizim de en büyük arzu ettiğimiz, milletimizin de en büyük arzu ettiği, hem güvenilir hem de hızlı adaletin tecelli etmesidir.

Bu yönde sizin çok büyük katkılarınız olacağından -geçmiş dönemde yaptığınız katkıları da biliyorum- ve Türkiye'ye bu yönde çok önemli şeyler kazandıracığınızdan hiçbir kuşkuumuz yok.

Ben çalışmalarınızda başarılar diliyorum. 2019 yılı bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını temenni eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Güneş.

Sayın Sera Kadıgil, buyurun lütfen.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Beş dakikaları geçmiş miydik? Teşekkür ediyorum. Uçağım var diye sanıyorum öne aldınız.

BAŞKAN – İstemiyorsanız iptal edeyim.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Yok, yok, aslında konuşabilirim. On dakika mı konuşacağım bir de?

BAŞKAN – Beş dakika.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) - Beş dakika, teşekkür ediyorum, buna da şükür.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; merhabalar.

Hazırlık yapıyordum ama yarıda kaldı. Teşekkür ediyorum tekrar, uçağım olduğu için sanıyorum. Ama çok bir hazırlığa da gerek yok. Ben bir avukatım. 2007 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldum ve mesleğe başladım. Mesleğe başladığım yıl Ergenekon davaları vardı, ben orada mesleğe başladım. İlk bir buçuk senemi Ergenekon kumpasında stajyer avukat olarak sürdürdüm. Orada FETÖ'yle nasıl mücadele edilmesi gerektiğini sayfalar dolusu anlattık. Tam şurada,

heyetin oturduğu yerde Köksal Bey oturuyordu, hemen yanında Zekeriya Öz denen karakter oturuyordu. O yargılamalar başladığında bir avukat olarak ilk sözü ben o yargılamalarda aldım ve çıktım, dedim ki: Şu anda siz bu devleti bir cemaate teslim ediyorsunuz, burada yaptığınız sizin iş değildir, eğer hâkimseniz bu yargılamalara derhâl son verirsiniz; hâkim değilseniz, savcı değilseniz bilin ki bundan sonra, belki üç yıl sonra, belki beş yıl sonra, belki on yıl sonra siz burada sanık olarak oturacaksınız ve biz müşteki koltuklarında sizi yargılayacağız. Şu anda hukuku kendine evirmek çevirmek için bunu yapan insanların hepsi, bir kısmı kaçak, uçtular gittiler; bir kısmı sanık olarak yargılanıyorlar. Ve o gün anlatmaya çalıştığımız her şeyi ben bugün aslında size anlatmaya çalışacağım. Çünkü Fetullah Gülen cemaati denen karanlık oluşumun devletin her köşesine nasıl sızdığını hepimiz çok iyi biliyoruz, yargıyı bu kadar avuçlarının içine aldığını da hepimiz çok iyi biliyoruz. Ben daha o zaman 25 yaşında bir avukattım 2010 referandum değişikliğini yaparken. Dediğim gibi, konuşma metnim hazır değil, biraz doğaçlama konuşacağım, kusuruma bakmayın sinirlenirsem de. Sinirliyim çünkü ben orada 2 tane müvekkilimi kaybettim, öldüler, esir tutulurken öldü benim müvekkillerim orada. Biz anlatamadık derdimizi, çünkü ne istedilerse verdikleri bir dönemdi o dönem ve ne istedilerse veriyorlardı ve bizim “Hukuk elden gidiyor.” yakarılarımızı duyan bir kulak çıkmadı.

Şu anda size aynı şeyi söylüyorum Sayın Bakan: Hukuk elden gidiyor. Ben bugün bu sırada oturuyorsam avukatlık mesleğini hakkıyla yapamadığım için, çözümü siyasette aramak istediğim için bu sıralarda oturuyorum. Çünkü ben mesleğimi yapamıyorum. Arkanızdaki diğer tüm bürokratlara da söylüyorum, ben mesleğimi yapamıyorum şu anda. Atadığınız hâkimlerin birçoğu hâkim değil. Ne kadar güzel hâkim varsa ne kadar savcı varsa, ne kadar işini bilen insan varsa muhalif oldukları gerekçesiyle... FETÖ’cüler dediğim gibi bir kenara bırakıyorum. Bir Allah’ın kulu çıkıp bana FETÖ’cü falan diyemez, çünkü ben onlarla mücadele ederken sene 2007’ydi, o yüzden bu rahatlıkla konuşacağım ben. Nasıl ki onlara yapıyorsam aynı uyarıyı size yapıyorum, onlar nasıl ki hukuku kendilerine kullanmak için eğip büktülerse, nasıl ki kendinden insanları yetiştirip hukuk sistemimizi oyuncak ettilerse şu anda ne yazık ki mevcut iktidar aynı politikayı sürdürüyor. FETÖ kadar tehlikeli değilsiniz ama yaptığımız bu şey o kadar tehlikeli. Eğer bu yaptığımızı yapmaya devam ederseniz... Bunu ben demiyorum, sadece benim olarak da düşünmeyin lütfen, AKP seçmeninin şu anda yüzde 40’a yakını yargıya güvenini kaybettiğini söylüyor, bunu sadece ben söylemiyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ama cümleleriniz doğru değil, doğru değil.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Çelebi müsaade edin.

Bunu sadece ben söylemiyorum, AKP seçmeninin yüzde 40’i diyor ki: “Ben bu ülkede yargıya güvenmiyorum.”

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Niye bağırıyor Başkanım, gayet duyuyoruz.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Kusura bakmayın, bu konular açıldığında sınırlarım bozuluyor birazcık haklı olarak, şöyle biraz geriden konuşayım, belki daha iyi olacak.

BAŞKAN – Mikrofonu biraz uzaklaştırırsanız.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Tamam.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Hakîm, savcı değiliz. Duruşma salonu değil burası, niye bağırıyor?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Ya inanın duruşma salonlarında mesleğimizi yapamadığımız hâle getirildiğimiz için burada beş dakikalara kısıtlı bir şekilde dert anlatmaya çalışıyoruz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Evet, lütfen müdahale etmeyin.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Ve şu anda geldiğimiz noktada... Bunu ben demiyorum, beni sevmeyebilirsiniz, sevmediğiniz bir insan olabilirim, size muhalif olabilirim, bunu ben demiyorum. Size oy veren insanların yüzde 40'ı diyor ki: "Ben bu ülkede yargıya güvenmiyorum." Bunu, inanın sizin teşkilatlarımızdan insanlarla konuştuğumuzda tek bir soru soruyorum, mahcubiyetle başlarını öne eğiyorlar. Mesela bir ilçe başkanlığımızda görevli bir arkadaşımızla, teşkilatımızdan bir arkadaşınızla konuşuyorum: "Şimdi bir AKP milletvekiliyle karşılıklı davan olsa sen mi kazanırsın güzel kardeşim, o mu?" diyorum. İnanın mahcubiyetle cevap veremiyorlar. Şu anda geldiğimiz nokta, bu nokta. Ben avukat olarak görev yapıyordum, dediğim gibi, mecburiyetten şu anda bu sıralarda oturuyorum. Eğer siz bu şekilde devam ederseniz bu ülkenin altını dinamitlersiniz. Çünkü adalet olmazsa... "Adalet mülkün temelidir." diye boşa yazmaz orada, devletin temeli adalettir. Eğer vatandaş adalete güvenmezse yaptığımız her iş, şu an olduğu gibi meşruiyetini bir süre sonra yitirecektir.

Bakın, burada bakıyorum çok güzel şeyler yazmışsınız bu sunumunuzda: "Yaptığımız değişiklikler neticesinde masumiyet karinesini lekelenmeme hakkını ortadan kaldırdık." diyorsunuz. Kaldırmadınız, bu fıkra gibi geliyor bana. Eğer ki böyle bir durum varsa masumiyet karinesine...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Kadıgil.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkanım, son bir dakika rica edebilir miyim? Çok bölündüm Sayın Başkan.

BAŞKAN – Veremiyorum, özür dilerim. Bakın konuşmanızı öne aldım 30'uncu sıradan, sizi arkadaşlarımızın şeyiyle öne aldım, süreyi iyi kullanamadınız. Teşekkür ediyorum.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Peki, ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kaçmaz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım bir şey ekleyebilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Çelebi, lütfen. Sayın Kaçmaz'a söz verdim, daha sonra size söz vereceğim.

Buyurun Sayın Kaçmaz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Şunu belirtmek isterim Sayın Başkan: Bir devlet ile bir terör örgütünü aynı kefeye koyamaz, bu doğru bir şey değildir.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Neyle neyi koyamam, duymadım, pardon?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sizin cümleliz. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Kaçmaz, buyurun.

Arkadaşlar, lütfen.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Duyamıyorum ne dediğinizi.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Bu şekilde başlayamam Başkanım, nasıl başlayacağım?

BAŞKAN – Sayın Çelebi, tamam, tutanaklara geçti.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Hayır şunu diyorum ben: FETÖ'nün o gün yaptığı ne kadar tehlikeliyse mevcut iktidarın bugünkü yaptığı da o kadar tehlikeli. Bu kabul edilemez.

BAŞKAN – Tamam arkadaşlar, lütfen.

Sayın Kaçmaz'a söz verdim, buyurun Sayın Kaçmaz.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Diğer tüm hazirunu saygıyla selamlıyorum.

Grubumuzdaki diğer Komisyon üyesi ve üye olmayan milletvekili arkadaşlarım da söyledi, gerçekten sunumu dinlerken -ben de avukatım onu söyleyeyim öncelikle- maalesef ki sunumdaki durum ile Türkiye’de gerçekte yaşanan adaletteki durum arasında dünya kadar fark var. Temennimiz, evet, gerçekten sunumdaki gibi süt liman bir ortam olması ama yok. Onu öncelikle söyleyeyim.

Konuşmama aslında hem soru şeklinde hem de bir kınamayla başlamak istiyorum. Biz milletvekilleri –HDP Grubu- cezaevi görüşmelerine gitmek istediğinde, vekillerimizle görüşmek istediğimizde maalesef ki cevap verilmiyor, hani tenezzül edilip ret bile edilmiyor, cevap verilmiyor sanki biz talep etmemiş gibi; cezaevinin kapısında basın açıklamasına da izin verilmiyor, cezaevine gitmemize de izin verilmiyor. Hani, demin bazı vekillerimiz itiraz etti ya da zamanında vesayet kurumlarının kendilerine çektiğinden bahsettiler ama bu dönemde tam da biz yaşıyoruz bunu. 2007’de üniversitede öğrenciydim, 367’ye birçok arkadaşla karşı çıktık. Sabih Kanadoğlu üniversiteye geldiğinde o zaman çıkıp protesto da ettik ya da başörtülü arkadaşlarımız mağdur edildiğinde çıkıp destek de verdik ama maalesef ki AKP iktidarları döneminde devletin sopasını -diyeceğim maalesef ki- eline alınca herkesin kafasına vurmaya başladı, o “Değiştireceğim.” dediği statükoya, vesayete maalesef ki kendisi dönüştü. Şu an teslim olmuş durumda, onu açık bir şekilde söyleyelim.

Çözüm sürecinde birçok dosyalar görülmeye başladı, ortamda bir yumuşama vardı; daha doğrusu hukuka, adalete bir yaklaşım vardı, öyle söyleyeyim. JİTEM davaları açılmaya başlandı, şu an teker teker zaman aşımından dosyaların hepsi hakkında düşme kararı veriliyor. Musa Anter dosyasında tanığın nerede olduğu belli olmasına rağmen, ilgili kurumca yurt dışına müzakere yazılıp ifadesi alınmıyor, bu dosya da zaman aşımıyla düşmeyle karşı karşıya. Ki dün de belirttim, Musa Anter’in katil zanlısı olan ve beş yıllık uzun tutukluluk süresi sebebiyle tahliye edilen kişi, dün itibarıyla AKP’den aday adayı oldu belde belediye başkanlığı için; bu durumu da belirtmek istiyorum. Yine, Sayın Tahir Elçi, meslektaşımız Tahir Elçi katledildi, dosyasında milim ilerleme yok, soruşturmada milim ilerleme yok. Yine, zaten vekil arkadaşlarımız belirtti, Sise Bingöl ana, gerçek yaşının yaklaşık 85 olduğu söyleniyor, resmiyette daha küçük olabilir, 74 yaşlarında; şu an Adli Tıp Kurumunun raporlarına göre ya da iddialara göre çocuklarını bile tanımıyor durumda olmasına rağmen şu an tahliye edilmiyor.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Adli Tıp raporu “Tahliye edilmesi gerekir.” diyor mu?

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Ya, öyle olanlar da var, ona rağmen tahliye edilmeyenler var, size bunu da belirteyim.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Bugün kendim suç duyurusunda bulunacağım varsa.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Yok, şu an Türkiye’deki durum maalesef çok kötü, hepimiz için de durum çok kötü. Cezaevindeki bebekler, çocuklar... Şunu net bir şekilde söyleyeyim: Bunlar hepimizin geleceğine benzin dökmektir.

Evet, bizim Deniz Yücel gibi ya da Rahip Brunson gibi, Trump gibi başkanlarımız ya da şansölyelerimiz yok hakikaten bir mağduriyetle karşı karşıya kaldığımızda hakkımızı savunabilecek. Hani biz bu ülkenin insanlarıyız, bu ülkede adalet arıyor ama maalesef ki bulamıyoruz. Demin arkadaşım da söyledi, ben İstanbul’da daha stajyerken Zekeriya Öz tarafından ben de gözaltına alındım ve Çağlayan Adliyesindeki karakolda tehdit de edildim “Sana değil avukatlık, vatandaşlık bile yaptırılmayacağım.” diye; o dönemde özel yetkili savcıydı, “Ben bu ülkenin Cumhurbaşkanıyım, Başbakanıyım, Genelkurmay Başkanıyım.” da diyordu. O dönemde işte bu kahraman olanlar daha sonra bu ülkenin teröristi hâline gelebildi. Hani ondan size diyoruz bazen: Hukuka karşı bir şey yapıldığında siz de ses verebiliriz yani ortak bir yerde buluşabilelim bazı durumlarda.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Suç duyurusunda bulunacağım.” diyor Sayın Bakanım, Trump’a falan gerek yok yani.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Çok iyi olur, müteşekkir kalırız, öyle söyleyeyim.

Dokunulmazlıkların kaldırılmasına ilişkin sadece HDP’li vekiller adına bu dokunulmazlıklar kaldırılmadı ama maalesef ki dokunulmazlığı kaldırılan AKP’li vekillerin dosyalarında herhangi bir ilerleme olduğunu duymadık, dokunulmazlık sadece HDP ve kısmen de CHP’li vekillerimiz için kaldırılmış oldu. O durumu da şiddetle kınadığımızı belirtmek istiyorum.

Yine, demin sayın vekilimiz Gandhi’nin ya da Hazreti Ali’nin adalet anlayışından bahsetti, maalesef yani siz böyle görüyor olabilirsiniz, keşke olsaydı ama yok gerçekten. Yani şu an Türkiye’de ben şunu da önereyim: Bana kalsa ben hiç bütçe verilmemesinden tarafım, onu da net söyleyeyim ama şu an Türkiye’de yargıya olan güven yüzde 20, yüzde 30 bandında; bence buna endekslı bütçe verilmeli, buna göre...

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Hiç alakası yok. Kime göre?

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Araştırmalar yapıyor; alın, ben güvenmiyorum. Tamam, sizinle onları da paylaşalım. Sayın Bakanım, istiyorsanız karşılıklı konuşalım, bu işi çözelim hadi, ben hazırım.

BAŞKAN – Sayın Kaçmaz, devam edin lütfen.

Sayın Bakan, daha sonra şey yapalım onu.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sonra size soru soracağız, burada bir usul var.

Sayın Vekilimiz, evet, şiddetin her türlüsünü -daha önce de söylediler- reddediyoruz; birçok çocuğumuzu, gencimizi, insanımızı kaybettik bu şiddet sarmalında toplumsal barışımızı sağlayamadığımızdan dolayı ki bunlardan hepimiz de sorumluyuz siyasetçiler olarak ama maalesef yine eksik bırakıldı...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz de sorumlusunuz yani?

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Tabii ki, biz de sorumluyuz, siyasetçiler olarak biz bu işi çözmiyorsak...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – PKK’yı lanetliyoruz.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Demagojilerle bu iş çözülmez Sayın Vekilim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, ama söyleyin.

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Vekilim, velev ki söyledim, söylediğimde çözülüyor mu, çözülecek mi?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Çözülüyor.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Ya, yapmayın Allah için! Siz yıllardır...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir adımdır, bir adım.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – PKK’ya “Terör örgütüdür.” deyin bir sefer.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Vekilim, bakın, siz demin konuştunuz, sizi dinledim. Bakın, on gün boyunca Cemile Çağırğa’nın cenazesi buzdolabında kaldı. Sadece çocukları söyleyeceğim, Taybet İnan’ı söylemeyeceğim; 10-15 metre ötesinde ailesinin gözü önünde vuruldu, sırf hayvanlar yemesin diye cesedinin başında beklemek zorunda kaldılar. Cemile on gün boyunca buzdolabında kaldı. Uğur Kaymaz 12 yaşında, 13 kurşunla öldürüldü. Yine, Nihat Kazanhan... O zaman bu ülkenin

İçişleri Bakanı da Başbakanı da çıktı dedi ki: “Hayır, bizim polisimiz yoktu orada, Nihat Kazanhan isimli çocuğu kesinlikle örgüt üyeleri öldürdü.” Ama iki gün sonra kamera görüntüleri çıktı Özel Harekât polisi tarafından öldürüldüğüne ilişkin. Tüm bunlarla birlikte maalesef ki bu şiddet sarmalının olduğu ortamda toplumsal barışımızı sağlayamıyoruz. Ve evet, bu şekilde münakaşa ediyor, daha fazla bağırınca hiçbir sorunumuz çözülüyor yani ortak akli bulmak zorundayız, toplumsal barışı bulmak zorundayız.

Maalesef ki mesela demin Bakan Bey dedi ki Selahattin Demirtaş kararına ilişkin: “Yargı karar verir.” Ama Sayın Cumhurbaşkanı çıktı ve “Ben tanımıyorum.” dedi. Taraf olduğumuz protokol var, madde 46 “Bizi bağlar.” Diyor, Anayasa madde 90/5 var “Bizi bağlar.” diyor ama Sayın Cumhurbaşkanı “Bizi bağlamaz, tanımaz.” diyor. Hani bu şekilde olduğu bir ortamda insanlar nasıl adalete güvensin? İnsanlar gerçekten nasıl güvensin, siz söyleyin.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Danıştay karar belirtir...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Ya, zaten ben de o konuya hiç girmeyeyim, Danıştay... Biri çıkar, önünü iliklemeğe çalışır, biri çay toplar; öyle bir sistemin içine girdik de ben kendi adıma bu endişelerimi de dile getirdim.

Bununla birlikte, demin konusu geçti, sabah bence gereksiz yere Sayın Öcalan üzerinden böyle büyük bir tartışma yaşandı. Şunu net bir şekilde söyleyeyim: Sayın Öcalan, bir liderdir beğenin ya da beğenmeyin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – PKK terör örgütünün...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Durun, durun; Sayın Vekilim, sakin olun; bunu eski Başbakan Yardımcısı Beşir Atalay söylüyor; sakin olun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Söylemiş olabilir...

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Her söylenen şeyi doğru mu kabul edelim?

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Vekilim, konjonktüre göre...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yanlış yanlıştır.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Cumhurbaşkanının danışmanının konuşmaları, bakanların...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hayır, biz kabul etmiyoruz, reddediyoruz.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – O zaman ses çıkarsaydınız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Biz her zaman ses çıkartıyoruz.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Bakın, konjonktüre göre, işte sıkıntı bu, konjonktüre göre siz hareket ederseniz hiçbir sorunu çözemezsiniz, hiçbir sorunu çözemezsiniz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Konuştuğunuz şeylerin hepsi yalan.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Konjonktüre göre falan hareket ettiğimiz yok.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Vallahi billahi öyle hareket ediyorsunuz Vekilim, vallahi billahi o şekilde hareket ediyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yemin etmenize gerek yok, konjonktüre göre hareket etmiyoruz.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Bunu da hani siz söylediğiniz ya da biz söylediğimiz için kimse lider olmaz ya da liderliğinden de düşmez. Bakın, burada net bir şekilde söyleyeyim, daha önce de söyledim: Öfkeye teslim olmamak zorundayız çünkü biz burada bağırıp çağırınca başka yerde insanlar ölüyorsa bundan biz de sorumluyuz. Onun için akliselim davranıp bu işleri konuşmak...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bağırın yok zaten ya.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Ya, sabah maalesef ki öyle bir noktaya geldi ki neredeyse 10 kişi cevap veriyordunuz, lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Normal cümleler kurduğunuz zaman bağırın yok ama kalkıp da...

BAŞKAN – Sayın Aydemir, lütfen...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Dediğimiz gibi, biz, maalesef ki bu dönemde de eski dönemlerde de olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti iktidarları bakımından genelgeçerlikle değil, durumsallıkla; hukukla değil, siyasetle; olgularla değil, kanaatlerle; itidalle değil, pazarlık ve hıncıla şekillenmiş bir alan olarak görüyoruz adaleti. Adalet Bakanlığının şu an içinde bulunduğu durum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hiç de öyle değil.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) - Biz bu şekilde görüyoruz, siz öyle görmeyebilirsiniz.

BAŞKAN – Sayın Kaçmaz, lütfen tamamlayınız.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Aslında daha anlatacak birçok şey de var ama maalesef ki dediğimiz gibi, insanların adalete olan inancı her geçen gün azalmakta ki Adalet ve Kalkınma Partisine oy veren vatandaşlar arasında da bu durum mevcut. Kendi meslek hayatımdan onlarca örnek verebilirim cezaevinde ya da gözaltında işkencelere ilişkin. Ki arkadaşlarımız bazen kızıyor ama işkence tutanakları da kendi aldığım tutanaklar, bunlar ifadelere de o zaman zar zor geçti “Süleyman Soylu’nun ses kaydı dinlettirilerek bana işkence yaptı.” diyen müvekkillerim vardı.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Yalan söylüyor.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Nasıl? Yani siz bunu söylüyorsunuz...

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Söyleyince de... Burası hukuk devleti ya, böyle şey mi olur canım?

BAŞKAN – Sayın Kaçmaz...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Soruşturulması gereken dosyada saat on ikiden sabah saat beşe kadar nezarethaneden alınıyor...

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Kim yapıyorsa söyleyin.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Emin olun Sayın Bakan, bunu isim olarak da söyledik. Şunu da savcı...

“İsim söyleyin.” derken şöyle elini kaldırıp kendisi de yapsa...

BAŞKAN – Sayın Kaçmaz, onu Sayın Bakana bildirirsiniz. Siz konuşmanızı lütfen tamamlayın.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Biz işkenceyi kaldırdık, bununla mücadele ediyoruz. Asla tolerans gösteremeyiz.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Tamam Sayın Bakanım, söz, size bildireceğim. Kesinlikle size bildireceğim.

Dediğim gibi, yanlışlar, eksikler, hatalar bir kenara bırakılarak, bu saatten sonra herkesi kapsayan, gerçek anlamda bir adalet anlayışına ihtiyacımız var.

Evet, siyaset farklı olabilir ama adalet herkes için gerekli.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kaçmaz.

Sayın Erim, buyurun lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, sayın üyeler, Sayın Bakanım, kıymetli bürokratlar ve çok değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ hükümetleri olarak 2002 yılından itibaren yapılan birçok fiziki ve sistemsel reformlar tartışılmazdır. Adliye binaları, dijital ve teknolojik yatırımlar bazılarıdır. Özellikle UYAP sistemi, kırtasiye ve benzeri giderler azaltılmış, zamandan tasarruf, bilgiye anında ulaşılabilirlik kamuda ve vatandaşlar için ciddi tasarruf sağlamıştır. Artan nüfus ve talepler doğrultusunda, yeni dönemde çok hızlı, etkin ve yerinde alınacak olan kararlarla yargı sistemimizin 2023 vizyonuna yakışır bir şekilde hak ettiği yere geleceğine inanıyorum.

Ancak, Sayın Bakanım, Aydın için olmazsa olmaz, ivedi, gerekli olan Aydın yeni adliye binasının 2019 yılı içinde yapılmasını talep ediyorum. Zira mevcut Aydın Adliye Binası gerçekten günümüz ihtiyaçlarına cevap verememektedir, fiziki olarak yetersizdir.

Sözlerime son verirken, Sayın Bakanımız Abdulhamit Gül ve ekibine başarılar ve 2019 yılı bütçemizin hayırlı olmasını diler, hepinize saygılar sunarım.

(Oturum Başkanlığına Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, hoş geldiniz. Hazırunuzla beraber hepinize hoş geldiniz diyorum.

Adaletle ilişkin sorunlar çok fazla ama bu kısa süre içerisinde tamamına değinme imkânımız yok. Adaletin alternatif ayakları da var. Mesela bolca cezaevi ziyaretine gittiğimiz için... Oradaki ceza infaz kurumu çalışanlarının çok özel sorunları var ama bunları burada tek tek saymayacağım, zatiâlinize yazılı olarak imzam karşılığı göndereceğim. Umuyorum ki çözümüyle ilgili önemli adımlar atarsınız.

Adaletin esas ayaklarından avukatların çok ciddi sorunları var, savunmanın çok ciddi sorunları var. Hepimizin bildiği, bunu dile getirmeye çalışan, İstanbul’da bir grup arkadaşımız var. İstanbul Adliyesinde Adalet Tanrıçası Heykeli’nin önünde, sanıyorum yetmiş dokuz haftadır bir adalet nöbeti tutuyorlar. Oradan çok çeşitli serzenişleri dile getirmeye çalışıyorlar. Adaletin, adalete erişimin zor hâle geldiğini, yargıda operasyonların ciddi anlamda kaliteli hâkim boşluğu ortaya çıkardığını, baroların etkisizleştirildiğini, hukuk eğitiminin sıradanlaştığını ve avukatların çok ciddi baskı altında olduğunu dile getirmeye çalışıyorlar. Bunu yaşayan, bu meslekten gelen birisi olarak tüm tespitlerine aynen katılıyorum.

12 Aralık 2017 tarihinde, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi Hukuk İşleri ve İnsan Hakları Komitesinde avukatların ve avukatlık mesleğinin korunması için hazırlanmış bir taslak rapor kabul edildi Sayın Bakanım. 24 Ocak 2018 tarihinde ise Strazburg’da aralarında Türkiye’nin, Azerbaycan’ın, Moldova’nın, Hollanda’nın da bulunduğu ülkelerde avukatların mesleki faaliyetleri nedeniyle insan hakları ihlaline uğradıkları tespit edildi. Zatiâliniz de bunu biliyorsunuzdur. Türkiye, avukatların mesleklerini yaparken insan hakkı ihlaline uğradığı ülkeler arasında sayılır hâle geldi. Bu konuda hangi adımları atacağınızı sizden duymak isteriz Sayın Bakanım. Bu tespit uluslararası anlamda ve tarafsız bir şekilde yapılmış olduğu için burada tartışabileceğimiz bir alan da söz konusu değildir.

Bertolt Brecht’in adaletle ilgili “Halkın Ekmeği” şiiri vardır. Çok da güzel anlatır adaleti.

“Bakarsınız bol olur bu ekmek, bakarsınız kıt.

Bakarsınız doyum olmaz tadına, bakarsınız berbat.

Azaldı mı ekmek, başlar açlık

Bozuldu mu tadı, başlar hoşnutsuzluk.” der Bertolt Brecht. Adalet bu kadar net ölçülebilir bir şeydir. Türkiye’de adaletten bu kadar hoşnutsuzluk varsa, bu hoşnutsuzluk had safhaya vardıysa demek ki adaletle ilgili çok ciddi bir kıtlık söz konusu.

Bu kıtlığın temellerinden bir tanesini de çok iddialı bir şekilde dile getirilen Anayasa değişikliğinden sonra, işte, bütün erklerin birbirinden ayrılacağı iddiasıyla hayatımıza giren Anayasa’ya rağmen, tam tersine her şeyin bir biri içine girer hâlde olması. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin 6 ve 11’inci maddelerinde herkesin eşit korunma, adil ve tarafsız ve bağımsız mahkemeler tarafından yargılanma, etkin yargı yoluna başvurma, savunma için tüm güvencelerden yararlanma ve suçlu olduğu kesinleşmedikçe suçsuz sayılma hakkı düzenlenmiştir. Maalesef, ülkemizde bir siyasi partinin il ve ilçe başkanları, son dönemde, son iki üç yıl içerisinde, hâkim olarak, savcı olarak tayin edildiler. Bunu bir önceki dönem...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir saniye...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sözümlü kesmeyin lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – AK PARTİ’yi suçluyorsunuz Beyefendi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Efendim, suçluyorum zaten.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Niye suçluyorsunuz? Öyle bir şey yok.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sözlerimi kesemezsiniz. Keserseniz şurada sayarım, devam ederim.

Efendim, bir önceki dönem milletvekillerimizden Barış Yarkadaş bunu kamuoyuna da taşıdı, yargı konusu da yaptı hatırladığım kadarıyla. Bağımsız ve tarafsız bir yargı konusunda kamuoyuna sorulduğunda yüzde 25’lerde çıkan bir kamuoyu yoklaması sonucu görünüyor. Bu tablodan bir an önce kurtulmamız gerekiyor. Bununla ilgili hangi adımları atmaya düşündüğünüzü öncelikle soracağım ben, özellikle bağımsız ve tarafsız yargı konusunda.

Bir Osman Kavala meselesi var, bir Tahir Elçi meselesi var ve en son bir aydınlar operasyonu meselesi var. Osman Kavala meselesini neden dile getirdim? Tutuklu bir kişi ve on üç aydır iddianamesi hazırlanmamış. Tutuklayacak kadar veri varsa, iddianamenin de çok kısa sürede hazır olması gerekmez miydi? Bu, yargıya erişmede bir güçlük olarak algılanması gerekmez mi?

Tahir Elçi meselesini neden dile getirdim? Tahir Elçi’nin dosyasında iki buçuk yıldır devam eden bir soruşturma söz konusu. Henüz ifadesi alınmış bir şüpheli bile söz konusu değil. Bu, yargıya erişimle alakalı bir sorun değil midir? İki buçuk yıl boyunca şüphelisi olmayan, hiç kimsenin şüpheli olarak ifadesinin alınmadığı bir dosyanın varlığı yeterince sıkıntı değil midir?

Ciddi anlamda avukat şu anda tutukludur. Çağdaş Hukukçular Derneği Başkanı Selçuk Kozağaçlı başta olmak üzere meslektaşlarımızın ciddi anlamda sayıda tutuklu olduğu bir süreç yaşıyoruz.

Sayın Bakanım, CMK 100’ün yorumu hepimiz tarafından bilinir. Başka bir tedbir alınması mümkün değilse, delillerin karartılması vesair gibi şartlar söz konusuysa insanları tutuklu yargılayabilirsiniz.

Şimdi, garip olaylar yaşıyoruz. Nasıl bir gariplik? Mesela, bundan birkaç gün önce İstanbul’da bir grup öğretim görevlisi gözaltına alındı sabahın köründe. Hani derler ya “Kapınızı çalan sütçüye demokratik bir ülkede yaşıyorsunuz, polis de demokrasisi tartışılır bir ülkede yaşıyorsunuz.” Sabahın köründe, başta Bilgi Üniversitesi eski rektörü de olmak üzere çok çeşitli aydınlar gözaltına alındı, aynı gün de bırakıldılar. İçlerinden biri şu anda tutuklu. Bırakılacak kadar rahat bir durum söz konusuysa, sabahın köründe bu ülkede insanlar neden gözaltına alınır?

Bakın Sayın Bakanım “Niçin yargılanıyorlar, niçin soruşturuluyorlar?” demiyorum. Türkiye bu özensizlikleri FETÖ döneminde yaşadı, sonra Hükümet yetkilileri çıktı dediler ki: “FETÖ’cü yöneticiler, FETÖ’cü hâkimler, savcılar, FETÖ’cü valiler halkı tahrik etti.” Sizden şunu duymak istiyorum ben: Bu da bir tahrik midir acaba? Sabahın köründe gözaltına alınmak yerine bu şekilde bu ülkeden hiç kaçma şüphesi olmayan, çağrıldığında her türlü ifade verebilecek olan insanların neden saat dokuzda, onda çağrı üzerine itibarlarına uygun bir şekilde ifadeleri alınmaz. Baskınla ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakılacakları kadar sıradan bir durum söz konusuysa neden böyle bir muameleye maruz kalırlar Sayın Bakanım? Bunlarla ilgili herhangi bir tedbir almayı düşünüyor musunuz?

Benim bunları burada dile getirme sebebim sizin Hükümetinizi özel olarak eleştirmek değildir ya da sizin Bakan olarak başarılı, başarısız olduğunuzu yargılamak değildir. Yarın bu ülkenin parlamenti olarak Avrupa’da herhangi bir parlamento grubuyla karşı karşıya geldiğimde bunlar önüme koyulacak. Ben yurtsever bir insanım. Ülkemi oralarda eleştirmek istemem, ülkemi işte burada eleştirmek istiyorum. Siz karşı çıkıyorsunuz Sayın Vekilim, Sayın Bakan benim ne demek istediğimi çok iyi algılar, iyi niyetimden şüphesi olduğunu düşünmüyorum. Burada eleştireceğiz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bazı cümlelerinize karşı çıkıyorum, hepsine değil.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) - Burada Sayın Bakan çözümlerle alakalı dile getirecek, karşılıklı çözümü beraber üreteceğiz. Bu ülke bizim, bu ülkenin karalanmasına hiç birimizin müsaade etmemesi gerekiyor.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sarıarslan...

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, sayın Komisyonumuzun değerli üyeleri; Ulu Önder Atatürk’ün veciz şekilde ifade ettiği üzere “Adalet mülkün temelidir.” Burada mülkten kastedilen genel anlamıyla sahip olduğumuz her şey, özel anlamıyla da ülkedir. Adalet toplumsal barış ve huzurun mayası, devletin meşruiyet kaynağı ve ölçütüdür. Nitekim, bu nedenledir ki “Adaletsiz padişahın canavarlar girsin köşküne.” gibi çılgınlıklar, “Geciken adalet adalet değildir.” gibi özdeyişler halkımızın sağduyusuyla yankı bulmuştur. Yurttaşların, bireylerin adalete erişim hakkı mevcut Anayasa’mızın 36’ncı maddesiyle temel insan hakları arasında gösterilmiş ve güvenceye bağlanmıştır. Benzer hükümler altında imzalanmış bulunan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6’ncı, İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi’nin 8’inci maddelerinde de yer almaktadır. Anayasa’mızın “Yargı yetkisi” başlıklı 9’uncu maddesindeyse “Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.” denilmektedir. Anayasa, temel hak ve hürriyetlerin devredilemezliğini, sınırlandırılmazlığını, engellenemezliğiniyse 14’üncü maddeyle güvence altına almıştır. Atıf yaptığım bütün bu hükümlerden çıkan özet şudur: Bir kişinin adalet arayışıyla kanunen tabi olduğu bağımsız mahkemeye başvurabilmesi onun için en temel hak ve özgürlüktür. Bu hak, bırakınız kanun hükmünde kararnameyi, kanunla bile yok edilemez, engellenemez, sınırlandırılmaz.

Sayın Bakanım, ben aynı zamanda Ankara Barosuna kayıtlı bir avukatım, şu an milletvekiliyim. Ankara’daki adliyelerin durumuyla ilgili size bilgi vermek istiyorum, umarım bunu çok kısa zamanda çözersiniz. 21’inci yüzyılda, 2023’e beş kala -siz hep 2023’ten bahsediyorsunuz ya- bugün başkentimiz Ankara’da vatandaş adalete erişimde fiili zorluklar, her türlü engellerle karşı karşıya kalıyor, onun için de bu konulara değinmek istiyorum. Bugün itibarıyla Ankara’da devlet, adalet hizmetini 8 ayrı bölgede vermektedir: Aile, asliye ceza, ağır ceza ve savcılıklar Sıhhiye’de; iş ve ticaret mahkemeleri altındaki lokantadan ötürü “İkbal Adliyesi” olarak da bilinen Çukurambar’da; tüketici, asliye hukuk

ve sulh hukuk mahkemeleri Dışkapı’da kiralık bir binada; icra müdürlükleri ile icra mahkemeleri Varlık Mahallesi’nde; fikri ve sınai haklar mahkemesi Gazi Mahallesi’nde; idare ve vergi mahkemeleri Mustafa Kemal Mahallesi’nde; bölge idare mahkemesi Söğütözü’nde; bölge adliye mahkemesi, yine, Söğütözü’nde başka bir yerde. Bunların dışında her bir yüksek mahkemenin ve Batı Adliyesinin farklı bölgelerde oluşunu bile hesaba katmıyorum. Ankara’da mahkemelerin birbirinden kopuk 8 farklı bölgede ve 8 farklı yerleşimde hizmet vermeye çalışıyor olması -biliyorsunuz ki- hem vatandaş açısından sorun yaratıyor hem de avukatlar açısından sorun yaratıyor. Sizlerin “En büyük yaptığımız işlerden bir tanesi...” İşte “Binalar yapıyoruz, adliyeler yapıyoruz.” diyorsunuz ama özellikle soruyorum: Ankara Adliyesini niye yapmıyorsunuz? Parasal olanaklarımız mı yok, yer mi bulamıyorsunuz?

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Sabah söyledim, yoktunuz herhâlde.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Vardım, dinledim ama söylemek önemli değil, yapmak önemli. Şimdi, siz hep “Yapacağız.” diyorsunuz. “Yapacağız, edeceğiz, 2023’te şunları yapacağız, 2023’te bunları yapacağız.” diyorsunuz. 2023’e kaç sene kaldı şurada? Ankara’da bir adliye yapamıyorsunuz, Ankara gibi bir başkentte bir adliye yapamıyorsunuz.

Şimdi, yurt dışından gelen oluyor, soruyorlar: “Adliye nerede?” Şimdi, biz “Adliye nerede?” deyince hangi adliye olduğunu bilmiyoruz tabii. Sayıyoruz, işte, şurada şu adliye var, burada bu adliye var, burada bu adliye var diye. Şimdi, hep övünüyoruz ya yurt dışından gelenlere “Biz ülkemizi şöyle kalkındırdık, böyle geliştirdik.” diye. E, biz diyemiyoruz Ankara’da 8 adliye var. Bu 8 adliyenin her birine -ben avukatlık yaptığım için biliyorum, bildiğim kadarıyla siz de meslektensiniz- nasıl yetişeceğiz? Şimdi, ben diğer hukuki konulara... Türkiye’deki hukuksuzluklara, adaletsizliklere diğer arkadaşlarımla hepsi değindi. Yani bunu sizler de biliyorsunuz, ben de biliyorum ki Türkiye’de adalet güven yok. Şimdi, bu adalet güveninin olmadığı ülkede yaşıyoruz. Geçenlerde İstanbul’da gözaltına alınanlardan birisi benim hemşehrimdi, ismini vermek istemiyorum. Bu hoca, babası aradı beni, “Ben kızımı tanıyorum, kızımın gayrimeşru hiçbir işle ilişkisi, alakası olmaz...”

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Başkanım, şunu hemen bir belirteyim isterseniz.

Sayın Bakanım, devam edeyim, siz bilmiş olun. Bu arkadaşımız üç saat sonra bırakıldı. Şimdi, siz lekelenmeme hakkından bahsettiniz, lekelenmeme hakkının ihlal edilmeyeceğini söylediniz, yasa çıkardığınızı söylediniz. Şimdi, bu insan lekelenmedi mi?

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepimizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Esasında bugün konuştuğumuz konu Türkiye’de olmayan, çok iddialı bulabilirsiniz, hadi, olmayan demeyim ama olduğundan kuşumuz olan ve aradığımız bir kavram; adalet. 1908’de Jön Türkler meşrutiyet ilan edildiğinde sokaklara dökülmüşlerdi ve tıpkı 1789 Fransız Devrimi’nde olduğu gibi onlar da “hürriyet, eşitlik, kardeşlik” diye sokağa çıkıp slogan atmak istiyorlardı, o zamanın diliyle “hürriyet, müsavat, uhuvvet” diye. Böyle bağırıyorlardı fakat ilginç bir şekilde, bir şeyi daha eklemişlerdi bu sloganın önüne, “adalet” yani “adalet, hürriyet, müsavat, uhuvvet” diye slogan atıyorlardı. Jön Türkler bundan yüz on yıl önce adaleti arıyorlardı, onlar bulamadılar. Onlar bulamadıkları gibi esasında birçok kişi kendi tarihimizde, hep adaletin peşine düştü. Mesela rahmetli Süleyman Demirel’in ilk kurduğu partinin adı biliyorsunuz Adalet Partisiydi yani adaleti aramak için kurmuştu.

BAŞKAN – Kim kurmuştu dediniz, onu anlamadım.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Süleyman Demirel.

BAŞKAN – Kimi?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Adalet Partisini kim kurdu?

BAŞKAN – Süleyman Bey Adalet Partisini kurmadı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Babası kurmuş.

BAŞKAN – Hayır canım, yok, hayır. Ben tarihi bilginizi düzeltiyorum, siyasi tarihle ilgili. Yani kurucular kurulu içerisinde yoktur Sayın Demirel.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Rahmetli Erbakan “adil düzen” diyerek hep adalet arayışının üzerine vurgu yapmayı severdi. Rahmetli Ecevit de aynı şekilde, hatırlarsanız, “hakça düzen” derdi o da kendi diline göre. Esasında, Tayyip Erdoğan da...

Tayyip Erdoğan kurdu herhâlde değil mi Adalet ve Kalkınma Partisini?

BAŞKAN – Bu sefer tutturdunuz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Tutturdum değil mi?

...”adaleti” partisinin başına koymayı tercih etti. Yani aslında, değerli arkadaşlar, adalet, bizim aradığımız ama bir türlü bulamadığımız bir kavram. Bir kere burada anlaşmamız lazım. Onun için ben Sayın Bakanın ve sayın bürokratların Adalet Bakanlığını temsil ediyor olmalarının ötesinde bir şey söylemeye çalışıyorum. Onların da esasında bulabilecekleri bir şey değil bu, bu başka bir mesele bence. Türkiye maalesef, tarihsel olarak hep eşitsizliklerin ve adaletsizliklerin üzerinde büyüdü ve adalet, her zaman için gücünün topluma dikte etmesinin aracı hâline geldi. Sanırım, yaşlarımıza ortalama olarak baktığımızda 12 Martı yaşamış insanlarız, 12 Mart mahkemelerini gördük, 12 Eylül mahkemelerini gördük, daha sonra 28 Şubatları gördük, daha sonra Ergenekon davalarını gördük. Bütün bu davalarda insanlar hep adalet aradılar ama maalesef –çoğunluk için söylüyorum- bulamadılar. Dolayısıyla da bir kere, konuştuğumuz konunun ve malzemenin ne olduğunu iyi görmemiz lazım diye düşünüyorum.

Doğrusu, ben iktisatçıyım ve bu konuşmayı yaparken adalet ve ekonomi arasındaki ilişkiler üzerine biraz konuşsam diye düşündüm. Çünkü gerçekten, çok kimsenin üzerinde durmadığı ilginç ilişkiler var burada. Hemen kabaca söyleyeyim, Sayın Bakan gerçi itiraz etti ama ben Sayın Bakanın konuşmalarından bazı belirlemeler yapmıştım. Mesela, 2018 yılının Ocak ayında şöyle bir cümlesi var: “Tek derdimiz var: Adalete güven duygusu. El birliğiyle bu güveni artıracamız.” diyor. 7 Ağustosta yaptığımız bir başka konuşmanızda da şöyle diyorsunuz: “2019-2023 Stratejik Planı’nın ana hedefi adalete güvenin artırılmasıdır.” Yani siz de görüyorsunuz ki esasında Türkiye’de adalete güven olması gerektiği düzeyde değil. İnsanlar adalete güvenmiyorlar çünkü biliyorlar ki adalet de öyle veya böyle... Kimseyi suçlayarak söylemiyorum, bu bir mekanizma, sosyolojik bir mekanizma ve tek bir suçlusu da yok –onun için de kimse üstüne alınmasın- ama güçlü olanın sözünü dinletebildiği veya kendi lehine karar çıkarabildiği bir mekanizma olarak adalet mekanizmaları önümüzde duruyor. Ben mesela ekonomiyile bağlantı kurmak için birkaç şey aklıma geldi. Bunlardan bir tanesi mesela, yabancıların güveni meselesi. Şimdi, yabancılara ihtiyacımız var, yabancı sermayeyi kastediyorum. Çünkü Türkiye’nin yüzde 4-yüzde 5 üzerinde büyüebilmesi için yabancı sermayeye ihtiyacı var ama bir kere güven sarsılınca -ki adalete güvenin sarsılmasıyla oldu diye düşünüyorum ben- yabancı sermaye bir zamandan beri gelmiyor. Gelmediği için de dolar ihtiyacımız kurların yükselmesiyle sonuçlanıyor, mesela bir tanesi.

Bir diğeri, kayıt dışı ekonomi. Arkadaşlar, kayıt dışı ekonomiyle ilgili olarak Türkiye’de çok konuşulur fakat kayıt dışı ekonominin adaletle ilişkisi hiç konuşulmaz. İnsanlar kendi devletlerine güvenmedikleri için kayıt dışı kalmayı tercih ederler. Eğer biraz iktisadi ve sosyolojik bir bakış açınız varsa bunu görürsünüz zaten. Böyle bir durum var.

Öte yandan, mesela, yine başka bir konu kredi faizlerinin yüksekliği. İlginçtir, bunu da kimse tartışmaz ama ben size şunu söyleyeyim: Bankalar kredi verirken teminat olarak gayrimenkulleri ipotek alırlar fakat bu gayrimenkullerin nakde çevrilmesi son derece zordur çünkü adalet mekanizması çok yavaş çalışır. Yavaş çalıştığı için de daha yüksek gayrimenkuller talep ederler ve dolayısıyla da kredinin maliyeti yükseldiği için de faizi yükselir. Ama bunları konuşmak –söylemiş oldum ama- üzerinde çok durmak istemiyorum.

Esasında, kalan vaktimi... Bu KHK’lerle atılan veya benim gibi barış akademisyeni olan, imzacı akademisyenlerle ilgili olarak ortaya konulan tavrın gerçekten kabul edilebilir hiçbir yanı yok arkadaşlar. Yani 1.100 küsur akademisyen günün birinde bir bildiriye imza attılar. O bildiri çok da uzun bir bildiriydi, muhtemelen kimse de okumadı ayrıntısını ama istedikleri şeydu: “İnsanlar ölmesin.” Bu kadar.

Şimdi, bakın, Sayın Cumhurbaşkanımız o günlerde şunu söyledi yani bir sürü şey söyledi de doğrusu çok alındım, çok da alındım ve kendisiyle bir şekilde yüz yüze de gelirim kendisine bunu da söylemeyi çok istiyorum. Bizim için söyledikleri, akademisyenler için söyledikleri öyle yenilir yutulur laflar değildi ama en son söylediği laflardan bir tanesi şeydu: “Ya devletin yanındasınız ya da terör örgütünün yanındasınız.” demişti. Arkadaşlar, böyle bir ikilem yok, böyle bir ikilem yok arkadaşlar. Yani demin, yemek öncesinde de bu tartışma bir şekilde gündeme geldi. Arkadaşlar, bizlerin illa devletin yanında olmamız diye mesela yoktur çünkü devlet de yanlış yapar. Ben size söyleyeyim, ben kendi hesabıma, Erol Katırcıoğlu olarak söylüyorum: Ben neredeyse aylarca, yıllarca Adalet ve Kalkınma Partisinde tanıdığım ve vekil olmuş veya bakan olmuş arkadaşlarımı “Ya arkadaşlar, bu cemaate çok fazla yüz veriyorsunuz, bu cemaati çok fazla içinize alıyorsunuz.” diye defalarca uyardım ama o zamanlar hiçbirisi beni dinlememişti. Benim veya benim gibi bu konuda uyarıda bulunan insanları dinlememişlerdi çünkü devletin doğru yapacağına karar vermişlerdi ama arkadaşlar, yanlış olduğunu hepimiz 15 Temmuzda gördük. Biliyorum, çok seviyorsunuz Sayın Cumhurbaşkanımı, eyvallah, benim bundan dolayı herhangi bir şekilde bir rahatsızlığım yok ama kabul edin ki o da bir birey, onun da yanlış yapma ihtimali var.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Akademisyenler imza atıyor.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Şimdi, akademisyenler imzasıyla ilgili bana hiçbir şey söylemeyin Ekrem Bey. Bakın...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Cumhurbaşkanımız değil, buna hâkim, savcı karar veriyor.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Hayır, öyle olmuyor işte, öyle olmuyor.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya devletin kararına uyacaksınız ya da gereğini devlet yapacak.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bakın, ben hâlâ mahkemeliğim, hâlâ mahkemem sürüyor benim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kendin söylüyorsun, kendin inanıyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Yani bu, arkadaşlar, lütfen... Adalet mekanizmasının nasıl çarpılabileceğiyle ilgili genel bir çerçeve sundum size. Buradan baktığınızda, bugün için güçlü olan Adalet ve Kalkınma Partisi ve Sayın Cumhurbaşkanıdır, evet, eyvallah ve adalet mekanizması da ona doğru bükülmektedir. Bunu görmek zorundayız. Bu, onun hata yapmayacağı varsayımı üzerine “Eyvallah.” dediğiniz bir şey belki de ama emin olun, o da hata yapar ve kendisi defalarca “Aldatıldım, kandırıldım.” dedi. Dolayısıyla bugün de yanlış yapıyor. Mesela, bugünkü Sayın Demirtaş’ın kararıyla ilgili olarak “Bu maddeyi tanımıyorum.” dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu, son cümlelerinizi alayım lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum Başkan.

Fakat -yanılmıyorsam- 2002 yılında AİHM’e kendisi müracaat etti.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ama AİHM’i getiren de Tayyip Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapma Allah’ımı seversen ya! 2002’de Tayyip Bey iktidar mıydı ya? 2002’de kendi iktidar değildi.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Şimdi, arkadaşlar, lütfen...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ona da teşekkür edin. Size oraya gitme hakkını getiren de AK PARTİ. Onu söyledim.

CAVİT ARI (Antalya) – Ne yapacağız ya?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Bakın, biz Bütçe Komisyonuyuz; bakın, biz Parlamentonun Plan ve Bütçe Komisyonuyuz. Konuşmalarımız bir aydan beri neredeyse devam ediyor ve birbirimizi daha iyi anladığımızı düşünüyorum, varsayıyorum, umuyorum. Bizler, Halkların Demokratik Partisi olarak bize yönelttiğiniz muameleye asla ve asla razı olmadığımız gibi, böyle bir muamelenin de bize yapılıyor olmasından dolayı son derece rahatsızız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 1990’da.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – 1990’da, evet.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Kopya vermeyeceksin, kopyaya gerek yok.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Mesela, Sayın İçişleri Bakanı buraya geldi. Bizim...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Tamam ama saptırmamak lazım, bilgi yanlışlığı yaratmamak lazım.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bir dakika... Arkadaşlar, hukukçu ben değilim, söyledim size. Allah Allah... Allah’ım Ya Rabb’im...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tayyip Bey getirmiş.

BAŞKAN – Bilgi yanlışlığı yapmayın lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Arkadaşlar, Sayın İçişleri Bakanı buraya geldi ve bize bir PKK anlatmaya başladı yani burada sanki PKK’lılar var, PKK’ya bir şey anlatıyorlar. Dün de yanılmıyorsam sayın paşam da benzer bir şey söyledi. Ya, arkadaşlar, niye böyle bir şeyiniz var? Yani eğer böyle bir yerden konuşacaksak hakikaten, elinizi vicdanınıza koyun. Ben de size çok rahatlıkla “FETÖ’yle iltisaklı bir partinin üyesisiniz.” derim. Bundan siz de rahatsız olursunuz eminim ki.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Biz “Sırtımızı oraya dayadık.” demedik hiçbir zaman.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Arkadaşlar, bir dakika... Bir dakika...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Erol Bey...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın dönüp dolaşp aynı tartışmayı yapıyorsunuz. Geçenlerde de Erol Bey bunu söyledi, siz de dediniz ki: “Biz PKK’yı terör örgütü olarak... FETÖ’yü de lanetliyoruz. Siz, PKK’yı lanetleyebiliyor musunuz?” diye sordunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, siz girmeyin tartışmaya lütfen.

BAŞKAN - Gene o zaman da cevap vermedi Sayın Katircioğlu buna.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, siz girmeyin tartışmaya.

BAŞKAN – Nereye girmeyeyim? Yardımcı oluyorum ya.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Erol Bey, lanetliyor musun?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Şimdi, arkadaşlar, bakın, şöyle bir şey söyleyeyim size: Çok samimi söylüyorum, eğer bu konuda tartışma istiyorsanız ben hazırım, ben ve arkadaşlarım hazır, bunu konuşabiliriz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tartışacak bir şey yok zaten.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Var, olmaz mı?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – FETÖ terör örgütüdür.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Arkadaşlar, bak, o gün ben size söyledim dışarıda, değil mi? Yani bu başka bir tartışma konusu ve...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Burada da söyleyin Hocam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Hocam...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bir dakika... Yani buradan siz bir şey yakalayacağımızı sanıyorsunuz ama öyle bir şey yakalayamazsınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, yakalama derdimiz yok.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ama arkadaşlar, mesele bu kadar basit değil yani bunu bu kadar basite alırsanız, gerçekten hiç bir şey anlamamış olursunuz bence. Onun için...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Birinci adımı atalım, ikinci adım gelir.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Bana da televizyonlarda bunu çok sordular. Bu soru anlamlı bir soru değil ve bu sorunun cevabını ne verirsem vereyim, sizinle bir anlaşma sağlayamayız. Ancak ben size söylüyorum: Sayın Başkan burada, uzatalım toplantıyı bugün veya yarın veya sonunda, ben sizinle bu konuyu sonuna kadar konuşmaya hazırım; eğer siz de hazırsanız ben varım burada, eğer bunu istiyorsanız yani.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Bekaroğlu’ndan sonra ikinci meydan okuma oldu bu.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Dolayısıyla da... Evet.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Erol Bey...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ya, bir dakika... Arkadaşlar, karşılıklı olmasın ama ya.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Erol Bey, biz her zeminde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, söz burada ya! Bas düğmeye.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, siz şey yapıyorsunuz. Arkadaşlar, ben sabaha kadar konuşurum. Sadece soru soruyor ama cevap vermeyelim mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz sizi hep dinliyoruz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ben sadece size bir teklifte bulunuyorum, soru değil bu.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Soru sormuyorsan sıkıntı yok.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Bir teklifte bulunuyorum, eğer bu konuda kafanızda sorular varsa ben hazırım bu konuda konuşmaya. Ama şunu kabul edin: Bakın, biz de bu ülkede 6-6,5 milyon insanın oyuyla gelmiş insanlarınız burada ve sizin bize yaptığımız muamele -yani genel olarak söylüyorum, lütfen üzerinize alınmayın ama- gerçekten kabul edilebilir değil. Bunu...

BAŞKAN – Sorumluluğunuzu artırıyor bu.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) - Hocam, sen Araf'ta kalmışsın.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Hayır, ben Araf'ta falan değilim, ben doğru yerdeyim, merak etmeyin.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Araf'ta kalmışsın. Bir an önce karar ver.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Ben ne söylediğimi çok iyi biliyorum; bakın, sizden, hepimizden yaşlıyım onun için sizden daha iyi biliyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Katircioğlu, son cümlelerinizi alayım.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – “Araf” derken?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Arada, arada.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Araf'ta olduğumuzu Allah bilir, kimin nerede olduğunu...

BAŞKAN – Arkadaşlar, yemekte konuştuklarınızı buraya taşımayın.

Sayın Tutdere, buyurun.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Burada sabahtan beri yapmış olduğumuz görüşmelerde, özellikle adalete güven konusunda kamuoyunda çok ciddi bir sıkıntı olduğu, hepimizin kabulünde olan bir husus. Ben de uzun süre avukatlık yapan birisi olarak özellikle adalete güven konusunda bu kadar sorun yaşamamızın temel sebeplerinden bir tanesi olarak özellikle tutuklama tedbirinin uygulamada çok yanlış uygulanması, uzun tutukluluk süreleri; mahkemelerimizin, yargıçlarımızın tutuklamayı tedbir olarak değil de bir infaz şeklinde uygulamalarından kaynaklandığını düşünüyorum. Özellikle bu konuda, tutuklama tedbiri konusunda mahkemelerimizin ve kanun uygulayıcıların çok daha dikkatli ve titiz davranması gerekiyor. Âdeta, şu anda, uygulamada özellikle darbe girişiminden sonra yoğun FETÖ davalarıyla birlikte “Önce tutuklayalım, sonra yargılarız.” anlayışıyla -mahkemelerin büyük bir çoğunluğu- uzunca tutuklama süreleriyle, içeride çok masum insan günlerce, aylarca, belki de yıllarca kaldı. Adalete olan güvenin tekrar tesisi ve adaletin kutup yıldızı olduğu anlayışının tekrar hâkim kılınabilmesi için toplumda, bu konuda gerçekten hassas bir çalışmanın yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda eğer gerekli çalışmalar yapılırsa belki bir nebze yol alırız.

Bunun dışında, ben, Sayın Bakanım, özellikle kendi seçim bölgemle ilgili de birkaç bir şey söylemek istiyorum. Adıyaman Milletvekiliyim. Adıyaman merkezde ve bizim büyük ilçelerimizde adalet sarayları yapıldı ancak sadece, en büyük ilçelerimizden bir tanesi olan Besni ilçemizde adalet sarayımız yok, daha doğrusu adalet hizmet binası yok ve çok kötü koşullarda, eski bir binada

yargıçlarımız, avukatlarımız ve adalet çalışanlarımız hizmet vermeye çalışıyorlar, çok kötü koşullarda hizmet vermeye çalışıyorlar. Eğer bu hususu gerçekten inceler ve oraya da bir hizmet binasını yaparsanız veya Besni'yi de bir hizmet binasına kavuşturursanız çok iyi olur diye düşünüyorum.

Bunun dışında, Sayın Bakanım, siz de avukat kökenli olduğunuz için bilirsiniz. Aslında adalet deyince hep hâkimler, savcılar, avukatlar konuşulur; perde gerisindeki adalet çalışanlarının, adalet emekçilerinin durumlarını kimse görmez. Ben buradan bir şeyi hatırlatmak ve altını çizmek istiyorum. Özellikle avukatların, vatandaşın, hâkimlerin kahrını çeken mübaşirlerimiz var. Bu mübaşirler gerçekten, belki de yıllarca süren yargılamalarda bir dosyayı 50 kere, 100 kere tozlu raflardan indirirler, kaldırırılar tekrar; adalet, hizmetinin ifası konusunda çok güzel görevler yapıyorlar. Ancak bu mübaşirlerimizin hepsi şu anda yardımcı hizmetler kadrosunda ve Türkiye'de çalışan binlerce mübaşir bu konunun, bu mağduriyetin giderilmesini ve genel idari kadroya alınmalarını bekliyorlar. Bakanlığımızın bu konuda bir çalışma yapması gerektiğini düşünüyorum hem mübaşirler hem de gerçekten adalette çalışan ve büyük emek veren, yeri geldiğinde mesai mefhumu gözetmeksizin... Özellikle bu FETÖ yargılamalarında gördük; sabahlara kadar süren yargılamalar, sabahlara kadar süren özellikle sorgularla biz hepimiz karşılaştık ve burada çok büyük fedakârlık yapan çalışanlar var. Bu çalışanların haklarının hukuklarının korunması gerekiyor. Eğer gerçekten adaleti tesis edeceksek önce adliye saraylarındaki adaletsizliği gidermemiz lazım. Orada çalışanların haklarının hukuklarının öncelikle karşılanması gerektiğini düşünüyorum.

Bunun dışında, yine bir hususa da dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Özellikle ceza zaman aşımının uygulanmasına ilişkin uygulamada çok ciddi tereddütler var Sayın Bakanım; konu şu: Normalde ceza infazında tutuklulukta geçen sürelerin tamamı cezadan mahsup edilir. Ancak ceza zaman aşımı hesaplanırken doktrinde ve bu konuda gerçekten çok önemli eserler ortaya koyan ceza hukukçularının görüşlerine bakıldığında, ceza zaman aşımı hesaplanırken de tutuklulukta geçen sürenin bundan düşürülmesi, mahsup edilmesi gerekiyor. Ancak mahkemelerimizin bu konuda çok ciddi farklı uygulamaları var. Bu konu da ciddi anlamda hem uygulamada bir tereddüt yaratıyor hem de hukuka olan, adalete olan güven konusunda da ciddi bir sorun yaratıyor. Bu sorunun da giderilmesi önem arz ediyor. Bu konuda da Bakanlığımızın bir çalışma yürütmesi ve ön açıcı olması gerekiyor. Çünkü, biz avukatlar bu konuda çok mücadele veriyoruz ama maalesef, mahkemeler -burayı bir incelemeleri gerektiği için- çok üzerinde durmadan, üstünkörü bir şeyle uygulamada avukatların bu taleplerini reddediyorlar.

Bunun dışında, Sayın Bakanım bir de adalete erişimden bahsettiniz sunumda, gerçekten evet, adalete erişim konusunda ülkemiz özellikle teknolojinin kullanılmasında bir aşama, bir yol aldı ama çok büyük sorunlar da var; özellikle, baroların bünyesinde kurulan adli yardım büroları. Adli yardım bürolarına, özellikle benim kendi seçim bölgemde ve benim bölgeme benzer, ekonomik anlamda insanların gerçekten birazcık mağdur olduğu bölgelerde adli yardım bürolarına çok ciddi anlamda başvurular oluyor ve bu adli yardım bürolarında görevlendirilen avukatların ücretleri maalesef, zamanında ödenmiyor. Yani avukatlar bu konuda yıllarca ücretlerini alamıyorlar ve çok ciddi bir mağduriyet yaşıyorlar. Adli yardım bürolarında, özellikle görev ifa eden avukatlarımızın vatandaşa daha iyi hizmet sunmaları ve bu konuda kendi alacaklarını zamanında almaları da hizmetin kalitesini arttıracaktır ve uzun süren yargılamaları da dikkate aldığımızda, bir avukatın belki de bir yıl, iki yıl takip ettiği, adli yardımda bulunduğu bir dosyanın ücretini iki yıl sonra, üç yıl sonra alması çok ciddi anlamda bir mağduriyet yaratmaktadır. Bu konunun da incelenmesi ve adli yardım bürolarına gönderilen ödeneklerin zamanında ödenmesi konusunda Bakanlığımızdan tüm avukat meslektaşlarımızın da beklentisi var. Ben de bu konuda eğer gerçekten Adalet Bakanlığımızca bir çalışma yapılırsa çok doğru olacağını düşünüyorum.

Ben bütçenin Bakanlığımıza, ülkemize hayırlı olmasını diliyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız, bürokrat arkadaşlarımız, Sayın Başkan ve değerli milletvekili arkadaşlarım; hepimizi öncelikle saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Hukukun üstünlüğü ve hukuk devletinin gerekleriyle evrensel hukuk normları doğrultusunda yargılamanın adil, hızlı, etkin, güvenli ve isabetli şekilde işlemesi adalet sisteminin temel amacıdır. Yirmi yedi yıllık bir hukukçu ve mesleğini severek yapan bir avukat olarak özellikle ülkemizin bugün gelmiş olduğu noktada biraz önceki konuşmacı arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi, Sayın Bakan ve değerli Bakanlık temsilcisi arkadaşlarım, maalesef, ülkemizde yargıyla ilgili bir sorun var. Yani bu sorunu görmezden gelerek bu konunun üstünü örtmeyle bir yere varamayız. Eğer bu sorunun varlığını kabul edersek çare olur ve çözüm bulabiliriz.

Şimdi, Bakanlığın özellikle programında soruşturmada, kovuşturmada veya yargılamada hedef sürelerden bahsedildi ve önümüzdeki süreçte hedef süreler üzerinden yargılamanın devam edeceği ifade edildi. Tabii ki yargıda gecikmeler yaşanmaktadır –Sayın Bakan, siz de meslekten gelen birisiniz bizim gibi- hedef süre konması tabii ki yargı mensuplarının sürelere riayet ederek belki de daha hızlı görev almasını, görev yürütmesini sağlayacaktır ama hepimiz biliyoruz ki yargıda esas olan doğru sonuca varmaktır. Yani hızlanalım derken acaba doğru sonuca varmada belirli hatalar yaşanabilir mi? Bu konuda da ince bir çizgi olduğunu da paylaşmak istiyorum. Yani bir savcının “Evet, sürem doluyor.” deyip de bir şüpheli hakkında dava açmasına yol açmak da bir hak ihlalidir veya bir takipsizlik kararı verilmesine yol açmak da mağdur yönünden bir hak kaybıdır -yani burada bir ince çizgi var- veya bir mahkeme hâkiminin “Aman sürem geçmek üzere.” deyip vereceği kararlar da yargıda yalnızca gitme ihtimali olabilir. Evet, son yıllarda modern adliye binaları yapıldı. Tabii ki bu gelişen teknoloji süreci içerisinde teknolojinin kullanılması, yeni binaların yapılması kadar doğal ve güzel bir şey yok ama esas olan o binaların içini adalet duygusuyla doldurmak. Sayın Bakanım, bugün Türkiye’de adalet duygusuyla dolu bir adliyenin varlığından bahsedebiliriz mi? Türkiye’de adalet sokakta güvenen insan oranını biraz önce arkadaşlarımız paylaştı, işte, esas olan risk ve tehlike burada. Yani biz yıllarca avukatlık mesleğini yaparken... İlk avukatlığa başladığım günleri hatırlıyorum, hâkimlerin vermiş olduğu hiçbir karar üzerinde yorum yapmazdık, kararı beğenmiyorsak gider temyiz ederdik. Zaten de öyledir yani yargıya güvenen hiç kimse hâkimin verdiği kararı tartışmaz, beğenmiyorsa gider temyizini yapar ama artık son yıllarda, üzülerek söylüyorum ki verilen kararın niye verildiği, nasıl verildiği, hangi amaçla verildiği kafalarda soru işareti şeklinde Sayın Bakanım. İşte, bana göre esas tehlike budur. Bazen bina olmayabilir ama yargı vardır, adalet vardır. İşte, biz hem binayı hem de adaleti birlikte sağlamalıyız.

Bugün bazı ilçelerimiz veya illerimizdeki AKP’li temsilci arkadaşlarımız, yapılmakta olan cezaevleriyle övünüyor Sayın Bakan, böyle acı bir tablo var. “Efendim, ilçemizi 2 bin kişilik cezaevine kavuşturuyoruz.” diyen politikacı var Sayın Bakanım, söyleyebilirim de nereler olduğunu. Keşke 2 bin kişilik cezaevine kavuşturacağımıza 500 kişilik fabrika yapabilsaydık o ilçeye. Yani cezaevi yapmak maalesef, bugün övünç kaynağı oldu.

Ben sizlere soruyorum: 2010 referandumunda “evet” mi dediniz, “hayır” mı dediniz? Tabii ki “evet” dediğinizi tahmin ediyorum ama bizler “hayır” demiştik ve “hayır” denmesi için de mücadele ettik ve maalesef ki biz haklı çıktık. Bakın, o dönem dedik ki: “Lütfen ‘hayır’ deyin çünkü ‘evet’ dersanız yargıyı siyasallaştırırsınız, yargı siyasetin ve hatta cemaatlerin eline geçecek.” Ne oldu? Bugün buradaki sunum dâhil... Türkiye’nin 15 Temmuz 2016 sürecinin başlangıcı 2010 referandumuyla atıldı. Ne oldu? Yargıda biz siyaset yapıyor muyuz gibi hâkimi, savcıcıyı sandıklara gönderdik, seçimler

yaptırdık, orada -siyasi parti temsilcileri gibi- hâkimler sandıktan sandığa koştı. Bu muydu yargının geleceği nokta? Ondan sonra ne oldu? Göreve gelen HSYK üyeleri yargıyı dizayn etti, o dizaynlar da ülkemizin 15 Temmuz sürecine gelmesine yol açan yargı sürecidir.

Sayın Bakanım ve değerli arkadaşlar, tekrar soruyorum: Son referandumda ne oy kullandınız? Ben “hayır” kullandım ve bunu göğsümü gere gere her yerde söylüyorum. Neden söylüyorum? Çünkü son referandum sürecinde de yine yargı siyasallaştırıldı Sayın Bakanım. Ben size soruyorum: Bunca yıllık meslek hayatında hiç karşılaştınız mı bir Danıştay Başkanının kalkıp da ana muhalefet partisi lideri hakkında eleştirel bir laf ettiğini, siyaset yaptığını hiç yaşadınız mı, hiç gördünüz mü? Ben yirmi yedi yıllık avukatlık hayatımda hiç görmedim ve yine soruyorum Sayın Bakanım: Bir Danıştay üyesinin kalkıp da bir partinin Cumhurbaşkanı adayı hakkında “tweet” atarak onu eleştiren bir hâkim gördünüz mü, bir Danıştay üyesi gördünüz mü? Görmediyseniz ben söyleyeyim: Bizim Cumhurbaşkanı adayımızı Danıştay üyesi Sayın Aysel Demirel “tweet” atarak protesto etmiş ve eleştirmiştir. Bu hâkim acaba görevinde duruyor mu? Duruyorsa, işte, bakın, yargının geldiği nokta. Danıştay Başkanı Sayın Zerrin Güngör kalkmış, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanını eleştiren açıklama yapabilmış. Yine, yargının üst organlarında görev alanlar çay toplama etkinliklerine katılmış yani kısacası yargı bugün siyasetin etkisi altına girmiştir. Sayın Bakanım, yıllarca baro yönetimlerinde yer aldık, bu görevlerimiz süreci içerisinde biz avukatlıktan hâkimliğe geçişin doğru olabileceğini savunduk; bakın, avukatlıktan hâkimliğe geçişin doğru olabileceğini savunduk bir siyasi partinin içerisinde il başkanı olmuş, ilçe başkanı olmuş, belediye meclis üyesi, belediye başkanı olmuş yani siyasi kimliğini ortaya koymuş 45 yaşına gelmiş bir avukatın da hâkim olmasını, savcı olmasını buradan doğru görmediğimi ifade etmek istiyorum Sayın Bakanım. Yani 45 yaşına gelmiş bir avukat yirmi senelik bir avukat demektir en az ve bunun ötesinde de bilindiği üzere, en son atamalarda 1.200 hâkim, savcı arasında AKP içerisinde görev alan 900 avukat arkadaşımız var. Yani yargı bu kadar siyasallaştırılmayı hak eden bir kurum muydu Sayın Bakan?

Yine şunu sormak istiyorum: Özellikle son dönemde hâkim, savcılığa alınan arkadaşlarımızın mezun oldukları üniversiteleri çok merak ediyorum ve yine yazılı sınavlarda -ki sınav şartını da bildiğim kadarıyla puan barajını kaldırdınız- hangi puanlarla girdiklerini çok merak ediyorum çünkü öyle dönemler, anlar yaşadık ki bakın, referans olmak üzere bir siyasi partinin temsilcilerinin kapısının çalındığı bir dönem yaşıyoruz. Yargı siyasetin üzerinde olmalı yani “üzerinde” derken bağımsız olmalı, yargı siyasetin dışında tutulmalı, bağımsız ve tarafsız yargı gün gelecek hepimize lazım olacak Sayın Bakanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Dolayısıyla da tarafsız, bağımsız yargı o mesleği hak ederek seçilecek hâkimlerden ve savcılardan oluşur. Eğer ki bir siyasi partinin referansıyla oraya girmişse o hâkim, savcı başarılı olamaz. 2010 sürecinde ben Antalya Adliyesinde söylüyordum “Bu koridorlarda belli bir cemaat grubuna ait avukat bırakmadınız çok şükür.” diyordum; son dönemde de şunu söyledim Sayın Bakan: “Evet, bir siyasi partiye ait avukat bırakmadınız Antalya Adliyesi koridorlarında, hepsi hâkim, savcı oldu.” Ve onların geçişini çok iyi biliyoruz, vereceği kararlardan endişeliyiz.

Bunun yanı sıra da avukat arkadaşlarımızın çok ciddi sorunları var, bunları arkadaşlarımız anlattılar ama bağımsız bir yargının üçüncü ayağı savunmadır, avukatların sorunlarının çözümü noktasında sizlerden destek istiyoruz ve özellikle de üniversitede hukuk fakültesine girerken en azından 80 bin barajı konulmalı Sayın Bakan.

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

CAVİT ARI (Antalya) – Üç sene önce 150 bin diye ilan edilmişti, bu sene kaldırıldı.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Bakın, 200 bin, 300 bin sıralarındaki öğrencilerin hukuk fakültesine girmemesi gerekir Sayın Bakan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, son söz.

BAŞKAN – Sayın Arı, 30 kişilik liste verdiniz siz bana, lütfen...

CAVİT ARI (Antalya) – Yine, kamu avukatlarının ciddi sorunları var, bu konuda da sizlerden destek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Bütçemizin yargımıza hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Arı, almış olduğumuz karar gereğince iki saat içerisinde Komisyon dışı milletvekillerimizin şahsen başvurmaları gerekiyordu yani bir liste verdiniz tam 29 milletvekilimiz var yani bu şekilde bu süreci götürmek... 29 milletvekilinin de henüz daha -görüşmelere saat 10.00’da başladık, üzerinden yedi saat geçti- on dakika dahi salona uğramayan milletvekillerimiz var. Yani bunun da en azından Komisyon üyelerimize karşı...

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Haksızlık.

BAŞKAN – Bir değerlendirmenizi rica edeceğim. Hani “saygısızlık” demek istemiyorum ama değerlendirmeyi size bırakıyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, bugün grup toplantısı nedeniyle ve diğer görevler nedeniyle arkadaşlarımızın hepsi geldi, buradalar.

BAŞKAN – Ama böyle bir şey olmaz. Tamam, şurada kalmış olabilir iki gün ama yarın bu uygulamayı yapmayacağım; onu söyleyeyim.

Sayın Hakverdi, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Öğleye kadar onlara söz verin, öğleden sonra Komisyon üyelerine.

BAŞKAN – Beş dakika olsun gelin dinleyin, razıyım; ona razıyım.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, sürem başladı.

Sayın Bakanım, değerli bürokrat arkadaşlar; hepiniz hoş geldiniz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Olur mu öyle ya?

BAŞKAN – Efendim, dışarıdan... Komisyon üyelerini konuşmuyoruz Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Fark etmez.

BAŞKAN – Fark eder.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Komisyon dışındakiler...

BAŞKAN – Konuştuğumuz, Komisyon üyeleri değil.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bir daha başlatabilir miyiz Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Buyurunuz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sıfırlayabilir miyiz Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Sıfırlandı.

Buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ama beş dakika olarak sıfırlandı tabii, on dakika değil.

Buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sabrınız için teşekkür ederim. Gerçekten zor bir iş yapıyorsunuz, bunu görüyoruz, farkındayız. Şimdi, biz aralıklı gelmeye çalışıyoruz bütçeye, bütçenin gerçek sahipleri, Komisyon üyesi arkadaşlarımız gününbirlik, her gün takip ediyorlar. Başkanımız düzenli takip ediyor. Kolay bir iş değil, sabrınız için teşekkür ederiz ama işte adalet, adalet, gerçekten mümkün olduğu kadar her yerde sağlanmalı, temennimiz de o. Adalet yoksa ülke yıkılır; bu kadar net, bu kadar açık.

Şimdi, adliyelerin dağınkılığına ilişkin sabahtan bir açıklamamız oldu, bir vekil arkadaşımız da söyledi. Ben sadece bu sebeple İstanbul'dan Ankara'ya gelmiş bir avukatım Sayın Bakanım. Şimdi, o dönem, İstanbul'da adliyeler darmadağınkti, Ankara'da tek adliye vardı. Çalışma koşullarının zor olacağı gerekçesi, ailemin de burada olması sebebiyle daha rahat bir ortamdı avukatlar için Ankara. O dönem geldik Ankara'ya, İstanbul'daki adliyeler birleştirildi, Ankara'dakiler darmadağın oldu, geldiğimize pişman ettiniz bizi Sayın Bakan. Yani “Birleştireceğiz.” diyorsunuz. Ne zamandır görüşülüyor? Barolarla da görüşüyorsunuz, onların talepleri de var, biliyorum ama öncelik, bu Ankara Adliyesinin birleştirilmesi, hem de merkezi bir yerde yapılması lazım.

Şunu söyleyeyim: Avukat camiasında mevcut adliyeler konuşuluyor. Bir kere fiziki koşulu imkânsız olan yerler kiralanmış “Oralara dünyanın rakamları ödeniyor.” şeklinde inanılmaz laflar dolaşiyor. Gerçekleri Sayıştay raporlarından görebilir miyiz, bilemiyorum ama başta fiziki koşulunun zaten adliye olmasının mümkün olmadığını hepimiz gördüğümüz hâlde, gidilmiş, oralar tutulmuş. Ankara bir an önce toparlanmalı.

Onun dışında, avukat arkadaşların çok ciddi talepleri var. Mesela bu UYAP sorgularından yetki istiyorlar. UYAP sorgularında yetki isteyip kendi dosyalarında yetkilerinin genişletilmesini istiyorlar. Çok basit bir talep aslında, yapılabilir. Bir görev suçu varsa da gereği yapılır zaten ama avukatlar bu konuda bir güven istiyor Sayın Bakanım.

Aylık kirası, bilemiyorum, teyit vardır ama Bakanımıza sunarım. Bir yerden geldi, teyide muhtaç olduğu için... Bilemiyorum ama söylerim. Çok ciddi rakamlardan bahsediliyor.

Şimdi, onun dışında, stajyer avukatlar sağlık güvencesi istiyor ve “Stajyer avukatlara ücret ödenemez.” hükmünün kanundan çıkarılması isteniyor avukatlar tarafından.

Başka bir husus daha var. Avukatlar hassas bir iş yapıyor, çok hassas bir iş yapıyor; bütün suç unsurlarıyla -ya bir tarafa ya karşı tarafa- uğraşırken görevi gereği, çok ciddi suçlara maruz kalıyorlar. Avukatlara karşı işlenen suçlarda ceza miktarının artırılmasından tutun diğer etkili önlemlerin bir an önce alınması gerekiyor.

Onun dışında, ben Cezaevleri Alt Komisyonu üyesiyim. Bu dönem Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünüzün bize yaptığı sunumdan anlıyoruz ki çok ciddi hak ihlalleri başvurusu oraya da yapılıyor ve bize de yapılıyor. Dört ayda 919 başvuru yapılmış İnsan Hakları Komisyonuna ve bunların 663'ü cezaevlerinden gelmiş Sayın Bakanım; çok ciddi bir rakam. Cezaevlerinin bir an önce daha iyiye evrilmesi lazım. Şimdi diyoruz ki 260 bin kişi kalıyor, 220 bin kişilik kapasite var. 40 bin kişi nerede

kalıyor, nerede yatıyor, hangi koşullarda yatıyor? Şimdi, cezaevi açalım da demiyorum. Bakın, cezaevleri açış şeklimiz bile inanılmaz kötü. Bunun çözümü cezaevi açmak değil ceza oranını düşürmektir. Ceza oranını düşürdüğümüzde, ekonomiyi iyileştirdiğimizde, suç sayısını düşürdüğümüzde zaten cezaevlerine ihtiyaç duymayacağız. Ama bir vekiliniz, daha doğrusu sizin vekiliniz değil, AK PARTİ’li bir vekil, Yozgat Vekilinin “Cezaevleri bacasız fabrika. Hayırlı olsun memleketimize.” diye bir izahı vardı. Aslında ülkede cezaevleri açmak değil, kapattığımız zaman ülke iyiye gidiyor demektir ama bir alkış tufanıyla cezaevleri açmak ülkenin geldiği hâli gösteriyor. Bunu üzülererek izliyoruz. Keşke her gün bir protokolle, bir coşkuyla, sırasıyla, ülkemizde cezaevine ihtiyaç kalmadı diye kapatsak.

Onun dışında, büyük büyük adliyeler kuruyoruz ve çok ciddi, geniş katımlı yargılamalar oluyor. Bu demektir ki ülkede her geçen gün suç oranı artıyor ve artarak devam ediyor. Keşke ihtiyaç duyulmasa da adliyeleri de küçültsek. Ama büyük adliyelere ihtiyaç duymaya... Cezaevlerinde insanları yatıracak yer bulamadıktan sonra yeni yeni cezaevlerini hele hele bir de alkışla açmak bu ülkemin, güzel ülkemin kötüye gittiğinin göstergesidir; üzülererek belirtmek istiyorum.

Son olarak şunu söyleyeceğim: Ben de Çağdaş Hukukçular Derneği üyesiyim ve Genel Başkanımızın yargılandığı bir dosya İstanbul 37. Ağır Ceza Mahkemesinde. Bakın, 14 Eylülde yargılandılar, tahliye olduktan üç gün sonra yeniden tutuklandılar ve tutuklayan, daha doğrusu, tahliye eden mahkemenin üyelerinden birisi Başkan Vekili Kadir Alpar 18. Asliye Ceza Mahkemesine üye olarak atandı. 37. Ağır Ceza Mahkemesi üyesi Serkan Baş ise 15. Ticaret Mahkemesi üyeliğine atandı, hemen karardan sonra.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Bu, vicdanlara sığmıyor. Kararı siz vermeyebilirsiniz, başkası vermeyebilir, yeri değişebilir ama bu kararın hemen sonrasında, üç gün sonra bu yerlere gönderilmeleri en basit haliyle akla şaibeyi getiriyor Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.21

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.37

BAŞKAN: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, 20’nci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Bankoğlu, buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle ülkemizdeki hukukun ve hak ihlallerinin geldiği durumun uluslararası alandaki karşılığında bahsetmek istiyorum size. Aslında, hepimizin de bildiği gibi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne tarafız ve ihlal karar sayısı sıralaması bakımından da Rusya’nın ardından 2’nci sırada ülkemiz ve 2017 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği ihlal kararlarının çoğunluğunu oluşturan tam 529 kararın da Rusya, Türkiye, Romanya ve Ukrayna hakkında verildiğini sizlere hatırlatmak istiyorum.

Bu noktada Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolu, bahse konu ihlal sayılarını önemli ölçüde azaltmış olsa da değerli milletvekilleri ve buna ek olarak OHAL işlemlerini inceleme komisyonu da kurulmuşsa da yine de ülke olarak bu konuda olduğumuzu hatırlatmak istiyorum. Yoksa Sayın Bakan, Rusya’yla kıyasıya bir rekabet içindeydik ve değerli milletvekilleri, hak ihlali konusunda da neredeyse 1’inciliği kapmak üzereydik.

Ayrıca, Türkiye’nin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde çarptırıldığı cezalar da son beş yılda tam 13 kat artmıştır değerli vekiller ve Sayın Bakan. 2012’de 3,9 milyon olan tazminat tutarının 2017 yılında rekor bir yükselmeye 52,3 milyona çıkarıldığını hatırlatmak istiyorum.

“Bunları neden hatırlatıyorsunuz Sayın Vekil?” dersiniz eğer bana, hem Sayın Bakanın burada olmasından mütevellit hem de Sayın Cumhurbaşkanının hem bugün hem de daha önce açıklamış olduğu “Biz bu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesini, sözleşmeyi, bu kararları tanımıyoruz.” ifadesinin bağlamında hatırlatmak istiyorum ve Sayın Bakana -az önce de kendisi söylemişti çünkü- sormak istiyorum: Bu bağlamda, gerçekten -Sayın Cumhurbaşkanı tanımıyor olsa da- acaba siz öncelikle sözleşmeyi, sonrasında da mahkemenin kararlarını tanıyor musunuz? Bunu sormak istiyorum. Çünkü az önce konuşmanızda dediniz ki: “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi süreçlerine verdiğimiz önemin bir gereği olarak biz bir eylem planı gerçekleştireceğiz.” O yüzden de umuyorum ve zannediyorum ki siz bu mahkemeyi de kararları da önemsiyorsunuz.

Bir diğer konu, yine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde, bildiğiniz üzere, tam olarak 30 Nisan 2017 tarihinden beri herhangi bir Türk yargıç bulunmuyor. Değerli milletvekilleri, ilgili komite 27 Eylül 2018’de Hükümetin gösterdiği adayların hepsiyle mülakat gerçekleştirdi ve inanılmaz bir biçimde, tam tam tamına 3’üncü kez Türkiye Cumhuriyeti devletinin sunduğu listeyi reddetti ve sebebi, adayların yeterli düzeyde nitelikli olmayıştı. Bu basiretsizlik nedeniyle tahmini olarak 2019 yılının Nisan ayına kadar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde bir Türk yargıcımız bulunamayacak.

İki senelik bu büyük boşluğun sebebini nasıl açıklamak istiyorsunuz Değerli Bakan? Türkiye neden dünya sahnesinde bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi hâkimi bile yetiştiremeyen ülke konumuna düşürülmektedir? Bunu sormak istiyorum.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Yetiştiremiyor değil de aday gösterilmiyor.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Gösterilmiyor, evet.

Az önce de söylediler ama çok önemli olduğunu düşündüğüm ve bir kez daha vurgulamak istediğim için söylemek istiyorum. Dünya Adalet Projesi tarafından hazırlanan 2017 Yılı Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde Türkiye’nin 113 ülke arasında 101’inci sırada yer aldığı arkadaşlar az önce ifade etmişlerdi ama bunu şu anlamda vurgulamak istiyorum değerli milletvekilleri: Aynı endekste ülkemiz 2014’te 59, 2015’te 80 ve 2016’ta 99’uncu sırada bulunuyordu. Türkiye, ayrıca, iktidar üstünde en az denetimin olduğu ülkeler arasında da 3’üncü sıradadır değerli vekiller. Ne yazık ki durum bu şekilde, bunu elzem olduğu için hatırlatmak istiyorum.

Son olarak -süremiz olmadığı için- Türkiye Barolar Birliğine kayıtlı yaklaşık 120 bin avukat meslektaşımın çok fazla sorunu var ve avukatların kalitesinin, mesleki gelişmelerinin denetlenmemesinin de ne yazık ki bizim mevcut iktidarımızın politikalarından kaynaklandığı ortadadır. Siz az önce söylediniz konuşmanızda “Bir sınav gelecek, avukatlık sınavı, mesleki yeterlilik sınavı gelecek.” dediniz Sayın Bakan ama daha önceki konuşmalarda da bu söyleniyordu. Acaba bu konuda sizden net bir aksiyon planı ve zaman çizelgesi öğrenebilir miyiz? Bu konu dönem dönem gündeme gelip bir türlü hayata geçirilememektedir zira.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Tüm bunlarla birlikte, tarafsız ve bağımsız yargı Adalet Bakanlığınızın neresinde bulunmaktadır? Onu da sormak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bankoğlu.

Sayın Şahin...

FKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2019 yılı Adalet Bakanlığımızın bütçesinin de hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sayın Bakan, adalet kavramı her toplum için en önemli dayanak noktasıdır. Adaletin olmadığı bir toplumun ayakta kalması mümkün değildir. Sunumunuzda da belirttiğiniz gibi, tarih boyunca devletlerin en önemli amaçlarından biri iyi işleyen bir adalet sisteminin tesisi olmuştur. Zira “Toplum yaşamının huzur ve barış içerisinde sürdürülebilmesi için bağımsız, tarafsız, hızlı ve etkin işleyen bir adalet sisteminin varlığı zorunludur.” diyorsunuz. Hatta ekonomik kalkınmanın da öncelikle şartı olarak adaleti gösteriyorsunuz. Bu söylediklerinize, doğal olarak, kimsenin itirazı olamaz ama gerçek durum, sizin de bildiğiniz gibi, maalesef böyle değil. Vatandaşa sorduğumuz zaman adalete güvenin oldukça düşük oranda olduğunu hepimiz biliyoruz. Kendi vatandaşımızın dahi adalete güvenmediği bir ortamda yabancı yatırımcılar nasıl güvenip de gelip ülkemize yatırım yapsınlar? Bunu değerlendirmenizi rica edeceğim.

Yine, sunumunuzda “güven veren ve erişilebilir bir adalet sistemi” diyorsunuz. Hâlihazırda ki durumda adaletin güvenmediğini hepimiz biliyoruz; bu, doğru değil. Ama adaletin erişilebilir olduğu doğru, şu bağlamda: Vatandaşımızın erişemediği adalete maalesef, yabancı devlet adamları, Merkel erişebiliyor, Trump erişebiliyor, Suudi prensi erişebiliyor ama ne hikmetse bir türlü kendi vatandaşımız

adalete erişemiyor. Yurt dışından baktığımız zaman da Türk yargısının tarafsız ve bağımsız olmadığı büyük oranda kabul görmekte. Zaten Avrupa Birliğiyle yapılan müzakerelerde de karşımıza çıkan en büyük sorun, hukukun üstünlüğü ve yargı bağımsızlığı konusu. Buna bir örnek vermek istiyorum, en son Rahip Brunson kararı, Türk yargısının tarafsızlığına ve bağımsızlığına gölge düşürmüş bir karardır. Duruşma tarihinden önce basında sonucun ne olacağı günler öncesinden ilan edilmiş ve sonuç da aynen basının söylediği gibi çıkmıştır.

Efendim, bir taraftan yargıya güven azalırken diğer taraftan da suç oranları giderek artmaktadır, cezaevleri dolup taşmaktadır. Durmadan yeni cezaevleri yapmak zorunda kalıyoruz. Başarı, cezaevlerini açmakta değil adaleti her yönüyle, evrensel değerler çerçevesinde tesis etmek ve suç oranını azaltmak olmalıdır. Adalet mekanizmamız tutarsızlıklarla dolu ve âdeta savrulur tarzda. Bakınız, 12 Eylül 2010 referandumu sonrası değişen Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, gerçi, şimdi “Yüksek” kalktı ama... Birtakım savcılar ve hâkimler tarafınızdan kutsallaştırıldı, olağanüstü, özel yetkilerle donatıldı bu kişiler, altlarına zırhlı araçlar verildi ve bu tür savcılar ve hâkimler eliyle adalet âdeta katledildi. Bu ülkenin yurtsever, vatansever insanları düzmece Balyoz, Ergenekon gibi davalarla hapisanelerde tutsak edildiler. Sonra hangi noktaya geldik? O kutsadığımız savcıların, hâkimlerin terör örgütü mensubu oldukları ortaya çıktı, kimi tutuklandı, kimi yurt dışına kaçtı.

Yine sunumunuzda “Önümüzdeki Dönemin Stratejik Kavramları” başlığı altında şunları söylüyorsunuz: “Hâl ve özgürlüklerin korunup geliştirilmesi, adalete erişim imkânlarının güçlendirilmesi, etkinliğin ve verimliliğin sağlanması, makul sürede yargılama hakkının korunması.” Bu bağlamda, size şunu sormak istiyorum Sayın Bakanım: On altı yıldır ne yaptınız? On altı yıldır iktidarda kim vardı? Yani on altı yıldır hiçbir şey yapmadınız mı adalet adına? Bakınız, bir örnek vermek istiyorum, seçim bölgem Balıkesir’de dün Abdullah Cömert’e ait dava sonuçlandı -çarpıcı bir örnek olarak size vereceğim- ve dava neticesinde... Abdullah Cömert 20’li yaşlarında ölen bir gencimizdir Gezi olaylarında, davası Balıkesir’de sonuca bağlandı ve Abdullah Cömert’i öldüren kişi 6 yıl 10 ay 15 gün ceza aldı. Annesi dava sonrası şöyle dedi Sayın Bakan: “Böyle adalet olur mu? Benim çocuğum beş yıldır toprak altında.” İşte, adaletin geldiği nokta bu şekilde, toprak altında ve sizlerden Bakan olarak artık toprak altına gömülmüş bu adaleti başımızın üzerine çıkarmanızı bekliyoruz.

Ben tekrar çalışmalarınızda başarılar diliyorum, 2019 yılı bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, evet, sunumunuzu dikkatle dinledik ve ben de Avrupa Birliği Uyum Komisyonuyla ilgili olarak bu süreçteki adalet alanındaki gelişmelerden bahsedeceğim. Sunumunuzda, özellikle, bağımsız, tarafsız, şeffaf, güven duygusu veren yargı vurgusunu çok yaptınız ve Adalet Bakanlığı bütçesini konuşurken de bugün genel konuşmalar da bu konular üzerineydi. Bu durum doğal olarak temel sorun alanlarını bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Adalet noktasında ne kadar mesafe katetmemiz gerektiğini de bugün tekrar teyit etmiş olduk. Şöyle ki: Söylediğim gibi, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu olarak ve 2007’den itibaren de özellikle hukuk alanında Türkiye’yle ilgili hazırlanan raporlarda da gerçekten en çok tartışma alanı olan ve raporlara yansıyan temel nokta, hukuk devleti, adalet, yargı alanındaki uygulamalar ve bu raporlara yansıyan en temel nokta, Türkiye’nin hukuk devleti ilkesinden uzaklaşması konusundaki tartışmalar. Özellikle de Avrupa Birliğiyle ilgili ya da oradaki parlamenterlerle yapmış olduğumuz tartışmalarda en çok ortaya çıkan yeni Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte kuvvetler ayrılığı ilkesinin ortadan kalkmasıyla ilgili kaygılar ve maalesef, bir tek adam rejimi ve onun yargının üzerindeki vesayeti ve yargının bağımsızlığının korunması gerektiği, hukukun üstünlüğünün temin edilmesi gerektiği noktasındaki kaygılar ve görüşler bütün

ortak görüşlerdi bizim yapmış olduğumuz temaslarda. Maalesef, bu uyarıların bütün maliyetinin de başta demokrasi, yargı bağımsızlığı, hukuk, insan hakları ve –bugün de konuşuldu- ekonomi üzerindeki etkilerini biz bütün toplum olarak yaşıyoruz.

Son geldiğimiz noktaya baktığımız zaman, geçen hafta yayımlanan raporla, Türkiye'nin, bizim, gerçekten, resmî aday ülkesi olduğumuz Avrupa Birliğiyle müzakere sürecimizin durma noktasına gelmesi ve burada, temel gerekçe de adalet, hukuk ve yargı alanlarıyla ilgili, özellikle 23 ve 24'üncü fasıllarla ilgili getirilen eleştiriler ve yargının tamamen siyasetin etkisinde kalmasıyla ilgili eleştiriler. Liyakat yerine sadakatin hâkim olması ve 15 Temmuzda yaşanan büyük travma, özellikle de adalet alanında yaşanan travma. Ama onun akabinde yaşanan, yapılan uygulamaların ise bu travmayı ortadan kaldırmadığı gibi gerçekten, kaygıları da artırdığı noktaya geldiğine... Bugün Adalet Bakanlığı 2019 bütçesini görüşürken de hep temel sorun alanları aynı kaygılar, adaletin vesayet altında olduğu, yargı bağımsızlığının tam temin edilemediği gibi benzeri kaygılar.

Davalar oldu, uygulamaya döndüğümüz zaman, rahip kararı, Almanya, Fransa vatandaşı gazetecilerin tutuklanması, serbest bırakılması noktasındaki maalesef, talimata dayanan bir yargı sisteminin olduğuyla ilgili kaygılara hepimiz şahit olduk. Raporlar var bununla ilgili yayımlanan, Hukukun Üstünlüğü Endeksi var Sayın Bakan, gerçekten önemli, güvenilir kurumların yapmış olduğu, sürem az olduğu için tek tek söylemiyorum. Bütün bunlar gerçekten kaygı verici ve bu raporların Türkiye'deki uygulamayı da tam manasıyla yansıttığına hepimiz şahit olduk.

Ben taslak rapordan bahsetmek istiyorum. Gerçekten hukukun üstünlüğü, adalet ve demokrasi, 23 ve 24'üncü fasıllarda sizden beklenti çok büyük çünkü müzakerelerimiz durdu ve Avrupa Birliğinin o denetim mekanizmasında maalesef, demokratikleşme noktasında, birçok insanın tek umut kaynağı sizlerin yapacağı uygulamaya dönük çalışmalar. Burada ne düşünüyorsunuz? Ne yapacaksınız? Çünkü 23 ve 24'üncü fasıllarda müzakere süreci durdu, sizin de Reform Eylem Grubu toplantınız... Geçen Dışişleri Bakanlığında söyledim, Avrupa Parlamentosunda yapmış olduğumuz toplantılarda bu Reform Eylem Grubu'nun toplanması dahi bir adım olarak görüldü ve sizin burada çok önemli bir sorumluluğunuz var. Süreç nasıl olacak? 29 Ağustostan bayağı bir süre geçti ama sizin Reform Eylem Grubu'ndaki reformlarınız ne aşamada? Ne yapmayı planlıyorsunuz?

Kavala davası, gerçekten, bu belki de sizin Reform Eylem Grubu toplantınızdaki adil yargılama, yargıya güveni tesis etmek anlamında önemli bir dava çünkü uygulamaya dönük bir adım olmuş olacak. Kavala davasında gerçekten bir iddianame yok; ne yaptığını ne ailesi biliyor ne kamuoyu biliyor, neden suçlanıyor, iddialar neler. Gazeteciler diyoruz, "O gazeteciler gazetecilik faaliyeti yapmıyordu." Akademisyen diyoruz, "Onlar akademisyenlik faaliyetleri değil." O zaman, bunları gerçekçi şekilde bir iddianameyle yargının ortaya koyması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özdemir.

Sayın Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Adalet Bakanlığının bütçesi hayırlı uğurlu olsun.

Ben avukatların iş alanlarının daraltılması konusunda avukatların endişeleri olduğunu belirtmek istiyorum. Bu konuda, bu alanların daraltılması, endişelerin ortadan kaldırılması için Adalet Bakanlığının çalışmalar içerisinde olması gerektiği konusunda arkadaşlar bize ulaşıyorlar.

UYAP konusunda da... UYAP altyapısının avukatlara yönelik ve tüm kullanıcı sayısı ile ağırlığını çekebilecek düzeyde. Teknolojik olarak altyapısının biraz daha geliştirilmesi gerekir diye düşünüyorum. Avukatlar, hâkim, savcılar açısından da önemli.

Hukuk eğitiminde kalitenin ortaya konulabilmesi için hukuk fakültelerinin sayısının dondurulması, hukuk fakültelerinde bulunan profesör ya da eğitmen, akademisyen kadrosunun yeterli olmadığı yerlerde ise bu fakültelerle ilgili olarak üniversitelerarası YÖK'le, kurulla temas edilip bunların dondurulması, kontenjanlarının doldurulmasının önemli olduğunu düşünüyorum.

Adil yargılanma hakkı, hukuk devleti savunma hakkının kutsallığı, hak arama hürriyeti ve yargının siyasallaşması konusunda arkadaşlarımız AİHM kararları çerçevesinde, bu uygulamalar çerçevesinde eleştirilerini ortaya koydular. Bunlar çok önemli noktalar çünkü yatırımcının ülkemize gelebilmesi için, Türkiye'de ekonomik anlamda bir çalışma yapılabilmesi için bu alanlarda yargının tarafsız ve bağımsız olması gerektiğini düşünüyorum.

Birkaç noktada da Sayın Bakanımıza taleplerimiz olacak: Cezaevlerinde son zamanlarda intihar vakaları çoğaldı. Örneğin, son sekiz yılda 77 çocuk cezaevlerinde intihar etti. Bununla birlikte, 2016'da ise normal, yetişkin sayısı 66'ya çıkmış durumda. Kademe kademe artıyor. Bu intihar vakalarına ilişkin herhangi bir çalışma yapılıyor mu? "Cezaevinde yaşanan intihar vakalarına ilişkin -bu çalışmalar sonucunda- bir müdahaleniz olacak mı?" diye sormak istiyorum.

Sonra, 100 Günlük Eylem Planı'nda verilen sözler vardı. Bu sözler içerisinde -temmuz ayında sizin de beyanınız vardı- ilk çıkarılacak yasalarda çocuklara karşı cinsel istismarla ilgili bir yasal düzenleme yapılacaktı. Bir de hayvanlara karşı işlenen öldürme ve eziyet fiillerine ilişkin çalışmalar içerisinde olunacaktı. Bu konuda Bakanlığınızın tasarrufları nedir?

Bir de cezaevinde çalışan infaz koruma memurları var. İnfaz koruma memurlarının özlük hakları çok önemli. Bu çalışanların haklı talepleri var, sözleşmeli personelin kadroya alınıp alınmayacağı konusunda talepleri var. İnfaz koruma memurlarına 3600 ek gösterge hakkı tanınıp tanınmayacağı konusunda, fazla mesai konusunda, yıpranma payları konusunda talepleri var. Bu konularda herhangi bir çalışma yapılıyor mu?

Bir de önemli gördüğüm bir husus var: Adalet meslek yüksekokulları uzun yıllar önce kuruldu. Bu okulların kurulmasındaki amaç adalet liseleriyle beraber Adalet Bakanlığına, cezaevlerine, adliyelere eleman teminini sağlamaktı. Ancak son zamanlarda, işe girenler yani sınavları kazananlar, kâtiplik sınavını kazananlar, infaz koruma memurluğunu kazananlar ziraat mühendisliğinden tutun, işletmeciliğe kadar birçok meslek grubuna tabi olan kişilerden oluşmakta. Bu çerçevede, adalet meslek yüksekokulu adli istihdamda yer tutması amacıyla açılan bölümler arasına girdiği hâlde kaç yüksek okul mezunu istihdam edildi bugüne kadar? Bu istihdam sayısının genel personel sayısına oranı nedir ve artırmayı düşünüyor musunuz? Bu konuda da bir çalışma yapılmasını diliyorum.

Bakanlığın bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş, siz buyurun bu arada.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Adalet Bakanlığının değerli bürokratları, değerli basın mensupları; sözlerime başlamadan önce hepinize saygılarımı sunuyorum.

2019 yılı Adalet Bakanlığı bütçesinin de ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. AK PARTİ döneminde kırıntısı kalmayan adaletin 2019 yılında Türkiye'de tam anlamıyla tesis edilmesini umuyor ve diliyorum.

Değerli milletvekilleri, çok önemli bir Bakanlığın bütçesini konuşuyoruz. Bugün AK PARTİ döneminde hiçbir sorunu çözülemeyen, tam tersine, yapısal ve zihinsel sorunları derinleşerek devam eden ve sorunlar yumağı hâline gelen bir adalet sistemini konuşuyoruz. Kant “Adalet dünyadan kalkarsa insan hayatına değer verecek hiçbir şey kalmaz.” der. Doğru mu? Son derece doğru. Evet, adalet ekmek kadar, su kadar yaşamsal öneme sahiptir. Adaletin olmadığı yerde insan da olmaz, devlet de olmaz. Yine adalet, bir devletin en önemli taşıyıcı kolonudur. İşte bugün Türkiye’de bir devletin en önemli taşıyıcı kolu olan adalet erki ağır hasar almıştır ve maalesef güçlü değildir. Bir ülkede eğer adalet ağır hasar aldıysa ve güçlü değilse o devlet de çökmeye mahkûmdur. Onun için Türkiye’de adaleti güçlendirmemiz gerekir, hâkim, savcı ve avukatların bağımsızlığını ve tarafsızlığını sağlamamız gerekir. Tabii, sizin. yürütme erki olarak “Efendim, Türkiye’de şöyle iyi adalet var, böyle güzel adalet var.” diye övünmenizin de gerçekte hiçbir kıymeti yoktur. Bunun için, önemli olan, sizin gibi düşünmeyen farklı toplum kesimleri sizin adaletiniz için ne diyorlar, onların görüşleri ne; dış dünyada yargı sistemi ve demokrasisi güçlü ülkeler Türkiye’de adaleti nasıl görüyorlar, asıl bunlar önemli. Ama bugün bakıyoruz, günümüz Türkiyesinde maalesef adaletin kırıntısının kalmadığını herkes biliyor ve görüyor. Toplumun büyük bir bölümü, vatandaşlarımız AK PARTİ’nin yapboz tahtasına döndürdüğü yargıya hiçbir şekilde güvenmiyor. Güven vermeyen bir yargı ise bitmiş bir yargıdır. İşte Yargıtay Başkanı Sayın İsmail Cirit 2016 Nisanında diyor ki: “Geçmişte yargıya güven yüzde 70’di, şimdi yüzde 30’lara düştü.” Bugün yargıya olan güven belki yüzde 10’lar seviyelerinde bile değil düşünüyorum.

İşte gayrimeşru Anayasa değişikliği sonucu tesis edilen tek adam rejimiyle kuvvetler ayrılığı ilkesi tamamen bitirildi; yasama, yürütmeye yani saraya bağlandığı gibi yargı da tam anlamıyla saraya bağlandı. Bağımsız, tarafsız ve objektif yargı maalesef kalmadı, siyasallaşmış bir yargı var. Yargı, âdeta sarayın arka bahçesi durumunda ve bugün bağımsız ve tarafsız olması gereken yargı âdeta bir sopa gibi kullanılıyor; bugün yargı, AK PARTİ’nin kendisi gibi düşünmeyen, farklı düşünen tüm toplumsal kesimlerine baskı kurmak amacıyla, sindirmek amacıyla bir sopa gibi kullanılıyor ve yargıçlar ve savcılar kritik davalar öncesi maalesef karar vermeden önce saraya bakıyorlar, “Acaba ben bu davada sarayın istemediği yönde karar verirsem başıma ne iş gelir?” diye düşünüyorlar. Bugün toplumda büyük bir korku iklimi var, toplumun geniş kesimleri korku içinde, vatandaşlarımız korku içinde. Tabii ki yargıçlarımız ve savcılarımız, avukatlarımız ve yargı personelimiz de korku içinde. İşte böyle bir korku ikliminde, işte böyle korkan savcının, hâkimin, avukatın, personelin olduğu bir adalet sisteminde maalesef adalet çıkmıyor. Ne çıkıyor? Zulüm çıkıyor, haksızlık çıkıyor ve adaletsizlik çıkıyor.

Sayın Bakan, yani bugün Türkiye adalete susamış durumda; bağımsız, tarafsız, objektif yargıya susamış durumda. İşte bu yargıdaki olumsuz tablonun, tek adam rejiminin faturasını da Türkiye ağır bir biçimde ödemeye başladı. Türkiye tarihinin en büyük ekonomik kriziyle karşı karşıyayız. Bu ekonomik krizin en önemli sebeplerinden birisi de tek adam rejimidir, bir diğeri de yargının içine düştüğü bu acı tabludur. Tek adam rejiminin olduğu, adaletin olmadığı bir ülkeye kimse güvenmiyor ve maalesef yatırım yapmıyor. Avrupa Birliği raporlarına bakıldığında, hukuk devleti ilkesinin, kuvvetler ayrılığı ilkesinin AK PARTİ döneminde ağır bir yara aldığı sürekli vurgulanıyor.

Değerli arkadaşlar, dış borçla büyüyen, dış borcu 470 milyar doları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Demirtaş.

Sayın Kılıç...

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz Adalet Bakanlığı bütçesinin ülkemize ve insanlarımıza hayırlı olmasını ve iyilikler getirmesini diliyorum.

Sayın Bakanım, sonda söyleyeceğimi başta söyleyerek sözlerime başlamak istiyorum. Ne yazık ki hukuka ve adalete güvenin en az seviyelerde olduğu bir dönemdeyiz. Bütün arkadaşlarımın dile getirdiği bu tespite inanırsınız ya da inanmazsınız, takdir tabii ki sizin fakat maalesef gerçek bu. Bunun için şöyle bir sokağa çıkmak, insanların yüzündeki tedirginliğe bakmak, iki kelime konuşmak yeterli. Bu topraklarda insanlarımızın barış içinde, huzur içinde, devletine güvenerek, hukuka güvenerek kardeşçe yaşama hakkının yavaş yavaş ortadan kalkmaya başladığına hep beraber tanık oluyoruz. Herkes geleceğinden endişeli, yarım göremiyor. Hükümet de göremiyor, onun için de bol bol cezaevi yapıyor. 2018 yılında açılan cezaevi sayısı 17. Cezaevi yatırımı, katma değerli üretime, istihdama ve fabrikaya yapılan yatırımları geçmiş durumda, yenileri de görüyoruz ki yolda. Demek ki planlama, suç ve suçlunun azalmasına değil, daha çok insanın cezaevine atılmasına yönelik.

Yanlış anlamayın, tabii ki bunun faturasını tek başınıza size ya da Bakanlığınıza çıkarmıyorum çünkü bu fatura yalnızca bir kişiye, bir kuruma veya bir bakanlığa çıkartılamayacak kadar ağır. On altı yılın tahrifatı bu. Evet, görünürde demokrasiyle yönetiliyoruz; yasama, yürütme, yargı, basın, hepsi mevcut ancak bu on altı yıllık uygulamalar sonucu bugün ne yasanın gücünden ne yargının tarafsızlığından ne de özgür basından söz etmek mümkün değil. Bu güven kaybı tabii ki AKP hükümetleri döneminde oldu. Oysa on altı yıl boyunca sürekli yargı reformları yapıldı, bu reformlar yapılırken kim kimi aldattı, kimler kimleri kandırdı biz bunlardan geçtik ama bütün bunlardan ders çıkartıldı mı? İşte bu soru işareti karşımızda duruyor ve aynayı çevirip kendimize yüzleşmemiz gerektiğini söylüyor. Sayın Bakanım, Bakanlık kendisiyle yüzleşti mi? Örneğin FETÖ terör örgütüne teslim edilen yargının tekrar bir başka yapının esiri olmaması için gerekli önlemleri aldınız mı? Bu bağlamda sormak istiyorum: Mesela Menzil tarikatıyla ilgili ne düşünüyorsunuz? Sayın Bakan, otoriter yönetimlerin temel özelliği çıkartılan yasaların, düzenlemelerin ve uygulamaların kendi ideolojik tercihlerine göre anayasal sisteme uygulanmasıdır. Bu yönetimlerde yasanın adaleti değil şekli önemlidir. Bugün bizdeki durum da aynen bu durumda. Yasaların geçerliliği ve yararı siyasal gücün isteklerini ne kadar karşıladığıyla ölçülmekte. Artık siyasal güç suçu ve yaptırımı belirleyen bir güç. Deniz Yücel ve Rahip Brunson davaları da bu tespitin en somut örneği. Bıraktık bütün bunları Anayasa Mahkemesinin dahi kararının tanınmadığı bir dönemden geçiyoruz, Enis Berberoğlu kararı ortada. Bu durumda insanlar adalete, hukuka, Meclise, basına ve Adalet Bakanlığına nasıl güvenebilirler?

Sayın Bakan, değerli üyeler; bireyler olarak hepimiz toplumsal yaşamın birer parçasıyız. Bireyin kendini huzurlu ve güvenli hissetmesi, o topluma karşı olan aidiyetini de güçlendirir. Onun için yaşamın getirdiği maddi ve fiziki eşitsizliklerin yanına bir de adaletsizliği eklerseniz toplumsal birlik ve beraberliğe en büyük darbeyi vurmuş olursunuz. Bu nedenle, insanı insan yapan vicdan ve adalet terazisinin ideolojik prangalara tutsak edilmemesi gerekir. İçinde bulunduğumuz bu süreçte hukuki güvensizlikler maalesef toplumsal bir sorun hâline gelmiştir. Bu bağlamda size ve Bakanlığınıza düşen en önemli görev bence hukuka ve adalete güvenin tam anlamıyla egemen kılınmasıdır.

Bu düşüncelerle bütçenizin hukukun üstünlüğü ve adaletin güvenilirliği adına ülkemize tekrar hayırlı olmasını diliyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Karası? Yok.

Sayın Kılınc? Yok.

Sayın Arslan? Yok.

Sayın Baltacı? Yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim söz talebim var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Tanal, sizin söz hakkınız yok.

Sayın Kaya, buyurun.

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, 2019 bütçe sunuş konuşmanızda “Bölge adliye mahkemeleri yargılamaların makul sürede ve etkin yürütülmesine önemli katkıda bulunmuştur.” dediniz. Sonrasında söylediklerinizi aktarmayacağım ama ondan sonra şöyle bir cümle kurdunuz, dediniz ki: “Önümüzdeki süreçte hâkim ve cumhuriyet savcısı sayısının artırılmasına bağlı olarak dört bölge adliye mahkemesi –Kayseri, Diyarbakır, Van ve Trabzon- daha faaliyete geçirilecek ve iş durumuna göre bazı yerlere ilave daireler kurulması sağlanacaktır.” Şimdi, bu sözlerinizden Trabzon adına, Trabzon Bölge Adliye Mahkemesinin açılması adına açıkçası umutlandım. Trabzon Bölge Adliye Mahkememiz, binamız her şeyiyle hazır. Eski bir bina, büyük bir onarımdan geçirilmiş, her şeyiyle dört dörtlük yapılmış, kapısına Trabzon Bölge Adliye Mahkemesi tabelası dahi asılmıştır. Hatta bu binaya başsavcı, kâtip, yazı işleri görevlileri, bina hizmetlileri ve şoför bile atanmıştır. Bu binamızın tek eksiği kalmıştır, o da yargıç ataması. Yargıç ataması yapılmadığı için hiçbir iş yapamayan bu binada iki yılı aşkın süredir tüm personele maaşları ödenmektedir. Binanın giderleri ve diğer giderler kamu tarafından karşılanmaktadır. Orada görevlendirilen personel de bu durumdan açıkçası hoşnut değildir. Çalışmak, iş yapmak, maaşlarını hak ederek almak istemektedirler.

Sayın Bakan, sadece yargıcı olmadığı için dosya kabul edemeyen bu mahkememizin açılmaması nedeniyle Trabzon ve bölge illeri, Rize, Artvin ve Gümüşhane’den gelen dava dosyaları sonuçlanmadan Samsun Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmektedir ve tabii ki adaletin tecelli etmesinde ciddi gecikmeler ve mağduriyetler yaşanmaktadır. Sayın Bakan, her şeyiyle hizmet vermeye hazır hâlde iki yıldır bekleyen Trabzon Bölge Adliye Mahkememize yargıç ataması neden yapılmamaktadır? Bu atama için ne beklenmektedir? Trabzon ve bölge halkı adına soruyorum: Trabzon Bölge Adliye Mahkememiz ne zaman davalara bakabilecektir?

Teşekkür ediyorum.

2019 yılı bütçemizin devletimize, milletimize, hepimize, sizlere hayırlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaya...

Sayın İlgezi...

Sayın Karabat...

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Bütçemizin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Öncelikli olarak birkaç rakam vermek isterim. 318 ceza infaz kurumunda 250.938 hükümlü ve tutuklu bulunuyor, oysa bu kurumların kapasitesi 213.706. Kurumlarımız yaklaşık yüzde 120 doluluk oranında ve devletimiz her yıl yaklaşık 24.500 yurttaşın cezaevine gireceğini öngörüyor. Arkadaşlarımız müteaddit defalar söylediler, her yıl da artan cezaevi yatırımları olacak; 2018 yılında 26, 2019 yılında 65 yeni cezaevi yapmayı planlıyoruz. Oysa cezaevi yatırımları kadar, suçu önlemeyle ilgili ne kadar

yatırım yaptığımız konusu bütçemiz açısından sorgulanması gereken bir durum olarak gözükmüyor. Elbette ki suçlu varsa bir cezaevi yapılmalı ama öncesinde suçu önleyici tedbirlerin artırılmasıyla ilgili yatırımların yapılması gerekir.

Bütçemiz hızlı bir şekilde personel harcamalarıyla artıyor, personel harcamalarının oranı artıyor, 2020 yılında bütçemizin yüzde 70-75'i personel harcamalarına ait olacak ve Bakanlık bütçemizin yüzde 11'i 2019 yılında -yaklaşık 2 milyar adliye- ve cezaevi binasına aktarılacak, bu arada 1 milyar 632 milyon civarında da mal ve hizmet alımı yapacağız. Mal ve hizmet alımı ve 2 milyarlık yatırımlarla ilgili bir noktaya dikkat çekmek istiyorum. Son yıllarda hızla artan bir şekilde 21/B maddesinden faydalanarak yapılan ihaleler ve mal ve hizmet alımları söz konusu. Örneğin 2017 yılında 97, 2018 yılında ise 128 ihale gözlemliyoruz. Şimdi, bu ihalelerin arasında, Sayın Bakanım, belki dikkatinizden kaçmış olur, öyle ihaleler var ki bunların 21/B'ye Adalet Bakanlığı tarafından söz konusu edilmesi ciddi bir şüphe götürür. Örneğin kahvaltılık alımları ihaleleri var; tarihi, ihale numarasını verebilirim. Örneğin gıda alımları var, müteaddit defalar ritmik olarak yeniden gıda alımları var. Et ve balık işi var örneğin. 14 kalemde kuru gıda ve kahvaltılık ürünleri alım ihaleleri var, sebze-meyve alım ihaleleri var bununla ilgili ve motorin alımları var, 19 kalem kahvaltılık gıda ihalesi var; hepsinin numarasını, yerini, zamanını, tarihini ayrıntılarıyla verebilirim. Yaklaşık 1 milyar 632 milyon harcama yapacağımız bir durumda, bunun üstüne de 2 milyarlık bir bina harcaması yapacağımız durumda; size şöyle özetleyebilirim: Bu bütçe İstanbul'daki yaklaşık 10 belediyenin bütçesidir ve bu kadar alımın 21/B'ye söz konusu edilme riski vardır ve üstelik bu, Adalet Bakanlığı bütçesi içerisinde yapılmaktadır. Bu konuya dikkatinizi çekmek isterim ve bu konuyla ilgili de bir araştırma yapmanızı özellikle istirham ederiz.

Değerli Bakanım, arkadaşlarımız içinde bulunduğumuz durumu özetleyen istatistikler verdiler, ben başka bir istatistiği daha sizlerle paylaşmak isterim. Türkiye'nin dünyada adalette nerede olduğunu özetleyen bilgiler verdiler, ben size şunu söylemek isterim: Türkiye'de 100 bin kişiye düşen profesyonel hâkim sayısı 13,92'dir. Bu, Avrupa Adaletin Etkinliği Komisyonu üyeleri ülkeler arasında en düşük değerdir. 2017 yılında Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde Türkiye, Doğu Avrupa ve Orta Asya grubu ülkeler arasında sonuncu, 113 ülke arasında 101'inci sıradadır. Adalette güvenle ilgili "Nereden çıkarıyorsunuz? Hangi araştırma var?" demiştiniz, oysa uluslararası birçok endeks Türkiye'deki adaletin giderek gerilediğini gösteriyor. Bu konuya da gereken ehemmiyeti hep beraber göstermemiz gerektiğini düşünüyoruz.

Saygıyla selamlıyorum.

Tekrardan bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Emir...

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, gerçekten güç bir iş yapıyorsunuz çünkü "Bu can bu bedende olduğu sürece Brunson'u iade etmeyeceğiz" diyecek kadar eli yargının içerisinde olan bir Cumhurbaşkanı'nın Bakanı olmak zor olsa gerek.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Yargı bağımsız, bak tam tersi oldu, gördünüz işte.

MURAT EMİR (Ankara) – Ama bu şöyle: Cumhurbaşkanı'nın yargıda taraf olduğunu ve elinin içinde olduğunu her fırsatta söylemesi gerçeğini değiştirmiyor; nitekim bugün AİHM kararının bağlayıcı olmadığını söyledi. "AİHM kararı Cumhurbaşkanı'nı bağlamıyorsa kimi bağlıyor?" diye sormak lazım. Yoksa bizim haberimiz yokken Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nden çekildi mi Türkiye veya Avrupa Konseyinden çekildi mi? Bunu sormak lazım.

Şimdi, biraz rakamlara bakalım dilerseniz. Sizin bütçe sunumunuza bakıyorum, burada ağustos itibarıyla mevcut 250.938 hükümlü veya tutuklu olduğunu söylüyorsunuz. Bu, aslında ciddiyetsiz bir şey çünkü son söylenen bir şeyde ağustos rakamının yazılması bence bir eksiklik ama siz konuşmanızda bunu tamamladınız, sizin verdiğiniz rakam 260.144. Şimdi, buradaki sıkıntı şu Sayın Bakan: Burada “2018 yılı sonunda 263 bin kişi olacağı varsayılıyor.” diyor oysa bizim sorduğumuz bir soruya 18/9 yani eylül ayının ortasından sonra verilen bir cevapta “250.549 tutuklu veya hükümlü” deniyor. Bu, şu demektir: Aslında son iki ay dahi olmadan, son elli sekiz günde 10 binin üzerinde artış var; bu, çok önemli bir rakam. Şimdi, eğer böyle artıyorsa bu 2018 yılı sonunda 263 bin kişiye nasıl ulaşacağız, daha fazla olmayacak mı? Veya 2019 sonunda, bu hızla artıyorsa- 287.500’ü nasıl bekliyoruz? Yani bu soruları bürokratlarımızın açıklaması lazım, burada büyük bir mantıksızlık, bir çelişki var. Eğer siz bir af...

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – “Son iki ayda 10 bin arttı?” mı diyorsunuz?

MURAT EMİR (Ankara) – Evet efendim, sizin rakamlarınızla.

Şimdi, eğer böyleyse 2019 rakamının çok yüksek olması lazım, o zaman benim aklıma “Af çıkarmayı mı düşünüyorsunuz?” sorusu ister istemez geliyor.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Ona bir bakalım.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, yine sunumunuzdan devam edelim. Bakın, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesiyle ilgili sözlerinizi söylüyorum: “İnsan haklarına ve bunun parçası olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi süreçlerine verdiğimiz önemin bir gereği olarak ülkemizde insan hakları standartlarının daha yükseltilmesine ilişkin çalışmalarımızı 2014 Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe giren bir eylem planı çerçevesinde sürdürmekteyiz. Planın güncellenmesi esnasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının titizlikle dikkate alınacağı kuşkusuzdur” demişsiniz, oysa Cumhurbaşkanının bugünkü açıklamalarıyla bu örtüşmemektedir, dikkatinizi çekerim.

Bir diğer önemsemediğim nokta -hızla gitmeye çalışıyorum- FETÖ’yle ilgili bir bölüm açmışsınız ama Fetullah Gülen’in iadesiyle ilgili tek bir cümleiniz yok. Bu, çok önemli bir konu çünkü Dışişlerinin sunumunda da Türkiye’nin en önemli dış politika sorunlarından birincisinin Fetullah Gülen’in iadesi, diğerinin de ABD’nin YPG’ye verdiği destek olarak açıklanmıştı. Sayın Bakanın sunumunda da yoktu ama o sözel olarak söylemişti, ben bunun sizin sunumunuzda da olmasını arzu ederdim çünkü Fetullah Gülen’in iadesi meselesi Türkiye’nin çok temel meselelerinden biridir, bunun bu sunumda yer almaması kafalarda “Acaba bu iddiadan vazgeçiliyor mu?” diye sorulmasına yol açıyor.

Sayın Bakan, hızla gidiyorum, bakın, merak eder misiniz bilmem ama mart ayında yapılan atamalarda avukatlıktan hâkimliğe atanan AKP teşkilatlarından 133 kişi var; bunların listesi buradadır, arzu ederseniz size takdim edebilirim.

Şimdi, önemli bir mahkeme kararı... Yani işinizin zor olduğunu biliyorum, bunu anımsatmaya çalışıyorum. Bakın, Ömer Kavili isimli avukat biliyorsunuz gözüne alınmıştı ama sonra Türkiye ayağa kalktığı için o avukatla ilgili yapılan işlemler geri alındı. Bakın, sizin yönettiğiniz Bakanlıkta bir hâkim, hatta bir heyet, bir avukatın ters psikolojiyle müvekkilini ve kendisini mağdur göstererek dosyada haklı çıkmaya çalıştığı, şüphelinin eyleminin müdafisi olduğu davayı sulandırmaya çalıştığı gibi iddialarda bulunmuştur. Türkiye’de maalesef yargının geldiği nokta burasıdır.

Bakın, yine bu Kavili davasına delil aramaya çalışan mahkeme, en son Yiğit Aksakoğlu tutuklamasıyla ilgili diyor ki: “Her ne kadar toplantıların içeriğine ulaşılammış ve karanlıkta kalan yönleri olsa da iletişimin tespiti tutanaklarında bu toplantıların Gezi’den sonra tekrar sivil itaatsizlik ve ‘şiddetsiz eylem’ adı altında yeniden çeşitli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) – Siz anladınız Sayın Bakan.

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

Sayın Ünver...

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar; öncelikle Adalet Bakanlığının 2019 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakanın sunumunda, hukuk eğitimiyle ilgili eksiklik olduğu yönünde bir tespit yapılmış. Bu konuda bunu Bakanlığımızın görüyor olmasından memnuniyet duyuyorum.

Ayrıca, burada, eğitim süresinin yetersizliği, hukuk fakültelerinin kabul ettiği öğrenci sayısının fazlalığı, müfredatın yetersiz olduğu, öğrencileri uygulamaya hazırlayacak hukuk klinikleri gibi yöntemlerin yeterince uygulanmadığı gibi birtakım sorunlar tespit edilmiş. Bunların içinde hukuk nosyonunu kazandıracak bir eğitim yönteminin kazanılması veya bulunması noktasında bir tespit yapılmamış olmasını ben de bir eksiklik olarak görüyorum. Okullardan, fakültelerden mezun ederken öğrencilerimize hukuk nosyonunu mutlaka kazandırmalıyız. Hukuku özümsemeden fakülteden mezun olanları bir de yargı kürsüsüne oturtursak ne adalet ne de hukuk kalır. O yüzden bu konuya özellikle dikkat çekmek istedim.

Bir de avukatların iş kapasitesi ve çalışma alanlarının giderek daraldığı, artık avukatlık mesleğinden geçinmenin çok zorlaştığı, hatta imkânsızlaştığı günümüzde bu sıkıntıları gidermek için Adalet Bakanlığının bir çalışması var mı? İlk akla gelen bir örnek, CMK ücretlerini meslek onuruna yakışır bir düzeye çekmeyi yani yükseltmeyi düşünüyor musunuz? Genelde, mesleğe yeni başlayan avukatlar için CMK ciddi bir geçim kaynağıdır. O nedenle, bunun artırılması, meslek onuruna yakışır bir şekilde yükseltilmesi gerekiyor. Bugüne kadar Adalet Bakanlığı bu CMK ücretleri konusunda hep adaletsiz davrandı. O nedenle, buradan, sizlerin özellikle adaletli davranmanızı istirham ediyorum.

Bir de yine “adalet” demişken, Adalet Bakanlığının bütçesini konuşurken, Adalet Bakanlığında kanun hükmünde kararnamele yapılan ihraçlarla ilgili özel bir mevzuyu söylemek istiyorum. Alanya L Tipi Kapalı Ceza ve İnfaz Kurumunda çalışan bir personel, infaz koruma memuru -ismini daha sonra size bizzat vermek isterim- hakkında Antalya Cumhuriyet Başsavcılığı, Anayasal Düzene Karşı İşlenen Suçlar Soruşturma Bürosu tarafından yürütülen soruşturmada, 2018/41801 soruşturma ve 2018/29694 karar sayısıyla takipsizlik kararı vermiştir. Adı geçenin ByLock programına kayıtlı olmadığı, Bank Asyada hesabının bulunmadığı, KHK’yle kapatılan herhangi bir kurum ve sendikada kaydı olmadığı, okulda okumadığı, Tivibu ve Digitürk aboneli olmadığı, FETÖ/PDY silahlı terör örgütüne üye olmadığı yönündeki tespitler soruşturma dosyasına yansımıştır. Aynı kişi hakkında, 2016 yılında, yasa dışı sol terör örgütü üyesi olabileceği yönünde idari soruşturma başlatılmış ve bu idari soruşturmaya dayanak olarak da 2010 yılında, daha memur olmadan önceki birtakım sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilmiştir.

Yasa dışı sol örgüt üyeliği hesabıyla başlatılan bir başka soruşturmada da Alanya Cumhuriyet Başsavcılığı 2018/2540 soruşturma sayısıyla Alanya İlçe Emniyet Müdürlüğü TEM büro görevlisi polislerce yapılan ve dosyaya giren 30/4/2018 tarihli araştırma raporunda, şahsın PKK-KCK terör örgütü ve herhangi bir terör örgütü üyeliği mensubiyeti ve iltisakı yahut irtibatının tespit edilemediği tutanak altına alınmıştır. Kişinin hukuki durumu bu iken 701 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’yle ihraç edilmiştir. Aslında şahsın ihracının sebebi muhtemeldir ki kurum müdürüyle yaşadığı bir sorundur. Zira, 2015 yılında İşyurtlarına ait bir miktar paranın kaybolması ve müdürün, personelin üzerine araması üzerine yapılan BİMER şikâyeti üzerine, cezaevi müdürü üç ay hapis cezası almıştır

ve şikâyeti yapan personele kişisel husumet gütmektedir. Bu konuda Komisyona müracaat etmiştir. 8/7/2018 tarihinde ihraç edilmiştir. Aynı zamanda, bu şahıs, Karaman ili Sarıveliler ilçesi Cumhuriyet Halk Partisi İl Genel Meclisi üyesinin de oğludur. Yani Adalet Bakanlığının zamanında Adalet ve Kalkınma Partisi teşkilatlarında görev almış birtakım kişileri hâkim ve savcı almakta...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Emre burada mı?

Sayın Köse...

Sayın Suzan Şahin...

Sayın Ahmet Önal...

Sayın Ali Mahir Başarır...

Sayın Ali Fazıl Kasap...

Sayın Gergerlioğlu, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Bakan, ilk önce, bize, bir Adalet Bakanı olarak beş aydır cezaevi ziyaretleri için niye cevap vermediğinizi açıklamanızı istiyorum. Düşünce özgürlüğünden mağdur, çeşitli kesimlerden, Ahmet Altan, Osman Kavala, Alparslan Kuytul ve eski HDP’li vekilleri ziyaret etmek için beş aydır 5 kez dilekçe vermemize rağmen bir cevap bile verilmedi. Bunu biz Kamu Denetçiliği Kurumuna götürdük ve Kamu Denetçiliği Kurumu Adalet Bakanlığından sordu. Adalet Bakanlığı yetkilileri şu ana kadar olan uygulamalarınızı aşan daha skandal bir cevap verdi. Personeliniz “Bize sizden ulaşan bir istek yoktur.” dedi. Ancak yanımda 27 sayfalık bu beş aylık yazışmalar var. Ancak personeliniz “Bize sizden ulaşan bir istek yoktur.” cevabı verebildi. Böyle bir durum var. Bunu çözmenizi istiyoruz.

Ayrıca, şu ana kadar 18 yazılı soru önergesi verdim, hiçbirine cevap vermediniz. Aslında çok önemli sorular sormuştuk. Mesela, ihraçlarda takipsizlik ve beraat alanların niye bu mahkeme kararlarına rağmen iade edilmediğine dair Adalet Bakanlığının görüşünü sormuştuk.

Yine, hamile tutukluları sormuştuk. 5275 sayılı Yasa’ya rağmen yüzlerce hamile tutuklu cezaevlerinde yattı. Şu anda 35 yatan var, 37 de altı aya kadar emziren anne var ve hiçbir şey yapılmıyor. Ve bunlar maalesef çok vahim vakalarla sonuçlanıyor. Mesela, Nurhayat Yıldız uzun yıllar sonra tüp bebek sonucu hamile kaldığı ikiz bebeklerini dört aylık hamileyken düşürdü ve kendisi de bu arada vefat etti. Yine, Emine Ay bu yasa dışı tutukluluklar sırasında altı aylık erken doğum yapmak zorunda kaldı.

Yine, anne/baba tutuklu ve binlerce çocuk ortada kalmış durumda. En azından ya anne ya babanın Yargıtay sonucuna kadar tutukluluğunun ertelenmesi, tahliyesi, Yargıtay sonucunun beklenmesi gerekirdi diye düşünüyorum.

Yine, avukatların durumu... Meslektaşınız olan KHK’yle ihraç edilen avukatlara ne staj yaptırılıyor ne de ruhsat veriliyor. Bu, aslında Avukatlık Kanunu’na da aykırı bir durum. Biz bunun yanlış olduğunu ve bir an evvel düzeltilmesi gerektiğini söylüyoruz. Bu insanlar devletten ihraç edilmiş, özelde de avukatlık yapamıyorlar; ne yesinler ne içsinler? Bunun açıklanması gerekiyor. İki yıldan fazla bir hüküm de yok haklarında. Neye göre böyle bir karar alınabiliyor?

Yine, bazı cezaevlerindeki hasta tutuklular ve ölen kişiler hakkında şikâyetlerimiz olmuştu size. Mesela, Ordu E Tipi Cezaevinde genç bir hanım Nesrin Gençosman, geç sevk sonucu, tedavi edilebilir bir hastalıktan vefat etmişti. Bununla ilgili soruşturma sonucu hakkında beş aydır bir cevap bile verilmedi.

Halime Gülsu, Tarsus Cezaevinde ağır bir hastalığı vardı, ilaçları verilmedi ve vefat etti.

Ahmet Turan Özcerit on iki ay iddianamesiz yattı ve dört beş ay hastaneye sevki geciktiği için yakalandığı bağırsak kanserinden kısa bir süre sonra vefat etti.

Deniz Hakan Şen, 45'inci dilekçesinde ancak cezaevi revirinden hastaneye yollandı ve kısa bir süre sonra mide kanserinden vefat etti.

Yine, şu an hâlen vefat etmeyen ama ihmal sonucu vefat edebilecek kişiler var. Medeni Arifoğlu, Malatya Cezaevinde, karaciğer nakilli, günde 19 tane ilaç kullanan, yüzde 80 engelli raporu bulunan ve böbrek kanseri de olan bir hasta, hâlâ Adli Tıp Kurumu buna rapor vermiyor, inanılacak bir şey değil. Biz size hasta ve ölenlerin durumunu soruyoruz, cevap vermiyorsunuz ama dört gün önce yeni bir vaka daha oldu, cezaevinde ölümler devam ediyor. Cumartesi günü Akhisar Süleymanlı T Tipi Cezaevinde Orhan Dalgıç beş gün boyunca doktora gitmeye çalıştı, göndermediler, 5'inci günde doktora gitti ve akşam döndüğünde yeterli bir tedavi alamamıştı. Akşam 21.00 sıralarında göğüs ağrısı şiddetlendi ve hastaneye gitmek istedi ancak hastaneye kapıları vurup bağıriş çağrışı arasında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Lütfen, önemli bir konuyu...

BAŞKAN – Bütün arkadaşlarımızın söylediği önemli.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, sadece bu vakayı bitireyim.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu, teşekkür ediyorum.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, çok önemli bir vaka anlatıyorum, iki üç kelimeyle bitireceğim, iki üç cümleyle bitireceğim.

BAŞKAN – Sayın Şener, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, saat 21.00'de göğüs ağrısıyla...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Gaddar adam, gaddar ya, acayip gaddar.

BAŞKAN – Yani gaddar olan sizin 40 kişilik liste vermeniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne ilgisi var ya, herkes konuşacak.

BAŞKAN – Okuyorum, okuyorum, 10 arkadaşımızın adlarını okudum, burada yoklar.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Sayın Başkan, mikrofonu açabilir misiniz? 3 cümlede...

BAŞKAN – Açamam Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Bakın, saat 21.00'de göğüs ağrısı olan bir insan sabah 06.00'da ancak hastaneye gitmiş ve ardından vefat etmiş, dört gün önce olmuş bu. Bize cevap vermiyorsunuz ama cezaevlerinde ölümler devam ediyor Sayın Bakanım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu doğruysa cinayettir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Evet, Orhan Dalgıç, işte, dört gün önce bu oldu, Akhisar Süleymanlı T Tipi Cezaevinde oldu bu. Lütfen, buna bir cevap verin Allah aşkına. Hiçbirine cevap vermiyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Şener, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Beraber çözelim bari.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Öyle bir derdi yok Başkanın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Cinayet işte, tabii ya, başka bir adı var mı bunun?

BAŞKAN – Sayın Şener, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli yargı mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İşin özeti şudur: Mevcut iktidarın elinde adalet kalmamıştır, hukuk kalmamıştır, hukuk devleti yok olmuştur, buharlaşmıştır. Anayasa'mıza göre, Türkiye Cumhuriyeti demokratik bir hukuk devletidir. Bir hukuk devletinin olabilmesi için;

1) Devlet yönetiminde kuvvetler ayrılığı ilkesinin tam uygulanması,

2) İdarenin kanunla düzenlenmesi,

3) Yargının bağımsız ve tarafsız olması,

4) Yargıçların hâkimlik ve savcılık teminatının bulunması,

5) İdarenin tüm işlem ve işlerinin yargı denetimine tabi olması,

6) Anayasa Mahkemesinin yasaların Anayasa'ya uygunluğunu denetleyebiliyor olması gerekmektedir.

Bugün ülkemizin geldiği duruma baktığımızda, her ne kadar Anayasa'mızda erkler ayrılığı yer olsa da her geçen gün fiilen erkler birliğine doğru gitmektedir. Yasama, yargı ve yürütme tek elde toplanmaktadır. Yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı söz konusu değildir. Yargıçlar idarenin bir memuru hâline dönüştürülmüşlerdir. Saraya çağrılarak kendilerine talimat verilmekte ve eleştirilmektedirler. Oysa Anayasa'ya göre, kimse görülmekte olan bir davayla ilgili olarak hâkimlere telkin, tavsiye ve talimat veremez. Ancak bugün buna uyulmadığını görüyoruz.

Öte yandan, iktidara yakın kişilerin yargıç olarak atanması, hâkim ve savcılarının bağımsızlığını ciddi bir şekilde etkilemektedir. 4.500 hâkim ve savcının işine son verilmiş ve hâlen görevden alma ve son verme işlemleri devam etmektedir. Buna karşılık, biner biner alınan hâkim ve savcılarla tüm yargı teşkilatı liyakate ve meslek bağımsızlığına göre değil yandaşlığa göre yeniden yapılandırılmaktadır. Hiçbir hâkim ve savcının teminatı bulunmamaktadır. İdareler Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenmekte, değiştirilmekte ve kaldırılmaktadır. Hiçbir memurun güvencesi kalmamıştır. İdarenin kanuniliği ilkesi bugün ortadan kalkmıştır. İdarenin tüm iş ve işlemlerinin yargı denetimine tabi olduğu Anayasa'da düzenlenmekteyse de uygulamada hiçbir hâkim ve savcı iktidarın yaptığı iş ve işlemleri iptal edebilecek veya müeyyide uygulayabilecek durumda değildir. Tüm hâkim ve savcılar iktidarın baskısı altındadırlar. Rahat karar verememektedirler. Anayasa Mahkemesinin durumu da aynıdır. Dolayısıyla, ülkemizde bugün gelinen durum itibarıyla hukuk devletinin şartlarının kaybolduğu görülmektedir. Hukuk devletinin olmadığı bir yerde yargı kararlarının toplum vicdanında ne kadar kabul gördüğü tartışmalıdır. Öte yandan, Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin tarafı olan ülkelerdendir. Yargılamalarda en önemli husus, hukuk devleti ilkesine uygun yargılama yapmaktır. Bu konudaki ayrılıklar ileriki dönemlerde ülkemizde hukuk devletinden uzaklaşma, adil yargılama hakkının ihlali ve büyük tazminat yükümlülükleriyle karşı karşıya getirebilir. Bu nedenlerden dolayıdır ki Türkiye'nin

süratle hukuk devletine dönmesi gerekmektedir. Erkler ayrılığı prensibinin temel taşı olan yargı erki yıpratılarak ve zayıflatılarak değil ancak desteklenip hata ve eksikleri giderilmek suretiyle ayakta durabilir, yargı erkinin ilacı ise mutlak bağımsızlık, objektif ve subjektif anlamda tarafsızlıktır.

Değerli arkadaşlar, yargının en temel görevlerinden biri, bugün itibarıyla, muhalefeti susturmak olmuştur. Muhalefeti susturmak yargının en temel işlevlerinden biri hâline gelmiştir. Hiç unutmuyorum, vaktiyle Türkiye’de 141, 142, 163’üncü maddeler kaldırılmıştı Özal hükümetleri döneminde ve artık yazmanın, konuşmanın ve düşünmenin Türkiye’de asla suç olmayacağı ve sözlerinden dolayı hiç kimsenin yargılanmayacağı teminat altına alınmıştı. 1991 yılında Meclise girdiğimde Sayın Demirel de -o dönemde Başbakan ve Cumhurbaşkanı oldu- Özal’ı geçmek için “Konuşan Türkiye” sloganını atmıştı ve “Türkiye’de herkes konuşacak, herkesin yanlış konuşma ve yanlış düşünme hakkı olacaktır, konuştuıkları için, yazdıkları için kimse yargılanmayacaktır.” diye söylemiştir ve bu, tüm milletvekillerinin arasında da çok yaygın olarak kullanılan bir kavram, bir deyiş hâline gelmiştir. O günden bugüne Türkiye’nin geldiği noktayı ibretle izliyoruz. Bugün Türkiye’de en tehlikeli şey konuşmaktır, yazmaktır, düşündürmektir, fikirlerinizi paylaşmanızdır ve hele hele, iktidarı eleştirmenizdir. Bakın, Türk Ceza Kanunu’nun 299’uncu maddesi partisiz Cumhurbaşkanlığı döneminde çıkarılmış bir maddedir ve bu maddeye istinaden Sayın Cumhurbaşkanı binlerce dava açmaktadır. Kendisi, muhalefet partilerinin liderlerine, mensuplarına ağza alınmayacak ağır hakaretler yaptığı hâlde kendisini eleştirenler hakkında 299’dan dava açmaktadır ve bu madde Anayasa’ya aykırıdır çünkü bugün artık partili bir Cumhurbaşkanı vardır. Bütün vatandaşlarımızı, bütün siyasi partilerin genel başkanlarını ve milletvekillerini hakarete karşı koruyan Türk Ceza Kanunu’nun 125’inci maddesi Cumhurbaşkanı hakkında da muhalefet partileri hakkında da uygulanmalıdır ve 299 kesinlikle kaldırılmalıdır. KHK’lerle yargılanmadan, idari ve adli hiçbir soruşturma geçirmeden ceza alan 100 binin üzerindeki insanın durumunu burada tekrar dile getirmek istemiyorum. Ama görünen odur ki muhalefet edenler iktidar stratejilerine göre salt konuştuıkları ve yazdıkları için terör örgütleriyle bağlantı kurulmak suretiyle en ağır cezalara çarptırılmaktadırlar. Muhaliflerin fikirlerinin, zikirlerinin ne olduğu asla önemli değildir, eğer muhalefet ediyorsanız aydın olarak, gazeteci olarak, akademisyen olarak, siyasetçi olarak sağcı olsanız da fark etmiyor, solcu olsanız da fark etmiyor, muhalifseniz eğer mutlaka yargı kırbacını üzerinizde hissediyorsunuz.

Bakın, değerli arkadaşlar, bu yapı sürdürülebilir bir yapı değildir ve Türkiye’ye yakışan bir tablo değildir. Çeyrek asır önceki Türkiye’deki sloganların ve düşünce atmosferinin geldiği noktayı göstermesi açısından gerçekten ibret verici bir tablodur, sahnedir ve tüm milletvekillerinin, tüm siyasi partilerin bu ortamı ortadan kaldırmak, Türkiye’yi düşünen bir Türkiye hâline dönüştürmek, eleştiren bir Türkiye hâline dönüştürmek için el birliği yapması gerekmektedir. Bu yapılmadığı takdirde düşünmeyen, eleştirmeyen, tartışmayan bir ülkede ileri düşüncelerin ve fikirlerin gelişmesi mümkün değildir. İnsanlar ve ülke hep kendisine dikte edilen düşüncelerin mahkûmu hâline gelecektir. Ülkede şeffaflık kalmayacaktır ve siyasi iktidarlar şeffaf olmayan bir ülkede her türlü suistimali yapmak suretiyle seçmeni yanıltma ve iktidarını sürdürme imkânına sahip olacaklardır. O bakımdan, yargının adil işlemediği, adaletin olmadığı ve tuzun koktuğu bir Türkiye’den yeniden silkinerek çıkma gerekliliğine vurgu yapmak istiyorum ve hepimize saygılar sunuyorum, Adalet Bakanlığı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kayan, buyurun.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; bizim dilimizde adalet mülkün temelidir. On altı yıllık icraatınızda ne adalet kaldı ne de mülk. En iyi yetmişmiş hukukçularımızı ya içeri tıkıyorsunuz ya da görev yaptığı üniversitelerden uzaklaştırıp işsiz güçsüz bırakıyorsunuz; yurt dışına çıkamaz, özel üniversitede çalışamaz -çocuk çocuğuna dahi yurt dışına çıkma yasağı konularak- bütün hakları ellerinden alınır hâle geldi.

Mülk edinme, mülke sahip olma konusuna gelince çalışıp kazanmak, mal mülk edinmek tehlikeli bir durum hâlini almıştır ülkemizde. İsteddiğiniz zaman üzerine tedbir koyabilir, istediğiniz vergileri koyarak haksız hukuksuz bir şekilde malını sattırarak veya el koymak yöntemiyle bitirirsiniz kişileri. Kişilerin bıraktığı vasiyeti yok saymak, vasiyeti hiçe sayarak bıraktığı mirasa el koymak yöntemleriyle, adaleti de, mülkü de yok sayıp keyfi uygulamalarla devletin çivisini çıkardınız. Toplumunu devlete ve karşısındakine güvenmez hâle getirdiniz. Yaptığınız bu uygulamalar sadece kendi insanımızın birbirine güvensizliği ve devlete güvensizliğiyle kalmıyor, diğer yurt dışı kurumlara da güven duyamaz hâle getirdiniz. Yargıya müdahale, hukuk kurumuna müdahale, devlet kurumlarına müdahale, üniversitelere müdahale olunca üniversiteler hukuku iyi kavramamış, adil karar verecek, hukuki düşüncecek elemanlar yetiştiremez hâle gelmişlerdir. Adaletli davranmayan, hukuku tesis edemeyen bir devletin yaşama şansı sıfırdır.

Sizlerin Atatürk'ün kurduğu cumhuriyeti yıkmak istediğinizi biliyoruz, yalnız, sizin bilmediğiniz bir şey var...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nereden çıktı o?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Ne alakası var?

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Yalnız sizin bilmediğiniz bir şey var: Cumhuriyetin temeli költürdür, költürün temeli hukuktur.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ağzı olan konuşuyor.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Cumhuriyeti yıkmak için hukuku yıkmak zorunda kalıyorsunuz. Hukuku yok edince de devleti ortadan kaldıracaksınız. (Gürültüler)

Uydurma, icat etme yöntemiyle oluşturulan belgeler, sahte belgeler “Ben bu davanın savcısıyım.” demeler, yüksek yargı başkanlarıyla çay toplamalar... (Gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Kayan... Sayın Kayan...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkan, cümlesini düzeltsin.

Sayın Vekil, cümlelerinizi düzeltin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

Sayın Kayan...

Sayın Kayan, bu şekilde kimseyi itham etme hakkınız yok.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – ...gizli tanıklarla oluşturulan yüz binlerce sayfalık sahte iddialarla dosya hazırlayıp mahkemeye çıkmalar ve tutuklu hâle getirmeler...

BAŞKAN – Bu sizin yaptığınız ne düşünce özgürlüğü ne fikir özgürlüğü.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Sizden başka hiçbir kimse bizim...

BAŞKAN – Bu saatte provokasyona da gerek yok burada.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Sizden başka hiçbir kimse, hiçbir kurum, hiçbir devlet Türkiye’de adalet, Türkiye’de hukuk olduğuna inanmıyor.

Gelin, bugünden itibaren yeniden dönelim ülkemizin kurucu değerlerine. Ülkemizde hak, hukuk, adaleti yeniden tesis edelim ve ülkemizi ayağa kaldırıp gelişmiş uygar ülkelerin arasında yerimizi alalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yazmışlar bir şey, okuyor.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Toplumumuzun hakkı ve yeri budur diyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kayan, bu söylediklerinizi kabul edebilmek mümkün değil. Sizin hiç kimseyi bu şekilde itham etme hakkınız yok. Düşüncelerinizi ortaya koyabilirsiniz ama bu şekilde hiç kimseyi itham etme hakkına, haddine sahip değilsiniz.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Sayın Başkan, ben düşüncelerimi söyledim.

BAŞKAN – Bu düşünce değil.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Onun dışında bir şey söylemedim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nasıl söylemedin?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Daha ne söyleyeceksin?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Daha ne söyleyeceksin?

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Senin elinde yazılan metni bir okur musun?

BAŞKAN – Lütfen...

Sayın İbrahim Aydemir...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Arkadaşlar...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başını kaldıramadın metinden. Metni bir okusan...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan... Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Tanal, nereye otursanız oturun, nerede basarsanız basın, kapatacağım.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Elimle yazdığım metni okudum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ne konuştuğunu anlayamıyorsun sen.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Anlayamadın o zaman.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben anladım ama sen bir devlet hainisin o zaman. Senin bu cümleyi kurmaya hakkın yok burada, bu doğru bir şey değildir.

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Yaptıklarınızı söylemek hainlik oluyor da yapmak hainlik olmuyor mu?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli arkadaşlarım...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Senin kendi aklından geçen, senin hayal ettiğin bir şey varsa onu kendine sakla, AK PARTİ'ye doğru söyleme.

MURAT EMİR (Ankara) – Ergenekon'un savcısı kimdi, onu söyleyin.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Hayal etmek... Ergenekon davalarını unuttunuz herhâlde?

BAŞKAN – Sayın Aydemir...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ergenekon davalarını kendine sakla.

BAŞKAN - İbrahim Bey, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli arkadaşlarım, sabahtan beri buradaki tartışmaları takip ediyorum ve italikliyorum. İçimden geçiriyorum ki keşke şu mekânın dili olsa da dile gelse, yaşananları kayda geçse, aktarabilse, keşke... Aslında bütün varlık hakikati görüyor, biliyor ama aktarımda problem var. Aktarımı kim yapıyor? İnsanlar yapıyor. Bu yüzdendir ki efendiler efendisi, iki gözümüz, ruh mimarımız Peygamberimiz girdiği mekânlarda eşyaya dahi selam verirmiş.

Evet, Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Adalet Bakanlığımızın değerli bürokratları; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu şartlara baktığımız zaman bir olayla karşı karşıya kalıyoruz Sayın Bakanım.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Biz de öyle yapıyoruz sayın arkadaşım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Olay şu: “Türkiye’de suçta ittifak kurulmuş durumda, vatandaş bu sistemde suç işlemeyen yaşamıyor. Ben pratik iki tane örnek vereyim: İstanbul’da şu anda 5 bin korsan taksici var çalışan. Bunlar suç işleyerek korsan taksicilik yapıyor KDV’den dolayı da. İstanbul’da günlük et tüketimi 700 ton, bu 700 tonun 300-400 tonu kaçak kesiliyor. Bununla şunu söylemek istiyorum: Suç işlemek mecburiyetinde kalan vatandaş, sistem adına birbirini denetleyen değil, sistem adına suçta ittifak kurmuş durumda; bu, vatandaşın suçu değil, sistemin suçu. Ayrıca, bugün Türkiye’nin içinde bulunduğu şartlara baktığımız zaman ben herhangi bir bakanlığın bütçesi üzerinde konuşma heyecanı da taşıyorum çünkü 48 katrilyon faiz hesapları yapılan, 54 katrilyon vergi beklentisi olan, 30-40 katrilyonun ne olduğu belli olmayan bir bütçeyi tartışıyoruz...”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 117 katrilyon seneye.

BAŞKAN – Sayın Paylan, sana da söz vereceğim, şimdi de sen konuşacaksın ya, bir müsaade edin ya! Ağabey, saat 18.48 ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir kere ağzımı açtım. Sabahtan beri bağıryor oradan, bir kere ağzımı açmadım.

BAŞKAN – Yapmayın ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir kere uyardınız, sabahtan beri bağıryor. Tarafsız Başkan!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “...İstanbul’daydım ben geçen hafta. Emin olun, çantaları para kasası gibi taşıyor. Saat 18.00’den sonra bir hanımın sokağa çıkması mümkün değil. Türkiye’de suç meşru hâle geldi, ‘Çalmayayım da ne yapayım?’ ifadeleri kullanılmaya başlandı. Bunun sebebi de incelediğimizde adaleti kamuoyunun vicdanında tam yerli yerine oturtamadığımızdan kaynaklanmakta. Bir banka dolandırıcısı hapisaneye bir Mercedes’e, lüks bir Mercedes’e binerek gidiyor, hapisaneden çıkarken de çok lüks bir Mercedes’e binerek ayrılıyor. Bunlar kamuoyunun gözü önünde cereyan ediyor.”

Arkadaşlar, ne dedim? Eşya keşke dile gelse de söylese. Eşyaya aracılık yapıyoruz. Bakın, şu tutanaklar Plan Bütçe Komisyonunun 19/11/2001 tarihli görüşmelerinde kayda geçmiş tutanaklar. Bendeniz oradan aktarım yaptım.

Gençler bilseydi, yaşlılar yapabilseydi. Az önce genç bir kardeşimiz, milletvekili kardeşimiz konuşurken bilmediğini düşündüm, eskiyi bilmediğini düşündüm. Yaşlılar da o kırık plak var ya, oraya takılmışlar, çıkamıyorlar, yapabilemiyorlar, hakikati dillendiremiyorlar. Tıpkı arkadaşlar, Ebu Cehil gibi. Ebu Cehil aslında hakikati fark etmişti ama gerçeği dillendiremiyordu, onun için cehlin babası olmuştu.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Cumhuriyete takılanlar var burada, hâlâ kurtulamadılar oradan.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Onun için, gerçeğin üstünü örttüğü için kafir sıfatı almıştı. Şu kadro, şu ak kadro, bu berrak kadro geldikten bu yana yani 2002’den bu yana şu biraz önce italiklediğim, tırnak içine aldığım o rezil manzarayı bütünüyle berhava etti. Hakkı teslim edeceksiniz arkadaşlar. Hak teslimi, geldiğimiz noktada adaletin zirvede olduğunu gösteriyor.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Oy, oy, oy!

CAVİT ARI (Antalya) – Hangi hakkı?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Adaletin işleyişinden kimler rahatsız arkadaşlar? Kahir ekseriyetle teröre teşne zihinler rahatsız. Adaletten, kahir ekseriyetle...

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, hiç adliyeye gittin mi? Her şey terör mü ya, her şey terör mü? Yani yargıdaki durumu görmüyor musun?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bakın, arkadaşlar, bugün hiçbir zulüm yok. Bakın arkadaşlar, size bir resim göstereceğim.

CAVİT ARI (Antalya) – Her şeyi teröre getiriyorsun kardeşim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Size çok somut bir resim veriyorum arkadaşlar. Bakın, üç gün önce gazetelerde yayımlanmış bir haber.

CAVİT ARI (Antalya) – Hangi gazete?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bütün gazetelerde var, hangi gazeteye girseniz görürsünüz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Hep aynı gazete olduğu için sizin...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır efendim, yok, yok, bütün gazetelerde var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hepsi aynı manşet.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Açın, sizin diliniz, sizin ağızınız olanlar da söylemiş. Bakın, 61 yaşındaki uyuşturucu elebaşısı yirmi iki aydır yargılanmayı bekliyordu penceresiz bir hücrede. Yargılandıktan sonra aldığı ceza ne? 14 milyar dolar sadece para cezası almış ve onlarca yıl da hapis cezası almış. Bugün sizin tebcil ettiğiniz, yüceltiğiniz mekânlardan açığa çıkan kararlar bunlar. Bizde olunca, bu vatana kastedenlere biz yönelince, üstelik de hukuk zemininde, bağıırıyorsunuz. Yok bağırma, böyle bir şey yok. Hakikatleri biz dillendireceğiz burada.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ya, beş yıl cezaevinde yattım, üstüne beraat kararı verdiniz. Hangi adalet?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Arkadaşlar, bu ak kadro, adında adaleti barındıran, dünyanın en yüksek organizasyonudur. Bunu bileceksiniz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Sadece adınızda var.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Beş yıl içeride tuttunuz, sonra beraat kararı verdiniz. Hangi adaletten bahsediyorsun?

BAŞKAN – Sayın Günay, Sayın Başaran...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Sadece adınızda var, adınızda!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ezbere burada konuşma yok, bunları ezbere konuşmayacaksınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, bırakın Allah aşkına ya!

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Biz kainatın ruhunu ifade eden, adaleti temsil eden bir kadroyuz.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Konuş, konuş, yukarıdaki duyar belki.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sözü alınca bol kepçe söylemek var. İşte burada tutanaklar, bakın, aktardım ben size.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Konuş, yukarıdaki duyar sesini, belki bakan yapar.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – E işte senin... Kardeşim, bakın, yaşınız da kemale ermiş ama bakışın sığ. Yukarıdaki ne duyacak kardeşim?

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – “Kardeşim” deme.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bizim yukarıda gördüğümüz...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Evet, oraya gönderiyorsunuz...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Biz indallahta hesabı düşünürüz.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Yeriniz yok, nasıl hesap vereceksiniz?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ve Allah dilemedikçe kimse de dileyemez, biz bu hakikati iman ederiz. Siz ezbere konuşuyorsunuz.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Beştepe’den bahsediyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bilmiyorsun, Atatürk’ü de sen tanıyorsun, Atatürk’ü de tanıyorsun sen. İftira atıyorsun.

BAŞKAN – Sayın Kayan, siz bu saatte bu provokasyon için mi geldiniz buraya?

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Estağfurullah.

BAŞKAN – Ya, sabah ondan beri biz buradayız, ayıptır, günahtır ya! Böyle bir şey mi var? Sabah ondan beri buradayız.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Sayın Başkan, demin arkadaşlar sataşıyordu, sessiz kaldınız.

BAŞKAN – Arkadaşlar, siz demin söylenmeyecek lafları söylediniz. Şimdi her şeye de müdahale ediyorsunuz.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Olmayan bir şeyi mi söyledik?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bilmiyor musun ne söylediğini de “Niye?” diye soruyorsun.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ya...

BAŞKAN – Sayın Başaran, müsaade edin siz de.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Az önce beyefendi Atatürk cumhuriyetini yıkacağımız iddiasında bulundu, iftirasında bulundu daha doğrusu, iddia değil. Müfterisin sen kardeşim.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Yok, olanı söyledim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir de şunu söyleyeyim: Sen cehaletin zirvesindeki bir adamsın, ayıptır.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Ay güzelim benim, harikasin(!)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Aynen öyle söylüyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bu yaptığınız, edebe, hayâya, ahlaka aykırı...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Olanı söylüyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ne olmuş, hangi cumhuriyeti yıkmışız biz? Ayıp değil mi?

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Türkiye Cumhuriyeti’ni.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ne olmuş, ispat et!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sen Atatürk’ü bilmezsin bizim kadar.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Söylediğin lafa bak ya, ayıp ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Atatürk’ü tanımazsın, bilmezsin sen. Atatürk ilkelerini say desem onu bile bilmezsin sen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Vallahi ayıp ya, yazık ya!

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Vay, vay, vay!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Aynen öyle.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Sen devam et, efendine göndermeye devam et.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben devam ederim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen kime gönderme yapıyorsun?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – İşte köle ruhlu adamlar arkadaşlar, bakın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sen kime gönderme yapıyorsun?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Uğurcuğum, bir saniye.

Köle ruhlu adamlar başkalarına efendi zıfıya ederler. Sende var o, senin yanında var o, kölelik var sende.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Aynı şekilde. Siz devam edin.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ayıptır, ayıptır kardeşim!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, temiz bir dil kullanmaya davet eder misiniz?

BAŞKAN – Temiz dili senin arkadaşının kullanması lazım, müsaade et.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bakın, temiz bir dil kullanıyorum ben. Böyle bir şey yok ya!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Orada oturan sizsiniz. Ben gelip orada oturayım, ben temiz bir dil...

BAŞKAN – 23 Nisanda beklerim.

Buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Vallahi Başkanım, on numara, çok teşekkürler.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bakın, ben size arkadaşlar, tuzun koktuğu zamanlardan bir aktarım yaptım, tuzun koktuğu zamanlar o zamanlardı Sayın Bakanım. Siz dediniz ya, tuzu tertemiz hâle getirdi bu ak kadro.

Bir şeyi daha söyleyeyim arkadaşlar, şurada hakşinas, vatansever onlarca kadro var. FETÖ gibi bir iblisane yönelime karşı bile ayakta durmuş, Allah aşkına, kararlarında, duruşlarında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydemir, toparlayın lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bunları böyle ceffelkalem, sürgit hakaretle yaftalamak doğru mu arkadaşlar? Millet adına hareket ediyoruz, milletten yetki almış burada konuşuyoruz, bu insanlar da milletin ta kendileri. Ağzını açan, adaletle ilgili olmadık şeyler söyledi sabahtan beri ya. Yani insan tahammülfersa bir hâle geliyor, hakikaten öyle. Biraz da hakkı, adaleti konuşalım, doğruları söyleyelim.

CAVİT ARI (Antalya) – Biz de onu konuşuyoruz, olmayan adaleti konuşuyoruz.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – FETÖ'yü yaratan kimdi onu bir söyle ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – FETÖ'yü yaratan sizsiniz kardeşim, senin zihniyetindir!

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Helal olsun sana, işte bu!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bak kardeşim, ben ne diyorum bak: FETÖ dünyanın görüp göreceği en iblisane örgütlerden birisi, terör örgütü. Siz de zımnı, arkadan, örtülü onun mensubusunuz, seni özellikle isnat ediyorum, ayıptır.

CAVİT ARI (Antalya) – Çok ayıp ya, böyle yapmayın. Sizi on altı yıldır uyarıyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yapacağım, bana bunu yaparsa ben de ona söyleyeceğim. Ayıptır ya! (Gürültüler)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sataşmayın ama, sataşıyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) – Siz yürüdünüz.

BAŞKAN – O da aynı şeyi söyledi ya.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Niye sataşıyorsunuz? FETÖ'nün ne olduğunu hepiniz bilmiyor musunuz? Biliyorsunuz FETÖ'nün ne olduğunu.

CAVİT ARI (Antalya) – Biz biliyoruz da siz bilemediniz yıllarca.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz de biliyoruz, Türkiye de biliyor. Hâlâ kime laf atıyorsunuz ya!

CAVİT ARI (Antalya) – Biz söyledik size.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sonra ne oldu, ne oldu? Kim savunuyor?

CAVİT ARI (Antalya) – Beraber siz yürüdünüz bu yollarda. Kim savunuyor?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Dön arkana bak bir sefer.

CAVİT ARI (Antalya) – Sen bak arkaya.

BAŞKAN – Sayın İbrahim Aydemir, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Arkadaşlar, bir şey söyleyeyim ben, Değerli Milletvekilim...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Suçlamalarda bulundunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ama neler söyledi ya, Atatürk cumhuriyetini yıkacağımızı iddia etti arkadaşımız ya.

BAŞKAN – İbrahim Bey, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Size hiç böyle bir şeyimiz oldu mu Emine Hanım? Olmadı çünkü...

CAVİT ARI (Antalya) – Ya tamam konuşmanı bitir artık ya.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi arkadaşlar, değerli vekilim; bakın şurada bir kayıt düşeceğim: FETÖ'nün bu yapısını bilmezden önce...

CAVİT ARI (Antalya) – Kim bilmiyordu?

BAŞKAN – Sizden bahsediyor Sayın Arı.

Evet, devam edin siz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Burası biliyordu.

BAŞKAN – Biliyor da niye sahip çıkıyor bugün?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Peki, arkadaşlar...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Sayın Başkan, on dakika...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – On dakikanın beş dakikasını sen aldın, böyle bir şey yok.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – On dakikası bitti ama.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Size mi soracaklar?

BAŞKAN – Sayın Aydemir, lütfen toparlayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İbrahim Bey söz alınca şenlikli geçiyor ne hikmetse her gün.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şenlik değil efendim, ben burada sahici, hakikati ifade eden kayıtlar düşünüyorum. İşte getirdim bak, yani belgeyle konuşuyorum. Bizden önceki hâli yani Sayın Bakan dedi ya “Tuzun koktuğu” Tuzun koktuğu zaman buydu. Onun için burada gençler bilmiyor olabilir, yanınızdaki de çok genç, o da bilmiyor olabilir.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Yaş hiyerarşisi yapmayın, yaş hiyerarşisi yapıyorsunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Peki. O gün cinsiyet ayrıımıydı, burada da yaş hiyerarşisi çıktı. Eyvallah, peki.

BAŞKAN – Evet, Sayın Aydemir, ne onu yapın ne onu yapın ve toparlayın lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Arkadaşlar, adalet mevzusunda eşsiz liderimiz, doruk isim Sayın Cumhurbaşkanımızın kaydı var. Evet, rahatsız olacaksınız olun, rahatsız ol diye yapıyorum zaten Sayın Vekilim.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Rahatsız olmuyoruz canım, kendinizi anlatıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, rica ediyorum toparlayın.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – “Bakın, karşı karşıya kaldığımız her meseleye en başından adalet gözlüğüyle bakmak zorundayız. Karşı karşıya kaldığımız her meseleyi en başta adalet ve vicdan terazisinde tartmak zorundayız. Eşitlik kavramını, hukuk kavramını, adaletin ve vicdanın üzerine inşa etmek zorundayız. Bunu yapabilen yani adalet ve vicdanı yasalarına hâkim kılabilen devletler ve toplumlar, sorunlara ve en köklü, en tatmin edici çözümleri üretebilirler.” diyor Sayın Cumhurbaşkanımız. Zihin haritası bu şekilde tezyin edilmiş bir insandan ancak insana saygı, insanın yaşadığı çevreyi billur hâle getirmek vardır.

Arkadaşlar, on altı yılda adalet bazında kaydedilen her gelişme inşa ve ihya hareketidir; millî iradenin tercihi de budur.

Sevgili Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sözlerimi Sayın Cumhurbaşkanımızın “Şöyle bir geçmişe doğru baktığımızda, ne zaman adaletle sıkı sıkıya sarılmışsak o zaman yükseldiğimizi, güçlendiğimizi, huzurlu ve müreffeh bir toplum hâline geldiğimizi görüyoruz. Ne zaman adalet yolundan ayrılmışsak işte o zaman gerilemiş, zayıflamış, iç ve dış sorunların ağırlığı altında ezilmişizdir.” vurgusuyla tamamlıyorum ama burada şunu söylüyorum: Şu içinde bulunduğumuz vasat zaman dilimi şu dediğimiz adaletin tesis edildiği en yüksek, en zirve dilimdir.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Bütçemiz hayırlı olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Henüz hazır değilim.

BAŞKAN – Hazır değil misiniz? O zaman, değerli arkadaşlar, bütçeler üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, lütfen, özür dilerim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, lütfen, “Dokuza kadar sürecek.” demediniz mi?

BAŞKAN – Sürmedi kardeşim, ben ne yapayım yani gelmesi gereken 10 milletvekili yok burada.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, sisteme girmişiz, burada bekliyoruz.

BAŞKAN – Almış olduğumuz karar gereği zamanında müracaat etmediniz, verilen listede de isminiz yok, kusura bakmayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, siz “Dokuza kadar sürecek.” demediniz mi? Ben konuşuyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bu böyle baskıyla...

BAŞKAN – Ne yapabilirim ki yani?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben demin size sordum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, yok, gelmediler. Ne yapayım? Zorla ara mı vereyim? Bekleteyim mi, gelsinler mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O zaman bir haber verelim, siz bir ara verin.

BAŞKAN – Ya, Sayın Paylan, yapmayın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, beş dakika tahammülünüz yok mu?

BAŞKAN – Sayın Tanal, size söz vermeyeceğim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Niye vermeyeceksiniz?

BAŞKAN – Niye vermeyeceğimi söyledim zaten size, biliyorsunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sebep ne?

BAŞKAN – Sayın Paylan, buyurun lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, siz İç Tüzük’ü şu anda ihlal ediyorsunuz.

BAŞKAN – O sizin düşünceniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, söz vermeniz gerekir. İç Tüzük ne diyor?

BAŞKAN – Sizin düşünceniz...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Burada sisteme giriyorum ve sizden söz istiyorum.

BAŞKAN – Sizin düşünceniz... Bununla ilgili olarak karar aldık, alınan karar gereği de bu müracaatı...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Adaletten bahsediyorsun.

BAŞKAN – Evet, adaletten bahsediyorum ama siz de adaletsizlik yapıyorsunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bana siz de adaletsizlik yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Ben yapıyorum, teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sizi adalete davet ediyorum.

BAŞKAN – Peki, ben de adaletsiz tavrımı sürdürüyorum o zaman.

Sayın Paylan, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Neyse, bir gün sana haksızlık olursa yine avukatın olarak seni ben savunacağım yani olacak olan o.

BAŞKAN – Zaten sana başvuracağım yani. Allah ne sizin elinize ne doktorun eline düşürmesin; hâkim, hekim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Allah kimseyi mağdur etmesin ama bizim eksliğimizi de hissettirmesin.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli arkadaşlar, basının değerli emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, sabahtan beri pek çok ağır eleştiriyi karşı karşıya kaldınız siz ve yargının değerli temsilcileri. Evet, karanlık bir dönemden geçiyoruz, zor bir dönemden geçiyoruz, çalkantılı bir dönemden geçiyoruz; darbe girişimleriyle karşı karşıya kaldık ama bu karanlık dönemden çıkarmanın görevi de biz siyasetçilerin boynunda yani hep beraber ülkeyi bu girdaptan çıkarmalıyız. Bu girdaptan da ülkeyi adaletle çıkarabileceğimizi düşünüyoruz ama adaletten bu kadar uzaklaştığımız bir dönemdeyiz. Yani 113 ülke içinde hukukun üstünlüğünde geçen yıl 101’inci sıradaydık, bu yıl muhtemelen daha alt seviyelere düşmüş olacağız. Yani Venezuela 113’üncü, o Maduro; biz onun herhâlde çok yakınına bir yere doğru gideceğiz maalesef

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Hangi veriye göre?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde 113 ülke içinde 101’inci sıradaydık.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Veri var mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Elbette var, size veririm efendim konuşmamdan sonra.

Şimdi, Sayın Bakan, bu girdaptan ülkemizi nasıl çıkaracağız, buna bakmalıyız. Bakın, insanlık tarihi boyunca, yakın tarihimiz boyunca Avrupa’da da Türkiye’de de dünyada çeşitli ülkelerde de padişahlara ve krallara karşı bunları dengelemek için kurumlar oluşturuldu yani parlamentolar oluşturuldu. Bizim Parlamento olarak görevimiz sizleri dengelemek yani yürütme olarak yaptığımız, yapabileceğiniz hataları sizlere göstermek ve sabahtan beri görüyorsunuz ki milletin temsilcileri size çok ağır eleştirilerde bulunuyor, yargı kurumlarına çok ağır eleştirilerde bulunuyor çünkü haktan, adaletten uzaklaşmış durumdasınız.

Diğer bir konu, diğer dengeleyici kurum tabii ki yargı ve şu fotoğrafla, Sayın Bakan, bakın, yargı temsilcileriyle ne kadar samimi, yan yana oturuyorsunuz yürütme ve yargı temsilcileri olarak. Yani yalnızca şu fotoğraf bile aslında ülkede bağımsız, tarafsız bir yargı olmadığını gösteriyor, net. Şu fotoğrafı çekin, koyun ve “Bu ülkede bağımsız, tarafsız bir yargı var mı?” diye sorun, bu fotoğrafla bağımsız ve tarafsız bir yargı olmadığını size söylerler. Bakın, sabah ısrarla söyledim, hâlâ bize bir not gelmedi. Biz Danıştayın, Anayasa Mahkemesinin veya Yargıtayın bütçelerinin ne olduğunu duymadık. “Arkadaş, bu bütçe bize yeter.” “fazla” veya “eksik” diye bir şey duymadık yani bu konudaki eleştirilerimizi yapamadık Sayın Bakan. Bu fotoğraf bile yargının ne hâlde olduğunu gösteriyor. Yani yürütmeyi

dengeleyecek... Bakın, yasama bu durumda dengeleyemiyor, denetleyemiyor; yargı sizin yanınızda, bu fotoğraf hâlinde çay topluyor; üçüncü güç de Sayın Bakan... Bakın, dün partinizin milletvekili ve Cumhurbaşkanının metin yazarı Aydın Ünal dedi ki: “AK PARTİ tabanı haberleri muhalif sitelerden almaya çalışıyor.” Aynen böyle. Ben gördüm, bazı AK PARTİ’li vekiller de muhalif sitelerden haber almaya çalışıyor yani ortada sizi dengeleyecek ve denetleyecek güçler işlemiyor Sayın Bakan yani Parlamento sizi denetleyemiyor, yargı zaten yanınızda, basın da sizin borazanlığınızı yapıyor; diğer kurumlarsa, bakın, bağımsız, dengeleyici, denetleyici kurumlar... Arkanızda İnsan Hakları Kurumu var, tam arkanızda zaten “Cumhurbaşkanı atar.” diyor “Mali ve idari olarak bağımsız.” diyor ama İnsan Hakları Kurumunun bu kadar insan hakları ihlali olduğu bir dönemde biz sesini duymuyoruz. Düşünün kamuoyunda bilinirliğiniz, şimdi, sokağa çıkın, yüzde 1’i geçerse ben vazgeçeceğim bu işten. Sorun sokakta “İnsan Hakları Kurumu diye bir kurum var devletin.” deyin eğer bilinirliği yüzde 1’i geçiyorsa ben vazgeçeceğim. Bu kadar hak ihlali var, on binlerce başvuru olması lazım, her gün çıkıp açıklama yapması lazım İnsan Hakları Kurumunun, bu konuda müdahil olması lazım, Cumartesi Anneleri yerlerde sürünürken müdahil olması lazım, havalimanı işçileri yerlerde sürüklenirken, kapıları kırılırken müdahil olması lazım; biz bu konuların hiçbirinde İnsan Hakları Kurumunu göremiyoruz.

Bu anlamda Sayın Bakan, sizi eleştirebilecek hiçbir kurum işlemiyor ve eleştirilmediğiniz sürece de hata yapıyorsunuz, hata yapmaya devam ediyorsunuz, kandırılmaya devam ediyorsunuz; siyaset kurumu maalesef çözüm üretmiyor, yalnızca zulüm üretiyor.

Bakın, “Bu bütçe, vicdansız ve adaletsiz bir bütçe.” dedim, sizin bütçeniz de vicdansız ve adaletsiz bir bütçe çünkü adalet dağıtmıyor çünkü kalemlerin çok büyük bir bölümü güvenlik kalemlere harcanyor; silaha, tanka, topa, füzeye harcanyor. Siz de mahkeme salonlarına bakın, ben milletvekili olarak vaktimin yarısını mahkeme salonlarında geçiriyorum, mahkeme salonlarında adalet dağıtılmıyor Sayın Bakan. Hâkimler, emin olun, telefon başında sizden gelecek kararları bekliyorlar. Brunson kararında -adım gibi eminim ki bütün dünya da emin- hâkim telefonun başında kararı bekledi, saraydan gelecek kararı bekledi. Bütün dünya da bunu böyle biliyor, o yüzden “Bu ülkede hukuk yok.” diyorlar.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya, Başkanım, hep aynı şeyleri söylüyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Brunson kararını hâkim mi verdi? Bir kişi buna “Evet, hâkim verdi.” desin bakalım.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Bu söylediğiniz Türk hâkimlerine iftiradır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Trump oradan bastırdı ve istediğini aldı. Bu, sizin için utançtır, bizim için utançtır.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Böyle bir şey yok, bu dediğiniz Türk yargısına hakarettir. Türk hâkimleri Türk milleti adına bağımsız bir şekilde karar veriyorlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapmayın Allah’ınızı severseniz, dünyada bir kişi bile buna inanmıyor, biz de inanmıyoruz.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Biz Türk yargısına sonuna kadar güveniyoruz; kararlarını da bağımsız, tarafsız bir şekilde alırlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Deniz Yücel kararını da hâkim verdi değil mi? Meclis Başkanımız Binali Yıldırım burada açıklama yaptı “İki üç güne kadar olumlu karar çıkacak.” dedi. Deniz Yücel’in uçağı burada hazır, efendim, özel olarak günler öncesinden hazırlanmıştı uçak ve uçağa bindirilip gönderildi. Hani “Asla gün yüzü görmeyecek.” denen Deniz Yücel Binali Yıldırım’ın açıklamasıyla bırakıldı. Yani bu, kararların hâkimler tarafından alınmadığını gösteriyor Sayın Bakan.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Türk yargısı hiçbir yerden talimat almaz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Binali Yıldırım neden açıklıyor?

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Farklı bir şey varsa yargı yolu sonuna kadar açık. Böyle bir şeyi, Türk yargısı için böyle bir iftirayı asla kabul edemem.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, bugün Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir karar aldı. Siz istediğiniz kadar kabul etmeyin, bütün dünya bunu böyle biliyor.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Burada bütün hâkim ve savcılara, Türk milletinin onurlu, şerefli, darbe yargılamasıyla sabahlara kadar mücadele eden Türk yargısına hiçbir şekilde iftira atamazsınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İftira değil efendim, bunlar gerçekler.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Bunlar asla doğru değil, iftira, yalan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Trump neden karardan önce “tweet” attı, bana söyleyin.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Sana mı sordu, seni mi aradı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kimi aradı? Siz aradınız, siz!

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Böyle bir şey kabul edilebilir mi? Hiçbir Türk hâkimi hiç kimseden talimat almaz, baskıya, şantaja boyun eğmez. Bunu aynen size iade ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Trump karardan önce “tweet” attı. Neye dayanarak “tweet” attı? Neye dayanarak “tweet” attı Trump?

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Kaç aydır serbest bırakmıyorsun diye bütün ilişkiler gerildi. Türk yargısı hiçbir baskıya boyun eğmedi ve kendi kararı, kendi çerçevesi kapsamında kararını verdi.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Sayın Bakan konuşacak herhâlde.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Asla böyle bir şeyi kabul edemeyiz. Sistem içerisinde, 20 bin hâkim-savcı içerisinde yanlış yapan, eksik yapan varsa kanun yolları vardır.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Dün de aynı şeyi söylediniz.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Siz de dün aynı şeyleri söylediniz, her gün aynı şeyleri söylüyorsunuz.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Varsa vaktinde bir şey, teftiş mekanizması vardır ama Türk yargısına genel bir şey yapamazsınız.

BAŞKAN – Müsaade edin lütfen.

Sayın Paylan, devam edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, bakın, 4 Kasım 2016 gününe dönelim o zaman. Sayın Bakan, 4 Kasım 2016’ya dönelim. Türkiye Cumhuriyeti devletinin yargı kurumlarında 4 ayrı başsavcılığı aynı saniyede harekete geçirecek bir mekanizma var mı Sayın Bakan? 4 ayrı başsavcılığa aynı anda 12 milletvekilini gözaltına alma kararı verdirecek bir mekanizma var mı? Benim bildiğim yok, siz de var diyemezsiniz. 4 ayrı başsavcılık 12 vekilimizle ilgili aynı saniyede -vahiyy inmediyse- aynı anda karar verdi ve siyasi bir operasyonla Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ ve arkadaşlarımız, 12 vekilimiz gözaltına alındı ve tutuklandı ve şu anda iki yıldır cezaevindedir. İki yıldır “adalet” diyoruz, “İddianameleri çıkarın, yargılayın.” diyoruz. Karşımızda iddianame yok. Selahattin Demirtaş’ın burada benim konuştuğum gibi siyasi ifadeleri var.

Bakın, bugün AİHM’e, maalesef, bir kez daha Türk yargısı rezil olmuştur. AİHM bir karar verdi, dedi ki: “Selahattin Demirtaş’ın pek çok hakkı ihlal edilmiştir, gasbedilmiştir.” Ne oldu? Sayın Cumhurbaşkanı çıktı bugün bu karar üzerine “Biz AİHM’in kararını tanımıyoruz.” dedi. Bakın, bunun üzerine ne oldu? Avrupa Konseyi sözcüsü dedi ki: “AİHM’in aldığı karar bütün bağlı ülkeleri bağlar.” Ya, bir Cumhurbaşkanı “Ben AİHM’in kararını tanımıyorum.” dediği anda Anayasa bu ülkede yoktur, Anayasa yoktur arkadaşlar. Anayasa’nın amir hükmüdür, mahkemelerin kararları herkesi bağlar, bütün milleti bağlar ve sizi de bağlar Sayın Bakan, sizi de bağlar, Cumhurbaşkanını da bağlar.

Bakın, Selahattin Demirtaş’ın bir açıklaması var, size okuyacağım. Cumhurbaşkanı adayımız Selahattin Demirtaş Edirne’den bildiriyor. Şu anda iki yıldır cezaevinde haksız, hukuksuz bir şekilde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın Sayın Başkan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Diyor ki: “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği bu kararlar birlikte siyasi rehine pozisyonum hukuken tescil edilmiş oldu. İlk günden beri söylediğimiz gibi, HDP’ye yapılan operasyon, tutuklanmamız ve yargılanmamız hukuki değil, siyasi gerekçelerle yapılıyordu. Yargılandığım davalar ve isnatlar tümünden çökmüştür. Anayasa Mahkemesi dâhil, bizim hakkımızda bu süre zarfında yasa dışı karar veren bütün mahkemelerin çok ağır ihlaller yaptığı AİHM kararıyla kesinleşmiştir. Siyasetin yargı üzerinde kurduğu yeni vesayet hem demokrasi hem toplumun geleceği açısından büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Maalesef ki yürütmenin başı sıfatıyla açıklama yapan Cumhurbaşkanı hâlen, bu mahkeme kararına rağmen, hukuku, kanunu ve Anayasa’yı tanımayacağını ifade edebilmektedir.

Bu, benim şahsımla ilgili bir mesele değil, AİHM kararında temsil edildiği gibi, bütün Türkiye toplumu ve demokrasi açısından çok vahim bir durumdur AİHM kararının kabul edilmemesi. Hukuk ve adalet mücadelemiz her koşulda devam edecektir. Haklı bir mahkeme kararı olmadan iki yıldır burada tutuluyor olmama rağmen demokrasiye, barışa ve adalete olan inancımı asla kaybetmedim. Bu konuda en büyük umut kaynağım da halktır, halkın mücadelesidir.

Son derece önemli ve ciddi sorunlar içeren bu mahkeme kararını zorlu bir hukuki mücadele neticesinde ortaya çıkaran bütün avukat arkadaşlarıma, partim HDP’ye ve dayanışma içinde olan bütün halkımıza en içten teşekkür ve şükranlarımı sunuyorum.

Selahattin Demirtaş

Edirne Cezaevi

20 Kasım 2018”

Az önce Cumhurbaşkanı adayımız ve Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş bu açıklamayı yaptı.

Sayın Bakan, bu durum, sizin için, Türkiye yargısı için bir utanç vesikasıdır. Bu, AİHM’in çoklu anlamda iki yıldır yapılan bu siyasi operasyonun bir siyasetin emriyle yapıldığını tescil ettiği bir karardır. İki yıldır bizim burada dilimizde tüy bitti, dedik ki: Yapmayın, bu siyasi yargılamalardan vazgeçin, yargıçları serbest bırakın. Bakın, gidiyoruz mahkemelere, karşımızda hâkim yok. İddia bulamıyor ama yargıyı devam ettirmek zorunda kalıyor. Serbest bırakma kararlarını veremiyor, verse bile arka kapıdan başka bir mahkeme o serbest bırakma kararlarını reddediyor. Hakkâri Milletvekilimiz Leyla Güven; serbest bırakılma kararı verildi, başka bir mahkeme hemen, anında talimatlarımızla kendisini tekrar içeride bıraktı.

BAŞKAN – Sayın Paylan, toparlayın lütfen, son cümlelerinizi alayım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütün bunlar yargının siyasileştiğini, tamamen bağımsızlıktan ve tarafsızlıktan koptuğunu gösteriyor Sayın Bakan. Bu, bizler için utanç vesikasıdır, Türkiye için utanç vesikasıdır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir saniye... Sayın Başkan, toparlıyorum.

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, Recep Tayyip Erdoğan gadre uğramış bir kişiydi. Gadre uğramış, gadre uğramışın hâlinde daha iyi anlar diye düşünüyorduk ama mazlumlar maalesef zalim oldu. 28 Şubat sürecinde, evet, gadre uğradı. Ne yaptı? Gitti, mahkemelere gitti.

SALİH CORA (Trabzon) – Zalim, Kobani eylemlerinin talimatını verendir. Zalim Selahattin Demirtaş, terör eylemlerine bulaşmıştır

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Türk yargısı onun taleplerini reddetti, bir şiir okudu diye reddetti.

SALİH CORA (Trabzon) – Selahattin Demirtaş, Kobani eylemlerinin talimatını vermiştir.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) - Hâkim misin, savcı mısın?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sonra, Yargıtay, bakın, Yargıtay, reddetti onun taleplerini. Onun üzerine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gitti Sayın Cumhurbaşkanı. Gadre uğradığı günlerde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine giden bir Cumhurbaşkanı bugün güçlü olduğu günlerde “AİHM’den çıkan kararı tanımıyorum.” diyor. 1990’da imza attığımız kararı...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, AİHM kararına uyacak mısınız? Net bir şekilde soruyorum size. Bu kararı, Cumhurbaşkanının açıklamasını nasıl görüyorsunuz? Büyük bir skandal değil midir? Avrupa Konseyine mi bırakacaksınız? Avrupa’dan bütün çıpayı koparıp getirecek misiniz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bütün bunlar konusunda hepimize, siyaset kurumuna düşen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – ...normalleşmedir, olağanlaşmadır, bu girdaptan ülkemizi çıkarmaktır bir an önce.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, bütçe ve kesin hesaplar üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, Bakana soru sormak isteyen milletvekillerinin sisteme giriş yapmaları gerekmektedir; Komisyon üyelerimiz için on dakika, diğer milletvekillerimiz için beş dakika olmak üzere, toplam on beş dakika soru taleplerini karşılayacağım, ondan sonra Sayın Adalet Bakanımıza söz vereceğim.

Sayın Çelebi, buyurun lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Değerli Başkanım; ben özellikle 2019 yılı Adalet Bakanlığının bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, bu vesileyle hepimize saygılar sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, Anadolu’da bir laf var: “Yâri güzel olanın başı dertten kurtulmazmış.” Gerçekten ülkemiz çok güzel, jeopolitik konumuyla herkes de bu topraklara sahip olmak istiyor. Ama bu konuşmama girmeden önce, demin hatip bir mazlum söyledi ve sayın arkadaşımız da demin orada bir şey söyledi. Tabii ki Türkiye Cumhuriyeti...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neden benden sonra oraya söz verdiniz?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Lütfen.... Bakın, ben sizi dinledim Sayın Garo, hassaten istirham ediyorum.

BAŞKAN – Soru işlemini başlattım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Soru mu bu?

BAŞKAN – Soru işlemini başladı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Tabii.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, ben konuşma yapıyor sandım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ben zaten konuşacağım, en son konuşmacı benim.

Şunu arz edeyim: Demin hani söylediniz ya insan hakları konusunda, doğrudur, bu devlet insan hakları konusunda gerçekten çok şey yaptı. Ama HDP’ye baktığımız zaman, HDP şunu yaptı, neydi bu: Sadece Doğubeyazıt’ta bir arkadaşı AK PARTİ’ye oy vermiş olduğundan dolayı bunu direğe bağladılar ve tek kurşunla PKK bunu gerçekleştirdi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bu nedir ya? Ne alakası var?

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Yok böyle bir şey.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Bunu bileceksin kardeşim bak şu var...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir kere de onu uyarın, bir kere de onu uyarın.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Böyle bir şey olabilir mi ya?

BAŞKAN – Arkadaşlar...

EBRÜ GÜNAY (Mardin) - HDP’ye iftira attı ya.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Anayasa’mızın 90’ıncı maddesi uluslararası sözleşmeler, tabii, çatıştığı zaman uluslararası sözleşmenin geçerli olduğunu söyler; 90/5.

Sayın Cumhurbaşkanının bu açıklaması, Türk Ceza Kanunu’nun 277’deki yargılamayı etkileme suçu, Türk Ceza Kanunu 288; hukuk devletinin temel görevlerinden biri de adil yargılamayı sağlamaktır. Adil yargılama suçunu teşkil etmiyor mu?

İkinci sorum: Bu Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfında tarifnameler uygulanıyor. Taksimetreler biraz önce sayın arkadaşlarımız okuyunca... Orada taksimetre açılmıyor. İşte Kızılay’dan Çankaya, Sıhhiye’den Çankaya 35-40 lira yazıyor. Bu Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfının kaç tane aracı var, günlük ne kadar hasılat yapıyor?

Üçüncüsü, avukatları hâkim ve savcılığa aldırıp... Bunların çoğu bürolarının bulunduğu yerde avukatlık yapıyor ve bürolarını dışarıda böyle organize ediyorlar. Bunlarla ilgili bir tedbir almayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ettim.

Sayın Arslan...

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Sayın Bakan, 15 Temmuz darbe girişiminin ardından Bakanlığınızın alım yaptığı hâkim ve savcıların kaçının geçmişinde AKP üyeliği var? Bunlardan kaç il ve ilçe teşkilatlarında yönetim kademesinde görev almış arkadaşlar?

İki: Adil Öksüz ve iktidarınızın zırhlı araçlarla koruduğu kumpasçı savcı Zekeriya Öz konusundaki gelişmeler nedir?

Üç: Mart 2018-Eylül 2018 döneminde planladığımız ve ihale aşamasına gelinen 39 cezaevinin ihalesinin akıbeti nedir? Toplam 5,5 milyar Türk lirası ihale bedeliyle çıkılan bu cezaevlerinin her biri için ihaleler ne kadar bedellerle verilmiştir, hangi ödenekten karşılanmaktadır?

Dört: Tutuklu kişilerin savunma hakkı kutsaldır, yargılandıkları yargı çevresi dışındaki cezaevlerinde tutulmasının gerekçesi nedir? Bu da yargılamaların aksamasına neden olmaktadır. Savunma haklarının kısıtlanmasına yönelik olan bunu nasıl açıklayacaksınız?

BAŞKAN – Sayın Emecan, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tek bir sorum olacak Sayın Bakan: İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi tarafından hazırlanan rapora göre, ekim ayında iş kazaları sonucu 10'u kadın olmak üzere en az 177 işçi yaşamını yitirmiştir. Buna göre Türkiye’de 2018 yılının ilk on ayında en az 1.640 işçi can verdi, bu konuda Bakanlığınızca ne gibi adımlar atılmıştır? Açılan soruşturma sayısı kaçtır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şahin...

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Bakan, Bakanlığınız bünyesinde 3.910 hâkim ve savcının FETÖ örgütüyle irtibatlı olmaları nedeniyle ihraç edilmiş olduğunu sunumunuzdan öğrenmiş bulunuyoruz. Bu sayı bir hayli fazla, o dönem göz önünde bulundurulursa yaklaşık tüm savcı ve hâkimlerin yüzde 50’si civarında yani her 2 savcı ve hâkimden 1’i FETÖ’yle irtibatlı. Benim merak ettiğim nokta şu: Bakanlık olarak yani bu kadar büyük bir terör organizasyonunu nasıl fark edemediniz, bunu öğrenmek istiyorum ben sizlerden.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sariaslan...

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Sayın Bakanım, size 3 tane sorum olacak.

Çukurambar Adliyesine bir yılda ödenen para, KDV hariç, 4 milyon 182 bin TL’dir. Ankara’da kiraladığımız adliyelere toplam ne kadar kira parası ödemektesiniz?

İkincisi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları gereği beş yıl içerisinde ödediğiniz tazminat miktarı ne kadardır?

Üçüncü sorum, “Ankara Adliyesini yapacağız.” diyorsunuz, somut olarak ne zaman başlayacaksınız, ne zaman bitirmeyi düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tutdere...

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, konuşmamda da belirttiğim şekilde, adliye emekçileri olan mübaşirleri genel idare kadrosuna almayı düşünüyor musunuz? Bu konuda 2019 yılında bir çalışmamız olacak mı?

Adıyaman'ımızın Besni ilçesine yeni bir hizmet binası, adliye binası yapmayı düşünüyor musunuz?

Bunun dışında, ceza infaz kurumlarında çalışan ve kolluk kuvveti görevi ifa eden ceza infaz koruma memurlarını emniyet hizmetleri sınıfına almayı düşünüyor musunuz?

Ayrıca, FETÖ terör örgütü suçlaması nedeniyle şu anda yargılanan ve haklarında mahkûmiyet hükmü çıkan kaç hâkim ve savcı var?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Demirtaş...

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bildiğiniz gibi, Avukatlık Kanunu'nun 1'inci maddesine göre avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir ama avukatlar yurt dışına çıkışta büyük sorunlar yaşamaktadırlar. Bu sebeple belli bir kıdemi doldurmuş avukatların yurt dışına çıkışlarının kolaylaştırılması amacıyla yeşil pasaport yani hususi damgalı pasaport verilmesiyle ilgili bir çalışmanız var mıdır?

CMK'da görev yapan avukatların ücretleri son derece düşüktür. Avukatların CMK ücretlerini makul ve yeterli bir seviyeye artıracak mısınız?

Yine, tüm Türkiye'de kaç adet adliye binası kiradadır ve son beş yıldan bugüne kadar adliye binalarına ne kadar para ödenmiştir, adliye binalarına ne kadar kira ödenmiştir?

2019 yılı için kiralanan adliye binalarına toplamda ne kadar kira ödenmesi planlanmaktadır?

Ankara'da, başkentte adliye binası sorunu yıllardır devam ediyor Sayın Bakan, sizin de bildiğiniz üzere, siz de geçmişinizde avukatlık yaptınız Ankara'da, Ankara'da bütün adliyeleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kayan...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2 tane sorum olacak Sayın Bakana.

Sayın Bakanım, bu üniversitelerdeki el çektirme olayı gerçekten bir facia, arkadaşlarımız var işlerinde. Bunlar ne evlerine ekmek götürecek kadar para kazanabiliyorlar ne yurt dışına çıkabiliyorlar ne de başka özel üniversitelere gidip oralarda mesleğini icra edebiliyorlar. Bunlara haklarını teslim edecek misiniz? İki, üç yıldan bu yana hâlâ iddia gerçekleşmemiş, bir şekilde dışarıda duruyorlar.

Bir sorum daha olacak size. Lüleburgaz, Kırklareli'nin en büyük ilçesidir. Bu ilçemizde adliye sarayı bugün yetersiz hâle gelmiştir. Buraya yeni bir adliye sarayı muhakkak şarttır. Bunu yapma kararı aldınız mı veya alacak mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Başaran...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Benim de birkaç sorum var.

Birincisi: Biz HDP milletvekilleri olarak başta milletvekili arkadaşlarımız olmak üzere uzun süredir cezaevi ziyareti yapamıyoruz. Ret cevabı bile gelmiyor bize başvurularımızla ilgili. Bununla ilgili bir açıklamanız var mı?

İkincisi: Avukatlar da yargının üçüncü ayağı olarak açıklanıyor ama avukatlık şu anda maalesef çok itibarsızlaştırılan bir meslek. Hâkimler avukatlarla görüşmek bile istemiyorlar. Daha önce adalet akademilerinde bu yönde talimat verildiği söyleniyordu. Bununla ilgili bir çalışmanız olacak mı? Çünkü avukatlar bu durumdan çok şikâyetçiler.

Bir sorum daha: Daha önce bu cemaatçilerin, FETÖ'cülerin yaptığı, yürüttüğü soruşturmalarda, kovuşturmalarda ilgili ceza alanlar var ya da dosyaları devam eden birçok insan var. Bunlarla ilgili herhangi bir çalışmanız var mı? Yine, Adli Tıp Kurumunda bu cemaatçilerin verdiği raporlar vardı. Bunlarla ilgili bir çalışmanız var mı?

Bir sorum daha: Cezaevi kantinlerindeki fiyat artışları konusunda birçok şikâyet...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, AİHM yargısıyla ilgili bugün de gündeme geldi, bu süreç gerçekten ne aşamada? Verilen hiçbir liste adaylar ehil olmadığı için... Bu kriz ne zaman sonuçlanacak?

Bir diğer soru: Kamu kurumlarında çeşitli unvanlarda görev yapan yardımcı hizmet sınıfı personel var ve çok büyük maddi, manevi mağduriyetler yaşıyor. Sizin Bakanlığımız bünyesinde de yardımcı hizmetler sınıfı statüsünde çalışan personelin eğitim durumlarına ve ihraz ettikleri unvanlara uygun şekilde istihdamlarıyla ilgili bir çalışmanız var mı?

Bir de yine Reform Eylem Grubu toplantısında geçen dönem nisan ayında seçim nedeniyle kadük kalan, çocuklara karşı işlenen cinsel saldırı ve istismar suçlarıyla ilgili yasal düzenleme yapılacak mı?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, başta Patnos Cezaevi olmak üzere siyasi tutsakların olduğu cezaevlerindeki kötü muameleye son vermeyi düşünüyor musunuz?

İkinci sorum: AİHM kararı doğrultusunda siyasi soykırma uğrayan milletvekillerinin dosyalarının mahkemeler tarafından resen incelenmesi yönünde düşünceniz nedir?

Üçüncü sorum avukatlık mesleğiyle alakalı. Avukatların BAĞ-KUR'a bağlı olması nedeniyle mağduriyetlerinin giderilmesine yönelik bir çalışmanız var mıdır?

Dördüncü soru: Adliyelerin yönetiminde avukatların yer alması için herhangi bir çalışmanız var mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bankoğlu...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Seçim bölgem Bartın'la alakalı bir soru yöneltmek istiyorum Sayın Bakan. Bartın Adliyesiyle ilgili çalışmaların son durumu hakkında bilgi almak istiyorum. Acaba bu çalışmalar tamamlanacak mıdır? Zira, inşaatı yapan firma konkordato ilan ettiği için konu hakkında ciddi bir belirsizlik söz konusudur.

İkinci sorum: 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 36'ncı maddesiyle yapılan bir değişiklik. İdari yargı hâkim ve savcı adaylarında hukuk fakültesinden mezun olmak ya da Bakanlığın ihtiyaç durumuna göre belirleyeceği diğer alanlardan en az dört yıllık yükseköğrenim yapmak şartı aranıyor. Bu durumda, örneğin, tütün ekseri olan bir hâkim olabilir mi? Bu şekilde çalışan kaç hâkim vardır hukuk fakültesi mezunu olmayan? Bununla ilgili bilgi verebilirseniz çok sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Bakan, KHK ek listesinde adı yer alan kamu görevlileri ve özellikle öğretim üyeleri Türkiye’de çalışmadıkları gibi, pasaportlarına el konulduğu için yurt dışında da çalışmamaktadırlar. Beyin göçünün tersine çevrilmeye çalışıldığı bir dönemde bu akademisyenlerin çalışma haklarının alınması anayasal haklarının ihlali değil midir? Bu konuda bir çalışmanız var mıdır?

Avukatlara ve noterlere yeşil pasaport verilmesi konusunda bir çalışmanız var mıdır?

Bir de barolara adli yardım ödeneklerinin düzenli gönderilmesi konusunda bir çalışmanız var mıdır?

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, AİHM’in Selahattin Demirtaş’la ilgili verdiği karara Cumhurbaşkanının verdiği cevapta “AİHM’in kararına uymayacağız. Biz karşı hamlemizi yaparız” demiştir. “Karşı hamle” derken ne kastetmiştir? Nasıl bir karşı hamle yapacaksınız bir mahkeme kararına karşı, bunu merak ediyorum.

İkinci sorum: AK PARTİ Milletvekili Mustafa Yeneroğlu’nun da eleştirdiği, hafta sonu Osman Kavala’yla ilişkilendirilen operasyonla ilgili, insanlara bir çağrı yaparak, onları çağırıp ifadeleri almak yerine gece vakti bu kapı kırılarak, insanları yataklarından kaldırarak yapılan operasyonlarla ilgili ne düşünüyorsunuz?

Üçüncü olarak da Osman Kavala dosyasından, biliyorsunuz, bazı belgeler, “tape”ler basına yansıdı hafta sonu ve bir algı yaratılmaya çalışılıyor. Bu, kişisel hayatın ihlali değil midir, ortaya dökülmesi değil midir? Ve soruşturmanın bu anlamda ortaya dökülmesini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bununla ilgili bir soruşturma açtınız mı? Ve bunun gibi pek çok ihlal oluyor. Bununla ilgili bir kurum da var arkanızda, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili. Yani Sayın Bakan, bunlarla ilgili pek çok ihlal var, ne düşünüyorsunuz bunlarla ilgili?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Öztürk...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Sayın Bakanım, hukuki himaye sigortasının yaygınlaştırılması... Bakanlığınızca yürütülen bu proje kapsamında kurulan çalışma grubunun ilk toplantısı 23 Aralık 2015 tarihinde Strateji Geliştirme Başkanlığı toplantı salonunda gerçekleştirilmiştir. Aradan geçen üç yıllık süre zarfında hukuki himaye sigortasının yasal alt zemininin henüz oluşturulmadığı, toplumda farkındalık yaratılmadığı aşikârdır. Sizin Bakanlığınız döneminde bu konuya ilişkin olarak sizden önce yapılan çalışmaların dışında ayrıca bir çalışma yapılmış mıdır ve somut adımlar ne zaman atılacaktır?

İki: Yeni “Yargı Reformu Strateji Belgesi”nin hazırlanmasına yönelik çalışmalar ve süreçler hangi aşamaya gelmiştir? Kamuoyuyla hangi tarihte paylaşılacaktır?

Üç: İnfaz ve koruma memurlarının çalışma koşulları dikkate alındığında, psikolojik durumları üzerine bilimsel bir çalışma yapılarak bir tespit ve sonucuna göre herhangi bir iyileştirme programı uygulanmış mıdır? Çalışma koşulları nedeniyle istifa veya nakden ayrılanların sayısı nedir?

Son sorum: Sulakyurt Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ne zaman açık cezaevi hâline dönüştürülecektir?

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, 2019 yılı içerisinde Ağrı merkezde lokal olarak 30 bin metrekarelik bir yer ayrıldı. Dolayısıyla buraya bir adliye binası ve onunla birlikte lojmanları 2019 Yılı Yatırım Programı’na alınır mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Günay...

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sayın Bakan da avukat olduğu için özellikle sormak istiyorum. Biliyorsunuz, soruşturma devam ederken gizlilik kararı vardır yani soruşturma gizli devam eder ama maalesef biz kendi milletvekili arkadaşlarımızla, yine partimizin birçok üyesiyle ilgili yapılan yargılamalarda savcılıklar bu kurala uymadan, bizlere daha herhangi bir bilgi tebliğ etmeden, avukatlarımız herhangi bir bilgi belgeye ulaşmadan bu bilgiler savcılık kanallarıyla basına servis edildi, bir algı yaratılmaya çalışıldı. Bu konuda Bakanlığımızın yürüttüğü soruşturmalar var mı, varsa ne aşamadır soruşturmanın gizliliği ihlali üzerinden?

BAŞKAN – Sayın Kaçmaz...

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Bakan, 5607 sayılı Yasa'nın 5/2 maddesindeki "soruşturma" ifadesini, yaşanan mağduriyetler göz önüne alınarak "kovuşturmanın sona ermesi" şeklinde değiştirmeyi düşünüyor musunuz? Çünkü birçok mağduriyete sebep oluyor.

Bir de Şırnak Cezaevinde yaşanan hukuk dışı uygulamalara karşı herhangi bir çalışmanız var mı?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Bakanım, emniyet binalarında Avukatlık Kanunu'nun 50'nci maddesi uyarınca odanın ayrılması gerekirken İstanbul Emniyetinde yok, Ankara'yı bilemiyorum. Yani rahatlıkla görülebilecek bir imkân yok.

Bir başka sorum da şu: Biraz önce benim bahsettiğim, avukatlıktan hâkimliğe geçenlerin sorunu çok ciddi ve önemli. Mümkün olduğunca bürolarının bulunduğu şehirlere tayinlerini istiyorlar ve bu yargının üzerine büyük bir leke düşürülüyor. Bu anlamda bu çok önemli. Kendi bürosunun bulunduğu yerlerde avukatlık yapanların hâkim ve savcı olarak atanması büyük şayialara neden oluyor. Bunun tekrar gözden geçirmenizi talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet değerli arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

Soru işlemi tamamlanmıştır.

Şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakanımıza söz veriyorum.

Buyurun Sayın Gül.

Süreniz kırk beş dakikadır. Cevaplayamadığımız soruları da yazılı olarak cevaplamanızı rica edeceğiz.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Sayın Başkan, çok değerli Komisyon üyeleri; öncelikle çok değerli görüş ve önerileriniz için, katkılarınız için ben çok teşekkür ediyorum. Bu Komisyonadaki bu çalışmalar esasen yürütmenin, yargının ve yine yasamanın kuvvetler ayrılığı çerçevesinde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, bir uğultu var.

BAŞKAN – Arkadaşlar, çok uğultu var, Sayın Bakanı duyamıyoruz, lütfen.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Bu tür mekanizmalar yasamanın güçlenmesi ve denetim anlamında, hem eleştiri hem önerileri dinleme anlamında, istifade etme anlamında çok önemli platformlardır. Hele yüce Meclisin çatısı altında, Gazi Meclisin çatısı altındaki görüş serdedilen tüm bu fikirlerin hepsi değerlidir, kıymetlidir ve görüşlerine katılsak da katılmasak da aslolan, bu görüşlerin hepsi, herkes tarafından doğru önerilerin gelebileceği yaklaşımı, elbette daha az hata yapmaya, daha

fazla doğru yapmaya götürür. Dolayısıyla, burada hiçbir ön yargıya girmeden hangi kesimden ya da hangi görüşten olursa olsun her görüşün değerli, anlamlı olacağı yaklaşımıyla bunların hepsini... Ayrıca tutanakları da tek tek alarak buradaki tüm değerli görüşlerden -gözden kaçırdığımız, not alamadığımız, istifade edemediğimiz hususlar gözden kaçmasın diye- bire bir tüm arkadaşlarımız, -strateji başkanımıza söyledim gerekli çalışmaları- biz de bizzat hem cevaben dönmek üzere hem de bu konudaki önerileri bire bir değerlendirmek üzere istifade edeceğiz, öncelikle bundan dolayı tüm öneriler için ben çok teşekkür ediyorum.

Ve şunu ifade etmek lazım, sabah da esasen ifade etmeye çalıştık: Yargı yetkisi, bağımsız, tarafsız yargı mercileri tarafından kullanılmaktadır ve sabahtan beri yargının yapmış olduğu birtakım eylemler, kararlar üzerinden burada gündem oldu ama bizim yargı adına vekâleten konuşma yetkimiz yoktur. Yargı tamamen bağımsızdır, yargı tarafsız bir şekilde bu süreci yürütür ve kararını verir.

Türkiye’de yaklaşık 11 milyon ceza, idare, hukuk mahkemelerinde, Yargıtay dâhil, Danıştay dâhil davalar görülmektedir. Bu davaların fazla olması, alternatif çözüm yolları elbette konuşulması gerekir ki zaten bunlar üzerine yoğunlaşıyoruz. Ama bu konuda çıkan yanlış kararlar, eksik kararlar, bunların hepsi kamuoyunun eleştirisine matuf kararlardır ve kamusal eleştiri de elbette bu kararlar için söz konusu olabilir. Ama şunu da unutmamak lazım bu anlamda: Yargının bu kararları eleştiri konusu olsa bile Anayasa’mıza göre yargının vermiş olduğu kararlar elbette bağlayıcıdır. Türkiye’de bir hukuk sistemi vardır ve verilmiş olan kararlara karşı bir üst kanun yoluna müracaat etme, hem içeride hem de bunun üst hukuk yolları itibarıyla tüm yollara başvurma imkânı getirilmiştir. Dolayısıyla, bir savcılık ya da bir mahkemenin vermiş olduğu karara bir üst yolun, müracaatın açık olduğu bir hukuk sistemi var. Dolayısıyla burada tüm bunları göz ardı etmeden ve yargı kurumlarının... Adalet mülkün temelidir, adalet olmadan hiçbir şey tam değildir ve hepimizin koruması gereken de bu adalet anlayışı, yaklaşımı, perspektifidir. Ve burada yargıya güven ve yargının hızlanması en temel parametrelerimiz. Bunları elbette hep beraber inşa edeceğiz.

Biz “Her şey tamamlandı, bitti.” diye bir şey iddia etmiyoruz. Ancak cennette olur her şeyin tam anlamıyla salimen tamamlandığı. Eksikler... “On altı yıldır iktidarsınız.” Her şeyi bitirmiş olsak niye seçim var, niye iktidar var? Milletin önüne çıkıyoruz: “Ey milletim, biz bunları yaptık, bir daha vekâlet verin sizi temsil edelim.” diye sandıktan daha yeni çıktık, daha milletin verdiği oyların mürekkebi kurumadı. Ve biz burada milletimize hesap verip, milletimizin oyları da geldiğinde -iktidarı- ona göre hükümet teşekkül ediyor. Dolayısıyla bizim burada yaptığımız reformlar var ama yeterli olmadığımız, eksik olduğumuz alanlarda da işte önümüzdeki beş yılı planlıyoruz, “Şunları yapacağız.” diyoruz. Burada değerli fikirleri alıyoruz, önümüzdeki yıl için burada bize yol haritası çıkartılıyor. Elbette biz “Her şeyi tamamladık, her şey dört dörtlük, artık burada kendi Nirvana’mıza ulaştık.” diye bir şey söylemiyoruz. İnsanın olduğu yerde, insanın çalıştığı yerde -zabıt kâtibinden, mübaşirinden, avukatından, Bakanlık yetkililerinden- insanın olduğu yer neresiyse -bu ister yürütme ister yargı ister sokak ister farklı bir sosyal ortamda- elbette hata olabilir ama önemli olan bu hatayı ortadan kaldırıcı mekanizmalar var mı, yok mu? Türkiye hukuk devletidir ve Türkiye bu anlamda kendi sistematiğini, kendi içerisinde, hukuk çerçevesinde elbette yerine getirmeye yönelik kendi mekanizmaları vardır.

Şimdi “Yargıdan, işte savcılık, mahkeme şöyle yapıyor...” Değerli arkadaşlar, burada diğer, normal bir bakanlığın bütçesi gibi bir savcılık, bir mahkemenin tasarrufunda o bakanlığın bir taşra teşkilatından bahsetmiyoruz, bölge müdürlüğünden, il müdürlüğünden bahsetmiyoruz. Yargı, bağımsız, tarafsız cumhuriyet savcıları, bağımsız, tarafsız mahkemeler, bağımsız, tarafsız... Yani bir tapu, tarım il müdürlüğünün hiyerarşik bir şeyi var da... Bakan oraya talimat verecek, savcılıklar, mahkemeler; böyle bir şey yok. Yani böyle bir şeyi belki birileri arzu ediyorsa da bizim tasavvur ettiğimiz bağımsız,

tarafsız yargı böyle bir şey değil ve böyle bir şey de zaten Türkiye’de yok. Dolayısıyla burada yargının vermiş olduğu bir kararda bir eksiklik varsa bir üst yargı yoluna müracaat imkânı vardır. Dolayısıyla ben savcılık ya da mahkemeler üzerinde hiyerarşik bir amir değilim, ben bir savcı, hâkim değilim, onların amiri de değilim. Dolayısıyla bu konudaki yaklaşımlarda... Genel itibarıyla söylüyorum; elbette yanlış yapmıştır, dosya şu kadar, beş yıl bir şey yapmamış, altı yıl bir şey yapmamış. HSK teftiş müessesesi vardır, şikâyetler burada müfettiş marifetiyle incelenir. Bir ihmal, ağır kusur, suç varsa, hâkim, savcı dahi olsa bunlarla ilgili HSK incelemesini yapar, yargılamalar yapılır. Yani Türkiye’de savcı yanlış bir karar vermiştir, o karara itiraz müessesesi vardır, mahkeme ilk derece yanlış karar vermiştir, ona istinaf yolu... Yine AK PARTİ bir reform anlamında -iki yıl boyunca- üçüncü bir göz getirdi, yeni bir derece mahkemesi getirdi. Niye? Daha doğru, daha adil kararlar verilsin, bir göz daha baksın. Mahkûm oldu, yanlış yapıldı, beraat etmesi lazım; istinaf var, istinafta anlatılır, görüşülür, değerlendirilir, orada da olmadı Yargıtay var, olmadı Anayasa Mahkemesi var, bizim uluslararası sözleşmeler çerçevesindeki başvurduğumuz müesseseler var uluslararası. Tüm bu müesseselere, AİHM’e kadar giden bu sürecin denetlendiği bir yapı var. Dolayısıyla kalkıp burada... Bu hususlarla ilgili kanun yolları bu yüzden getirilmişken ve bunun da reformculuğunu, dinamizmini getiren, öncülük yapan AK PARTİ’yken, yine burada “Daha fazla eksikimiz nerededir, nasıl tamamlarız?” yaklaşımıyla biz olaya bakıyoruz. Dolayısıyla kanun yolları zaten bu yüzden getirilmiş. Bu süreçlerle ilgili de yaklaşımımız, elbette insanın olduğu yerlerde yapılacak tüm bu yargılamalara hepimizin total bir yaklaşım içerisine girmeden... Yargı, adalet hiç kimsenin, hiçbir örgütün, hiçbir grubun, hiçbir ideolojinin asla bir arka bahçesi değildir. Daha önce brifinglerde, yargı brifinglerinde, 28 Şubat brifinglerinde önünü ilikleyerek vesayetçilere selam duran hâkim, savcılar, yargıçlar vardı; sonrasında Pensilvanya’daki terör örgütü elebaşından talimat alarak “mehdi” diye karar veren hâkim, savcılar vardı. İşte bunlarla mücadele yapıldı ve yine mücadele yapılmaya devam ediyor. HSK Teftiş Kurulu tüm incelemelerini, değerlendirmelerini yapıyor. Bizim buradaki temel amacımız, asla ve asla hiçbir yargıç, hiçbir cumhuriyet savcısı bir ideolojinin, bir cemaatin, bir grubun, bir etnisitenin ya da bir yaklaşımın değil, sadece ve sadece Türk milletinin yargısı olacak ve sadece ve sadece hukuka, vicdana, Anayasa’ya bağlı kalacak. Bunu amaçlayan, bunu ortaya koymaya çalışan bir yaklaşım içerisindeyiz. Anayasa çalışmamız, 16 Nisan budur.

Az önce bir arkadaşımız söyledi; hâkim, savcıların işte sandıklarla, FETÖ’nün orada yargıyı ele geçirme anlamındaki HSK süreçleri... Biz burada Meclis seçsin, milletin seçtiği Cumhurbaşkanı seçsin yaklaşımıyla meşruiyetini daha sağlama almış bir yaklaşım içerisine girdik. Elbette hukuk, reformlar, adalet duygusu varılmış, erişilmiş, bitmiş ve hitam vermiş bir süreç değildir, sürekli bir dinamizmle, sürekli bir reform yaklaşımıyla bu reflekslerin devam etmesi lazım. Dolayısıyla buradaki tüm bu yaklaşımlar, hepsi bizim için temel bir yaklaşımdır, bir paradigmadır.

Esasen “Benim yolum buraya düşerse içeride beni adil şekilde yargılayacak hâkim, savcılar vardır.” şeklinde bir öz güvenle Sıhhiye Adliyesinden, Dil Tarih önünden Kızılay’a doğru gidiyorsa işte bu adaletin tam anlamıyla sağlanmış olmasıdır ve değerli arkadaşlar, bizim temel amacımız da budur. Oradan geçerken, Sıhhiye Adliyesinin önünden geçerken “Burada adaletin tesis edildiği bir adliyenin önünden geçiyorum.” Şu statüye sahip, cebinde 10 lira olanın da 10 bin lira olanın da o öz güvenle geçtiği bir yer. Kadınıyla erkeğiyle mağduruyla oradan öz güvenle geçtiği bir yeri, adaleti hep beraber inşa edeceğiz, temel amacımız bu.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Vatandaş işte bunu söylemiyor Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Eksiklerimiz var mı? Var. Bugün, iki yıldır, FETÖ'nün yaklaşık 4 bin hâkim ve savcısını, Anayasa'ya değil, şu Anayasa'ya değil, Pensilvanya'dan gelen talimatlara göre hareket eden, onu bunu farklı isimlerle dinleyen, kumpaslar kuran yargıyı AK PARTİ, o “tek adam” dediğiniz Recep Tayyip Erdoğan Pensilvanya'dan, FETÖ terör örgütünden temizlemek için iki yıldır bu mücadeleyi veriyor.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Sayın Bakanım, bunları kim getirdi? FETÖ'cü hâkim, savcılarını kim getirdi?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hâlen oradasın ya!

BAŞKAN – Sayın milletvekili, lütfen...

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Değerli arkadaşlar, bu mücadele alenileştikten sonra gazeteleri kapanmasın diye giden, TOMA'ların önüne yatan, belediyelerinde ağırlayan insanlar, bunlar deşifre olduktan sonra -kriptoyken yapıldı- bunların hesabını hep beraber elbette bütün kamuoyu görüyor.

Değerli arkadaşlar, burada yargı kendi içerisindeki FETÖ terör örgütü ya da başka vesayetçi ya da başka ideolojik ya da başka bir mahalle, mefkûresinden uzak kimin aklında Anayasa'dan başka bir kendi düşüncesi, ideolojik birtakım safta ya da yaftaları varsa biz bunları şiddetle reddediyoruz ve mücadelemizde Türk yargısı hâkimiyle, savcısıyla cüppesini giydikten sonra sadece ve sadece Türk milletinden ve Anayasası'ndan, hukuktan, adaletten talimat alacaktır. Bununla ilgili, bu travmayı atlarken -iki yıl- hâlâ bu yargılamalar devam ediyor, teftişler devam ediyor. Elbette tamamıyla bunların hepsi, travması bitmiş diyemeyiz ama 15 Temmuzdan sonra o akşam darbecilere karşı hâkimiyel savcısıyla Türk yargısı mücadele etmiştir. Daha önce darbecileri ayakta alkışlayan Türk yargısı yerine, darbecileri yargılayan bir yargı vardır. Lütfen birtakım eksikler olsa bile -istisnai, arızı, bunlarla da elbette varsa sonuna kadar mücadele edelim ama- genel bir yaklaşımla Türk yargısını, darbeye mücadele eden ve o geceden itibaren bu mücadeleyi sürdüren, pazartesi günü de boşanma davası, veraset ilamı dâhil, tüketici mahkemesi dâhil yine adliyede adalet dağıtmaya çalışan yargıya total bir yaklaşımla suçlamada bulunmak kimseye fayda vermez.

Elbette her şeyi tamamladık diyemiyoruz, elbette bu ihraçlardan kaynaklı olarak, eğitimi az alarak, bir şekilde mahkemeye atanmış hâkim, savcılarımız... Orada çünkü işlemler yapılacak ama bunlarla ilgili işte önümüzdeki hafta başlıyoruz, 3 bin hâkim, savcı arkadaşımızı meslek içi eğitimde, iddianame, soruşturmalar, yargılamalar, dili, içerik, uluslararası sözleşmeler, AİHM içtihatları ve Anayasa, tüm bunlarla ilgili ortak dili hep beraber eğitimleri yapma yönünde programlarımızı yapıyoruz. Yani, yargının üzerinden, Türkiye'nin, Gazi Meclisin üzerinden geçen olağanüstü bir darbe girişimine karşı Türk yargısı arınma sürecindedir ve bu travmayı yine arındırarak bu milletin bütün beklentilerini karşılayacak şekilde bir yaklaşım vardır. Bizim adalet temel rehberimizdir, pusulamızdır ve kim olursa olsun “Kızım Fatıma olsa ben kolunu keserim, elini keserim.” anlayışı bizim temel yaklaşımımızdır. Asla hiçbir kimseye düşüncesinden, inancından, etnik aidiyetinden dolayı hiçbir şekilde ayrımcılık ve ayrıcalık yapılamaz, biz bunun en başta karşısına çıkarız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Selahattin Demirtaş'a da söyleyin bunu.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Ama az önce de söylediğim gibi, bir tapunun ya da bir tarım il müdürlüğünün bir bağlı hiyerarşisi değil, yanlış yapan varsa sistem içerisinde, hâlâ örgütün kripto ya da farklı bir ideolojik yaklaşımı varsa bu sistem kendi içerisinde mekanizmalarını kurmuştur ama lütfen bugün şu saatte hâlâ Gazi Meclisi bombalayan darbecileri, FETÖ'cülerini... Çoluğunu çocuğunu bırakıp bugün yargılamaya hâlâ devam eden Türk yargılarına leke uzatmayalım,

haksızlık yapmayalım ama bir yanlış varsa, bir haksızlık varsa hem hukuki anlamda kanun yolları vardır hem bireysel anlamda suç işleyen kim olursa olsun kimsenin elbette dokunulmazlığı yoktur, bunu hep birlikte tüm Türk topluluğu olarak, kamu olarak beraber bunun mücadelesini verelim çünkü adalet duygusu akşam yatağında yatarken “Evet, ben yine sabah da adil bir şekilde kalktım, adil bir şekilde yattım.” bu duygudur. Bu duyguyu ortadan kaldıracı her ne varsa bunlarla mücadele ediyorsun. Zaten her şeyi yapmış olsak iktidara gerek kalmaz, her şeyi yapmış olsak eğitime gerek kalmaz. Az önce söyledik -sabah da- meslek içi eğitimler dedik, teftişler dedik şimdi. HSK Teftiş Kurulu burada, her gelen şikâyet, burada dediğiniz şeyler belki bilgilerini alsak yüzlerce, binlerce bu yargılamalar, soruşturmalar, FETÖ'nün bu anlamdaki talimatlarıyla ilgili soruşturmalar yapıyor arkadaşlarımız, müfettişler eliyle yapıyor. Ha, bunun hiçbirini ben bilmem çünkü ben yürütme olarak HSK'nin Başkanı olmam sebebiyle asla ve asla HSK'nin hiçbir bu tür kararlamalarına katılıp Başkanlık yapmamışım. HSK kendi mantığı içerisinde, müfettişler -kendi, özgür, bağımsız şekilde, tüm bu yargılamaları- kim olursa olsun sonuna kadar gidecek şekilde bunun mücadelesini yapacaktır çünkü adalet, asla ama asla ihmal edilemez, hepimizin ortak evrensel değeridir. Dolayısıyla, bizim bu konudaki yaklaşımlarımız budur ve bu şekilde de olmaya devam edecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neden bu durumdayız o zaman?

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Değerli arkadaşlar, Türkiye’de FETÖ’cü hâkim, savcıların bu kararları vererek Türk yargısını nasıl ele geçirmek istediği iki yıllık bir hikâye, bunların deşifre olmaları, bunların ortaya çıkmaları -genel itibarıyla söylüyorum- ve HSK anında bu mücadeleyi yapmıştır. 4 bin civarında çok hatırı sayılır, önemli ölçüde hâkim, savcı, mahkemelerden avukat arkadaşlarımız var. Yani bir 4 bin sayısı çekilince yeni atananlar, tecrübe paylaşımı, yani burada bir... Yani darbecinin hiç suçu yok, burada kalkıp 4 bin kişiyi ihraç etmeyip yani hâkim sayısı çok tecrübeliler diye onlar mı kalsaydı? Şu anda bir travmaya karşı, darbeye karşı Türk yargısı bağımsızlığını, Türkiye Cumhuriyeti devleti yine bağımsızlığını, hukukunu korumaya çalışıyor. Dolayısıyla, elbette bu eksikleri hep beraber tamamlayacağız.

Değerli arkadaşlar, yargı yetkisini kullanan yargı mercileridir- Sayın Aydoğan’ın ve soru faslında diğer sorulan sorular oldu- bir soruşturmada uygulanacak tedbirin türüne, ağırlığına karar verme yetkisi de yargı yetkisi içerisinde. Kanunun verdiği bir yetki kullanılırken yine kanunun gösterdiği sınırlar içerisinde kalınması hem o işlemin hukuki meşruiyetini sağlar hem de toplumun sürece destek ve inancını korur. Temel haklar söz konusu olduğunda da bu hassasiyet daha önemli hâle gelmektedir.

Kısıtlayıcı özellikteki tasarrufların doğru olduğu kadar doğru görülmesi, adil olduğu kadar adil görülmesi de elbette mühimdir. Yargı kararları, yargı mercilerinin işlem ve tasarrufları elbette eleştiriden münezzehtir. Özellikle, ifadesi alınıp serbest bırakılacak kişilerin çok erken saatlerde gözaltına alınmaları orantılılıkla ilgili bazı eleştirilere neden olmuştur. Elbette, yargı mercilerimiz bu kamusal eleştirilerden de yararlanarak uygulamalarını yine gözden geçirecekler, bu konuda yapılacak şeyler varsa bunları elbette dikkate alacaklardır.

Tutukluluk elbette bir tedbirdir. Bu tedbire başvurunun şartlarını AK PARTİ olarak bizler ağırlaştırdık ve tutuklamanın bir istisna olma koşulunu ve tutuklamanın koşullarının artırılmasını bizim Hükümetimiz getirdi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama uygulanmıyor, uygulanmıyor Sayın Bakan.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Dolayısıyla, bu konuda, yine adli kontrolün tutuklama alternatifi hâline getirilmesi de yine bizim dönemimizde yapıldı.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Tutuklanan birini saat altıda niye kaldırılıyorsunuz o zaman?

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen... Sabredelim.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Yargı mensuplarımızın, elbette, kanuni şartları değerlendirerek bu alternatifleri de etkili bir şekilde uygulamasını, tutuklamanın son çare olması ve bu çareye gerektirdiği ölçüde başvurmasını da elbette temenni ediyoruz. Bu uygulamamız da yine bu yönde gerçekleşecektir diye düşünüyoruz. Ama dosyanın hâkimi, savcısı biz değiliz, bu konudaki tüm yargılamalar, dosyadaki deliller, durumlar nedir, bu konuda elbette savcılık makamı, yine, yargılama makamları kendileri takdir edeceklerdir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cumhurbaşkanı “Yargı gereğini yapsın.” diyor.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Değerli arkadaşlar, AİHM kararına konu olan dava, ağır ceza mahkemesinde derdest bir dosyadır. Burada Selahattin Demirtaş’ın ileri sürdüğü ihlal iddialarını Anayasa Mahkememiz de yapılan bireysel başvuru kapsamında incelemiş ve mahkeme 21 Aralık 2017 tarihinde, tutuklamanın hukuki olmadığı yönündeki iddianın açıkça dayanaktan yoksun olduğuna karar vermiştir. Diğer iddialar yönünden de oy birliğiyle başvuruyu iç hukuk yollarının tüketilmemesi ve açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilemez bularak reddetmiştir.

AİHM kararında, dokunulmazlık nedeniyle gözaltına alınması ve tutuklanmasının iç hukuka aykırı olmasıyla soruşturma dosyasına erişilemediği iddialarını, açıkça dayanaktan yoksun olduğundan kabul edilemez bulmuştur.

Ve yine, kuvvetli suç şüphesi olmadığına ilişkin, tutuklandığına ilişkin iddiayı da incelemiş ve herhangi bir ihlal bulmamıştır. Anayasa Mahkemesinin makul sürede inceleme yapmadığına ilişkin iddiayı esastan incelemiş ve ihlal bulunmadığına karar vermiştir. AİHM başvuranın uzun süre tutuklu olması gerekçesiyle 18’inci maddenin ihlal edildiğine karar vermiştir. İfade özgürlüğünün ihlal edildiği iddialarını incelemeye dahi gerek görmemiştir. Ayrıca, başvuranın, AİHM’e bireysel başvuru hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddialarını reddetmiştir ve burada, daha önce de belirttiğim gibi, yargılama hâlen derdesttir. Yargılamayı yapan mahkeme gerek dosyadaki verileri gerekse de AİHM kararının gerekçelerini dikkate alarak bir değerlendirme yapacaktır.

Görüldüğü gibi, süreç yargısal mekanizmalar içerisinde işleyen, tamamen adli bir aşamada bulunmaktadır. Hepimizin bağımsız yargının, Türk yargısının işleyişine saygı göstermesi ve peşin hükümlü olmaması gerekmektedir. Dolayısıyla burada kararı verecek olan, tahliyeyi verecek olan siz de değilsiniz, ben de değilim, bağımsız Türk yargısıdır. Derdest olan Türk yargısı kararı verecektir. (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen... Bitirsin, sonra söz veririz size.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Hayır hayır, ben AİHM karardan söz ediyorum, başka bir şeyden söz ediyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, soru-cevap periyodu bitti.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Uymayacağız, karşı hamle yaparız.” diyor.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – AİHM kararının devamını okumamışsınız herhâlde Sayın Bakan.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, soru-cevap periyodumuz bitti, Sayın Bakanımız konuşuyor.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – AİHM’in verdiği karar doğrudan, hemen icra niteliği değil.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ama “Uymayacağız.” diyor Cumhurbaşkanı.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Bu konuyla ilgili infaz boyutunu Türk yargısı değerlendirecektir ve verilen tüm kararlarda eleştiri söz konusudur. Burada da yapılan, bizim yürütme olarak elbette her türlü kararı bizim burada eleştirme yetkimiz vardır ama...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Uymayacağız.” diyor.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Türk mahkemesinin verdiği karara herkes uyar ama AİHM’in verdiği karar elbette eleştirilir.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – AİHM Anayasa 90 ve...

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Cumhurbaşkanımız da bu konudaki eleştirisini yapmıştır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Uymayacağız, karşı hamle yaparız.” diyor.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Sayın Kuşoğlu...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – “Uymayacağız.” diye bir tavır ortaya koyamazsınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Uymayacağız, karşı hamle yaparız.” demek ne demek arkadaşlar? Hukukçu arkadaşlar var içimizde.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen...

Sayın Bakanım, siz devam edin efendim.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Sayın Kuşoğlu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Uymayacağız.” ne demek? Mahkeme kararı...

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Hiçbir mahkeme, Anayasa Mahkemesi kararı dâhil... Türkiye’de verildi Twitter kararı, “Biz bu kararı tanımıyoruz, biz bu karara asla saygı duymuyoruz.” dedik, eleştirimizi yaptık. Bu konuyla ilgili kimse “Evet, çok ya, bunu bekliyorduk.” diyecek şeyi yok.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bakanım, Cumhurbaşkanı niye bir görüş belirtmiyor?

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Dolayısıyla bu konudaki eleştiriler elbette yapılabilir ama Türk yargısı bunun kararını verecektir.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Yargılama yapılırken yargıyı baskı altına alıyorsunuz.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Sayın Kuşoğlu’nun, ceza infaz kurumları, tutukevleri, İşyurtları Kurumunda iç kontrol sisteminin kurulmamış olmasına ilişkin ve ceza infaz kurumları, İşyurtları Kurumunda iç denetim biriminin kurulmamış olmasıyla ilgili sorularına: 4301 sayılı Kanun kapsamında iç kontrol sisteminin kurulabilmesine imkân bulunmadığından bu konuda bir değerlendirme yapılamamıştır. Bu hususla ilgili kanun çalışmalarında nihai takdir ve irade Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir. Bu konu kanundan kaynaklı bir durumdur ama notlarımızı da yine aldık.

Yine, Sayın Kuşoğlu, Adli Tıp Kurumu, Adalet Bakanlığı bütçesi içerisinde denetime tabidir, tüm mali işleri Sayıştay tarafından denetlenmektedir ve yine, Adli Tıp Kurumu içerisinde bulunan döner sermaye ayrı bütçe olduğu için ayrı denetlenmekte, raporlanmaktadır. Genel bütçe giderleri de Bakanlık bütçesi içerisinde denetime tabidir.

Kişi başı adli yardımın düştüğü iddiası... Yine, Sayın Kuşoğlu, burada yoksa yazılı da verebilirim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Buradayım.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Bunu da ifade edeyim Sayın Kuşoğlu.

2018 yılı Kasım ayı itibarıyla CMK uyarınca görevlendirilen zorunlu müdafii ve vekil ödemelerini içeren adli yardım için 218 milyon 450 bin lira, hukuk mahkemelerinde görülen davalarda hükmedilen adli yardım ödemelerini içeren adli yardım için 9 milyon 202 bin 726 lira olmak üzere 227 milyon 652 bin 726 lira ödenek kullanılmıştır. 47 üye ülkeden oluşan Avrupa Konseyi Adaletin Etkililiği Komisyonu tarafından hazırlanan 2018 Raporu'nda adli yardıma harcanan bütçe açısından Türkiye 10'uncu sıradadır. Avrupa Konseyi olduğu için euro bazında bir değerlendirme yapmış, 102 milyon 74 bin 69 euroyla 10'uncu sırada olduğu ifade edilmiş ve bütçemizi TL üzerinden sunduk, TL esas alınarak yıllar itibarıyla artış olduğu söz konusudur.

Yine Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı 2017 kesin hesabıyla ilgili... Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığına 2017 yılında 157 milyon 132 bin lira ödenek tahsis edilmiş, yıl içinde Hazine ve Maliye Bakanlığı ödenek tertibinden 185 milyon 250 bin lira, kurum içi aktarmalarla 3 milyon 720 bin lira eklenmiş ve toplam 342 milyon 329 bin 800 lira olmuştur. Söz konusu ödeneğin 341 milyon 531 bin 716 lirası harcanmıştır. 2017 yılında yapılan halk oylaması için Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı yedek ödenekten kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler, seçim gideri tertibi için 185 milyon 250 bin lira ödenek eklenmiş olup bu ödeneğin tamamı harcanmıştır.

Şimdi, İstanbul'da Avukat Ömer Kavili'nin tutuklanmasıyla ilgili...

Değerli arkadaşlar, elbette hukuk devletinde yargı mensupları, Türkiye'de yargı, iddia, savunma ve yargılama makamı üç sacayağıdır. Avukatlar da bu sacayaklarının en temel unsurlarındandır, yargının kurucu unsurudur ve bu üç sacayağının da karşılıklı saygı, nezaket, uyum içerisinde yargılamalara katkıda bulunmaları, yargılamaları daha etkin hâle getirmeleri temennimizdir. Elbette hiç kimsenin suç işleme imtiyazı yoktur kim olursa olsun. Bu konuda savcılık makamı, yargı makamları suç ihbarıyla ilgili, elbette yine görevi itibarıyla, yargı yetkisini kullanabilecektir ama tüm bu işlevlerin de yine kanunda belirtilen usullere riayet ederek gerçekleşmesini temin etmek zorundayız.

Avukatlar hakkında da savunma hakkının kısıtlanmasını önlemek amacıyla, bildiğiniz gibi, bazı usuli güvenceler getirilmiştir ve biz bu güvenceleri çok önemsiyoruz. Avukatlık Kanunu'nun 58'inci maddesinde hüküm bulunmaktadır "Avukatlık görevinden doğan veya görev sırasında işlenen suçlardan dolayı avukatlar haklarında soruşturma Adalet Bakanlığının vereceği izinle yapılabilir." demektedir. Dolayısıyla bu izin prosedürünün de işletilmediği gerekçesiyle bunun bir ihmal mi ya da bir yargı mercisinin görev suçuna ilişkin yorum mu... Bu konuyla ilgili derhâl HSK inceleme başlatmıştır ve bu konuyla ilgili, sabah tahliye olur olmaz, derhâl sayın meslektaşımızla ben de bir görüşme yaptım. Dolayısıyla bu konuda yine yapılan şeyin genel bir tavır olmadığını ve bunun asla kabul edilemeyeceğini genel itibarıyla farklı bir diğer husus yoksa ama incelemesini de yapıyoruz.

Afrin'le ilgili sabahki oturumda da... Afrin'e "bir işgal girişimi" ifadesini asla kabul edemeyiz. Türkiye, uluslararası hukuktan kaynaklanan meşru müdafaa hakkını kullanmıştır. Sivillere ve çevreye, hiçbir insana, etnik aidiyeti ne olursa olsun hiç kimseye burada zarar vermeden büyük bir hassasiyetle bu operasyon yapılmıştır.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Başka birimlerin, valinizin, emniyet müdürünüzün ne işi vardı orada Sayın Bakan?

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Daha PKK'ya "terör örgütü" diyemeyenlerin bugün PYD/YPG'ye karşı "terör örgütü" demelerini veya bu süreçte farklı bir şeylerini zaten beklemiyoruz.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – İŞİD oradayken hiçbir sorun yoktu.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Ancak terörle mücadelelerimiz bir hak ve aynı zamanda bir özgürlük mücadelesidir. Terörle mücadele eden, ülkenin güvenliğini sağlayan bu operasyona “işgal” diyen bir milletvekiline dünyanın hiçbir yerinde asla rastlayamazsınız.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Beğenseniz de beğenmeseniz de ben bu ülkenin seçilmiş milletvekiliyim ve fikirlerimi de söyleyeceğim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Siz de beğenseniz de beğenmeseniz de bu yapılanlara...

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Bütün işlemler, bütün eylemler dünyanın gözü önünde ve her türlü denetime açık şekilde yapılmıştır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, bir dinleyin ya!

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Orada bana laf atıyor, sataşiyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne sataşması ya? Konuşuyor, sizin yüzünüzden dinleyemiyoruz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin lütfen.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ya, sen her şeye karışmak zorunda mısın?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sabahtan beri bağırıyorsunuz ya!

BAŞKAN – Sayın Paylan, Sayın Başaran, lütfen...

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Dolayısıyla bu ifadeleri hiçbir şekilde kabul etmiyoruz. Hatay’da, Kilis’te, Gaziantep’te benim vatandaşım, Türk kardeşime, Kürt kardeşime, Arap kardeşime orada bombalar gelecek, Türkiye de kaynağını kurutmayacak, buna sessiz kalacak. Asla böyle bir şeye kimsenin rıza göstermesi kabul edilemez. Bunu da asla kabul edemiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben konuşurken tam beş dakika benim sözümü kesti Sayın Bakan ya.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Nerede kesti ya?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapma Allah aşkına, az önce görmedin mi?

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Bakanın sözünü kesmeyin, müsaade edin.

Sayın Bakan, buyurun.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Yine Sayın Tanrıkulu’nun Zindaştî’nin tahliyesiyle ilgili ve bir iki arkadaşımızın da burada dile getirdiği konuyla ilgili... Bu husus kamuoyuna da yansdıktan sonra, ortaya çıktıktan sonra, derhâl keyfiyetinin araştırılması hususunda kurul başkanının teftişte bulunması birinci dairece karara bağlanmış, 23 Ekim 2018 tarihinde teftiş açılmıştır. Bu konuda kimin hangi ihmali ya da suçu varsa bu konu da sonuna kadar takip edilecektir. HSK bunu takip etmektedir ve sonuçları da yine elbette kamuoyuyla paylaşılacaktır. Hiçbir şekilde bir suistimale, yargının da araç edilmesine ya da farklı birtakım ihmaller, kasıtlar varsa bunlara asla izin verilemez. Bu konunun da takibi HSK teftiş müfettişleri tarafından yapılmaktadır ve sonucunu da hep beraber yine takip edeceğiz.

Sayın Tatlıoğlu, Sayın Emecan ve Sayın Tanrıkulu’nun adli hizmetlerdeki memnuniyetle ilgili... TÜİK’in yaşam memnuniyeti araştırma sonuçlarına göre 2017’de yüzde 54,1 adli hizmetlerden memnuniyet söz konusudur.

“Adalet Bakanlığı bütçesinde 2019 yılındaki yüzde 31’lik artışın ve 2020’deki yüzde 7’lik artışın nedenleri nedir?” şeklinde İsmail Bey’in bir sorusu, bir ifadesi vardı. 2019 yılı bütçe teklifinde personel giderlerindeki artış yüzde 41, Sosyal Güvenlik Kurumu devlet primi giderlerindeki artış yüzde 52. Yine Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu ile Kişisel Verileri Koruma Kurumunun Başbakanlığın yeni

sistemde kapatılmasından sonra Bakanlığımız bütçesinde yer alması sebebiyle tertipte artış olmuştur ve özellikle de yeni personel alımından kaynaklı olarak personel ve sigorta giderlerinden kaynaklı bu yıla ait bir artıştır. Sonrasındaki yüzde 7'lik artış miktarı da yine personel ve sigorta giderlerinden kaynaklı bir artıştır.

Bakanlık teşkilat şemasında iş bölümüne yer verilmediğine ilişkin Sayın Tatlıoğlu'nun bir sorusu vardı. Ama internet sitemizde yoksa bunu yine koymak üzere -ben zaman almasın diye, diğer sorulara da yer açayım diye- sitemizde de hemen güncelleyerek bilgilerinize sunmuş olalım.

Sayın Feti Yıldız'ın adalet müşavirleriyle ilgili Türk Cumhuriyetlerde de adli müşavirlik kurulması hususunda... Şu anda 30 adalet müşavirliği bulunmaktadır ve bildiğiniz gibi, özellikle yabancı ülkelerde Türk vatandaşlarımızın hukuki sorunlarına çözüm bulma anlamında ihtiyaç duyulan yerlerde ilgili kurumlarla, Dışişleri Bakanlığıyla da görüşülerek bu çalışmalar yapılmakta ve yeni önümüzdeki süreçte de Pekin, Çin, Bosna-Hersek, İslam İşbirliği Teşkilatı nezdinde de adalet müşavirliği kurulması planlanmakta. Türk Cumhuriyetlerde de hem ilgili ülke büyükelçilerimizin hem Dışişleri Bakanlığımızın hem vatandaşlarımızın yoğunluğuna göre, daha çok Türkçe bilindiği için ve çok yakın hukuki sorunlar olmadığı için ama ihtiyaç olması hâlinde biz hem Kafkasya, Balkanlar açılımı da o yüzden var... Ve Rusya'ya da bir adalet müşaviri atandı. Yine önümüzdeki günde de Azerbaycan'da olacağız, tüm bu konuları konuşacağız, ihtiyaç talep durumuna göre karşılıklı olarak bu çalışmamız yine bizim gündemimizde.

Keza, Sayın Yıldız'ın infaz sistemine ilişkin sunduğu önerileri oldu. Bunları da Bakanlık olarak zaten biz mukayeseli hukuk anlamında yeni infaz sistemlerine ilişkin bu konudaki sorunları çözücü ya da hem kalıcı hem akut sorunlarla ilgili neler yapılabilir, bu konuda Bakanlığımızın zaten çalışması var. Bu husustaki değerli fikirleri de not aldık. Hem uygulayıcılar hem akademisyenler hem de tüm taraflarla ilgili çalışmamızda bunları da istifade edip arkadaşlarımız not aldılar, çalışmalarımızda teknik çalışmalarını da değerlendireceğiz. Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatıyla bu konudaki bir çalışmamızı sürdürüyoruz. Toplumdaki hassasiyete uygun bir şekilde çalışmalarımızı tamamlayacağız ve bunu, evet, siyasi partilerle, kamuoyuyla da uygun görülmesi hâlinde partimizce ilgili kurullarca elbette değerlendirilecektir.

Sayın Tanal'ın avukatlıktan hâkim, savcılığa geçenlerin çalıştıkları büroların bulunduğu yerde görev yapmalarının önlenmesi hususunda bir sorusu ve haklı bir önerisi vardı. Bu konuda HSK'nın kararnameye ilişkin prensip kararı, avukatlık mesleğinden hâkim veya cumhuriyet savcılığına geçenlerden en son serbest avukat olarak bağlı oldukları baronun sınırlarında beş yıl süreyle görev yapamayacağına ilişkin ilke kararı alınmıştır. Bunu HSK uyguladığını ve ilke kararı aldığını...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İsim size getireceğim. İsim var elimde.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Varsa mazeret ya da farklı bir şey, onu da iletin, HSK'ya biz iletelim Mahmut Bey.

Sayın Kaboğlu'dan “OHAL Komisyonundan niye bahsetmediniz?” şeklinde ve yine bir iki milletvekili, değerli arkadaşlarımızın OHAL Komisyonundan kararların çıkmadığı, geciktiği ve niçin görevine dönmeyeceği yönünde sorular geldi. Şurayı açıkça ifade etmem lazım: OHAL Komisyonu, Hükümetimizin hak arama yollarını açık ve işler tutmak amacıyla ortaya koymuş olduğu bir komisyondur. Bir kişi bile olsa yanlış ya da eksik, hatalı görevine son verildiyse kanun hükmünde kararnameye atıldığı için bir hukuki arama yolu mekanizması olarak açılmıştır ve bu karara karşı da yargı yolu açılmıştır, tüm iç hukuk ve tüm yollar burada kullanılabilir. Ancak şunu ifade etmem lazım: Komisyon Bakanlığımıza bağlı çalışmamaktadır, bağlı değildir. Dolayısıyla kaç kişi hakkında ne karar verildiği hususunu da kamuoyuna yapılan açıklamalardan bizler de takip edebilmekteyiz. Özerk

bir yapıda çalışmalarını sürdürmektedirler. Komisyon kararlarına karşı da yargı yolu açılmış. Nitekim komisyonun olağanüstü hâl dönemi KHK'leriyle tesis edilen işlemlere karşı başvurulabilecek etkili bir iç hukuk yolu olduğu da AİHM kararlarıyla teyit edilmiştir ve tüm uygulamalar bu çerçevede Avrupa Konseyinin de ilgilileri ve tüm Türk yargısının da denetimine açık şekilde işlemektedir. Dolayısıyla OHAL Komisyonu kendi bağımsız ve özerk bir şekilde çalışmasını yapmaktadır.

Sayın Bekaroğlu'nun tutuklu terör örgütü mensuplarıyla ilgili bir yaklaşımı ve bilgilendirmesi vardı, o hususla ilgili bilgi vermek isterim. Şu anda 16/11/2018 tarihi itibarıyla 260.144 tutuklu ve hükümlünün adli tutuklu, hükümlü sayısı 211.439, terörden tutuklu ve hükümlü sayısı 44.930'dur yani iddia edildiği gibi 150 binler vesaire değil, şu an itibarıyla terörden 44.930 tutuklu ve hükümlüdür, organize suçtan 3.775'tir. FETÖ/PDY terör örgütünden tutuklu, hükümlü sayısı 31.442, PKK'dan 9.731, DEAŞ'tan 1.150 olmak üzere toplam 44.930 terörden tutuklu ve hükümlü vardır.

Sayın Bekaroğlu, Sayın Emecan ve birkaç milletvekilimiz de bir eleştiri anlamında ifade ettiler, "Cezaevleri çok fazla yapılıyor ve siz bununla övünüyorsunuz." Asla, cezaevleri yapılıyor diye, biz bundan dolayı, yeni bir fabrika gibi bir yaklaşım içerisine giremeyiz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Siz demedik, "AK PARTİ milletvekilimiz." dedik Sayın Bakan.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL - Değerli arkadaşlar, şu bilgiyi bu konuda objektif olarak sizlerle paylaşıyorum ve bu konuda da gerçekten sizlerin de objektif bir şekilde hakkı teslim etmenizi bekliyor, takdirlerinize ve kanaatlerinize sunuyorum: Ceza infaz kurumları yapılıyor ama aynı zamanda kurumlarımızı da yeniliyoruz. Eğitim, iyileştirme yapılmayan, ekonomik ömrünü tamamlamış kurumlar kapatılıyor, yerlerine yenileri yapılıyor. 2002 itibarıyla AK PARTİ iktidara geldiğinde toplam ne kadar ceza infaz kurumu var, onu paylaşmak isterim, 524 ceza infaz kurumu var. 301 kurum kapatılmış, ceza infaz kurumu, 165 kurum ise hizmete alınmıştır. Böylece, değerli arkadaşlar, kurum sayımız, cezaevi sayısı 524'ten 385'e indirilmiştir. Yani açılan kurumdan çok kapatılan ceza infaz kurumu olmuştur.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bu kadar net.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL - Değerli arkadaşlar, bu anlamda da yani biz ceza infaz kurumlarını açıyoruz şeklinde, bundan keyif alan bir durumda değiliz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onlar AVM'ye dönüşmüş, onlar AVM olmuş.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Elbette, keşke kimse suç işlemese ve cezaevlerine de bu konuda kimse gelmese ama bu bir ihtiyaç, insani standartlara uygun, ekonomik ömrü kapanmış, yıkılmaya yüz tutmuş ya da farklı bir yere girmiş bu konuyla ilgili sağlıksız olanların kapatılması da söz konusu.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Vallahi, milletvekiliniz söyledi "Bacasız fabrika gibi çalışıyor." dedi.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen müsaade edin.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Kapasite olarak değerlendirmek lazım yani binası...

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – İşte, ayakta kimse kalmaması diye, mahkemeden gelen şeyi, bunları, burada barındıramayız, cezaevinde olacak.

BAŞKAN – Sayın Emecan, daha çağdaş bir hâle getirilmesi niye rahatsız ediyor sizi? Yani oradaki mahkûmlar, hükümlüler, tutuklular perişan mı olsunlar, bu mu talebiniz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – "Azaldı." diyor da bu doğru değil, AVM oldu.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Bu konuda kapatıldığını da ve burada bu iradenin doğduğunu da sizlerle paylaşmak isterim; takdir, değerli heyetin.

Sayın Antmen’in Mersin Adalet Sarayının yanındaki arsanın kamulaştırılmasına ilişkin soru ve talebi... Söz konusu 11.157 metrekairelik şahıs arazisi için işlemler başlatılmış, önümüzdeki yıl ödenek durumunda gerekli işlemler devam edecektir.

Hâkim, savcı yardımcılığıyla ilgili Sayın Emecan’ın bir sorusu vardı. Hâkim, savcı yardımcılığı müessesesinde meslek öncesi eğitimin mesleğin ifası için gereken bilgiye sahip, mesleğin etik ilkelerini kavramış, temel hukuk ilkelerini bu anlamda eğitim ve pratik boyutuyla hukuki uyumsuzlukları yorumlayıp muhakeme edebilecek kişiler olarak yetişmelerini sağlamak hepimizin görevi. Bu nedenle de hâkim, savcı adaylığı kurumuna son verilmesi, hâkim ve savcılarının meslek öncesi eğitimlerinin niteliğinin artırılarak daha iyi yetişmelerini sağlayacak olan hâkim, savcı yardımcılığı kurumunun yararlı olacağını mülahaza etmekteyiz. Burada da sadece akademi değil, hukuk fakülteleri hatta lise, belki daha öncesinde aileden başlayarak yani nasılsak o şekilde hâkim, savcı eğitimleri de hukuk fakültelerinden... Mülakatta arkadaşlarımızın sorduğu en temel hukuk kavramlarının bile icabında hukuk mezunları tarafından verilemiyor olması gerçekten üzücü bir tablodur. Bunu, hep beraber, önümüzdeki dönemde tüm yargı aktörleriyle yapacağımız çalıştaylarda da -yargı reformu anlamında da birazdan ifade edeceğim, ne zaman açıklanacak denmişti- bunları beraber konuşmak istiyoruz. Kontenjanların azaltılması, hukuk fakültelerinin eğitiminin kalitesi yani oradan nitelikli bir mezun gelecek, hâkim ve savcı, meslek öncesi eğitimini, staj eğitimini çok iyi alacak ama biz hâkim ve savcı yardımcılığının çok önemli bir reform olduğuna inanıyoruz. Belli yargısal faaliyetlere girmeden yardımcı pozisyonda, sonrasında sınava girerek tüm bu değerlendirmelere objektif şekilde bakıldıktan sonra sisteme, kürsüye geçmesi yönünde bir çalışmamız var ve bu konuda sizlerin de değerli önerileri elbette bizim için çok önemli bir katkı sağlayacaktır. Bu hususu da önümüzdeki dönem çok önemsiyoruz. 2019’da artık yargıya güvenin artması anlamında milat olacak dediğimiz konulardan birisi de bu. Umarım ki burada başarılı oluruz ve sizlerin desteğiyle yasal düzenlemeleri de hep beraber değerlendireceğiz.

Sayın İsmail Faruk Aksu Bey’den gelen soru: “Hâkim, savcı başına düşen zabıt kâtibî sayısı kaçtır?” Hâlihazırda 30.892 zabıt kâtibî görev yapmakta. Hâkim, savcı başına düşen zabıt kâtibî sayısı 1,2.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Bakanım, ben avukatlıktan geldim, bunların bir kısmı icrada çalışıyor ama.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL - 2018 yılında alımı yapılacak 4.771 zabıt kâtibî eklendiğinde 35.663 zabıt kâtibî görev yapacak olup hâkim, savcı başına düşen zabıt kâtibî sayısı 1,87’ye ulaşacaktır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Onların bir kısmı icrada çalışıyor, mahkemede değil. Siz de avukatlıktan geldiniz, bunu çok iyi biliyorsunuz.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Arkadaşlarımızdan aldığımız teknik şey, ona da bakalım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin lütfen.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Besni Adalet Sarayı -Sayın Tutdere, Adıyaman Milletvekilimiz- yatırım programında etüt proje olarak yer almaktadır. 7.500 metrekaire kapalı alana sahip Besni Adalet Sarayı Projesi tamamlanmış ve ihaleye hazır hâle getirilmiştir. Bu, takip ettiğimiz konular arasında, bütçenin durumuna göre ilgilendiğimiz, takip ettiğimiz konular.

Sayın Bekir Kuvvet Erim, Aydın Milletvekilimiz “Aydın iline yeni adliye yapılması söz konusu mudur?” sorusu: Aydın Adalet Sarayı Bakanlığımız yatırım programında yer almaktadır. İl belediyesince 1/1.000’lik imar planı hazırlanmaktadır. İmar planının tamamlanmasından sonra yeni adliye yapımı için proje çalışmalarına başlayacağız. Bu işlemler tamamlanmaya kadar ihtiyacın geçici olarak karşılanması amacıyla Aydın Vakıflar Bölge Müdürlüğüne ait bir binanın kiralanması için de yine süreci takip ediyoruz. Aydın’ın hak ettiği ve bu konuda da hızlı bir şekilde adliye sorununu çözmüş olacağız.

Sayın Murat Emir’in İstanbul’daki ceza infaz kurumlarına Kamu İhale Kanunu’na aykırı olarak yüksek meblağlı grıda, akaryakıt ihalelerinin 21/B uyarınca pazarlık usulüyle yapıldığı iddiası veya sorusu: İstanbul’daki hangi ceza infaz kurumu olduğu belirtilmediği için büyük meblağlı ihaleler yapılan Silivri ve Maltepe yetkilileriyle görüşülmüş ve 2018 yılı içinde bütün ihalelerinin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun amir hükümlerine göre açık ihale usulüyle gerçekleştirildiği ve bu ihalelerin kamerayla kayıt altına alındığı tespit edildiği ve genel müdürlüğümüzce kontrolörler aracılığıyla ihalelerin rutin olarak denetlendiğine ilişkin bilgiyi Sayın Vekilimizin bilgilerine...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, son iki dakikanız. İsterseniz yani soruları yazılı olarak verirsiniz, söylemek istediğiniz bir şey varsa onu alayım.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Sayın Emir’in yine FETÖ elebaşı...

BAŞKAN – Sayın Emir burada yok, onu geçelim isterseniz, yazılı yapalım.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – ...Gülen’in iadesiyle ilgili... Hem darbe girişimi öncesi hem darbe girişimi sonrası iadeler yapılmış. Biliyorsunuz, bu seçim sürecinde de siyasi bir malzeme de yapılmaya çalışıldı ama bu konuyla ilgili Dışişleri Bakanımız yine muhataplarıyla Amerika’da bu konuyu yine dile getirmiş. Biz muhataplarımızla sürekli yazılı, sözlü ve adli yardımlaşma -hem Amerika’nın orada işte FBI soruşturmasıyla- Bakanlığımız yetkilileriyle de sürdürülmekte. Yine Sayın Cumhurbaşkanımız da... En son Fransa’daki görüşmede de ifade edilmiş bu konu. Türkiye’nin her zaman ve asla vazgeçmeden talep edeceği konudur iade. FETÖ elebaşının Türkiye’ye iadesi ve bağımsız yargının önüne gelinceye kadar mücadelemizi hukuk ve uluslararası hukuk çerçevesinde sonuna kadar takip edeceğiz.

Ankara Adliyesiyle ilgili, sabah da söylemiştim, yine değerli milletvekillerimizin de burada ifade ettiği hususlar vardı. Ankara Adliyesi gerçekten iş yükünün artmasıyla, nüfusun artmasıyla orantılı ihtiyaçlar ve... Yeni binalar kiralanmış. Bakanlığımız avukatlarımız, vatandaşlarımız, hâkimlerimiz, savcılarımız için bu çalışmayı yaptı ama tam tahsis yapılmadan –bunu teknik olarak söyleyeyim- bunun elbette farklı bir tahsis belgesini almadan yerini söyleyemeyeceğim ama tüm adliyeleri bir tarafa toplayacak, cumhuriyetimizin başkentine yakışacak bir adliyeyi... Hatta projelerine başladık diyebiliriz. En kısa zamanda, olgunlaştıkça, netleştikçe kamuoyuyla, avukat, hâkim ve savcı arkadaşlarla ve Ankara’yla bunu paylaşacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, bir dakika lütfen...

Süreniz doldu, toparlarsanız... Son sözlerinizi alayım.

ADALET BAKANI ABDULHAMİT GÜL – Toparlıyorum.

Çok teşekkür ediyorum tüm bu ifadeler ve dile getirilen hususlarla ilgili.

Sayın Halil Öztürk’ün hukuki himaye sigortasıyla ilgili ve yargı reformuyla ilgili soruları vardı. Yargı reformu, tüm paydaşlarla bir araya geldik ve bunun şeffaf bir şekilde bir çalışmasını nihayete erdiriyoruz. Önümüzdeki yıl başı itibarıyla Türkiye’de nasıl bir yargı reformu yol haritası arzu ettiğimizi

tüm paydaşlarla mutabık kalarak kamuoyuna deklare edeceğiz. Elbette yasal konuda ihtiyacımız olan hususlar olacak. Bu konuda Meclisimizin iradesine müracaat edeceğiz. İdare olarak yapacağımız konular var. Bunlarla ilgili eğitim ya da teftiş ya da bize düşen ama yargının vereceği kararların niteliğini artırma, nitelikli hâkim, savcılar, eğitimler ve bu konuda yaklaşımlar ve daha insan haklarını merkeze alan paradigmayla olacak. Buna yönelik çok önemli bir belgeyi hazırlıyoruz. Umarım bunu hazırlamak kadar uygulamak da nasip olur ama 2019 bu anlamda da bir milat olacak ve her geçen gün milletimizin yargıya güveneceği bir miladın olacağı yeni bir dönemin olmasını temenni ediyoruz, diliyoruz.

Bu duyularla, ben cevap veremediğim tüm değerli arkadaşlarımızın sorularına da yazılı olarak cevap vereceğiz ve değerli fikirleri de tutanaktan takip ederek istifade edeceğiz diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum, çok teşekkür ediyorum.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Bakan, gerçekten bu muamele...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İnsan Hakları Kurumu konuşacak mı?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, müsaade eder misiniz?

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Gördüğü kötü muameleye gerçekten cevap verir misiniz? Gerçekten çok ciddi iddialar var.

BAŞKAN – Değerli hazırun, kurum bütçelerinin üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

2.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç'in, İYİ PARTİ Genel Başkanı Meral Akşener'in Emniyet mensuplarının ek göstergeleriyle ilgili verdikleri önerge hakkında attığı "tweet"e ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Sayın İYİ PARTİ Genel Başkanı Meral Akşener bir "tweet" atmış ve bu "tweet"inde "Plan ve Bütçe Komisyonunda Emniyet mensuplarına 3600 ek gösterge verilmesini sağlamak amacıyla, Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesi için 627 milyon lira ilave ödenek önergesi verdik. Ama bilin bakalım ne oldu? Önergenin gündeme alınması AK PARTİ, HDP ve MHP oylarıyla reddedildi." diyor. Bu, gerçeği yansıtmamaktadır. Sayın Tatlıoğlu tarafından Emniyet Genel Müdürlüğünün bütçesinde verilen önergede biz açıklama yaparak bunun önergeyle yapılamayacağını, bunun için bu önergenin işleme alınamayacağını, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nda 41 ve ek 70'inci maddelerde düzenleme yapılması gerektiğini, aynı şekilde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ilgili ek ödenek cetvellerinde de bu düzenlemenin yapılması gerektiğini, bunun bir önergeyle burada çözülemeyeceğini ifade etmemize rağmen bunun Sayın Genel Başkana bu şekilde yansıtılması ve bunun bu şekilde "tweet"e dönmesinin son derece yanlış olduğunu buradan ifade etmek istiyor ve kayıtlara da, tutanaklara da geçirmek istiyorum.

V.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/276) ile 2017 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/275) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) Adalet Bakanlığı(Devam)

b)Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İş Yurtları Kurumu (Devam)

c)Türkiye Adalet Akademisi (Devam)

ç)Anayasa Mahkemesi (Devam)

d)Yargıtay (Devam)

e)Danıştay (Devam)

f)Hakimler ve Savcılar Kurulu (Devam)

g)Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (Devam)

ğ)Kişisel Verileri Koruma Kurumu (Devam)

BAŞKAN – Şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutacağım.

Bir adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

Durmuş Yılmaz

Ankara

KURUM: ADALET BAKANLIĞI

YIL: 2019

ÖDENEK: (A) CETVELİ

KURUMSAL	FONKSİYONEL				FİN EKONOMİK			ÖNERİLEN MİKTAR (TL)				
	I	II	III	IV	I	I	II					
EKLENEN	03	00	00	02	03	3	2	00	1	01	1	20.000.000
DÜŞÜNÜLEN												

BAŞKAN – Gerekçe mi Sayın Yılmaz, konuşacak mısınız önerge üzerinde?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Arkadaşımız Ayhan Erel konuşacak.

BAŞKAN – Arkadaşımız Komisyon üyesi değil, önergeye imza atmadığı için konuşamaz. Ya siz konuşacaksınız ya da gerekçeyi okutacağım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekeçe:

Yargı organlarında görev yapan mübaşir unvanlı kamu görevlilerinin hizmet sınıfı meselesi uzun yıllardır çözüm beklemektedir. Mübaşirlerin görev sınıfının yükseltilmesi her seçim döneminde iktidar partisinin seçim vaatleri arasında kalmış, bir türlü uygulamaya geçmemiştir.

Yürüttükleri görev bakımından asli ve sürekli hizmet ifa eden mübaşirlerin, kendileriyle benzer işleri gören diğer memurlar gibi (zabıt katibi, şoför vb.) genel idare hizmetleri sınıfında bulunması gerektiği hâlde, yardımcı hizmetler sınıfında yer almaları eşitlik ilkesiyle bağdaşmadığı gibi, iş tatmini ve çalışma barışını da olumsuz olarak etkileyebilmektedir. 17/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36'ncı maddesinde yapılacak değişiklikle mübaşirlerin hizmet sınıfının yükseltilmesi gerekmektedir. Bu sebeple Adalet Bakanlığına ait genel idare hizmetleri bütçesinin arttırılmasını arz ve teklif ederim.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz'ın önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Adalet Bakanlığının bütçesini okutuyorum:

(Adalet Bakanlığının 2019 yılı bütçesi ve 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun 2019 yılı bütçesi ve 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Hâkimler ve Savcılar Kurulunun bütçesini okutuyorum:

(Hâkimler ve Savcılar Kurulu 2019 yılı bütçesi ile 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Türkiye Adalet Akademisinin kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye Adalet Akademisi 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Anayasa Mahkemesinin bütçesini okutuyorum:

(Anayasa Mahkemesi 2019 yılı bütçesi ile 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Yargıtayın bütçesini okutuyorum:

(Yargıtay 2019 yılı bütçesi ile 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Danıştayın bütçesini okutuyorum:

(Danıştay 2019 yılı bütçesi ile 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun bütçesini okutuyorum.

(Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu 2019 yılı bütçesi ile 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN- Kişisel Verileri Koruma Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Kişisel Verileri Koruma Kurumu 2019 yılı bütçesi ile 2017 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN – Böylece gündemimizdeki kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara teşekkür ediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, son söz milletvekilinin.

BAŞKAN – Kaldırdık o işi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye kaldırdınız?

BAŞKAN – Herkes istiyor, bir kişi istemiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu bir teamül ama.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 21 Kasım Çarşamba günü saat 10.00’da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati:20.28

